

**ÖZEL EĞİTİME İHTİYACI OLAN BİREYLER İÇİN
(0-36 AY)
ERKEN ÇOCUKLUK ÖZEL EĞİTİM
ETKİNLİK KARTLARI**

SOSYAL-DUYGUSAL GELİŞİM ALANI

1 Bebeğinizi güvenli bir yere (puset, beşik, yatak vb.) yatırınız.

2 Bebeğiniz görüş alanında olacak şekilde uzaklaşınız.

3 Bebeğiniz görüş alanı içinde sağa-sola doğru yavaşça yürüyerek melodik bir şekilde ona sesleniniz.

4 Abartılı mimiklerle bebeğinizle iletişim kurmaya devam ediniz.

5 Üçüncü bir kişinin de aynı şekilde bebeğinizin görüş alanı içinde, aynı basamakları tekrar etmesini isteyiniz.

**0-3
AY**

- KAZANIM:** • Yİ 2.1. Görme alanındaki hareketli yetişkini izler.
• Yİ 2.2. Görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izler.
• Yİ 2.3. Ebeveyni olmayanın sesini duyduğunda hareketlenmezken, annesinin sesini duyduğunda hareketlenerek tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• Sesin kaynağını arar.
• Dikkatini çevresindeki kişi veya nesnelere yöneltir.
• Görme alanında hareket ettirilen canlı renkleri olan, ışıklı ve sesli nesnelere izler.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, görme alanındaki hareketli yetişkini izler mi?

Bebeğiniz, görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izler mi?

Bebeğiniz, sizin dışınızdaki birinin sesini duyduğunda hareketlenmezken sizin sesinizi duyduğunda hareketlenerek tepki verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde görme alanındaki hareketli yetişkini izlerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izlerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin dışınızdaki birinin sesini duyduğunda hareketlenmezken sizin sesinizi duyduğunda hareketlenerek tepki verirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğinizin yatarken güvende olacağı materyaller (örneğin puset, beşik, yatak vb.).

UYGULAMA

Bebeğinizle olan etkileşimlerinizde (beslenme ve bakım süreçlerinde) sıcak bir ses tonu ve belirgin mimikler kullanınız. Bu sıcak ses tonu hem melodik olmalı hem de sadece bebeğinizle olumlu etkileşiminiz sırasında kullanılmalıdır. Kullandığınız mimik, ses oyunları, ses tonundaki vurgular sizin bebeğinizle olan etkileşimin sadece size özel olmasını ve iletişim örüntünüzün daha kaliteli olmasını sağlayacaktır.

Gün içinde bebeğinizin birincil ihtiyaçlarını (beslenme, uyku ve bakım) karşıladıktan sonra bebeğinizi, ortamı izleyebileceği şekilde yatırınız. Siz de bebeğinizin bulunduğu oda içinde, bebeğinizin görme alanında kalarak daha önce gereksinimlerini karşılarken kullandığınız melodi eşliğinde hareket ediniz. Zaman zaman bebeğinize yaklaşarak abartılı mimik hareketleriyle bebeğinizin dikkatini yüzünüze çekiniz. Dikkatini çekmediğinizde bebeğinize melodi eşliğinde dokunuşlarla uyarınız. Böylece dikkatini size yöneltmesini sağlamış olursunuz. Bebeğiniz sizi izlediğinde dokunuşlarınızla, ses tonunuzdaki cıvılda mayla bebeğinizi pekiştiriniz. Bebeğinizin görme alanından çıkıp tekrar geri gelerek etkinliği tekrarlayabilirsiniz.

Bebeğinizin görme alanından çıktığınızda sizden farklı birinin konuşmasını isteyiniz ve bebeğinizin sesi dinlemesini ve verdiği tepkileri gözlemleyiniz. Ardından tekrar konuşunuz ve bebeğinizin hareketlenmelerini izleyiniz.

Bebeğinizin hareketliliği artmıyorsa bir önceki melodiyi tekrar ederek etkinliğe baştan başlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizi yalnız bıraktığınız anlarda güvenli yatış pozisyonu verdiğinizden emin olunuz.
- Bebeğinizin yaklaştığınızda sizi görebileceği pozisyonda yatırdığınızdan emin olunuz.
- Üçüncü kişinin konuşmasında bebeğinizin kaygısının arttığını gözlemleseniz bebeğinizin yanına giderek kucağınıza alınız ve sakinleştiriniz.
- Değerlendirmeleri bebeğinizin tüm birincil ihtiyaçları (beslenme, uyku ve bakım) karşılandıktan sonra yapınız.
- Etkinlikte görev alacak kişinin baba, anne, birincil bakıcı ve kardeş olmamasına dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

• İşitme yetersizliği olan bebek için sesli iletişimin yanı sıra bebeğin melodiyi algılayabilmesi için ritmik, dokunsal uyaranlar veriniz (örneğin koluna parmağınızla ritmik dokunarak vb.). Aynı zamanda olumlu mimikler ile bu ritmik dokunmaları destekleyiniz. Diğer kişinin konuşmasında (ebeveyn olmayan yetişkin) bebeğinizle benzer mimikler kullanarak etkileşime girmesini sağlayınız ancak ritmik uyaranların sizin ritmik uyaranlarınızdan farklı olmasına özen gösteriniz.

• Görme yetersizliği olan bebek için yukarıda ifade edilen etkinlik temel olarak kullanılabilir. Görme yetersizliği olan bebek, sesin yaklaşması ve uzaklaşması ile mesafeyi etkin bir şekilde takip edebilecektir. Uyarılma sadece mimiklerde gereklidir. Bu durumda ebeveyn mimiklerdeki farklılaşmayı ses tonundaki farklılaşma ile vermemelidir. Bebeğinize vereceğiniz ritmik, dokunsal uyaranlara başlamadan önce seslenerek mesafenizin yakın olduğunu anlamasını sağlayınız. Aynı zamanda ritmik uyaran başlamadan önce kısa bir süre dokunacağınız bölgeye hareketsiz bir şekilde temas ediniz ki bebeğiniz ani bir uyaranla irkilmesin.

• Zihinsel yetersizliği olan bebek için işitme yetersizliği olan bebeklerdeki gibi ebeveynin sesinin yanı sıra ritmik, dokunsal uyaranlar verilmesi yerinde olacaktır. Aynı zamanda, bebeğinizin kazanımı edinmesi için daha fazla süreye gereksinimi olduğunu unutmayınız ve daha yavaş hareket ederek bebeğinize öğrenmesi için yeterli hıza dikkat ediniz.

• Fiziksel yetersizliği olan bebek için yetersizlik türüne göre baş kontrolünün olup olmadığına dikkat ediniz. Baş kontrolü olmayan bebeklerde yetişkinin bebeğin başını tutarak ya da yastığı hareket ettirerek kendi başını hareket ettirdiği yöne doğru çevirmesi ve bu etkinliği göz kontağı temelinde yapması daha uygun olacaktır. Bu durumda sizin hareketlerinizin yumuşak ve yavaş olması bebeğinizin kaygılanmasını ya da korkmasını engellediği gibi öğrenmesini de kolaylaştıracaktır.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aynı etkinliği anne ve babaların ayrı ayrı yapması, her iki ebeveyn de kazanımların genellenmesini sağlayacaktır.
- Aynı zamanda üçüncü kişilerin değiştirilmesi de kişi genellemesini sağlayacaktır.
- Bu etkinliği evinizin farklı ortamlarında yapmanız ortam genellemesine katkı sağlayacaktır.
- Yetişkin ile bebek arasındaki mesafenin kademeli olarak artırılması gereklidir. Çünkü bebeklerin görme yetileri zamanla gelişir.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste görme alanındaki hareketli yetişkini izlerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izlerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sizin dışınızdaki birinin sesini duyduğunda hareketlenmezken, sizin sesinizi duyduğunda hareketlenerek tepki verirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi emzirmeden önce altını temizlemek için doğru pozisyonda yatırınız.

2 Bezi değiştirirken kalça çıkığını önlemek amacıyla doğru şekilde bezi çıkarınız.

3 Aynı zamanda mimiklerinizle bebeğinize sevecen bir şekilde tepki veriniz ve melodik bir ninni veya şarkı söyleyiniz. Dokunsal uyarınları olumlu mimikler ile destekleyiniz.

4 Bebeğinizi kucağına alıp emzirme için doğru pozisyonda tutunuz.

5 Bebeği emzirmeye başladığınızda ninni ya da bir melodi fısıldarken aynı zamanda dokunsal uyarın veriniz.

0-3
AY

- KAZANIM:** • Yİ 2.4. Temizlik gereksinimini farklı şekilde ağlayarak gösterir.
- Yİ 2.5. Canının yandığını ya da acıdığını farklı şekilde ağlayarak gösterir.
  - Yİ 2.6. Ebeveyni bakımı bitirdikten sonra ebeveyni takip eder ya da duygularını ağlayarak gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Ani ses duyduğunda irkilir.
- Farklı dokunsal uyarılara farklı tepkiler verir.
- İnsan sesinin farklı tonlarına farklı tepkiler verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, temizlik gereksinimlerini farklı şekilde ağlayarak gösterir mi?

Bebeğiniz, canının yandığını ya da acıdığını farklı şekilde ağlayarak gösterir mi?

Bebeğiniz, siz bakımı bitirdikten sonra sizi takip eder ya da duygularını ağlayarak gösterir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde temizlik gereksinimlerini farklı şekilde ağlayarak gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde canının yandığını ya da acıdığını farklı şekilde ağlayarak gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde siz bakımı bitirdikten sonra sizi takip eder ya da duygularını ağlayarak gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizin size ihtiyaç duyduğu bu dönem boyunca gereksinimlerini zaman geçirmeden sevecen ve sakin bir şekilde giderilmesi bu dönemin en önemli kazanımıdır.

Bebeğinizin rahatsızlık duyduğu ve bundan kaynaklı ağladığı anlarda duruma ilgili kısa, basit cümleler kurarak bebeğinize dokunarak zaman kaybetmeden bebeğinizin ihtiyaçlarını gideriniz. Bebeğinizin rahatsızlığı karşısında yapacağınız müdahaleye ilişkin ritmik melodiler ve ninniler belirleyerek söylemeniz, bebeğinizin etkinliğe aşinalığını artıracak ve ona süre bilgisini verecektir. Bu da aranızdaki iletişimin çeşitliliğini sağlayacaktır. Aynı zamanda sizin her gereksinime yönelik farklı ritmik bir metodu belirlemeniz, bebeğinizin de gereksinimine yönelik ses tonları ile ağlamasına zemin hazırlayacaktır.

Aynı zamanda gereksinimleri giderirken gerçekleştirmiş olduğunuz bu etkinlik bebeğinizin bu süreç içerisinde sizinle güven temelli bir bağ kurmasını sağladığı için gereksinim karşılanmasından sonra sizin ayrılmaz durumunda duygusal tepki göstermesini sağlayacaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin ihtiyacının en kısa sürede tamamlandığından emin olunuz.
- Her etkinlik için sabit bir ninni veya melodi kullanınız.
- Farklı etkileşimler için farklı ritim kullanınız. Alt değiştirmede kullandığınız dokunma ve ritmin farklı, beslenmede kullandığınız dokunma ve ritmin farklı olmasına dikkat ediniz.
- Bebeğinizin gereksinimlerini mümkün olduğu kadar az yetişkin tarafından karşılanmasını sağlayınız. Yetişkin sayısının artması bebeğinizin bir yetişkin ile etkin bağ kurmasını engelleyebileceğini göz önünde bulundurunuz. Aynı zamanda sorumlulukların birden fazla kişi tarafından paylaşılması sorumlulukların zamanında yerine getirilmesini engelleyebilir. Bu duruma özellikle dikkat etmeniz bebeğinizin sağlıklı gelişimi için önemlidir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu kazanımları çalışırken en önemli uyarılama gereksinime göre farklı ritmik, dokunsal uyarıların verilmesidir. Bu süreç içinde bebeğinizin işitemediğini düşünerek kesinlikle sözel uyarı vermeyi kesmeyiniz. Eğer sözel uyarı vermeyi keserseniz bu sizin doğal olmanızı engellediği gibi aynı zamanda bebeğinizi işitme kalıtını kullanmasını ve mimiklere bakarak anlamlandırmasını engelleyecektir.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu kazanımları çalışırken dokunsal uyarıların vermeden önce bebeğinizin kendisine dokunulacağını anlamasını sağlayınız. Bunu hem söyleyerek hem de yaklaşırken ona seslenerek yapabilirsiniz. Aynı zamanda gün içinde bebeğiniz ağladığında sizin ona yaklaşıp uzaklaşmanızı anlaması için ses çıkaran terlikler giymeniz size ve ona yardımcı olacaktır.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için hem sesli hem de dokunsal uyarıların vermeniz yerinde olacaktır. Böylece bebeğinizin kazanımları daha kısa sürede kazanmasını sağlamış olacaksınız. Aynı zamanda, her kazanım için bebeğinize ve kendinize zaman veriniz. Kullandığınız melodi ve ritimlerin karmaşık olmasından kaçınınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin gereksinimlerini karşılayan herkesin benzer etkinlikleri gerçekleştirmesini sağlayınız. Ancak her farklı yetişkinin farklı melodi ve ritim kullanması görme yetersizliği ve işitme yetersizliği olan bebeklerin farkındalığını ve sosyal becerisini destekleyeceğini göz ardı etmeyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste temizlik gereksinimlerini farklı şekilde ağlayarak gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste canının yandığını ya da acıdığını farklı şekilde ağlayarak gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste siz bakımı bitirdikten sonra sizi takip eder ya da duygularını ağlayarak gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi puset, yatak veya ay yastık gibi güvenli bir yere yerleştiriniz.

2 Bebeğinizin görme alanına girerek melodik bir ses tonuyla ona sesleniniz.

3 Bebeğiniz hareketlendiğinde ona yakınlaşarak uzuvlarınızı ona yakınlaştırınız.

4 Bebeğiniz uzuvlarınızdan birini yakaladığında coşkulu ve sevinçli tepkiler vererek bebeğinizi pekiştiriniz.

**0-3
AY**

KAZANIM: YE 1.1. Görme alanı içinde kendisine seslenen ebeveynin yakınlaşan vücut kısmını tutar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yı 2.3. Ebeveyni olmayanın sesini duyduğunda hareketlenmezken, annesinin sesini duyduğunda hareketlenir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, görme alanı içindeyken seslendiğinizde, yakınlaşan vücut kısmınızı tutuyor mu?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde ona seslenerek uzandığınızda en yakın uzvunuzu tutuyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğiniz hareketlendiğinde güvende olacağı puset, yatak ya da ay yastık.

UYGULAMA

Bebeğinizin birincil ihtiyaçlarının (beslenme, bakım ve uyku) karşılanmış olduğu zaman diliminde bebeğinizi pusetine yerleştiriniz. Bebeğinizin görme alanına girerek yumuşak ses tonuyla, etkileşime davet eden bir melodik ses tonuyla bebeğinize sesleniniz. Bebeğiniz hareketlenerek sizi takip etmeye başladığında eğilerek vücut uzvularınızı bebeğinize yaklaştırınız. Bebeğiniz yaklaştığınız anda sizi yakalamazsa bebeğinize yardım ederek sizin vücudunuzu kavramasına yardımcı olunuz. Yüzünüzü bebeğinize yaklaştırarak, ellerinizle "Gel, gel." diyerek bu kazanımı destekleyebilirsiniz. Bebeğiniz sizi tuttuğunda dokunma ritminizi ve sesinizdeki coşkuyu artırarak bebeğinizi pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizi, yalnız bıraktığınızda, onun güvenli yatış pozisyonunda kaldığından emin olunuz.
- Bebeğinizi, yaklaştığınızda sizi görebileceği pozisyonda yatırdığınızdan emin olunuz.
- Bu kazanımı desteklemek için gün içinde uygun zamanlarda oyunları tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken ilk önce dokunsal uyarıyı veriniz. Sizinle göz kontağı kurduğunda "Gel, gel." diyerek ve avuçlarınızı onun görebileceği şekilde açıp kapayarak bebeğinizin size yönelmesini destekleyiniz. Bu süreç içinde mutlaka keyif almaya ve süreci eğlenceli bir oyun hâline getirmeye gayret ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu kazanımı kazandırmak için bulunduğunuz pozisyonu sesinizle belirtiniz. Hareketlerinizin yavaş olması bebeğinizin sizi daha etkin takip etmesini sağlayacaktır. Aynı zamanda bebeğinizin tutmasını istediğiniz uzvunuzu fark etmesi için eline o uzvun hafifçe temas etmesini sağlayınız. Tutmak için uzandığında kesinlikle yaklaştırmayınız ya da geri çekmeyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu kazanımı çalışırken eğer kazanımı gerçekleştirilemeyecek yetersizliği var ise mutlaka en küçük çabasını bile pekiştiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu kazanımı çalışırken daha yavaş hareket etmeniz yerinde olacaktır. Aynı zamanda bir iki denemeden sonra bebeğinizin hâlâ uzvu tutmuyorsa elinden tutarak ona yakın olan uzvunuzu tutmasını sağlayınız. Ardından da coşkulu bir şekilde tepki vererek bebeğinizi pekiştiriniz. Aynı süreci bebeğiniz sizin yardımınız olmadan bir uzvunuzu tutuncaya kadar tekrarlayabilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aynı etkinliği bebeğinizin babası ve bakıcısıyla da yapmasını sağlayınız.
- Bebeğinizin güven içinde olduğu puset, yatak ya da ay yastık gibi materyalleri değiştirerek etkinliği tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğinizin görme alanı içindeyken seslendiğinizde yakınlaşan vücut kısmınızı tutuyor mu?

Bebeğiniz üç oturum üst üste seslendiğinizde yakınlaşan vücut kısmınızı tutuyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi puset, yatak ve ay yastık gibi güvenli bir yere yerleştiriniz.

2 Bebeğinizin görme alanına dikkatini çekiniz.

3 Bir elinizle bebeğinizin bir elini tutarak kaldırınız ve parmak aralarını açınız.

4 Bebeğinizin başparmağının uç noktasına işaret parmağınızı koyunuz.

0-3
AY

KAZANIM: • YE 1.2. El bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki verir.
• YE 1.3. Ebeveynin dokunarak gösterdiği ilgiye gülümseyerek onunla etkileşime girer.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Ani ses duyduğunda irkilir.
- Farklı dokunsal uyarılara farklı tepkiler verir.
- İnsan sesinin farklı tonlarına farklı tepkiler verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, el bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki verir mi?

Bebeğiniz, ona dokunduğunuzda gülümseyerek tepki verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde el bölgesine yaptığınız dokunsal uyarılara tutma ile tepki veriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde dokunarak ilgi gösterdiğinizde sizinle gülümseyerek etkileşime giriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğinizin hareketlendiğinde güvende olacağı puset, yatak ya da ay yastık.

UYGULAMA

Bebeğinizin birincil ihtiyaçlarını (beslenme, bakım ve uyku) karşılandıktan sonra onunla dokunsal oyunlar oynayacak mesafede yüz yüze oturunuz. Bebeğinizle sıcak ses tonunda konuşarak onun dikkatini çekiniz. Bebeğinizin ellerine, parmaklarına üç saniye süre ile dokunabileceğiniz bir parmak oyunu oynayınız. Örneğin parmaklarını tutarak her parmağın uç noktasından işaret parmağınızla başlayıp yavaşça kaydırınız. İki parmak arasındaki boşluğu işaret parmağınızla geçiniz. Bu sırada başladığınız parmağın uç noktasından el ayasına kadar olan kısma doğru işaret parmağınızı hareket ettirirken "tombik, tombik" diye sesleniniz. El ayasından diğer parmağa geçtiğinizde işaret parmağınızın hareketini hızlandırınız ve "hoppo tombik" diye sesleniniz. Bu uygulamayı bütün parmaklar için yapınız ve bebeğinizin mimiklerini ve tepkilerini takip ediniz.

Bebeğiniz el bölgesine yaptığınız dokunsal uyarılarda size tepki veriyorsa gülümseyerek oyunu coşkulu bir şekilde devam ettiriniz ve böylece bebeğinizi pekiştiriniz. Bebeğiniz dokunsal uyarılarına tepki vermiyorsa dokunsal uyarınızı ve süresini artırarak oyunuza devam ediniz.

Bebeğinizin diğer vücut bölümlerine dokunarak oyununuzu genişletin (örneğin burnuna dokunarak "Hoop burnunu yedim." diyerek abartılı yeme taklidi yapma ve bunu vücudun diğer bölümleri için tekrarlama vb.). Bebeğinizin dokunsal uyarılarına verdiği tepkiyi oyuna devam ederek ve bebeğinizin yaptığını, duygusunu açıklayarak (örneğin "Benim tatlı kızım bu oyunu çok sevdi, gülüyor." vb.) devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizi yalnız bıraktığınız anlarda güvenli yatış pozisyonu verdiğinizden emin olunuz.
- Bebeğinizi, yaklaştığınızda sizi görebileceği pozisyonda yatırdığınızdan emin olunuz.
- Bebeğinizin, dokunduğunuz bölgeden rahatsız olduğunu düşünürseniz o bölgeye tekrar dokunmayınız.
- Dokunsal uyarınızı ve süresini artırdığınızda bebeğinizin mimiklerini kontrol ederek rahatsız olup olmadığını gözlemleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebeklerde yetersizliğin türüne göre dokunma bölgesini düzenleyiniz.
- Bu kazanımı desteklemek için gün içinde uygun zamanlarda oyunları tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İştme yetersizliği olan bebek için bu oyunu gerçekleştirirken sesletimleri mutlaka yapınız ancak bu sırada bebeğinizle göz teması kurmayı ihmal etmeyiniz. Aynı zamanda iştme yetersizliği olan bebek için "hop tombik" sesletimi- nizdeki heyecanınızı anlayabilmesi için işaret parmağınızın onun bedenine yaptığı basıyı artırınız. Aynı zamanda bebeğinizin mimiklerini takip ederek hoşlanmadığı uygulamayı mutlaka uyarlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin görsel uyarı almadığı için ilk önce sakın bir sesle onunla nasıl bir oyun oynayacağınıza ona anlatınız. Daha sonra eline dokununuz ve sonra parmaklarını yavaşça açınız. Parmak aralarından geçerken yavaş olunuz. Kaygılandığını gördüğünüzde etkinliği kesmeyiniz ama sesinizle onu sakinleştiriniz. Eğlendiğini ve mutlu olduğunuzu göstermek için mutlaka sesli olarak gülünüz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin fiziksel engeline göre oyunu biçimlendiriniz. Eğer bebeğinizin elinde bir yetersizlik söz konusuysa bu oyunu bebeğinizin ayak parmakları ile de oynayabilirsiniz. Bebeğiniz oyundan zevk alırsa ve oyunun rutinine alıştırsa bu oyunu el bölgesini uyarmak için de kullanabilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu oyunu oynarken onun algılama hızına uygun hızda oynamaya dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu oyunu bebeğinizin farklı uzuvları ile oynayarak bebeğinizin hem bedensel farkındalığını destekleyiniz hem de sosyal etkileşiminizi artırınız.
- Oyunda kullandığınız "tombik" kelimesi yerine başka kelimeler ve ritimler kullanınız.
- Aynı oyunu bebeğinizin güven halkası içinde olan diğer yetişkinlerle de oynamasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, el bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki verir mi?

Bebeğiniz, dokunarak gösterdiğiniz ilgiye gülümseyerek sizinle etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste el bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste dokunarak gösterdiğiniz ilgiye gülümseyerek sizinle etkileşime girerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

5 Bebeğinizin başparmağından işaret parmağınızı bebeğinizin ayasına doğru kaydırınız ve kısık sesle "Tombik, tombik!" deyiniz.

6 Bebeğinizin ayasına ulaştığınızda işaret parmağınızı hızla bebeğinizin işaret parmağının uç noktasına doğru hareket ettirerek yüksek sesle ve heyecanla "hoo-opp tombik" deyiniz.

7

Bebeğiniz uzuvlarından birini yakaladığında coşkulu ve sevinçli tepkiler vererek bebeğinizi pekiştiriniz.

0-3
AY

KAZANIM: • YE 1.2. El bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki verir.
• YE 1.3. Ebeveynin dokunarak gösterdiği ilgiye gülümseyerek onunla etkileşime girer.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Ani ses duyduğunda irkilir.
- Farklı dokunsal uyarılara farklı tepkiler verir.
- İnsan sesinin farklı tonlarına farklı tepkiler verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, el bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki verir mi?

Bebeğiniz, dokunarak gösterdiğiniz ilgiye karşılıklı olarak gülümseyerek sizinle etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde el bölgesine yaptığınız dokunsal uyarılara tutma ile tepki veriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde dokunarak ilgi gösterdiğinizde sizinle gülümseyerek etkileşime giriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğinizin hareketlendiğinde güvende olacağı puset, yatak ya da ay yastık.

UYGULAMA

Bebeğinizin birincil ihtiyaçlarını (beslenme, bakım ve uyku) karşıladıktan sonra onunla dokunsal oyunlar oynayacak mesafede yüz yüze oturunuz. Bebeğinizle sıcak ses tonunda konuşarak onun dikkatini çekiniz. Bebeğinizin ellerine, parmaklarına üç saniye süre ile dokunabileceğiniz bir parmak oyunu oynayınız. Örneğin parmaklarını tutarak her parmağın uç noktasından işaret parmağınızla başlayıp yavaşça kaydırınız. İki parmak arasındaki boşluğu işaret parmağınızla geçiniz. Bu sırada başladığınız parmağın uç noktasından el ayasına kadar olan kısma doğru işaret parmağınızı hareket ettirirken "tombik, tombik" diye sesleniniz. El ayasından diğer parmağa geçtiğinizde işaret parmağınızın hareketini hızlandırınız ve "hoppo tombik" diye sesleniniz. Bu uygulamayı bütün parmaklar için yapınız ve bebeğinizin mimiklerini ve tepkilerini takip ediniz.

Bebeğiniz el bölgesine yaptığınız dokunsal uyarılarda size tepki veriyorsa gülümseyerek oyunu coşkulu bir şekilde devam ettiriniz ve böylece bebeğinizi pekiştiriniz. Bebeğiniz dokunsal uyarılarınıza tepki vermiyorsa dokunsal uyarınızı ve süresini artırarak oyunuza devam ediniz.

Bebeğinizin diğer vücut bölümlerine dokunarak oyununuzu genişletin (örneğin burnuna dokunarak "Hoop burnunu yedim." diyerek abartılı yeme taklidi yapma ve bunu vücudun diğer bölümleri için tekrarlama vb.). Bebeğinizin dokunsal uyarılarınıza verdiği tepkiyi oyuna devam ederek ve bebeğinizin eylemini ve eylemine verdiği tepkiyi açıklayarak (örneğin "Benim tatlı kızım bu oyunu çok sevdi, gülüyor." vb.) devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizi yalnız bıraktığınız anlarda güvenli yatış pozisyonu verdiğinizden emin olunuz.
- Bebeğinizi, yaklaştığınızda sizi görebileceği pozisyonda yatırdığınızdan emin olunuz.
- Bebeğinizin, dokunduğunuz bölgeden rahatsız olduğunu düşünürseniz o bölgeye tekrar dokunmayınız.
- Dokunsal uyarınızı ve süresini artırdığınızda bebeğinizin mimiklerini kontrol ederek rahatsız olup olmadığını gözlemleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebeklerde yetersizliğin türüne göre dokunma bölgesini düzenleyiniz.
- Bu kazanımı desteklemek için gün içinde uygun zamanlarda oyunları tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İştme yetersizliği olan bebek için bu oyunu gerçekleştirirken sesletimleri mutlaka yapınız ancak bu sırada bebeğinizle göz teması kurmayı ihmal etmeyiniz. Aynı zamanda iştme yetersizliği olan bebek için "hop tombik" sesletimi- nizdeki heyecanınızı anlayabilmesi için işaret parmağınızın onun bedenine yaptığı baskıyı artırırsınız. Aynı zamanda bebeğinizin mimiklerini takip ederek hoşlanmadığı uygulamayı mutlaka değiştiriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin görsel uyaran almadığı için ilk önce sakın bir sesle onunla nasıl bir oyun oynayacağınıza ona anlatınız. Daha sonra eline dokununuz ve sonra parmaklarını yavaşça açınız. Parmak aralarından geçerken yavaş olunuz. Kaygılandığını gördüğünüzde etkinliği kesmeyiniz ama sessizle onu sakinleştiriniz. Eğlendiğinizi ve mutlu olduğunuzu göstermek için mutlaka sesli olarak gülünüz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin fiziksel engelline göre oyunu biçimlendiriniz. Eğer bebeğinizin elinde bir yetersizlik söz konusuysa bu oyunu bebeğinizin ayak parmakları ile de oynayabilirsiniz. Bebeğiniz oyundan zevk alırsa ve oyunun rutinine alıştıysa bu oyunu el bölgesini uyarmak için de kullanabilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu oyunu oynarken onun algılama hızına uygun hızda oynamaya dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu oyunu bebeğinizin farklı uzuvları ile oynayarak bebeğinizin hem bedensel farkındalığını destekleyiniz hem de sosyal etkileşiminizi artırınız.
- Oyunda kullandığınız "tombik" kelimesi yerine başka kelimeler ve ritimler kullanınız.
- Aynı oyunu bebeğinizin güven halkası içinde olan diğer yetişkinlerle de oynamasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, el bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki verir mi?

Bebeğiniz, dokunarak gösterdiğiniz ilgiye gülümseyerek sizinle etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste el bölgesine yapılan dokunsal uyarılara tutma ile tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste dokunarak gösterdiğiniz ilgiye gülümseyerek sizinle etkileşime girerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi puset, yatak ve ay yastık gibi güvenli bir yere yerleştiriniz.

2 Bebeğinizin görme alanına dikkatini çekiniz.

3 Bebeğinize yaklaşıp abartılı mimik hareketleriyle bebeğinizin dikkatini yüzünüze çekerek bebeğinize sesleniniz.

4 Bebeğiniz sizi izlediğinde dokunuşlarınızla, ses tonunuzdaki cvılda mayla bebeğinizi pekiştiriniz.

0-3
AY

- KAZANIM:**
- YE 1.4. İnsan yüzünü diğer nesnelere ayırt ederek sosyal ilgisini gösterir.
  - YE 1.5. İnsan yüzü, diğer nesnelere daha çok dikkatini çeker.
  - YE 1.6. Annesinin yüzünü diğer yetişkinlerin yüzünden ayırt eder.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.1. Görme alanındaki hareketli yetişkini izler.
- Yİ 2.2. Görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izler.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, insan yüzünü diğer nesnelere ayırt ederek sosyal ilgisini gösterir mi?

Bebeğinizin dikkatini diğer nesnelere daha çok insan yüzü çeker mi?

Bebeğiniz, sizin yüzünüzü diğer yetişkinlerin yüzünden ayırt eder mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde insan yüzünü diğer nesnelere ayırt ederek sosyal ilgisini gösterirse bu madde için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde insan yüzü ilgisini diğer nesnelere daha çok dikkatini çekerse bu maddeye artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin yüzünüzü diğer yetişkinlerden ayırt ederse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Farklı nesnelere (pelüş hayvan oyuncakları, renkli ve sesli oyuncaklar).
- Puset ya da ay yastık.

UYGULAMA

Gün içinde bebeğinizin birincil ihtiyaçlarını (beslenme, bakım ve uyku) karşılandıktan sonra bebeğinizi içinde bulunduğu odayı izleyebileceği şekilde yatırınız. Zaman zaman bebeğinize yaklaşarak abartılı mimik hareketleriyle bebeğinizin dikkatini yüzünüze çekerek bebeğinize sesleniniz. Bebeğiniz sizi izlediğinde dokunuşlarınızla, ses tonunuzdaki cıvılda mayla bebeğinizi pekiştiriniz. Ardından bebeğiniz için seçtiğiniz farklı nesnelere bebeğinize gösteriniz. Sizden farklı ve bebeğinizin tanıdığı kişilerle etkinliği tekrarlayınız. Bebeğinizin size, diğer kişilere ve nesnelere verdiği tepkileri gözlemleyiniz. Bebeğinizin insan yüzüne verdiği tepkiler ve nesnelere verdiği tepkiler arasında fark olmadığına mimik ve ses tonundaki cıvılda mayaları artırarak etkileşimlerinizi tekrarlayınız.

Yukarıdaki etkinlikte amacınıza ulaştıktan sonra bebeğiniz diğer kişilerin yüzüne sizin yüzünüze verdiği gibi tepki verirse bebeğinizi pekiştirmeyiniz. Ancak diğer insanların yüzlerindense sizin yüzünüze bakmayı tercih ettiğinde bebeğinizi emzirirken kullandığınız ninni ya da melodi ile ödüllendiriniz. Eğer bebeğiniz buna rağmen diğer yetişkinlerin yüzlerine sizin yüzünüze daha çok ilgisini veriyorsa o durumda bebeğinizin sizin yüzünüze bakmasını beklemeyin onu emzirirken kullandığınız ninni ya da melodiyi sesletiniz/ seslendiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizi yalnız bıraktığınız anlarda güvenli yatış pozisyonu verdiğinizden emin olunuz.
- Bebeğinizi, yaklaştığınızda sizi görebileceği pozisyonda yatırdığınızdan emin olunuz.
- Seçtiğiniz nesnelere bebeğinizin sağlığı için güvenli olduğundan emin olunuz.
- Bebeğinizi, sizin takip etmesi için zorlamayınız.
- Bu etkinliği bebeğiniz sıkıldığında ya da tepki vermemeye başladığında hemen kesiniz. Gün içinde farklı zaman aralıklarında tekrarlayınız.
- Bu kazanımı desteklemek için gün içinde uygun zamanlarda oyunları tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken seslenmeyle birlikte ritmik dokunmaları ekleyiniz. Daha önceki amaçlarda açıkladığımız bu ritmik dokunmadaki ritim özellikle bebeğinizi emzirirken kullandığınız olursa kazanımın bebeğiniz tarafından öğrenilmesini kolaylaştıracaktır.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bu etkinliği yüzünüze değil sesinize vermesini amaçlayınız. Aynı zamanda etkinliği bebeğinizin elini alarak yüzünüze yavaş yavaş dolaştırınız. Aynı zamanda nereye dokundurduysanız oranın adını söyleyiniz. Bu etkinliği birkaç kere tekrarladıktan sonra bu dokunma ve tanıma etkinliğine dokunduğu yerin adını söylemeyi çıkararak bebeğinizi emzirirken kullandığınız ninni ya da melodiyi kullanınız. Dokun-tanı etkinliğini bebeğiniz sizin yüzünüzü ve teninizi tanıdıktan sonra diğer yetişkinlerle bu etkinliği tekrarlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken yetersizliğin türüne göre gerekli düzenlemeleri yapınız. Özellikle baş kontrolünde sorun yaşayan bebeğinizin başını ellerinizle destekleyiniz ya da onun görme alanı içinde kalmaya dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken hareketlerinizin yavaş olmasına ve mimiklerinizdeki geçişleri belirgin ve yine yavaş yapmaya dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği bebeğinizin güven halkasında olan diğer yetişkinlerle tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, insan yüzünü diğer nesnelere ayırt ederek sosyal ilgisini gösterir mi?

İnsan yüzü, bebeğinizin ilgisini diğer nesnelere daha çok çeker mi?

Bebeğiniz, sizin yüzünüzü diğer yetişkinlerden ayırt eder mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste insan yüzünü diğer nesnelere ayırt ederek sosyal ilgisini gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste bebeğinizin ilgisini insan yüzü diğer nesnelere daha çok dikkatini çekerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste bebeğinizin sizin yüzünüzü diğer yetişkinlerden ayırt ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi eğer emziriyorsanız kucağınıza alarak doğru emme pozisyonuna getiriniz.

2 Bebeğinizi eğer biberon ile besliyorsanız hem sizin hem de onun rahat olacağı ve göz teması kurabileceğiniz şekilde kucağınıza yerleştiriniz.

3 Bebeğinizin dokunsal temas arayışlarını takip ediniz ve onu bunun için destekleyiniz.

4 Sizle dokunsal temas kurduğunda ninni veya melodi ile ona sesleniniz.

5 Eğer bebeğiniz dokunsal temas aramıyorsa ellerinizle onun elini tutarak dokunsal temas kurmasını sağlayınız. Bu sırada ninni veya melodi ile onun kendini güvende hissetmesine yardımcı olunuz ve pekiştiriniz.

**0-3
AY**

KAZANIM: YE 1.7. Annesini ya da biberonu emerken dokunsal temas arayarak etkileşim sürdürür.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.1. Görme alanındaki hareketli yetişkini izler.
- Yİ 2.2. Görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izler.
- Yİ 2.3. Ebeveyni olmayanın sesini duyduğunda hareketlenmezken, annesinin sesini duyduğunda hareketlenerek tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, sizi ya da biberonu emerken dokunsal temas arayarak etkileşim sürdürür mü?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizi ya da biberonu emerken dokunsal temas arayarak etkileşimini sürdürürse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Emzirme yastığı.
- Biberon.

UYGULAMA

Bebeğinizin beslenme saati aranızdaki etkileşimin güçlenmesi ve sağlıklı devam edebilmesi için en önemli zaman dilimleridir. Bebeğinizin beslenmesinde kullandığınız rutinler, ses tonunuz, bebeğinize özel kullandığınız kelimeler bebeğinizle olan etkileşiminizi destekleyecektir. Beslenme süresince bebeğinizi emmeye uygun şekilde, emmesini güvenle yapabileceği ve sizin de rahat olabileceğiniz şekilde kucağınızda yerleştiriniz. Bebeğinizin sizi ya da biberonu emerken ortaya koyduğu hareketleri dikkatle izleyerek dokunsal temas arayışına dair ipuçlarını değerlendiriniz ve bebeğinize göre vücudunuzu konumlamaya devam ediniz. Bebeğiniz size dokunduğunda daha önce belirlediğiniz ninni veya melodi ile bebeğinizi ödüllendiriniz. Eğer bebeğiniz sizinle dokunsal temasa girmezse bebeğinizin elini elinizle tutarak size dokunmasını sağlayınız. Bu sırada daha önce bebeğinizin uyuması ya da kendini güvende hissetmesi için kullandığınız ninni ya da melodiyi tekrar söyleyiniz. Bebeğinizin ihtiyacı olan dokunsal ipuçlarını sunarak bebeğinizi beslemeye devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin hareketini kısıtlayacak eldiven ya da kıyafet giydirmediğinizden emin olunuz.
- Bebeğinizin emmesini ve hareketini kolaylaştıracak sağlıklı pozisyonda tuttuğunuzdan emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İştih yetersizliği olan bebek için etkinlikte kullandığınız ninni ya da melodiyi ritmik, dokunsal uyarılarla bebeğinize dokunarak veriniz. Ancak bebeğinizin iştihmediğini düşünerek ninni veya melodiyi seslendirmekten vazgeçmeyiniz. Aynı zamanda ninni ve melodiyi bebeğiniz size baktığında olumlu mimiklerinizle destekleyiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için, bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin size dokunması için yardım ediniz. Aynı zamanda ninni veya melodiyi seslendirirken sesinizin tonunu etkin bir şekilde kullanarak bebeğinizin kendini güvende hissetmesine yardımcı olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin fiziksel engeline uygun şekilde düzenlemeler gerçekleştiriniz. Eğer bebeğiniz ellerini kullanamıyorsa bebeğiniz yerine siz ona dokunsal uyarılar veriniz ya da dokunsal uyarıları kullanabildiği uzvu ile gerçekleştirmesi için onu destekleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken hareketlerinizin yavaş olmasına dikkat ediniz. Ninni ve melodiyi onun tepkilerini yakından takip ederek hızlandırınız ya da yavaşlatınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği sadece beslenme sırasında değil, diğer bakım rutinlerinde de uygulayınız.
- Ninni ve melodileri zihinsel yetersizliği olmayan bebeklerinizde çeşitlendiriniz ancak ses tonunuzun ve ritmin değişmemesine dikkat ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, sizi ya da biberonu emerken dokunsal temas arayarak etkileşim sürdürür mü?

Bebeğiniz üç oturum üst üste sizi ya da biberonu emerken dokunsal temas arayarak etkileşimini sürdürürse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi sizi izleyebileceği ve güvende olabileceği bir pozisyona yerleştiriniz.

2 Cıvıldaayan bir ses tonu ile bebeğinizle konuşunuz.

3 Onun dikkatini çektikten sonra konuşmaya devam ederek onun görüş alanından yavaşça dışarı ıkınız.

4 Eğer bebeğiniz sizi ararsa geri dönerek bebeğinizi dokunsal uyararı içeren bir oyunla pekiştiriniz.

5 Bebeğiniz sizi aramazsa geri dönerek yeniden dikkatini çekiniz ve süreci tekrarlayınız.

0-3
AY

KAZANIM: • YE 1.8. Aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür.
• YE 1.9. Görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini arayarak etkileşimini sürdürür.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.1. Görme alanındaki hareketli yetişkini izler.
- Yİ 2.2. Görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izler.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür mü?

Bebeğiniz, görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini arayarak etkileşimini sürdürür mü?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde görme alanındaki yetişkini izlerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini ararsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Puset ya da ay yastık.

UYGULAMA

Tüm aile bireylerinin evde olduğu zaman diliminde bebeğinizi gözleriyle sizi takip edebileceği pozisyonda yatırınız. Sırayla cıvıldaayan ses tonunda bebeğinize seslenerek onunla konuşunuz. Bebeğinizin size dikkat etmemesi durumunda mesafenizi azaltarak ses tonunuzdaki cıvıldamayı artırınız ve bebeğinizin dikkatini çekiniz. Bebeğinizin dikkati sizin üzerinizdeyken hareketlenmesi ve onun da cıvıldamaları arttığı anda görme alanının dışına çıkarak sizi arayıp aramadığını gözlemleyiniz. Bebeğiniz sizi aradığını belli eden davranışlar sergilerse geri gelerek dokunma içeren oyunlarla (tombik tombik gibi oyunlarla) devam ederek bebeğinizi pekiştiriniz. Bebeğinizin sizi aramadığı durumda geri gelerek daha neşeli ses tonuyla yeniden bebeğinizin dikkatini çekerek sosyal etkileşime devam ediniz. Tüm aile bireyleriyle etkinliği tekrar ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin birincil gereksinimlerinin (bakım, beslenme ve uyku) karşılandığından emin olunuz.
- Bebeğinizin güvenli pozisyonda yattığından emin olunuz.
- Bebeğinizin sizi görebileceği, göz teması kurabileceği mesafede olduğundan emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken şu sırayı takip ediniz. Bebeğinizi sizi rahatça takip edebileceği bir pozisyonda yatırınız. Daha sonra bebeğinizle göz temasını yakaladığınızda ona ritmik dokunsal uyarılar veriniz ve aynı anda da konuşunuz. Bu sırada abartılı mimikler kullanmaya devam ediniz. Bebeğinizin dikkatinin sizin üzerinde olduğunu fark ettiğinizde yavaş yavaş bebeğinizin görüş alanı içinde kalmaya dikkat ederek uzaklaşınız. Aynı zamanda abartılı mimikler kullanarak konuşmaya devam ediniz. Yeteri kadar uzaklaştığınızda bebeğiniz görüş alanının dışında yavaş yavaş çıkmaya başlayınız. Bebeğiniz başı ile sizi takip ediyorsa devam ediniz. Tamamen görüş alanının dışında çıktığınızda yatış pozisyonunu değiştirmeye çalışıyorsa ya da hareketleniyorsa bu kazanımı bebeğinize kazandırmışsınız demektir.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken görüş alanı dışına çıktığınızda başını sesin geldiği yöne çevirip çevirmediğine dikkat ediniz. Eğer başını sizin olduğunuz tarafa çeviriyorsa ya da çevirmeye çalışıyorsa bu kazanımı bebeğinize kazandırdınız demektir. Bebeğinizin sizin daha rahat takip etmesi için yavaş hareket etmeniz gereklidir.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için yetersizlik türü ve düzeyine göre etkinliği düzenleyiniz. Eğer bebeğinizin baş kontrolü yok ise ya da hareketlenmesinde sorun var ise o zaman etkinliğin amacına ulaşip ulaşmadığını anlamak için bebeğinizin göz hareketlerini ya da mimiklerini takip ediniz. Bunu yapamayacak durumda iseniz bunu yapması için başka bir yetişkinden yardım isteyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebekler için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğin aşına olduğu jest, mimik ve konuşma biçimlerini kullanmaya özen gösteriniz. Hızlı hareket etmeyiniz ve durumdan duruma geçişlerinizin yavaş olmasına dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bütün yetersizlik türlerinde kullandığınız ninni, melodi, dokunsal ritim uyarılarını yavaş yavaş çeşitlendiriniz. Bebeğiniz bu uyarılarla da sizi takip ederse yeni bir uyarı ile etkinliği tekrarlayınız.
- Bebeğinizin güven çemberi içinde olan diğer yetişkinlerle bu uygulamayı tekrar ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür mü?

Bebeğiniz görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini arayarak etkileşimini sürdürür mü?

Bebeğiniz üç oturum üst üste görme alanındaki yetişkini izlerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz üç oturum üst üste görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdürdüğü yetişkini ararsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Gün içinde bebeğinizin gereksinimlerini karşılarken mimiklerine dikkat ediniz.

2 Duyularını ifade eden olumlu ve olumsuz mimiklerini taklit ediniz ve bebeğinizin bu mimikleri taklit ettiğini fark etmesini sağlayınız.

3 Bebeğiniz onu taklit ettiğini fark ettiğinde mimiklerinizi yavaşça değiştiriniz.

4 Bebeğiniz sizi takip ediyorsa yeni durumlarda başka mimikler kullanınız ve onun bu duruma nasıl tepki verdiğini gözlemleyiniz.

**0-3
AY**

- KAZANIM:**
- E 8.1. Annenin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğu durumlara ağlayarak annenin duygusal durumuna tepki verir.
  - E 8.3. Kızgın ama bağırmandan konuşan ebeveynlerine, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.1. Görme alanındaki hareketli yetişkini izler.
- Yİ 2.2. Görme alanındaki yetişkinin mimiklerini izler.
- Yİ 2.3. Ebeveyni olmayanın sesini duyduğunda hareketlenmezken, annesinin sesini duyduğunda hareketlenerek tepki verir.
- Yİ 2.5. Canının yandığını ya da acıdığını farklı şekilde ağlayarak gösterir.
- Yİ 2.6. Ebeveyni bakımı bitirdikten sonra ebeveyni takip eder ya da duygularını ağlayarak gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, sizin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğunuz durumlarda ağlayarak sizin duygusal durumunuza tepki verir mi?

Bebeğiniz, siz kızgın ama bağırmandan konuştuğunuzda, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğunuz durumlarda ağlayarak sizin duygusal durumunuza tepki verirse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin kızgın ama bağırmandan konuşmanıza, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Gün içinde bebeğinizin gereksinimlerini karşılarken onun mimiklerini takip ediniz. Özellikle gaz sancısı çekerken ya da altının kirli olmasından rahatsızken onun mimiklerini takip ediniz ve sizin yüzünüze baktığında onun mimiklerini taklit ederek bebeğinizin bu durumu fark etmesini sağlayınız. Bebeğiniz sizin onun mimiklerini takip ettiğini fark ettiğide mimiklerinizi yavaşça değiştiriniz. Bebeğiniz sizin mimiğinizi taklit ederse olumlu ve şefkatli dokunsal uyarılarla bebeğinizi pekiştiriniz. Aynı zamanda bebeğinizin farklı durumlara farklı ağlama tepkisini çok kısa süre ile tekrar ediniz. Sizi takip ettiğini fark ettiğide onu sakinleştirmek için kullandığınız mimik ve ses tonunda geri dönünüz. Bebeğiniz sizi takip edip etmediğine ve duygu durumunun değişip değişmediğine dikkat ediniz. Bebeğiniz sizin mimiklerinizi takip edip mimiklerinize tepki verinceye kadar devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Olumsuz duygusal uyarılara bebeğinizi uzun süre maruz bırakmayınız.
- Bebeğinizin sıkıntılı olduğu durumlara uzun süre maruz kalmasına izin vermeyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken mimiklerinizi daha etkin bir şekilde kullanınız. Aynı zamanda ritmik, dokunsal uyarılara anlam vermesi için uyarılar arası geçişi yavaş gerçekleştiriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken görsel uyarıların yerini işitsel ve dokunsal uyarıların aldığını unutmayınız ve etkinliği işitsel ve dokunsal uyarılarla gerçekleştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin yetersizliğine göre etkinliği uyarlayınız. Baş kontrolü olmayan bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirirken onun görüş alanı içinde olmaya ve yakın olmaya dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin duygu durum ifade eden mimiklerini ve hareketlerini önceden belirleyiniz ve bu mimik ve hareketlerinin sizin tarafınızdan taklit edildiğini fark edebilmesi için mimikleri ve hareketleri abartılı ancak yapmacık olmayacak şekilde yerine getiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizle aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberi içinde olan diğer yetişkinlerle de yapılmasını sağlayınız.
- Bebeğinizin kullandığı mimikleri ve hareketleri duygularla ilişkilendirdikten sonra diğer duygular için de yeni mimiklerin ve hareketlerin oluşması için model olunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz sizin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğunuz durumlarda ağlayarak sizin duygusal durumunuza tepki verir mi?

Bebeğiniz siz kızgın ama bağırmandan konuştuğunuzda, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste sizin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğunuz durumlarda ağlayarak sizin duygusal durumunuza tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz üç oturum üst üste sizin kızgın ama bağırmandan konuşmanıza, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi, içinde bulunduğu sosyal ortamı ve sizin yüzünüzü görebilecek şekilde güvenli bir pozisyona yerleştiriniz.

2 Bebeğinizle etkileşime giriniz.

3 Diğer bebek ağladığında bebeğinizin dikkatini yüzünüze çekiniz.

4 Bebeğinizin dikkatini çektikten sonra yüzünüzü giderek daha çok ekşitiniz.

5 Bebeğiniz dudaklarını büzerek ya da yüzünü ekşiterek cevap vermezse ağlama taklidi yapınız.

6 Bebeğinizi sakinleştirmek için daha önce kullandığınız rutini yapınız.

**0-3
AY**

KAZANIM: E 8.2. Başka bir çocuk ağladığında yüzünü ekşiterek ya da ağlayarak başkasının duygusal durumuna tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.1. Annenin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğu durumlara ağlayarak annenin duygusal durumuna tepki verir.
- E 8.3. Kızgın ama bağırmadan konuşan ebeveynlerine, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz başka bir çocuk ağladığında yüzünü ekşiterek ya da ağlayarak başkasının duygusal durumuna tepki verir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde başka bir çocuk ağladığında yüzünü ekşiterek ya da ağlayarak başkasının duygusal durumuna tepki verirse bu kazanımın için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Başka bebeklerin bulunduğu sosyal ortam.

UYGULAMA

Herhangi bir sosyal ortamda ağlayan bir çocuk ya da bebek gördüğünüzde bebeğinizin yüzünü ekşiterek ve dudaklarını büzerek hareketliliğinin artıp artmadığını gözlemleyiniz. Eğer bebeğiniz yüzünü ekşitmiyorsa ya da dudaklarını büzerek hareketliliğini artırmıyorsa bebeğinizin dikkatini üstünüze çekiniz. Bebeğiniz dikkatini size yoğunlaştırdığında siz ilk önce dudaklarınızı büzünüz ve ağlama öncesi mimiklerini yüzünüzde oluşturunuz. Bebeğiniz sizin mimiklerinizi takip ediyorsa ağlama sesinin geldiği tarafa kafanızı çevirip sonra hemen bebeğinizle göz kontağı kurunuz ve mimikleri yapmaya devam ediniz. Eğer bebeğiniz mimiklerinizi takip etmiyorsa mimiklerinizi biraz daha abartınız ve ağlamaya başlayınız. Bebeğiniz sizin mimiklerinizi takip edip dudaklarını büzer ve hareketlenirse ya da ağlamaya başlarsa hemen bebeğinizi kucağınıza alarak sakinleştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin olumsuz duyu durumuna uzun süre maruz kalmasına izin vermeyiniz.
- Bebeğinizin sizin mimiklerinizi taklit etmesi durumunda bebeğinizin rahatsız olacağı şekilde davranmayınız.
- Bebeğinizi en kısa sürede sakinleştirmek için daha önce kullandığınız rutinleri tekrar ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için diğer bebeklerin ya da çocukların ağlama sesini duyamayacağı için bu etkinliği diğer bebek sizin bebeğinizin görüş alanı içinde ise ve ağlıyorsa gerçekleştiriniz. Böyle bir durumda bebeğinizin dikkatini ağlayan diğer bebeğin yüzüne yoğunlaştırmasını sağlamak için dokunsal uyaranlar veriniz ve dikkatini yöneltiniz. Bebeğiniz diğer bebeğe dikkatini yönelttiğinde eğer dudaklarını büzerek, hareketlenerek ya da ağlayarak tepki vermiyorsa bebeğinizin dikkatini kendinize çekiniz ve ağlama öncesi mimikleri abartılı bir şekilde yapınız. Bebeğiniz görüş alanı içinde ağlayan bir bebeğe bu tepkiyi verinceye kadar bu etkinliği her fırsatta tekrarlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken başka bir bebeğin ağlama durumunda sesinizin tonunu kaygılı hâle getirerek bebeğinizle ağlayan bebek hakkında konuşunuz. Bebeğiniz bu kaygılı ses tonunuza tepki vermezse sesinizin tonundaki kaygıyı giderek artırınız. Bebeğiniz hâlâ tepki vermezse kısa süreli bir ağlama sesi çıkarınız. Bebeğiniz size eşlik ederse bebeğinizi hemen sakinleştirmek için daha önce kullandığınız rutini kullanınız. Eğer bebeğiniz sizi takip etmez ise bebeğinizi sakinleştirmek için daha önce kullandığınız rutini kullanınız ve yeni bir fırsat çıktığında tekrar deneyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirmeden önce bebeğinizin fiziksel yetersizliğinin türüne ve düzeyine göre etkinliği düzenleyiniz. Baş kontrolü olmayan bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirirken eğer ağlayan diğer bebek bebeğinizin görüş alanında değilse görüş alanına girmesi için bebeğinizin konumunu değiştiriniz. Aynı zamanda bebeğinizin sizin yüzünüzü etkin bir şekilde görmesine de dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için, bu etkinliği gerçekleştirirken mimiklerdeki geçişlerin yavaş olmasına dikkat ediniz. Bebeğin tepkisini dört-beş saniye bekleyiniz. Eğer tepki alamazsanız bir sonraki basamağa ondan sonra geçiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği farklı sosyal ortamlarda ve farklı bebeklerle tekrarlayınız.
- Bu etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle yapmasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, başka bir çocuk ağladığında yüzünü ekşiterek ya da ağlayarak başkasının duygusal durumuna tepki verir mi?

Bebeğiniz, üç oturumun üst üste başka bir çocuk ağladığında yüzünü ekşiterek ya da ağlayarak başkasının duygusal durumuna tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi dizlerinizin üzerine sizin de onun da rahat edeceği şekilde yerleştiriniz.

2 Sesli, renkli ve ışıklı oyuncaklarla bebeğinizle oynamaya başlayınız.

3 Aynı zamanda bebeğinizle cıvıdayarak iletişim kurunuz.

4 Bebeğinizin dikkati üstünüze yoğunlaştığında ya da eğlenmeye başladığında oyunu sonlandırınız.

5 Bebeğiniz ağlarsa ya da benzer bir tepki verirse oyunu hemen başlatınız.

**0-3
AY**

KAZANIM: DG 7.1. Ebeveyni etkileşimi sonlandırdığında ağlayarak rahatsızlığını gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.8. Aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür.
- YE 1.9. Görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini arayarak etkileşimini sürdürür.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, siz etkileşimi sonlandırdığınızda ağlayarak rahatsızlığını gösterir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde siz etkileşimi sonlandırdığınızda ağlayarak rahatsızlığını gösterirse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sesli ya da titreşimli bebek oyuncakları.

UYGULAMA

Bebeğinizin birincil ihtiyaçları (beslenme, bakım ve uyku) karşılandıktan sonra göz teması kurabileceğiniz şekilde bebeğinizi dizlerinize yatırınız. Bebeğinizin keyif aldığı bir melodi seslendirerek keyif aldığı bir oyuncak ile oynamaya ve bebeğinizle cıvıldaayan ses tonuyla konuşmaya başlayınız. Bebeğinizin keyif aldığı anda etkileşimi sonlandırınız. Beş saniye bekleyiniz. Bebeğiniz tepki vermezse oyunu daha coşkulu şekilde oynamaya devam ediniz. Oyunu sonlandırdığınızda bebeğinizin yüzünde ağlama ya da rahatsız olduğunu gösteren ve tekrar istediğini belli eden bir ifade oluşursa bebeğinizin ağlamasına izin vermeden oyunu tekrar oynayarak bebeğinizi sakinleştirip oyun gereksinimini karşılayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeklerin geçiş hızları birbirinden farklıdır. Etkinliklerde verilen süreleri bebeğinizin hızını gözlemleyerek birkaç saniye azaltabilir ya da birkaç saniye arttırabilirsiniz.
- Etkinliklerde amaca odaklanarak kaygının artması etkileşimin sağlıklı olmasının önüne geçecek ve bebeğinizin amacı yerine getirmesini zorlaştıracaktır. Birincil hedefinizin her zaman bebeğinizle keyifli zaman geçirmek olmasına dikkat ediniz.
- Etkinliği sonlandırdığınızda bebeğinizin ağlamaya başlangıç ipuçlarını hızlı bir şekilde yakalayarak tepkisine hızla karşılık veriniz.
- Bebeğinizin ağlama ipuçlarını yakalayıp oyuna devam etmenize rağmen bebeğiniz ağlarsa ona sarılarak ve onunla yumuşak bir ses tonuyla konuşarak bebeğinizi sakinleştiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken sesli oyuncaklar yerine ışıklı oyuncaklar kullanınız. Aynı zamanda bebeğinizle etkileşim içindeyken mimiklerinizi abartınız. Oyun sırasında bebeğinize farklı ritimlerde dokunsal uyarın vererek oyunu çeşitlendiriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken sesli oyuncaklar kullanınız. Aynı zamanda bebeğinizle etkileşim içindeyken sesinizin eğlenceli ve neşeli olmasına dikkat ediniz. Oyunu bebeğinizi tedirgin etmeyecek şekilde dokunsal uyarılarla çeşitlendiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizi dizinize yatırmamanız gerekiyorsa sizin onun yüzünü, onun da sizin yüzünüzü görece şekilde konumlandırmaya dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu oyunu oynarken hem sesli ve ışıklı oyuncakları kullanınız ve aynı zamanda dokunsal uyarılar da veriniz. Bu şekilde bebeğinizin birden fazla duyusunu kullanmasını sağlamış olursunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerin de oynamasını sağlayınız.
- Bu etkinliği farklı oyuncaklar ve farklı oyun türleri ile tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, siz etkileşimi sonlandırdığınızda ağlayarak rahatsızlığını gösterir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste siz etkileşimi sonlandırdığınızda ağlayarak rahatsızlığını gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1

Bebeğinizi ortamı daha iyi göre-
bileceği ya da daha fazla sosyal uyarana
maruz kalacağı Şekilde yerleştiriniz.

2

Olumsuz bir duygu durumu
ortaya çıktığında hemen kucağınıza
alarak bebeğinizi sakinleştiriniz.

0-3
AY

- KAZANIM:**
- DG 7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.
  - DG 7.3. Heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösterir.
  - DG 7.4. Beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterir.
  - DG 7.5. Ebeveyni tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.

- ÖN KOŞULLAR:** Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- E 8.1. Annenin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğu durumlara ağlayarak annenin duygusal durumuna tepki verir.
  - E 8.3. Kızgın ama bağırılmadan konuşan ebeveynlerine, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir.
  - DG 7.1. Ebeveyni etkileşimi sonlandırdığında ağlayarak rahatsızlığını gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir mi?

Bebeğiniz, heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösterir mi?

Bebeğiniz, beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterir mi?

Bebeğiniz, sizin tarafınızdan kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır mı?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde size sıkıca sarılarak duygusunu gösterirse bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösterirse bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterirse bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin tarafınızdan kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğinizin tanımadığı kişi ya da nesnelere.
- Bebeğinizin sevdiği kişi ya da nesnelere.

UYGULAMA

Bu kazanımların değerlendirilmesinde ve edinimlerinde fırsat öğretimlerinden yararlanmanız bebeğinizin gelişimi için daha önemlidir. Bu nedenle bu kazanımları bebeğinize edindirmek için kesinlikle yapay sosyal ortamlar ve uyarılar oluşturmayınız. Ani bir ses duyduğunda, kapı çarptığında, tanımadığı kişi ya da nesnelere aniden görme alanına girdiğinde bebeğinizin tepkilerini gözlemleyiniz. Bebeğiniz irkildiğinde, korktuğunda ağlama davranışı gösterirse bebeğinizi kucağınıza alarak sakinleştiriniz. Bebeğiniz sizin kucağınızda sakinleşirse bebeğinize sarılmaya devam ederek onu heyecandırın ya da korkutan şeyi bebeğinize açıklayınız. Bebeğiniz sakinleşmezse bebeğinizi rahatsız eden şeylerin görme alanında olup olmadığını kontrol ediniz. Bebeğinizi sakinleştirdiğini bildiğiniz daha önceden tanıdığı ninni ya da melodiyi söyleyerek bebeğinize yavaşça dokunarak olduğunuz alanda yürüyünüz. Bebeğinizin heyecanlandığını gördüğünüz anlarda bebeğinizle beraber onu heyecandıran nesne ile ilgilenerek ve şaşırma sesleri ve mimikleri çıkararak bebeğinizin duygusunu destekleyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin davranışını gözlemlemek için bebeğinizi bilerek korkutmayınız.
- Kendiliğinden ortaya çıkan fırsatlarda öğretim ve değerlendirme oturumu düzenleyiniz.
- Bebeğinizin sakinleşme süresi uzuyorsa çok sık pozisyon değiştirmeden bebeğinize sarılmaya devam ediniz ve daha önce onu sakinleştirmek için kullandığınız rutini kullanınız.
- Bebeğinizin korkma, öfke, kaygı ve mutsuzluk durumlarında onu sakinleştirirken "Geçti.", "Bir şey yok." gibi açıklamalarınız bebeğinizin yaşına uygun olabilir. Ancak siz bebeğinizle bu gibi durumlarda iletişim kurarken durumu neden sonuç ilişkisi ile açıklamaya özen gösteriniz. Örneğin kapı çarptığı için irkilme ve korkan bebeğiniz sakinleştiğinde sesin nereden geldiğini hem sözel olarak anlatınız hem de görsel olarak gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinlikleri gerçekleştirirken görüntü kullanmaya dikkat ediniz. Bebeğinizin sizin mimiklerinizi takip etmesine izin veriniz ve bu gibi durumlarda bebeğinizden beklediğiniz tepkileri ilk önce siz gerçekleştirerek bebeğinize model olunuz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğe işitsel ve dokunsal uyarılar vermeye dikkat ediniz. Aynı zamanda ses tonunuzu da etkin bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken onun ortamı gözlemleyebileceği ve daha fazla sosyal uyarana maruz kalacağı şekilde konumlandırmaya özellikle dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken birden fazla uyarı (işitsel, görsel ve dokunsal) vermeye özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle de tekrarlamasını sağlayınız.
- Farklı sosyal ortamlarda bu gibi durumlarla karşılaştığınızda etkinliğin basamaklarını yerine getirmekten çekinmeyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir mi?

Bebeğiniz, heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösterir mi?

Bebeğiniz, beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterir mi?

Bebeğiniz, sizin tarafınızdan kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır mı?

Bebeğiniz, korktuğunda üç oturum üst üste size sıkıca sarılarak duygusunu gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sizin tarafınızdan kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırıyor bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğiniz güvende olacak şekilde yatırınız. Işıklı ve sesli oyuncak ile bebeğinizin dikkatini çekiniz.

2 Işıklı ve sesli oyuncak ile bebeğinizin dikkatini çekiniz.

3 Bebeğinizin dikkatini çektikten sonra oyuncakı oyun oynayarak yavaş yavaş bebeğinizin görüş alanının dışına çıkarınız.

4 Onun sonunda bebeğiniz oyuncakın sadece sesini ya da ışığının yansımalarını görecek şekilde gelinceye kadar oyuna devam ediniz.

0-3
AY

- KAZANIM:** • SA 11.1. Çevreden gelen uyarılara kafasını çevirerek tepki verir.
• SA 11.2. Ebeveynin onu beslemek için hazırlarken verdiği sosyal uyarılara heyecanlanarak tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.3. Ebeveyni olmayanın sesini duyduğunda hareketlenmezken, annesinin sesini duyduğunda hareketlenir.
- YE 1.9. Görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini arayarak etkileşimini sürdürür.
- DG 7.4. Beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, çevreden gelen uyarılara kafasını çevirerek tepki verir mi?

Bebeğiniz, onu beslemek için hazırlarken verdiğiniz sosyal uyarılara heyecanlanarak tepki verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde çevreden gelen uyarılara kafasını çevirerek tepki verirse bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde onu beslemek için hazırlanırken verdiğiniz sosyal uyarılara heyecanlanarak tepki verirse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Puset ya da ay yastık.
- Biberon.
- Sesli ve ışıklı oyuncaklar.

UYGULAMA

Bebeğinizin çevreden gelen uyarılara kafasını çevirerek tepki vermesini sağlamak için ilk önce sesli ve ışıklı oyuncaklarla onun orta görme hattında olacak şekilde oynayın ve onun da oynamasını sağlayınız. Bebeğiniz dikkatini oyuna ve oyuncaya verdiğinde oyuncaya bebeğinizin görme alanı içinde kalacak şekilde sağa ve sola kaydırınız. Bebeğiniz oyuncaya takip ettiğinde oyuncaya daha fazla görme alanının sınırlarına yaklaştırınız. Bebeğiniz oyuncaya yine takip ederse birkaç tekrar sonra oyuncaya görme alanının dışına çıkarınız ama ışık ve sesle bebeğinizin dikkatini çekmeye çalışınız.

Bebeğinizi beslenmeye hazırlarken kullanacağınız rutinler (beslenme hazırlığında seslenme cümleleriniz, oturduğunuz yer ve benzeri) bebeğinizin beslenme rutinini öğrenmesine yardımcı olacaktır. Beslenme öncesi bebeğinize seslenerek bebeğinizi beslenme pozisyonuna getiriniz. Heyecanlanıp, tepki verip vermediğini gözlemleyiniz. Bebeğiniz siz görme alanı dışındayken seslendiğinizde (kullanıyorsa) biberonu ses çıkaracak şekilde salladığınızda tepki verip vermediğini gözlemleyiniz. Bebeğiniz çıkardığınız seslere tepki veriyorsa beslenmeye geçiniz. Bebeğiniz tepki vermiyorsa sesleri artırarak ve konuşarak, beslenme pozisyonuna geçerek bebeğinizi besleyiniz. Bebeğinizi hep belirli bir rutin içinde beslemeye ve rutinleri değiştirmemeye dikkat ediniz. Öğretimi tekrarlamak için bebeğinizin beslenmeye başlama süresini uzatmayınız. Bir sonraki öğünde öğretimi tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin çok aç olduğu ve ağlayarak yemek talep ettiği öğünlerde öğretim planı yapmadan bebeğinizi besleyiniz.
- Bebeğinizin beslenme saatlerini takip ederek beslenme saatinden 10 dakika önce beslenme rutinlerine başlayarak öğretim için uygun fırsatı oluşturabilirsiniz.
- Bu kazanım için bebeğinizin doğumdan itibaren beslenme için bir rutininin olması önemlidir. Eğer yoksa bu rutini oluşturunuz ve rutine sadık kalınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için, bir beslenme rutini oluştururken görsel ve dokusal uyarılar veriniz. Ancak bebeğinizin işitmediğini düşünerek konuşmayı ya da işitsel uyarılar vermeyi kesinlikle bırakmayınız (örneğin "Benim güzel kızım/oğlum acıkmış mı? Mama mı istiyormuş? Annesi şimdi ona mama verecek. İlk önce onu kucağımıza alalım. Sonra emzirme yerine gidelim." vb.).
- Görme yetersizliğine sahip bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken işitsel ve dokusal uyarılara ağırlık veriniz. Bebeğinizin sizin ona yaklaştığını anlaması için ya ses çıkaran terlikler giyin ya da ona seslenerek yanına gidiniz. Böylece bebeğinizin bir beslenme rutini oluşturmasını sağlamış olacaksınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin fiziksel yetersizliğinin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz. Fiziksel yetersizliği olan bebek için, baş kontrolü yoksa çevreden gelen uyarıların bulunduğu yöne doğru yönelmesi ya da gözlerini çevirmesini yeterli bir tepki olan kabul ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken beslenme rutinde gerçekleştireceğiniz değişiklikleri sınırlı tutunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin birinci bakıcısı ile beslenme rutinini oturtuktan sonra ve bebeğiniz verilen uyarılara tepki verdikten sonra bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle etkinliği tekrar ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz üç oturum üst üste çevreden gelen uyarılara kafasını çevirerek tepki verirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz üç oturum üst üste onu beslemek için verdiğiniz sosyal uyarılara heyecanlanarak tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi içinde bulunduğu sosyal ortamı ve sizin yüzünüzü rahatlıkla görebileceği şekilde yerleştiriniz.

2 Diğer bebeklerden biri ağladığında bebeğinizin dikkatini o bebeğe yönlendirmesini sağlayınız.

3 Bebeğiniz diğer bebeğin ağlamasına ağlayarak tepki verdiğinde bebeğinizi hızla kucağınıza alarak sakinleştiriniz.

4 Eğer bebeğiniz diğer bebeğin ağlamasına ağlama ile tepki vermezse bebeğinizi kucağınıza alarak diğer bebeğin canının yandığı için ağladığını üzgün bir ses tonuyla bebeğinize söyleyiniz.

**0-3
AY**

- KAZANIM:** • AE 3.1. Diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer.
• AE 3.2. Kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 11.1. Çevreden gelen uyarılara kafasını çevirerek tepki verir.
- E 8.2. Başka bir çocuk ağladığında yüzünü ekşiterek ya da ağlayarak başkasının duygusal durumuna tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girerse bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girerse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Puset.
- Ay yastık.
- Bebeğinizle yaşıt ve büyük bebeklerin bulunduğu sosyal ortam.

UYGULAMA

Bebeğinizi akranlarını görebileceği bir şekilde yerleştiriniz. Bebeklerin diğer bebek ya da çocukları izlerken verdiği tepkileri gözlemleyiniz. Ona yaklaşan kendinden büyük bir bebek olduğunda takip edip etmediğini gözlemleyiniz. Bebeğiniz kendinden büyük olan bebek ona yaklaştığında onu izlerse bebeklerin güvenliğine dikkat ederek birbirleriyle olan etkileşimlerini pekiştiriniz. Bebeğinizin diğer bebeği izlemediği durumda bebeğinizin pozisyonunu değiştirerek sesinizle dikkat çekerek diğer bebeği izlemesini sağlayınız. Ortamda bulunan bebeklerden acı ile ağlayan olduğunda bebeğiniz diğer bebeğe doğru yönelerek ağlarsa bebeğinizi kucağınıza alarak bebeğinizi sakinleştiriniz. Bebeğinizin ağlayarak diğer bebekle etkileşime girmediği durumlarda bebeğinizi kucağınıza alarak üzgün ses tonuyla diğer bebeğin canının acıdığını üzdüğünüzü anlatınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeklerin yan yana güvenli olduğundan emin olunuz.
- Bebeğinizin ağlaması durumunda zaman kaybetmeden bebeğinizi sakinleştirmek için kucağınıza alınız.
- Bebeğinizden daha büyük bebekler varken (emekleyen ya da yürümeye geçen) bebeğinizi korurken diğer bebeği korkutmayacak hızda hareket etmeye dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin diğer bebekleri görmesini ve aynı anda sizin yüzünüzün de bebeğinizin görüş alanı içinde olmasını sağlayınız. Diğer bebeklerden biri acı ile ağladığında bebeğinizin dikkatini o bebeğin üzerine çekiniz. Eğer bebeğiniz diğer bebeğin ağladığını anlamlandıramadıysa siz mimiklerinizle daha önce olduğu gibi bebeğinize ipucu veriniz. Bebeğinizin yanından yaşça büyük olan başka bir bebek geçtiğinde bebeğinizle göz teması sağlayınız ve elinizle diğer bebeğe "gele, gel" işareti yapınız. Aynı zamanda hem diğer bebeğe hem de kendi bebeğinize doğru yönelerek "gell, gell" deyiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken diğer bebek acı ile ağladığında bebeğiniz tepki vermezse siz sesinizi kaygılı ve acılı hâle getiriniz. Daha sonra diğer bebeğin canının yandığını kaygılı bir ses tonu ile bebeğinize söyleyiniz. Eğer bebeğiniz sizinle aynı tepkiyi verirse bebeğinizi hızla sakinleştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için yetersizlik türü ve derecesine göre etkinliği yeniden düzenleyiniz. Özellikle bebeğinizin baş kontrolü yoksa sosyal etkileşimin olduğu alanın bebeğinizin görüş alanında kalmasına dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızının bebeğinizin sosyal algılama hızına yakın olmasına dikkat ediniz. Bebeğinizden sosyal uyarılara tepki vermesini beklerken acele etmeyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı ortamlarda tekrarlayınız.
- Etkinliği farklı bebeklerin ve yetişkinlerin bulunduğu ortamlarda tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi güvende ve rahat olacağı bir yere yatırınız ve bebeğinizin yanına uzanınız. Bebeğinizin ellerini görme hizasına getirerek çeşitli ninni ve melodilerle bebeğinizin elleriyle oynayınız.

2 Bebeğiniz sizi taklit etmeye başladığında yavaşça yanından kalkınız. Bebeğiniz elleri ile oynamaya devam etmezse süreci tekrarlayınız.

**0-3
AY**

- KAZANIM:** • KKBİO 5.1. Kendi bedenine dokunarak ya da görme alanına sokarak keşfetmeye çalışır.
• KKBİO 5.2. Birincil gereksinimleri karşılandığında ve başkası olmadığında kendi kendine kısa süreli zaman geçirecek kendi ile etkileşime girer.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Bu beceri bu alt alandaki ilk beceri olduğundan herhangi bir ön koşulu bulunmamaktadır.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, kendi bedenine dokunarak ya da görme alanı sokarak keşfetmeye çalışır mı?

Bebeğiniz, birincil gereksinimleri karşılandığında ve başkası olmadığında kendi kendine kısa süreli zaman geçirecek kendi ile etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde kendi bedenine dokunarak ya da görme alanına sokarak keşfetmeye çalışırsa bu kazanım için artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde birincil gereksinimleri karşılandığında ve başkası olmadığında kendi kendine kısa süreli zaman geçirecek kendi ile etkileşime girerse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebek yatağı.
- Bebeğinizle beraber uzanabileceğiniz bir yatak.

UYGULAMA

Bebeğinizin birincil ihtiyaçlarını (beslenme, bakım ve uyku) karşıladıktan sonra bebeğinizle beraber yatağa uzanınız. Bebeğinizin uzuvlarını kullanarak bebeğinizle oynayınız. Bebeğinizin ellerini, ayaklarını görme alanına yaklaştırarak, yüzüne dokundurarak kendi vücudunu fark etmesini sağlayınız. Bebeğiniz sonra kendi vücut uzuvlarıyla oynamaya başladığında yavaşça bebeğinizin görme alanından çıkarak tek başına oynaması için bebeğinize zaman veriniz. Bebeğinizin oyunu sonlandırması durumunda tekrar geri gelerek oyunu başlatınız. Bebeğinizi giydirirken, banyo sonrası masajı yaparken bu oyunları tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin birincil ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Bebeğinizi yatırdığınız alanın güvenliğinden emin olunuz.
- Bebeğinize hareket etmesini engellemeyecek kıyafetler giydirdiğinizden emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken işitsel uyarıların yanı sıra görsel ve ritmik ve ritmik olmayan dokunsal uyarıların miktarını artırınız. Aynı zamanda mimiklerinizi biraz daha abartılı hâle getiriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin uzuvlarını yine bebeğinizin yüzünün hizasına getirerek gerçekleştiriniz. Bebeğinizin uzuvlarını tanıması için ellerini kullanmasını ve elleri ile kendi uzuvlarına dokunmasını sağlayınız. Bu sırada sesinizin meraklı ve heyecanlı olmasına özellikle dikkat ediniz. Bebeğinizin bunu yapmayacağını düşünerek kendinizi kaygılandırmayınız ve kaygınızın ses tonunuza yansımaya izin vermeyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken yetersizliğin türüne ve düzeyine göre gerekli düzenlemeleri yapınız. Aynı zamanda bebeğinizin yetersizlik yaşamadığı uzvu ile etkinliğe başlayıp daha sonra bebeğiniz deneyim kazandıkça yetersizliğin olduğu uzuvlarla devam ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken hem işitsel hem görsel hem de dokunsal uyarı veriniz. Uyarıların birbiri ile uyumlu olmasına dikkat ediniz. Aynı zamanda bebeğinize uyarılara tepki vermesi için daha uzun süre tanıyınız ve onun yerine siz tepki vermeyiniz ya da tepkisini önlemeyiniz ve öncelemezsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin aynı etkinliği birden fazla ortamda gerçekleştirmesi için ortam değişiklikleri gerçekleştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, kendi bedenini dokunarak ya da görme alanı sokarak keşfetmeye çalışır mı?

Bebeğiniz, birincil gereksinimleri karşılandığında ve başkası olmadığında kendi kendine kısa süreli zaman geçirecek kendi ile etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste kendi bedenine dokunarak ya da görme alanına sokarak keşfetmeye çalışıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste birincil gereksinimleri karşılandığında ve başkası olmadığında kendi kendine kısa süreli zaman geçirecek kendi ile etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin ihtiyacını ve bu ihtiyacı belirtmek için kullandığı ağlama, jest ve mimiği tespit ediniz.

2 Bu yardım talebi geldiğinde bebeğinizin gereksinimini hızla gideriniz.

0-3
AY

KAZANIM: DD 9.1. İhtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yetişkin dikkatini çekmek için yardım ister.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yı 2.4. Temizlik gereksinimini farkı şekilde ağlayarak gösterir.
- Yi 2.5. Canının yandığını ya da acıdığını farklı şekilde ağlayarak gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla sizin dikkatini çekmek için yardım ister mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla sizin dikkatinizi çekmek için yardım isterse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Puset ya da ay yastık.

UYGULAMA

Bebeğinizin açlık, alt değiştirme, yerinin rahatsız olması, ortamın sıcak olması gibi durumlarda ağlama öncesi çıkardığı sesleri ve hareketliliğin artmasını rahatsızlığının göstergesi olarak değerlendirip gereksinimini hemen gideriniz. Bebeğinizin rahatsızlığını ifade etmediği, mızırdanma ve ses çıkarma davranışının olmadığı durumlarda bezini değiştirme süresini, pozisyon değiştirme sürelerinizi kontrol ediniz. Bu durumlarda bebeğinizin ıslak kalma süresini azaltınız, bebeğiniz uyanık olduğu zamanlarda pozisyon değiştirme sürelerini uzatınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin rahatsızlığını fark ettiğiniz anda bebeğinizin rahatsızlığını onunla konuşarak yumuşak dokunuşlarla gideriniz.
- Kazanımı gerçekleştirmek için ayrı öğretim oturumları düzenlemeyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken dokunsal uyarı vermeye özellikler dikkat ediniz. Bebeğinizin ağlama sesine dikkat ettiğiniz kadar bebeğinizin uzuvlarının hareketlerine de dikkat ediniz. Bebeğinizin belirli durumlar için kullandığı mimik ve jestleri anlamlandırınız. Örneğin altı ıslak olduğunda özellikle ellerini bezine doğru götürüyorsa ellerine yumuşak olumlu dokunuşlar gerçekleştirerek bezini hemen değiştiriniz. Bu gibi tepkilerin olmadığı durumlarda o sırada yaptığı bir hareketi onunla eşleştiriniz ve hemen gereksinimi gideriniz. Bu durumu tekrarladıkça bebeğiniz o hareketi gereksinimi anlatmak için kullanmaya başlayacaktır.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği daha fazla işitsel ve dokunsal uyarılarla gerçekleştirmeye özellikle dikkat ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken yetersizliğin türü ve düzeyini dikkate alarak gerekli düzenlemeleri mutlaka yapınız.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinlikle kazandırılmak istenen kazanımı öğrenmesinin daha uzun süreceğini göz önünde bulundurunuz. Etkinliği bebeğinizin hızına göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında hem işitsel hem görsel hem de dokunsal uyarıları birbirleriyle uyumlu olarak veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği bebeğinizin güven çemberinde bulunan diğer yetişkinlerinde yapmasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla sizin dikkatini çekmek için yardım ister mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla sizin dikkatinizi çekmek için yardım istiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizle yüz yüze gelecek şekilde oturunuz.

2 İşitsel, görsel ve dokunsal uyarılarla bebeğinizin dikkatini çekiniz.

3 Bebeğinizin dikkatini çektikten sonra ellerinizle yüzünüzü kapatınız ve ağlama sesi çıkararak 5 saniye bekleyiniz.

4 Sonra ellerinizi yüzünüzden çekip coşkulu bir sesle "cee" deyiniz.

5 Bebeğiniz tepki verirse tepkiyi pekiştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: YE 1.10. "Cee oyunu" na katılarak amaçlı etkileşim yürütür.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.8. Aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür.
- YE 1.9. Görme alanı dışına çıkan ve sosyal etkileşim sürdüren yetişkini arayarak etkileşimini sürdürür.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, "Cee oyunu"na katılarak amaçlı etkileşim yürütür mü?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde oyuna katılarak amaçlı etkileşim yürütürse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizle yüz yüze olacak şekilde oturunuz. Bebeğinizin dikkatini çekmek için onunla konuşarak sesler çıkarınız. Bebeğiniz sizin yüzünüzü izlerken ellerinizle yüzünüzü kapatarak abartılı ağlama sesi çıkarınız 5 saniye süre ile ses çıkarmaya devam ediniz ardından iki elinizi açarak "ceee" deyiniz. Bebeğiniz beklenti içinde olduğunu belli edene kadar oyuna devam ediniz. Bebeğinizin sizin yüzünüzü açmanıza tepki verirse tepkiyi güterek ya da dokunarak pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin gülme, bekleme ve ellerinize uzanma davranışını oyuna devam etme isteği olarak değerlendirip bebeğiniz talep ettiği sürece oyuna devam ediniz.
- "Cee" dediğinizde bebeğiniz için kullandığınız ses yüksek ise daha alçak sesle oyuna devam ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinlikte kullandığınız melodi ve ninnileri çeşitlendiriniz.
- Eğer bebeğinizin görme yetersizliği yoksa yüzünüzü kapatmak için eliniz dışında başka nesnelere kullanınız.
- Bebeğinizle bu oyunu güven çemberinde olan diğer yetişkinler ile oynamasını sağlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin dikkatini dokunsal uyarılara çekiniz. Bebeğiniz oyuna katılırsa onu mimiklerinizle ve dokunsal uyarılarla pekiştiriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin elleriyle kendi yüzünüzü kapatınız. Bebeğinizin oyunun farkına varması için oyun hakkında bilgi veriniz. Bebeğinizin eli ile yüzünüzü kapatmadan önce bebeğinizin sevdiği bir melodiyi ya da ninniye söyleyiniz. Sonra bebeğinizin eli ile yüzünüzü kapattığınızda ninniye kesiniz. Sonra 5 saniye bekleyiniz. Zaman dolduğunda bebeğinizin elini yüzünüzden çekerek daha önce söylediğiniz melodi ya da ninniye daha coşkulu bir şekilde devam ediniz. Bebeğiniz bu oyuna tepki verirse bebeğinizin işitsel ve dokunsal uyarılarla pekiştiriniz. Bebeğiniz oyunu anlayana ve dâhil olana kadar oyuna devam ediniz. Ancak arka arkaya çok fazla deneme yapmak yerine gün içerisinde birden fazla oturum yapmak daha yararlı olacaktır.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin yetersizlik türü ve düzeyine göre etkinliği düzenleyiniz. Bebeğinizin baş kontrolü yoksa bebeğinizin görüş alanı içinde kalmaya özellikle dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu oyunu oynarken bebeğinizin oyunu anlaması ve tepki vermesi için ekstra zaman veriniz. Oyunda kullandığınız melodi, ninni ve mimiklerin bebeğiniz tarafından daha önceden biliniyor olmasına özellikle dikkat ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, "Cee oyunu"na katılarak amaçlı etkileşim yürütür mü?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste oyuna katılarak amaçlı etkileşim yürütüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi kucağınıza alınız, güvenli bir şekilde hareket edebileceği bir yere yatırınız ya da destekli oturmasını sağlayınız.

2 Bebeğinizin güven çemberinde olmayan diğer yetişkinin ona yakınlamasını sağlayınız.

3 Diğer yetişkinin bunu yaparken niyetinin ne olduğunu gösteren sözsel ve davranışsal uyarımlar sergilemesini sağlayınız.

5 Bebeğiniz diğer yetişkinin yakınlamasına karşı olumsuz bir tepki vermezse bebeğinizi kucağınıza alınız ve diğer yetişkine karşı olumsuz tepkiyi siz veriniz.

4-6
AY

KAZANIM: YE 1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.6. Annesinin yüzünü diğer yetişkinlerden ayırt eder.
- YE 1.8. Aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür.
- DG 7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizin tanımadığı bir yetişkinle etkileşime girme fırsatı sağlayınız. Bebeğiniz tanımadığı yetişkin ona yaklaştığında eliyle itme, rahatsız olduğunu belirten sesler çıkarma, size sıkı sıkı sarılma davranışı sergilerse bebeğinizi sakinleştirerek ona sarılınız. Bebeğinizden reddedici bir tepki gelmezse bebeğinize koruyucu şekilde sarılarak diğer kişiden gelen tepkiyi "aovvv" gibi bir ses oyunuyla siz reddediniz ve bebeğinizle birlikte oradan uzaklaşınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin kaygısının arttığını gözlemlediğiniz anda bebeğinize sarılarak onu sakinleştiriniz.
- Bebeğinizi diğer kişilere alıştırmadan ve bu kişiler bebeğinizin güven çemberindeki kişiler değilse başkasının kucağına gitmesi için yönlendirmeyiniz.
- Bebeğinizin bakım ve beslenme uyku gibi ihtiyaçlarının bebeğinizin güven çemberinde olan kişi ya da kişiler tarafından verilmesine dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin diğer yetişkini reddetmediği durumda bebeğinizi kucağınıza alarak diğer yetişkin yaklaşma çabasını siz reddediniz. Bu sırada sözel olarak "aovvv" sesletimini (ya da benzeri bir sesletimi) kullanırken mimiklerinizi kaygılı ya da korkmuş bir şekilde kullanınız. Bebeğinizin durumu anlaması için mimiklerinizi biraz abartınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize yakınlaşan yetişkinin bebeğinize seslenmesini sağlayınız. Eğer bebeğiniz diğer yetişkinin yaklaşmasına rağmen kaygılanmıyorsa bebeğinizi kucağınıza alınız ve "aovvv" diyerek bebeğinizi uzaklaştırınız. Aynı zamanda bebeğinizle etkileşime girerek kaygılı ses tonu ile durumu ona anlatınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sahip olduğu yetersizlik türünü ve düzeyini göz önünde bulundurarak gerekli düzenlemeleri yapınız. Bebeğiniz fiziksel yetersizliğinden dolayı gerekli fiziksel tepkileri veremiyorsa onun mimiklerini dikkatle izleyiniz ve olumsuz bir tepki verdiğinde bebeğiniz yerine siz yetişkinin yaklaşmasını engelleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize yakınlaşacak yetişkinin bebeğinizin çevresinde olmayan ya da daha önce hiç görmediği bir yetişkinle çalışınız. Aynı zamanda diğer yetişkinin yavaş hareket etmesini ve niyetini belirten davranışları abartılı yapmasını özellikle isteyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olmayan başka yetişkinlerle tekrarlayınız.
- Aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan yetişkinler sizin olmadığınız durumlarda tekrarlamasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi diğer bebekleri izleyebilecek şekilde oturmasını sağlayınız. Diğer bebekleri eline bebeğinizin ilgisini çekebilecek sesli/işıklı/hareketli kitap ve oyuncaklar veriniz.

2 Bebeğiniz diğer bebeklerle etkileşime girerse bebeğinizi pekiştiriniz. Bebeğiniz diğer bebeklerle etkileşime girmezse bebeğinizin yanına uzanınız ve bebeğinizin dikkatini diğer bebelere çekiniz.

4-6
AY

KAZANIM: Aİ 3.3. Diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.1. Diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer.
- AE 3.2. Kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurar mı?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurarsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çıngırak.
- Işıklı oyuncak.
- Sesli kitap.
- Yastık.

UYGULAMA

Bebeğinizi diğer bebek ve çocukları izleyebileceği şekilde yerde yastıklarla destekleyiniz. Diğer bebeklere gelişim yaşlarına uygun çıngırak veya sesli kitap veriniz. Bebeğinizin oyun içinde diğer çocuğun oyununu izleyip izlemediğini gözlemleyiniz. Bebeğinizin oyun içinde diğer bebekleri izleyip seslenerek etkileşim başlattığı anları sessizce bebeğinizin dikkatini dağıtmadan izleyiniz. Bebeğinizin diğer bebek ya da çocuklarla ilişki kurmadığı anlarda bebeklerin yanına uzanarak diğer bebeklerin oyunlarına dâhil olunuz ve diğer bebeğin ya da bebeklerin davranışları üzerine bebeğinizin dikkatini çekiniz. Oyuncaklarla ve oyuncaksız oyunları tekrarlayınız ve bebeğinizin sizi takip etmesini destekleyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeklerin pozisyonlanmasında gelişim özelliklerine ve varsa fiziksel yetersizliğine dikkat ediniz.
- Bebeklerin birbirine istemeden zarar vermemesi için kucakta olmadıkları anlarda aralarındaki mesafeye dikkat ediniz.
- Diğer bebeklerin bebeğinizle etkileşime girme çabalarını destekleyiniz.
- Bebeğinize öğretim yapmak için diğer bebeklerin oyunlarını bozmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken diğer bebeklerin ışıklı ve hareketli oyuncaklar kullanmasına dikkat ediniz. Diğer bebeklerle etkileşime girmesi için onu cesaretlendirirken sakinleştirici dokunsal uyaran vermeye ve mimiklerinizle davranışlarını olumlamaya çalışınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken diğer bebeklerin sesli oyuncaklarla oynamasına dikkat ediniz. Bebeğiniz diğer bebeklerle etkileşime girmek istediğinde onu yönlendiriniz ve dokunsal, işitsel uyaranlarla bebeğinizi pekiştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkileşimi gerçekleştirirken bebeğinizin sahip olduğu fiziksel yetersizliğin türü ve derecesine göre etkinliği düzenleyiniz. Bebeğinizin diğer çocuklara fiziksel olarak yaklaşmasını sağlayacak önlemler alınız ya da bebeğinize yardım ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin etrafında bulunan bebek sayısının ikiye geçmemesine dikkat ediniz. Aynı zamanda diğer bebeklerin sosyal tepkilerini anlaması ve tepki vermesi için bebeğinize zaman veriniz ve bebeğinizin tepkilerini yönlendirmeyiniz. Olumlu tepkilerine diğer bebekler cevap vermezse (bebeğiniz geç kaldığı için) bu tepkilere siz uygun şekilde cevap veriniz ve pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin bildiği oyunlar ve şarkılarla başlayıp bebeğinizin tepkisi ve katılımı arttıkça oyun ve şarkıları çeşitlendiriniz.
- Bebeğinizin etkileşime girdiği bebekleri belirli zaman aralıkları ile değiştiriniz.
- Diğer bebeklerin oynadıkları oyuncakları çeşitlendiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurar mı?

Bebeğiniz üç oturum üst üste diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kuruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizle yüz yüze olacağınız şekilde oturunuz. Bebeğinizle onun oynamaktan zevk aldığını bildiğiniz bir oyunu oynayınız.

2 Bebeğinizin görüş alanında olan ya da sesini duyabileceği bir yetişkinin ağlamasını isteyiniz.

3 Bebeğiniz oyunu bırakıp ağlayan kişiye yöneliyorsa bebeğinizi sakinleştirerek pekiştiriniz. Bebeğiniz ağlayan yetişkine dikkatini yöneltmiyor ve oyunu kesmiyorsa bebeğinizin dikkatini ağlayan yetişkine yönlendiriniz. Bebeğinize "Ağlıyor, üzülmüş." deyiniz.

4 Bebeğinizle beraber yerinizden kalkıp ağlayan yetişkini sakinleştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: E 8.4. Ağlama sesinin taşıdığı duyguyu anladığını, oyunu bırakarak gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.1. Annenin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğu durumlara ağlayarak annenin duygusal durumuna tepki verir.
- E 8.3. Kızgın ama bağırmadan konuşan ebeveynlerine, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir.
- AE 3.1. Diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz ağlama sesinin taşıdığı duyguyu anladığını, oyunu bırakarak gösterir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde ağlama sesi taşıdığı duyguyu anladığını oyunu bırakarak gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Diğer çocukların ve ya yetişkinlerin yakınında bebeğinizle yüz yüze oynayabileceğiniz şekilde onu kucağınıza alınız. Birlikte keyif aldığınız bir şarkı söyleyiniz. Siz yüz yüze şarkınızı söylerken diğer yetiştikenden ağlama taklidi yapmasını isteyiniz. Ağlama sesini duyduğunuzda bebeğinizin oyunu durdurup durdurmadığını gözlemleyiniz. Bebeğiniz oyunu bırakmazsa ağlama sesinin kaynağına doğru yönelerek üzgün mimikle "Ağlıyor, üzülmüş." diyerek bebeğinizin dikkatini ağlayan kişiye çekiniz ve durumu mimiklerinizi ağlama öncesi hâle getirerek destekleyiniz. Sonra ağlayan kişinin yanına gidip yumuşak ses tonuyla "Ağlama." diyerek ve dokunarak ağlayan kişiyi sakinleştiriniz. Oyunu bebeğiniz sizinle oyununu kesip ağlayan kişiye dikkatini yönlendirinceye kadar aralıklarla devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin ağlama sesini duyduğundan/ağlayan kişinin yüzünü gördüğünden emin olunuz.
- Yapay sesler (bilgisayar ya da telefondan) veya videolarla çalışmayınız.
- Bebeğinizin kaygısı artarsa sarılarak bebeğinizi sakinleştiriniz.
- Ağlayan kişinin bebeğinizin güven çemberinden biri olmasına dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin dikkatini ağlayan kişiye yönlendiriniz ya da ağlayan kişinin bebeğinizin görüş alanı içinde olmasını sağlayınız. Bebeğinizle şarkı oyunu yerine daha önce oynadığınız dokunsal bir oyunu oynayınız. Bebeğinizin dikkatini ağlayan kişiye yönlendirmeyi kendi mimiklerinizi ağlama öncesi hâle getirerek ve gözünüzle ağlayan kişiyi işaret ederek sağlamanız daha etkili olacaktır.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken ağlayan kişinin bebeğinize yakın olmasına dikkat ediniz. Bebeğiniz ağlayan kişinin sesini duyuyorsa ağlayan kişinin giderek sesini daha belirgin hâle getirmesini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz. Bebeğinizin baş kontrolü yok ise ağlayan kişinin bebeğinizin görüş alanı içinde olmasına dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize tepki vermesi için daha uzun süre veriniz. Ağlayan kişinin bebeğinizin tanıdığı ve güven çemberinde olan biri olması bebeğinizin tepki vermesini kolaylaştıracaktır. İlk tepkiyi aldıktan ve birkaç deneme yaptıktan sonra ağlayan kişiyi değiştirebilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği bebeğinizle beraber farklı ortamlarda gerçekleştiriniz.
- Etkinliği farklı kişilerle gerçekleştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz ağlama sesinin taşıdığı duyguyu anladığını, oyunu bırakarak gösterir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste ağlama sesinin taşıdığı duyguyu anladığını oyunu bırakarak gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi kardeşi ya da büyük bir çocukla size sırtı dönük, diğer çocuğa yüzü dönük Şekilde karşılıklı oturtunuz.

2 Büyük ocuğun sizin komik yüz hareketlerinizi taklit etmesini söyleyiniz.

3 Büyük ocuk sizin yüz hareketlerinizi tekrarladığında bebeğinizi gıdıklayınız ve gülerek onunla etkileşime giriniz.

4-6
AY

KAZANIM: E 8.5. Kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onların duygularını anladığını gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.1. Annenin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğu durumlara ağlayarak annenin duygusal durumuna tepki verir.
- E 8.3. Kızgın ama bağırmadan konuşan ebeveynlerine, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir.
- AE 3.1. Diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onların duygularını anladığını gösterir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onların duygularını anladığını gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Büyük olan çocuğunuzla ya da diğer çocukla yüz taklitleri içeren (örneğin dudaklarınızı birleştirip balık yapma, gözlerinizi açma vb.) oyunlar oynamak için yere karşılıklı olarak oturunuz. Bebeğinizi sırtı size, yüzü diğer çocuğa dönük olacak şekilde oturtunuz. Sizin yaptığınız taklidi bebeğinize diğer çocuğun yapması için yönlendiriniz. Taklitlerden sonra bebeğinizi ve diğer çocuğu minik dokunuşlarla gıdıklayarak ve sarılarak pekiştiriniz. Bebeğiniz taklitlere tepki gösterene kadar etkinliği tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Her iki çocuğun da oyun için hazır olduğundan emin olunuz.
- Her iki çocuğu da eşit olarak pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Büyük olan çocuğun öğretim amacı gütmemesi için oyun dışı yönlendirme yapmamaya ve sorumluluk yüklememeye dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken görsel ve dokunsal uyarıları abartmaya dikkat ediniz. Aynı zamanda bebeğinizin onun arkasında oturduğunuz ve onları izlediğini fark etmesini sağlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken karşısında oturduğu çocuğun yüzüne dokunmasını ve mimik değişimlerini fark etmesini sağlayınız. Aynı zamanda büyük çocuğun bebeğinizin elini yiyormuş gibi yapmasını ve gülmesini söyleyiniz ve teşvik ediniz. Gerekirse büyük çocuğa etkinlik için model olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve derecesine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize sosyal uyarıları anlaması ve tepki vermesi için daha fazla süre veriniz. Aynı zamanda karşıdaki büyük çocuğun mimiklerini ve sesteleri abartmasını sağlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinlikte size yardımcı olan büyük çocuğun farklı kişilerden olmasını sağlayınız.
- Farklı mimikleri kullanarak etkinliği tekrarlayınız.
- Etkinliği farklı ortamlarda tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onların duygularını anladığını gösterir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onların duygularını anladığını gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Dizlerinizi hafifçe karnınıza doğru çekerek oluşturduğunuz koltuk pozisyonuna bebeğinizi oturtunuz.

2 Bebeğinizin dikkatinizi kendinize çektikten sonra bir duygu durumunu abartılı mimiklerle bebeğinize yansıtınız.

3 Duygu durumunu sözel uyarılarla destekleyiniz.

4 Bebeğiniz sizin duygu durumunuza tepki verirse bebeğinizi pekiştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: E 8.6. Yüz yüze iletişimde bakım verenin duygu tonuna göre tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.1. Annenin sıkıntılı, stresli ya da kaygılı olduğu durumlara ağlayarak annenin duygusal durumuna tepki verir.
- E 8.3. Kızgın ama bağırmadan konuşan ebeveynlerine, ağlayarak ya da huzursuz olarak tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz yüz yüze iletişimde bakım verenin duygu tonuna göre tepki verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde yüz yüze iletişimde sizin duygu tonunuza göre tepki verirse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizi dizlerinize dayayarak yüz yüze olacağınız şekilde oturtunuz. Bebeğinizi farklı duygu durumlarının abartılı mimiklerle taklidini yapınız. Bu duygu durumlarının uzun süreli olmasına dikkat ediniz. Diğer bir deyişle bir duygudan diğerine hızla geçmeyiniz. Ses tonunuzla duygu durumunuzu yansıtarak bebeğinizle konuşmaya devam ediniz. Bebeğiniz sizin duygu durumunuza uygun tepkiler verirse duyguları çeşitlendirerek oyununuza devam ediniz. Bebeğinizin farklı duygu durumlarına tepki vermediği durumlarda ses tonunuzu ve mimiklerinizi abartarak etkinliğinizi tekrarlamaya devam ediniz. Bebeğinizin sizin duygu durumunuza uygun tepki vermesini ona sarılarak ve sözel olarak pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Etkinliğinize olumlu duygularla başlayıp olumlu duygularla tamamlayınız.
- Bir oturumda sadece bir duygu ile çalışınız.
- Olumsuz duyguları bebeğinizin kaygısını çok artıracak şekilde devam ettirmeyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği çalışırken bebeğinize duyguları anlattığınızda daha önce kullandığınız ve uygun olan dokunsal uyarımları kullanınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken duygularınızı gösteren yüz ifadesini anlayabilmesi için bebeğinizin eli ile yüzünüze dokunmasını ve incelemesini sağlayınız. Bu durumda yüzünüzün nötr olmasına dikkat ediniz. Daha sonra ses tonunuzla birlikte yüzünüzü de bebeğinize duygunuzu anlatmak için değiştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizlik türü ve düzeyine göre biçimlendiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken onun algı ve öğrenme hızına göre etkinliği düzenleyiniz. Bebeğinizin tepki vermesi için ona zaman tanıyınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği ilk önce bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle tekrarlayınız.
- Bu etkinliği farklı oturma pozisyonlarında ve farklı ortamlarda tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz yüz yüze iletişimde bakıma verenin duygu tonuna göre tepki verir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste yüz yüze iletişimde sizin duygu tonunuza göre tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizle daha önce oynadığınız bir oyunun pozisyonunu alınız.

2 Bebeğinizin yanında yüz teması olacak şekilde pozisyon alınız.

3 Daha önce oynadığınız nesnesiz bir oyunu bebeğinizle oynamaya başlayınız.

4 Bebeğiniz sizi oyuna davet ederse katılınız.

5 Bebeğiniz sizi oyuna davet etmiyorsa daha önce oyuna başlamadan önce kullandığınız ses tonu, jest, mimik ve davranışlarla bebeğinizi oyuna davet ediniz.

4-6
AY

- KAZANIM:**
- SA 11.3. Yetişkinin davranışlarını takip ederek rutini başlatmasını bekler.
  - SA 11.4. Yetişkinini teşvik ederek rutini ya da tanıdığı oyunu başlatmaya çalışır.
  - SA 11.5. Yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep eder.

- ÖN KOŞULLAR:** Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- DD 9.1. İhtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yetişkin dikkatini çekmek için yardım ister.
  - YE 1.10. "Cee oyunu"na katılarak amaçlı etkileşim yürütür.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz sizin ya da tanıdığı yetişkinin davranışlarını takip ederek rutini başlatmanızı bekler mi?

Bebeğiniz sizin ya da tanıdığı yetişkinini teşvik ederek rutini ya da tanıdığı oyunu başlatmaya çalışır mı?

Bebeğiniz siz ya da tanıdığı yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep eder mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin ya da tanıdığı yetişkinin davranışlarını takip ederek rutini başlatmanızı beklerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin ya da tanıdığı yetişkinini teşvik ederek rutini ya da tanıdığı oyunu başlatmaya çalışırsa bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde siz ya da tanıdığı yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep ederse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizin birincil ihtiyaçlarını (beslenme, bakım ve uyku) karşıladıktan sonra bebeğinizle beraber oyun oynarken geçtiğiniz pozisyona geçiniz. Bebeğinizin yanında yüz teması kurarak nesne olmadan oynadığınız, bebeğinizin aşına olduğu oyunlardan birini (örneğin "cee", gıdıklama oyunu vb.) başlatıp başlatmadığını gözlemleyiniz. Bebeğinizin mimiklerini, oyun içinde kullandığı sesletimleri yapmasını oyuna davet olarak kabul ederek oyuna dâhil olunuz. Bebeğinizin oyunu başlatmaması durumunda bebeğinizi oyuna davet ederken kullandığınız dokunuşları ve sesletimleri kullanarak bebeğinize model olunuz. Ardından tekrar 5 saniye bekleyerek bebeğinizden sizi oyuna davet etmesini bekleyiniz. Bebeğinizin rutinleri kullanarak oyunu başlatması durumunda bebeğinizle oynayınız. Başlatmaması durumunda da öğretimi tekrarlayınız. Bebeğinizin oyundan keyif aldığı anlarda oyunu durdurarak geri çekiliniz ve tekrar başlatması için talepte bulunup bulunmadığını gözlemleyiniz. 5 saniye bekleme süresi içinde bebeğiniz tekrar başlatırsa oyununuza devam ediniz. Bebeğiniz bekleme süresinde oyunu başlatmazsa tekrar bebeğinizin dikkatini çekerek oyunu başlatınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Seçtiğiniz şarkı, oyun ya da etkinliğin bebeğinizin önceden tanıdığı bir oyun olmasına dikkat ediniz.
- Eğer önceden oynadığınız ve bir süreci olan oyununuz yoksa ilk önce böyle bir oyunu bebeğinizle belirli bir süre oynayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken dokunsal ve görsel uyarılara ağırlık veriniz. Ancak oyun sırasında sözel yönergeleri ya da yapacaklarınızı söylemekten geri durmayınız. Jest ve mimiklerinizle sözel olarak söylediklerinizi bebeğinizin takip edebileceği şekilde düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken görsel oyunlardan mümkün olduğu kadar uzak durunuz. Oyunların her basamağını söyleyiniz ve dokunuşlarınızla bebeğinizin oyun ile ilgili farkındalığını artırınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizlik türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken karmaşık oyunlardan kaçınız. Sınırlı basamağa sahip olan oyunlar ile oynamanız bebeğinizin oyun sürecini anlamasına yardımcı olacaktır. Aynı zamanda bebeğinize tepki vermesi için süre tanıyınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle tekrarlamasını sağlayınız.
- Farklı oyunlar ile bebeğinizle bu etkinliği tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz sizin ya da tanıdığı yetişkinin davranışlarını takip ederek rutini başlatmanızı bekler mi?

Bebeğiniz sizi ya da tanıdığı yetişkinini teşvik ederek rutini ya da tanıdığı oyunu başlatmaya çalışır mı?

Bebeğiniz siz ya da tanıdığı yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep eder mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sizin ya da tanıdığı yetişkinin davranışlarını takip ederek rutini başlatmanızı bekliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sizin ya da tanıdığı yetişkinini teşvik ederek rutini ya da tanıdığı oyunu başlatmaya çalışıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste siz ya da tanıdığı yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi rutin işlerinizi yaparken yerleştirdiğiniz gibi güvenli bir şekilde yerleştiriniz.

2 Bebeğinizin oynamaktan ve ses ya da işık çıkarmasından hoşlandığı bir oyuncacı yanına bırakınız.

3 Bebeğiniz bu oyuncakla ses çıkardığında ya da işık çıkardığında bebeğinizin yanına giderek "Beni mi çağırdın? Geldim." diye sesletim yapınız.

4 Bebeğiniz size tepki verirse pekiştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: SA 11.6. Yetişkinin dikkatini çekmek için nesnelere ses çıkarır ya da sosyal ağlar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 11.2. Ebeveynin onu beslemek için hazırlarken verdiği sosyal uyarılara heyecanlanarak tepki verir.
- DD 9.1. İhtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yetişkinin dikkatini çekmek için yardım ister.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz sizin dikkatinizi çekmek için nesnelere ses çıkarır mı ya da sosyal ağlar mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde sizin dikkatinizi çekmek için nesnelere ses çıkarır ya da ağlarsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Vurulduğunda, dokunulduğunda ya da hareket ettirildiğinde ışık veren oyuncaklar.
- Ses çıkaran nesnelere (çingirak vb.).
- Vurduğunda ses çıkarmasına olanak veren nesnelere (kaşık vb.).

UYGULAMA

Bebeğinizi bulunduğu odada rutin işlerinizi yaparken yerleştirdiğiniz şekilde yerleştiriniz. Bebeğinizin yanına çingirak, kaşık gibi oynamayı sevdiği bir nesne bırakınız. Bebeğinizin tek başına oyun oynama süresinin sonunda bulunduğunuz alanda hareketinizi ve çıkardığınız sesi artırarak bebeğinizin dikkatini çekiniz. Bebeğiniz bu sırada sizin dikkatinizi çekmek için nesne ile vurma, sosyal ağlama davranışı sergilerse bebeğinizin yanına giderek onu sakinleştiriniz ve oyununa dâhil olunuz. Bebeğiniz sizin dikkatinizi çekmek için çabada bulunmazsa onun oyununa dair rutin içeren bir davranışı yakalayınız (kaşıkla oyuncağa vurma, çıkardığı tekrarlı bir ses) ve o davranışı yaptığı anlarda bebeğinizin yanına giderek "Sen beni mi çağırdın? Geldiiimm." deyiniz ve bebeğinizle etkileşime girerek onu pekiştiriniz. Oyun sürenizi çok kısa tutarak bunu sizi çağırma oyununa çeviriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin tek başına oyun oynama süresini çalışma öncesi belirleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken onun görüş alanı içinde kalmaya ve ışıklı oyuncak kullanmaya dikkat ediniz. Aynı zamanda rutin işlerinize dalarak bebeğinizin sizi çağırma tepkilerini karşılıksız bırakmayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin nerede olduğunuzu takip edebilmesi için şarkı söyleyerek rutin işlerinizi yapınız. Ancak sesinizin yüksek olmamasına ve onun sesini bastırmamasına dikkat ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin ellerini kullanma performansını göz önünde bulundurunuz. Eğer ellerini etkin bir şekilde kullanamıyorsa daha basit bir uyarı belirleyerek etkinlikte anlatıldığı gibi o uyarının sizi çağırma uyarısı olmasını öğretiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize daha fazla deneme sununuz. Bebeğinizin süreci anlaması için daha belirgin ve baskın uyarılar veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin bu etkinliği güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle tekrarlamasını sağlayınız.
- Etkinliği siz başka bir yetişkinle konuşurken bebeğinizin sizi çağırması için kullanınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz sizin dikkatinizi çekmek için nesnelere ses çıkarır mı ya da sosyal ağlar mı?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sizin dikkatinizi çekmek için nesnelere ses çıkarıyor ya da ağlıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Giydirilmek üzere bebeği pusete koyunuz.

2 “Şimdi çorabını giyeceğiz.” deyiniz.

3 Bebeğinizin ayağını uzatmasını ya da kaçırmasını bekleyiniz.

4 Eğer bebeğiniz diğer ayağını uzatmıyorsa iletişimi devam ettirerek konuşmayı biraz uzatınız.

5 “Şimdi sıra diğer ayağında.” deyiniz.

6 Diğer ayağını tutarak giydirmeye başlayınız.

4-6
AY

KAZANIM: SA 11.7. Bakım ile ilgili rutinlerde bir sonraki basamağa yönelik beklentisini basit düzeyde gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 11.2. Ebeveynin onu beslemek için hazırlarken verdiği sosyal uyarılara heyecanlanarak tepki verir.
- SA 9.1. İhtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yetişkinin dikkatini çekmek için yardım talep eder.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz bakım ile ilgili rutinlerde bir sonraki basamağa yönelik beklentisini basit düzeyde gösterir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde bakım ile ilgili rutinlerde bir sonraki basamağa yönelik beklentisini basit düzeyde gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Mama kabı ve kaşık.
- Bebeğinizin kıyafetleri.

UYGULAMA

Bebeğinizin bakımında kullandığınız rutinleri doğum anından başlayarak yapmanız ve sistematik olarak devam etmeniz bebeğinizle aranızdaki güveni destekleyeceği gibi bebeğinize karmaşık olan becerileri sıralı bir şekilde öğrenmesi için fırsat sunacaktır. Her bir bakım hizmetinde aşamalı olarak sevecen ses tonuyla bebeğinize yaptığınız eylemi açıklayınız (örneğin "Şimdi sıra kuzucuğumun çoraplarında." deyip bebeğinizin ayaklarına masaj yaparak çorabı giydirmek vb.). Bebeğiniz yaptığınız eylemde sıradaki beceri için hareketleniyorsa, dönüyorsa, ağzını açıyorsa ya da hoşlanmadığı bir beceriden (ağzını silmek) kaçınma sergiliyorsa bebeğinizi pekiştirerek rutininizi tamamlayınız. Bebeğiniz sonraki basamağa dair beklenti içinde değilse her bir basamakta etkileşim sürenizi uzatınız, yapacağınız davranışı söyleyiniz, yapacağınız davranışı jest ve mimiklerinizle destekleyerek rutinlerinize devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin bakımı sizin olmadığınız zaman başka bir yetişkin tarafından yapılıyorsa bakım rutinlerini diğer yetişkine ayrıntılı bir şekilde öğrettiğinizden emin olunuz.
- Bebeğinizin bakımını yaparken yerine getirilen basamakları bebeğinizin vücuduna dokunarak basamakla eşlemeye dikkat ediniz.
- Bu amacın değerlendirmesini her bir rutininiz için tek tek yapınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken doğum anından itibaren bebeğinize bakım verdiğinizde her bakım etkinliğine yönelik ritmik, dokunsal uyarılar sağlayınız. Eğer bunu yapmadıysanız, şu andan itibaren bunu yapmaya başlayınız ve ritmik uyarıları jest ve mimiklerinizle destekleyiniz. Aynı zamanda bu rutinleri gerçekleştirirken bebeğinizin görüş alanı içinde kalmaya ve onun dikkatini üzerine çekmeye özellikle dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken daha çok görsel ve dokunsal uyarı vermeye dikkat ediniz. Ayrıca yemek yedirirken bebeğinize kalan yemek konusunda dönüt vermeye dikkat ediniz ancak bu dönütlerde dürüst olunuz. Örneğin "Yarısını yedin.," "Son beş kaşık." gibi.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin bedensel sınırlılıklarını göz önünde bulundurunuz. Örneğin bebeğiniz yeni vereceğiniz bir kaşık yiyeceği ret etmek için başını çeviremiyorsa ve bunun yerine gözlerini kapatıp ağzını açmıyorsa bu tepkinin de bakım rutinine yönelik bir tepki olduğunu gözünüzden kaçırmayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken daha fazla deneme gerçekleştirmeniz gerektiğini lütfen aklınızdan çıkarmayınız. Bebeğinizin uygun tepki verebilmesi için ona yeterince zaman tanıdığınızdan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle tekrarlayınız.
- Bebeğinizin bakım rutinlerini çeşitlendirmeyiniz ancak farklı bakım etkinlikleri için farklı rutinler oluşturmaya dikkat ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz bakım ile ilgili rutinlerde bir sonraki basamağa yönelik beklentisini basit düzeyde gösterir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste bakım ile ilgili rutinlerde bir sonraki basamağa yönelik beklentisini basit düzeyde gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin güvende ve rahat olacağı şekilde yan yana uzanınız.

2 Bebeğinizin uzuvlarından birini alarak burnunuza götürünüz ve "ohhh mis" ya da "öğğğ pis" diyerek mimiklerinizi verdiğiniz tepkiye uygun hâle getiriniz.

3 Bebeğiniz sizi taklit ederse bebeğinizi pekiştiriniz.

4-6
AY

- KAZANIM:** • SA 11.8. Bakım veren ebeveynin yüz ifadelerini taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir.
• SA 11.9. Bakım veren ebeveynin mimik, jest ve ses tonunu taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.8. Aile üyeleri ile göz teması kurarak etkileşimi sürdürür.
- YE 1.10. "Cee oyunu"na katılarak amaçlı etkileşim yürütür.
- SA 11.3. Yetişkinin davranışlarını takip ederek rutini başlatmasını bekler.
- SA 11.4. Yetişkinin teşvik ederek rutini ya da tanıdığı oyunu başlatmaya çalışır.
- SA 11.5. Yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep eder.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, sizin yüz ifadelerinizi taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir mi?

Bebeğiniz, sizin mimik, jest ve ses tonunuzu taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin yüz ifadelerinizi taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin mimik, jest ve ses tonunuzu taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizle beraber güvenle hareket edebileceğiniz oyun alanına uzanınız. Bebeğinizle basit jest, mimik ve ses taklitlerinin olduğu "mis ve pis" oyununu oynayınız. Sırayla bebeğinizin farklı bölgelerini koklayarak (koklama taklidini abartılı bir şekilde yapınız.) "ohh mis" ya da "öğğğ pis" diyerek abartılı mimik taklitleriyle oyunu sürdürünüz. Bebeğinizin ayağını ya da başka vücut uzvunu sizin burnunuza uzatarak oyuna katıldığında içinden 5 saniye sayarak bekleyiniz ve bebeğinizin sizin jest mimik ve ses taklidinizi yapıp yapmadığını gözlemleyiniz. Bebeğiniz sizi taklit ederse daha heyecanlı şekilde oyuna devam ediniz. Bebeğiniz sizin jest mimik ve sesinizi taklit etmezse oyunu tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bu oyunu da diğer yüz yüze etkileşimlerinize olduğu gibi bebeğinizin sevdiği dokunuşlar ve gıdıklamalarla desteklemeye dikkat ediniz.
- Bebeğinizin oyun içindeki tüm tepkilerini dikkatli olarak izleyip yanıtladığınızdan emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken sözel uyarıların yanı sıra görsel ve dokunsal uyarıların da veriniz. Mimiklerinizi özellikle abartmanız bebeğinizin sizi taklit etme olasılığını artıracaktır.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sizin mimiklerinizi fark edebilmesi için yüzünüze dokunmasına izin veriniz ve bunu destekleyiniz. Bebeğinize verdiğiniz işitsel ve dokunsal uyarıların abartınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz. Etkinliğin başlangıcında ve bebeğiniz etkinliği öğreninceye kadar bebeğinizin sorun yaşamadığı uzuvlarını kullanınız. Bebeğiniz etkinliği öğrendikten sonra aktif şekilde katılmaya başladığında bebeğinizin etkin kullanmadığı uzuvlarını da etkinliğe dâhil ediniz. Böylece bebeğinizin o uzuvlarının da farkına varmasına ve kullanmaya çalışmasına yardımcı olursunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin tepki vermesi için ona zaman veriniz. Etkinlik hızınızı onun sosyal olarak olayı algıyabileceği şekilde düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- "Mis ve pis" oyununu bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle de oynamasını sağlayınız.
- "Mis ve pis" oyununu başka nesnelere de oynayınız.
- "Mis ve pis" oyunu yerine benzer amacı olan başka oyunlar geliştirip bebeğinizle oynayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, sizin yüz ifadelerinizi taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir mi?

Bebeğiniz, sizin mimik, jest ve ses tonunuzu taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste sizin yüz ifadelerinizi taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz üç oturum üst üste sizin mimik, jest ve ses tonunuzu taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin yanına yaklaşınız.

2 Kollarını kaldırmış bebeğinizi kucağınıza alınız.

3 Bebeğinizi sakinleştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: Yİ 2.7. Sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.5. Ebeveyn tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.
- DD 9.1. ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yetişkinin dikkatini çekmek için yardım talep eder.
- YE 1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırır mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırırsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğiniz hasta olduğunda, korktuğunda, evde bir gerilim olduğunda, pişik olduğunda ve benzeri durumlarda bebeğinizin yanına giderek görme alanına giriniz. Bebeğiniz sıkıntılı anında kollarını uzatarak kucağa alınmayı talep etmezse siz kollarınızı ona uzatarak "Gel, gel." yapınız ve bu ifadeyi mimiklerinizle destekleyerek bebeğinizi kucağınıza alınız. Bebeğinizin rahatsız olduğu anlarda süre uzatmadan onu rahatlatan rutinleri tekrarlayınız. Bebeğiniz kucağınıza gelirse ekstra pekiştireç ile bebeğinizi pekiştirmeyiniz. Sadece daha önce bebeğinizi rahatlatmak için kullandığınız rutinleri tekrar ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin rutinler oluşturması sadece onun ihtiyaçlarının zamanında giderilmesiyle mümkündür. Bebeğinizin ihtiyaçlarını doğru belirleyip zamanında müdahale edebilmeniz çok önemlidir. Bu ihtiyaçları giderirken kullandığınız cümleler, ninniler, tekerlemeler ve ses tonunuz size olan güvenini pekiştirecek ve sosyal-duygusal rutinlerin oluşmasını sağlayacaktır.
- Bebeğinizin sosyal duygusal becerilerinin gelişmesi ondan çok sizin performansınıza bağlıdır. Bu süreci yönetebilmek için sakin, sevgi dolu ve bebeğinizin hızına uygun olarak hareket etmeniz önemlidir.
- Bu kazanımın çalışması var olan rahatsızlık durumlarında yapılacaktır. Bu kazanımı çalışmak için kaygılı, stresli ya da bebeğinizi rahatsız edecek durumları yapay olarak kesinlikle oluşturmayınız.
- Bu gibi durumlar ne yazık ki her evde gerçekleşmektedir. Ancak ebeveynlerin dikkat etmesi gereken durum, özellikle olumsuz durumların duygusal sürecine kapılıp bebeklerinin tepkilerini takip etmeyi ve onların ihtiyaçlarının farkına varmayı göz ardı etmemektir. Güven arayışı bütün insanlarda bulunur ve sosyal algı arttıkça güven arayışının olduğu durumların sayısı da artar.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşıtme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin her zaman yapmanız gerektiği gibi evin içini ve sosyal ortamı etkin olarak gözlemleyeceği şekilde konumlandırmanız yerinde olacaktır. Böylece bebeğiniz evin içinde gerçekleşen sosyal etkileşimin görsel uyarılarını daha iyi görebilecek ve takip edebilecektir. Bu durumda bebeğinizle sizin bu beceriyi çalışmak için daha fazla fırsatınız olmasını sağlayacaktır.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirdiğinizde bebeğinizin gereksinimi ortaya çıktığında sizin nerede olduğunuzu ve ne yaptığınızı bilmek ona yardımcı olacaktır. Bu nedenle bebeğinize konumunuzu ve hareketlerinizi bildiren sesli uyarılar vermeniz yerinde olacaktır.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türünü ve düzeyini dikkate alınız. Bebeğiniz kollarını veya ellerini etkin bir şekilde kullanamıyorsa bunun yerine mutlaka başka bir tepki ile sizden güven talep edecektir. Bu tepkiyi daha önceden anlamlandırmanız ya da bu beceriyi çalışırken tespit etmeniz önemlidir.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu beceriyi çalışırken bazı sosyal durumların bebeğiniz tarafından anlaşılmayacak kadar karmaşık olduğunu unutmayınız. Bu konuda sakin bir ses tonuyla bebeğinizi bilgilendirmeniz onun durumu anlamasına yardımcı olur.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu becerinin çalışması için yapay ortamlar oluşturmayacağınız için genellemesini bu durumun ortaya çıktığı ortamlarda fırsatları değerlendirerek yapınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırır mı?

Bebeğiniz üç oturum üst üste sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin temel gereksinimlerini karşıladıktan sonra bebeğinizi aile üyelerinden birine uzatınız.

2 Uzattığınız kişi bebeğinizi kucağına alacakmış gibi kollarını açsın ya da uzatsın.

3 Ona uzatılan kolu ya da açılmış olan kolu fark ettiğinde dönüp dönmediğini, kollarını uzatıp uzatmadığını kontrol ediniz.

4 Eğer bebeğiniz dönmüyor ya da uzanmıyorsa daha önce oynadığınız ve onun sevdiği oyunlar ile dikkatini çekiniz. Bebeğiniz uzandı-ğında ya da kollarını kaldırdıktan sonra bebeğinizi kucağınıza alınız ve pekiştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: Yİ 2.8. Aile üyelerinden biri kucağına almak istediğinde dönerek ve kollarını kaldırarak yanıt verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Tanımadığı kişilerden kaygılanır.
- Ebeveyninden ayrıldığında ağlar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, aile üyelerinden biri onu kucağına almak istediğinde dönerek ve kollarını kaldırarak yanıt verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde aile üyelerinden biri onu kucağına almak istediğinde dönerek ve kollarını kaldırarak yanıt verirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizin altını değiştirdikten sonra, uykusu geldiğinde veya karnını doyurduktan sonra kucağınızdaysa aile üyelerinden birine ve ya tanıdığı bir kişiye doğru uzatınız (Bu kişinin bebeğinizin güven çemberinde yer alan birisi olmasına dikkat ediniz.), karşınızdaki kişi de onu kucağına alacakmış gibi iki elini yavaşça koltuk altlarına doğru uzatsın. Kucağınızda değilse aynı davranışı siz de yapabilirsiniz. Sizi fark ettiğinde dönüp dönmediğini, kollarını size doğru kaldırıp kaldırmadığını ve kucağınıza aldığınızda başını omzunun arkasına saklayıp saklamadığını gözlemleyiniz. Eğer bebeğiniz size kollarını uzatarak "Beni al." talebinde bulunmuyorsa bebeğinizin dikkatini ses oyunları ve ellerinizi uzatıp hareket ettirerek çekiniz ve alınmayı talep etmesini bekleyiniz. Bebeğiniz kollarını uzattığında kucağına alınız. Bebeğiniz kucağına geldiğinde ona sevgiyle dokunarak ve seslenerek pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğiniz kucağa alınmayı reddediyorsa bebeğinize karşı ısrarcı olmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin görüş alanında olmaya dikkat ediniz. Eğer bebeğinizin görüş alanında değilseniz bebeğinize dokunsal uyarılar vererek bebeğinizin sizin farkında olmasını sağlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sizin konumunuzu fark etmesi ve algılaması için seslenerek onu uyarınız. Kollarınızı uzatmak yerine sözel uyarılarla "Gel, gelll" diyerek bebeğinizden ne talep ettiğinizi bebeğinize belirtiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türünü ve düzeyini göz önünde bulundurarak etkinliği düzenleyiniz. Dönmesi ve kollarını kaldırması mümkün olmayan bebeğinizin başka jest ve mimiklerle bunu talep edebileceğini unutmayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken ona daha fazla süre vermeyi unutmayınız. Etkinliği onun öğrenme hızına göre planlayınız ve gerçekleştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aile üyelerinin her biri ile bu etkinliği gün içinde sık sık tekrar ediniz.
- Bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle bu etkinliği tekrar ediniz.
- Bebeğinizle bu etkinliği farklı ortamlarda tekrar ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, aile üyelerinden biri onu kucağına almak istediğinde dönerek ve kollarını kaldırarak yanıt verir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste aile üyelerinden biri onu kucağına almak istediğinde dönerek ve kollarını kaldırarak yanıt veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizle beraber sizi hem aynada hem de doğrudan görebileceği bir şekilde boy aynasının karşısına oturunuz.

2 Aynayı, görüntünüzün olduğu yeri özellikle, yoğurt ya da meyve püresi ile kapatınız.

3 Aynada ki görüntünüzü kapatırken bebeğinizle işitsel ve dokunsal etkileşime giriniz.

4 Daha sonra kapattığınız görüntüyü elinizle tekrar açarken gülerek aynada ortaya çıkan görüntünün ne olduğunu söyleyiniz.

5 Bebeğinizin gülmesini veya ses çıkarmasını heyecanlanarak pekiştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: KKİBİO 5.3. Aynadaki görüntüsüne gülümser ve sesler çıkarır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yetişkin, bebeğin çıkardığı sesleri taklit ettiğinde bebek de sesleme yaparak karşılık verir.
- Kendi kendine ses çıkarır ve bu sesleri dinler.
- KKİBİO 5.1. Kendi bedenini dokunarak ya da görme alanına sokarak keşfetmeye çalışır.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz aynadaki görüntüsüne gülümser ve sesler çıkarır mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde aynadaki görüntüsüne gülümser ve sesler çıkarırsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Boy aynası.
- Yoğurt ya da meyve püresi.

UYGULAMA

Bebeğinizle beraber aynanın karşısına geçiniz. Aynayı yoğurt ya da krema ile boyayarak, bebeğinizin yüzüne dokunarak, mimikler eşliğinde eğlenceli sesler çıkararak bebeğinizin dikkatini aynadaki kendi görüntüsüne çekiniz. Bebeğiniz kendisini izleyip sese ve gülmeye tepki verdiği anlarda bebeğinizin davranışlarına katılarak oyunu genişletiniz. Bunu bir öğretim olarak değerlendirmeyiniz. Sizin de süreçten eğlenmeniz bebeğinizin katılımını artıracaktır.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Kullanacağınız gıdalarda bebeğinizin alerjisi olmadığına emin olunuz.
- Video veya kamera ile etkinliği tekrarlamayınız.
- Aynanın kenarlarının bebeğiniz için güvenli olduğundan emin olunuz.
- Yiyecekleri pekiştireç olarak kullanmayınız.
- Bebeğiniz aynadaki görüntüsüne ya da sizin görüntünüze kaygı ya da korku ile tepki verirse etkinliği sonlandırıp bir hafta sonra tekrar deneyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken görsel ve dokunsal uyarıları abartılı bir şekilde gerçekleştiriniz. Bebeğinizin hem sizi doğrudan hem de aynadan görmesine dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği farklı bir şekilde düzenleyiniz. Eğer bebeğiniz görme kalıtını kullanıyorsa aynayı onun görebileceği uzaklığa koyunuz. Eğer bebeğinizde görme kalıtı yok ise bu etkinliği sesli olarak gerçekleştirmeniz gerekmektedir. Bebeğinizle gerçekleştirdiğiniz bir etkinliğin seslerini kayıt altına alınız. Daha sonra bebeğinizi kucağınıza alarak bu kaydı tekrar dinleyiniz. Bebeğiniz kaygılanırsa dokunarak onu sakinleştiriniz ve kayıt hakkında ona bilgi veriniz. Kaydı dinlerken ara ara konuşmaya özen gösteriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliğe sahip bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken aynadaki yansımalarının kendi yansıması olduğunu fark etmesini sağlayınız. Bunun için bebeğinizin uzuvlarını hareket ettirerek aynadaki görüntüyü de görmesini sağlayınız. Bunu yaparken hızlı geçişlerden kaçınınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğiniz aynadaki görüntüsüne tepki vermeye başladığında aynanın boyutunu ve ortamı değiştiriniz.
- Bebeğinizin aynı etkinliği aile üyeleri ya da güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle tekrarlamasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz aynadaki görüntüsüne gülümser ve sesler çıkarır mı?

Bebeğiniz üç oturum üst üste aynadaki görüntüsüne gülümser ve sesler çıkarıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi aile üyelerinin ortasına güvenli bir şekilde yerleştiriniz.

2 Aile üyeleri olarak sırayla bebeğinizin ismini söyleyiniz.

3 Bebeğiniz, ismini söyleyen aile üyesine döndüğünde, döndüğü aile üyesi bebeğinizi alkışlasın ve heyecanlı bir sesle sözel pekiştireç versin.

4 Eğer bebeğiniz ismini söyleyen aile üyesine dönmüyorsa bebeğinize yardımcı olunuz.

5 Bebeğiniz sizin yardımınızla aile üyesine dönerse aile üyesinden bebeğinizi yine de pekiştirmesini isteyiniz.

4-6
AY

KAZANIM: KKİBİO 5.4. İsmi duydığında tanıdığı kişiye döner.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yı 1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir.
- SA 11.5. Yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep eder.
- Ebeveyninden ayrıldığı anda ağlar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, ismini duyduğunda tanıdığı kişiye döner mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde ismini duyduğunda tanıdığı kişiye dönerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Tüm ailenin bir arada olduğu zamanlarda bu kazanımı desteklemek için "bak, alkışla" oynayabilirsiniz. Ortamda bulunan tüm yetişkinler sırayla bebeğinize ismiyle seslenir ve bebeğiniz o kişiye döndüğünde seslenen kişi, alkışlayarak coşkulu seslemeler yaparak oyunu devam ettirir. Ardından sıra diğer yetişkine geçer. Bebeğinize adıyla seslendiğinizde bakmıyorsa bebeğinizi kucağınıza alarak oyuna o pozisyonda devam ediniz ve oyuna yeniden başlayınız. Seslenen kişiye doğru bebeğinizi çevirerek bakmasını sağlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğiniz zaman zaman ismine tepki verip zaman zaman tepki vermezse bunu bebeğinizin tercihi olarak yorumlayınız ve o sırada başka bir şeyle ilgilenip ilgilenmediğini kontrol ediniz.
- Bebeğiniz tüm dikkatini başka bir nesne ya da kişiye verdiğinde oyununu bölerek bu çalışmayı yapmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği bebeğinizin yetersizliğine göre düzenleyerek oynayınız. Bebeğinizi sizi görece şekilde kucağınıza oturtunuz. Ailenin diğer üyeleri de bebeğinizin arkasına belirli bir mesafeye otursun. Sonra aile üyelerinin tek tek potre fotoğraflarını bebeğinize gösteriniz. Bebeğinizin fotoğrafı gösterilen yetişkine dönmesini sağlayınız. Bebeğiniz fotoğrafı gösterilen yetişkine döndüğünde döndüğü yetişkin ışıklı bir oyuncağı sallayarak bebeğinize gülümseyerek bebeğinizi pekiştirsin. Bebeğiniz oyuncağı almak istediğinde almasına ve oyuncakla etkileşmesine izin veriniz. Bebeğinizin oyuncakla etkileşimi bittiğinde oyunu tekrarlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sesin geldiği kaynağa doğru dönmesi ya da yönelmesini olumlu tepki olarak değerlendirip pekiştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken ilk önce oyuna siz model olunuz. Daha sonra bebeğinizin ismini seslendirerek size dönmesini bekleyiniz. Eğer dönmezse ismini tekrar söyleyerek size dönmesini sağlayınız ve döndürdüğünüzde coşkulu ses tonu ile bebeğinizi pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği bebeğinizle farklı ortamlarda tekrarlayınız.
- Etkinliği farklı yetişkinlerle tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste ismini duyduğunda tanıdığı kişiye dönüyorsa bir sonraki etkinliğe geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin sırtı size dönük olacak şekilde kucağınıza yerleştiriniz.

2 Bebeğinizin tanımadığı yetişkine bebeğinizin dikkatini yönelttiniz.

3 Yabancı yetişkin bebeğinize doğru yaklaştığında bebeğinizin kaygılanıp kaygılanmadığına dikkat ediniz.

4 Bebeğiniz kaygılanıyorsa bebeğinizin yüzünü kendinize doğru çevirip daha önce onu sakinleştirmek için kullandığınız rutini tekrarlayınız.

4-6
AY

KAZANIM: KKİBİO 5.5. Yabancıyı ilgi ile takip eder ancak yaklaştığında kaygılanır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yı 1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılanır mı?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılanırsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizin daha önceden tanımadığı ancak sizin tanıdığınız bir kişiyle etkileşime girme fırsatı sağlayınız. Bunu ev, park gibi farklı ortamlarda deneyebilirsiniz. Bebeğinizin tanımadığı bu kişileri eliyle itmeye çalışıp çalışmadığına, kafasını çevirip çevirmediğine, rahatsızlık belirten seslemeler yapıp yapmadığına veya konuşabiliyorsa “hayır” sözcüğünü kullanıp kullanmadığına dikkat ediniz. Eğer bebeğiniz yabancıya karşı bu tepkileri vermiyorsa onun yerine siz veriniz ve bebeğiniz sanki kaygılanmış gibi daha önce kaygılandığında onu sakinleştirmek için kullandığınız rutini tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin bu kazanımı öğrenmesi için kesinlikle bebeğinizi korkutmayınız.
- Bebeğinizin bu kazanımı edinmesi için yabancı yetişkinden kaygı uyandırıcı veya korkutucu tavır ve davranışlar sergilemesini istemeyiniz ya da izin vermeyiniz.
- Bebeğiniz, siz öğretimi gerçekleştirdiğinizde korkar, kaygılanır veya ağlarsa hemen sakinleştirmeye çalışınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirirken yabancı yetişkinin bebeğinizin görüş alanı içinde olduğuna dikkat ediniz. Bebeğinizin yabancı yetişkine odaklanması için dikkatini çekiniz ve yabancı yetişkine yöneltiniz. Bebeğiniz kaygılandığında ya da size sarıldığında onu sakinleştirmek için kullandığınız ritmik dokunsal uyarıyı bebeğinize veriniz.
- Görme yetersizliği olan bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirirken yabancı sesinin duyulabilmesi için yabancı size yaklaşmaya başladığı andan itibaren konuşmasını sağlayınız. Bebeğinizi yabancıya doğru yüzünü dönmesi ve sonra size sarılmasını yabancıya karşı verilmiş olumsuz tepki olarak değerlendiriniz. Eğer bebeğiniz yabancı yaklaştığında size dönmez ve sarılmaz ise bebeğinizi kendinize doğru heyecanla çevirip daha önce onu sakinleştirmek için kullandığınız rutini tekrarlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz. Zihinsel yetersizliği olan bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin tepki vermesi için daha fazla süre veriniz ve daha sık ve çok tekrar gerçekleştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizle etkinliği farklı ortamlarda farklı yetişkinlerle tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılanır mı?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılanıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi kapıyı ve sizi görecek şekilde güvenliği de göz önünde bulundurarak yerleştiriniz.

2 Bebeğinizin dikkatini çektikten sonra vedalaşma taklidi yaparak bebeğinizin bulunduğu ortamı terk ediniz.

3 Dışarıda bir iki saniye bekledikten sonra "Ben geldimmm." diyerek bebeğinizin yanına dönünüz.

4 Bebeğinizle yoğun ve heyecanlı bir şekilde oynayınız.

5 Bebeğinizin ilgisi size yöneldikten bir süre sonra yeniden vedalaşma taklidi yaparak odadan çıkınız.

4-6
AY

KAZANIM: KKİBİO 5.6. Bulunduğu ortama ebeveyni geldiğinde, heyecanını vücut hareketleriyle gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yı 1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir.
- Ebeveyninden ayrıldığında ağlar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğinizin bulunduğu ortama girdiğinizde bebeğiniz, vücut hareketleriyle heyecanını gösterir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde onun bulunduğu ortama girdiğinizde vücut hareketleriyle heyecanını gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizle evde sizin dışınızda bebeğinizin tanıdığı güvendiği biri varken odadan vedalaşma taklitleri yaparak çıkınız. Bir kaç dakika bekledikten sonra bebeğinizin bulunduğu odanın kapısını tıklatarak yüksek ve eğlenceli sesle "Ben geldimmm." diyerek heyecanla bebeğinizin yanına giderek onunla oynayınız. Bebeğinizin dikkatini çektikten sonra tekrar vedalaşma taklidi yaparak odadan çıkınız ve bu sefer birkaç saniye içinde tekrar kapıyı tıklatarak bebeğinizin bulunduğu odaya geri giriniz. Belirlenen süre içinde vedalaşma ve kapı çalıp geri gelme oyununu bebeğiniz eğlendiği sürece devam ediniz. Bebeğiniz siz geldiğinizde heyecanlanmıyorsa dikkatini çektiğinizden emin olarak oyuna tekrar başlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyunda destek alacağınız kişinin bebeğinizin tanıdığı, güvendiği bir yetişkin olmasına dikkat ediniz.
- Vedalaşma basamağında bebeğinizin kaygısının arttığını gözlemlerseniz öncelikle bebeğinizi sakinleştiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sizin girip çıktığınızı göreceğ şekilde konumlandırmanızdan emin olunuz. Odaya girişinizi belli etmek için önce ışıklı bir oyuncak vücutunuzun sadece bir kısmı kapıdan görünecek şekilde gösteriniz. Bu sırada bebeğinizin yanında bulunan yetişkin bebeğinizin dikkatini kapıya yönlendirmesi gereklidir. Bebeğiniz dikkatini kapıyı yönettiğinde içeriye abartılı mimiklerle giriniz, bebeğinize dokunsal uyarılar veriniz ve dokunsal bir oyunu oynayınız. Bu süreci bebeğiniz sizin kapıdan içeri girmenizi bekleyinceye kadar tekrarlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken işitsel uyarılara ağırlık veriniz. Bebeğinizin onun yanından uzaklaştığını anlaması için ses çıkaran terliklerin yanı sıra yanından konuşarak uzaklaşınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin öğrenme hızına ve tepki süresine göre etkinliğin hızını düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı ortamlarda tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğinizin bulunduğu ortama girdiğinizde bebeğiniz, vücut hareketleriyle heyecanını gösterir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste onun bulunduğu ortama girdiğinizde vücut hareketleriyle heyecanını gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi güvenli olacak şekilde oturtunuz.

2 Müzik dinleyebileceğiniz bir cihazdan bebeğinizin duyabileceği şekilde müziği açınız.

3 Bebeğinizi kucağınıza alarak dans ediniz.

4 Bu etkinliğin içine bebeğinizin taklit edebileceği el hareketleri ekleyiniz.

5 Bebeğiniz sizi taklit ettiğinde ya da kucağa alınmak istediğinde onu pekiştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: • YF 6.1. Yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırarak, bir şeyler yapabildiğini gösterir.
• YF 6.2. Sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.7. Sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırır.
- Yİ 2.8. Aile üyelerinden biri kucağına almak istediğinde dönerek ve kollarını kaldırarak yanıt verir.
- SA 11.6. Yetişkinin dikkatini çekmek için nesnelere ses çıkarır ya da sosyal ağlar.
- YE 1.10. "Cee oyunu"na katılarak amaçlı etkileşim yürütür.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, kucağa alınmak için kollarını kaldırarak, bir şeyler yapabildiğini gösterir mi?

Bebeğiniz, sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösterir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde kucağa alınmak için kollarını kaldırarak, bir şeyler yapabildiğini gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Müzik çalar.

UYGULAMA

Bebeğinizle beraber keyif alacağınız dans edebileceğiniz bir şarkı açınız. Dans ederken bebeğinizin de taklit edebileceği el hareketleri ekleyiniz. Dans oyununu bebeğiniz öğrendikten sonra, bebeğinizin yerde oturduğu ve birincil ihtiyaçlarının giderilmiş olduğu bir anda müziği açarak bebeğinizin yanına gidiniz. Bebeğiniz dans oyununuza ilişkin hareketleri tekrarlayarak kucağınıza gelmek isterse bebeğinizi kucağınıza alarak dans ediniz. Bebeğiniz oyunu başlatmazsa el taklitlerini bebeğinize göstererek yapınız ve ardından sizi taklit etmesi yönünde bebeğinizi pekiştiriniz. Ardından bebeğinizi kucağınıza alarak dans ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizi etkinliğe katılması için zorlamayınız.
- Bebeğiniz, kucağa alınmayı reddediyorsa bebeğinize karşı ısrarcı olmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İhtiyaç yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin görüş alanında olmaya dikkat ediniz. Eğer bebeğinizin görüş alanında değilseniz bebeğinize dokunsal uyarılar vererek bebeğinizin sizin farkında olmasını sağlayınız. Bebeğinizin müziği anlaması için kucağınıza alıp dans ettiğinizde müziğin ritmine uygun dokunsal uyarıyı sırtına elinizle vurarak veriniz. Böylece bebeğiniz müzik ile dans hareketleri arasındaki ritmik bağlantıyı algılayabilir.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sizin konumunuzu fark etmesi ve algılaması için seslenerek onu uyarınız. Kollarınızı uzatmak yerine sözel uyarılarla "Gel, gell!" diyerek bebeğinizden talep ettiğinizi bebeğinize belirtiniz. Aynı zamanda dans ederken bebeğinizin konumunuzu algılayabilmesi için yavaş bir müzik seçiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türünü ve düzeyini göz önünde bulundurarak etkinliği düzenleyiniz. Kollarını kaldırması mümkün olmayan bebeğinizin başka jest ve mimiklerle bunu talep edebileceğini unutmayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken ona daha fazla süre vermeyi unutmayınız. Etkinliği onun öğrenme hızına göre planlayınız ve gerçekleştiriniz. Daha basit ritimleri olan müzikleri seçiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği çeşitlendiriniz.
- Etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan başka yetişkinlerle de gerçekleştirmesini sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste kucağa alınmak için kollarını kaldırarak bir şeyler yapabildiğini gösteriyorsa bir sonraki oturuma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinize yüz yüze etkileşim gerçekleştirecek şekilde oturunuz.

2 Küçük boyda şişirdiğiniz bir balonla bebeğinizin dikkatini çekiniz.

3 Bebeğinizle birlikte balonla oynayınız.

4 Balon görüş alanınızın dışına çıktığına balonu beraber arayınız.

5 Balonu bulduğunuzda şaşırma tepkileri veriniz.

6 Bebeğiniz sizi taklit ettiğinde bebeğinizi sosyal olarak pekiştiriniz.

4-6
AY

KAZANIM: DG 7.6. Ebeveynin şaşırma duygusuna şaşırarak ya da tedirgin olarak tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.
- DG 7.3. Heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösterir.
- DG 7.4. Beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterir.
- DG 7.5. Ebeveyni tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.
- E 8.5. Kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerek onların duygularını anladığını gösterir.
- SA 11.8. Bakım veren ebeveynin yüz ifadelerini taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir.
- SA 11.9. Bakım veren ebeveynin mimik, jest ve ses tonunu taklit ederek basit davranışları öğrendiğini gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, sizin gösterdiğiniz şaşırma duygusuna şaşırarak ya da tedirgin olarak tepki verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin gösterdiğiniz şaşırma duygusuna şaşırarak ya da tedirgin olarak tepki verirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Balon.

UYGULAMA

Bebeğinizle göz kontağını sürdürülebileceğiniz şekilde oturunuz. Küçük boyda şişirdiğiniz bir balonla bebeğinizin dikkatini çekiniz. Bebeğinizle beraber balona vurarak, ses çıkararak ve atarak oynayınız. Balon bebeğinizin görme alanından çıktığında balonu aramaya başlayınız ve bulduğunuzda "Aaa buradaymış." diyerek şaşırma mimiğinizi abartarak balonu tekrar bebeğinizin görme alanına çekiniz. Bebeğiniz sizin mimiğinize baktığında duygunuzu şaşkın bir ses tonuyla bebeğinize açıklayınız ve ardından oyununuza devam ediniz .

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğiniz sizin şaşırmanıza kaygılanırsa bebeğinizi kucağınıza alarak sakinleştiriniz ve şaşırma duygunuzu açıklayınız.
- Balonu patlatabilecek nesnelere çevrenizde olmadığından emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken dokusal ve görsel uyaranları abartınız. Aynı zamanda şaşırma mimiğinizi abartarak bebeğinizin tepkisine göre mimiğinizi yavaş yavaş normal düzeye çekiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken havaya balon atmak yerine bebeğinizin eline soğuk bir nesne koyunuz. Bebeğinizin eline soğuk bir nesneyi koyarken onun eli ile sizin elinizin arasında nesnenin olmasına dikkat ediniz. Daha sonra şaşırma ses tonu ile "Aaa. Soğukmuş." deyiniz. Bebeğiniz mimiklerini ve sesletim tonunu takip ediniz. Bebeğinizle daha önce gerçekleştirdiğiniz dokunarak mimik tanıma ve yüz tanıma etkinliklerinde ki başarınızın bu kazanımdaki başarınızı belirleyeceğini unutmayınız. Eğer birkaç denemeden sonra bebeğinizden beklendik tepkiyi alamazsanız. Dokunarak yüz ve mimik tanıma etkinliklerine tekrar dönünüz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını bebeğinizin hızına göre ayarlayınız ve tepki vermesi için ona yeterli zamanı verdiğinizden emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı nesnelere tekrarlayınız.
- Bebeğinizin sizin dışındaki yetişkinlerle etkinliği tekrarlamasını sağlayınız.
- Gün içinde bebeğinizle ortak dikkatinizi yönelttiğiniz ve şaşırtıcı etkinliklerde mimiklerinizi ve tepkilerinizi abartarak fırsat öğretimi gerçekleştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sizin gösterdiğiniz şaşırma duygusuna şaşırarak ya da tedirgin olarak tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

4-6
AY

- KAZANIM:** • DK 10.1. Doyduğunu meme ucunu, biberonu, kaşığı iterek ya da kafasını çevirerek belli eder.
• DD 9.2. Aşırı uyarıcı bir etkinlikten başını çevirerek kaçınır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 11.2. Ebeveynin onu beslemek için hazırlarken verdiği sosyal uyaranlara heyecanlanarak tepki verir.
- DD 9.1. İhtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yetişkinin dikkatini çekmek için yardım talep eder.
- SA 11.7. Bakım ile ilgili rutinlerde bir sonraki basamağa yönelik beklentisini basit düzeyde gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Aşırı uyarıcı bir etkinlikten başını çevirerek kaçınır mı?

Doyduğunu meme ucunu, biberonu, kaşığı iterek ya da kafasını çevirerek belli eder mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde aşırı uyarıcı bir etkinlikten başını çevirerek kaçınırsa bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz dört denemenin üçünde doyduğunu meme ucunu, biberonu, kaşığı iterek ya da kafasını çevirerek belli ederse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Biberon.

UYGULAMA

Bebeğinize sevmediği uyarılardan kaçınmasını öğretmenin en etkili ve kısa yolu bebeğinizin temel gereksinimleri karşılanırken gösterdiği ret etme tepkilerinin pekiştirilmesidir. Bebeğiniz doyduğunda ya da tadı bozuk gelen bir besini tükettiğinde genelde devam etmemek için tepki verecektir. Bu durumu bebeğiniz size farklı şekillerde ya farklı tepkilerle gösterebilir. Siz bu tepkileri kaçırmaz ve bu tepkinin gereği olan şekilde bebeğinizi beslemeyi durdurursanız bebeğiniz daha sonraki uyarılardan istemediği bir uyarıya karşılaştığında kaçınmak için aynı tepkiyi verecektir. Bu durumda bebeğinizi bu olumsuz uyarıdan uzaklaştırarak ve sakinleştirerek pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bu kazanımları bebeğinize kazandırmak için bebeğinizi rahatsız edeceğine bildiğiniz uyarılara maruz bırakmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken onu sakinleştirmek için dokunsal uyarılar kullanmaya dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizi pekiştirmek için işitsel ve dokunsal uyarıları kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için kendini rahatsız eden bir uyarıdan başını çevirerek kaçınmıyorsa bunun yerine başka bir uyarı kullanıyor olabilir. Bu uyarının ne olduğunu belirleyiniz ve bebeğinizin bu uyarıyı pekiştiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin tepki vermesi için yeterli süreyi tanıdığınızdan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğiniz yeni uyarılarla karşılaştıkça red etme tepkileri çeşitlenebilir. Bu tepkileri kaçırmadan yakalamaya çalışınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Aşırı uyarıcı bir etkinlikten başını çevirerek kaçınır mı?

Doyduğunu meme ucunu, biberonu, kaşığı iterek ya da kafasını çevirerek belli eder mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste aşırı uyarıcı bir etkinlikten başını çevirerek kaçınıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz üç oturum üst üste doyduğunu meme ucunu, biberonu, kaşığı iterek ya da kafasını çevirerek belli ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Misafir gelmeden önce misafiri göremeyeceğiniz bir yere bebeğinizle beraber oturunuz.

2 Bebeğinizin sevdiği bir oyunu bebeğinizle beraber oynayınız.

3 Misafir geldiğinde, misafiri başka bir yetişkinin karşılamasını sağlayınız. Misafiri karşılayan yetişkinin sizin ve bebeğinizin görüş alanı dışında sizin duyacağınız biçimde konuşmasını isteyiniz.

4 Kapı çalındığı andan itibaren bebeğinizle oyun oynamayı sonlandırınız. Misafir ile evinizdeki yetişkin, sizin bulunduğunuz ortama geldiğinde aile üyesinin yüzüne dikkatlice bakınız. Aile üyesi size olumlu ve gülerек tepki verdiğinde bebeğinizle tekrar neşeli ve eğlenceli oyununuza geri dönünüz.

4-6
AY

KAZANIM: DD 9.3. Odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakar.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yı 1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir.
- DG 7.6. Ebeveynin şaşırma duygusuna şaşırarak ya da tedirgin olarak tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakar mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakarsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Evinize misafir gelmesi durumunu bir fırsat öğretimi olarak değerlendiriniz. Misafir gelmeden önce misafiri göremeyeceğiniz bir yere bebeğinizle beraber oturunuz. Bebeğinizin sevdiği bir oyunu bebeğinizle beraber oynayınız. Misafir geldiğinde, misafiri başka bir yetişkinin karşılaması konusunda daha önceden anlaşınız. Bu yetişkin mümkünse yaşça sizden büyük bir yetişkin olmasını tercih ediniz. Misafir geldiğinde misafiri karşılayan yetişkin sizin ve bebeğinizin görüş alanı dışında misafirle sizin duyacağınız şekilde konuşmasını söyleyiniz. Kapı çalındığı andan itibaren bebeğinizle oyun oynamayı sonlandırınız. Bebeğinizin etkileşim talebine cevap vermeyiniz. Misafir ile evdeki yetişkinin konuşmalarını dikkatli bir şekilde takip ediniz. Bebeğinizin bunu fark ettiğinde emin olunuz. Daha sonra misafir ile evinizdeki yetişkin, sizin bulunduğunuz ortama geldiğinde aile üyesinin yüzüne dikkatlice bakınız. Bebeğinizin sizin bakışlarınızı takip etmesini sağlayınız. Aile üyesi size olumlu ve gülerек tepki verdiğinde bebeğinizle tekrar neşeli ve eğlenceli oyununuza geri dönünüz. Bu etkinliği uygun fırsatlar çıktığında tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bu etkinlik sırasında bebeğiniz kaygılandığında, korktuğunda ya ağladığında hemen bebeğinizi sakinleştiriniz.
- Bebeğinize bu kazanımı öğretmek için yapay durumlar oluşturmayınız.
- Bebeğinize bu kazanımı öğretmek için onu korkutmayınız ve tedirgin etmeyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlikte belirtilenin aksine bütün olayların bebeğinizin ve sizin görüş alanınızda olmasına dikkat ediniz. Bebeğinizle oynadığınız oyun dokunsal bir oyun olmasına dikkat ediniz. Kapının zili çaldığında bebeğinizle dokunsal oyun oynamayı kesiniz ve meraklı bir yüz ifadesi ile kapıya doğru bakınız. Misafirleri karşılayan aile üyesi içeriye, odaya girinceye kadar sizinle ve bebekle görsel temas kurmaması için özellikle uyarınız. Aynı zamanda misafirlerle görüş alanı içinde dokunsal temasa girmemesini de söyleyiniz. Aile üyesi içeriye girdiğinde size ve bebeğinize olumlu bir mimikle ve gülümseyerek yöneldiğinde siz de bebeğinizle oyun oynamaya tekrar dönünüz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken işitsel uyarıları abartınız. Zil çaldığında bebeğinizle dokunsal temas içinde olmaya özen gösteriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre mutlaka düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sosyal algılama ve tepki verme hızını göz önünde bulundurunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğiniz ev ortamına yabancı biri girdiğinde size bakmaya başladığında benzer etkinlikleri başka ortamlarda da gerçekleştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakar mı?

Bebeğiniz üç oturum üst üste odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi güvenli bir yere (puset, beşik ya da yatak) yatırınız.

2 Daha sonra bebeğinizin karşısına bacaklarınızı açarak oturunuz.

3 Oyuncakları ikinizin arasına gelecek şekilde koyunuz.

4 Bebeğinizle oyun oynarken ara sıra diğer bebekleri kafanızı çevirerek izleyiniz.

5 Bebeğiniz sizi taklit ettiğinde bebeğinizi sözel ve dokunsal uyarılarla pekiştiriniz.

7-9
AY

- KAZANIM:**
- AE 3.4. Akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime girer.
  - AE 3.5. Ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime girer.
  - AE 3.6. Akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girer.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.1. Diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer.
- AE 3.2. Kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer.
- Aİ 3.3. Diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime girerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime girerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Yumuşak toplar.
- Üst üste geçen kovalar.
- Ses çıkaran oyuncaklar (davul, çingirak).
- Destekleyici minderler.

UYGULAMA

Bebeğiniz diğer bebekler ve onların anneleriyle birlikte halının üzerine oturunuz. Ortada yer alan oyuncaklarla ve çocukların birbirleriyle etkileşime geçmesi için bekleyiniz. Bebeğiniz kendini güvende hissedip sizi bırakıp diğer çocukları izlemeye başladığında tepkilerini gözlemleyiniz. Diğer bebekleri izleyip onlarla etkileşime girerse, ağladığında ağlarsa, komik yüz ifadesine gülerse tepkisini gülerек ya da dokunarak pekiştiriniz. Bebeğiniz diğer bebekleri sadece izleyerek etkileşimde kalırsa siz diğer bebeklerin oyunlarına, seslemelerine dâhil olarak bebeğinizi cesaretlendiriniz. Diğer bebeklerin ağlama ve gülme tepkilerinde abartılı ses tonu ve mimiklerle diğer bebeğin duygu durumunu açıklayınız. Bebeğinizin dikkatini kendinize çekerek ağlayan bebeğin karşısında mimiklerinizi değiştirerek diğer bebeği güldürmeye çalışınız. Bebeğiniz sizi taklit ederse bebeğinizi gülerек cesaretlendiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi bebeğinizin bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak veya nesnelerin bebeğinizin yumruğundan daha büyük olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında bebeğinizin dikkatinin sizin ve oyuncanın üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun yumuşak, sevecen ve coşkulu olması gerektiğine dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında bebeğinizle yüz yüze olacak şekilde ve onun sizi rahat izleyebileceği bir pozisyonda olduğunuzdan emin olunuz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı gün içinde uygun zamanlarda ve uygun yerlerde desteklemek için sık sık etkinlikler düzenleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için oynayacağınız oyunları onun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Bebeğinizin diğer bebeklere dikkatini yöneltebilmesi için diğer bebeklerin oyuncaklarının ışıklı ve hareketli oyuncaklar olmasını sağlayınız. Diğer bebekleri takip edebilmesi için bebeğinizi hakim bir konumda olmasına dikkat ediniz. Ağlayan bir bebek olduğunda bebeğinizin dikkatini dokunsal uyarılarla o bebeğe ve sonra kendinize çekiniz. Mimiklerinizle ya da oyuncaklarla diğer bebeği güldürmeye çalışınız. Bebeğiniz sizi taklit ederse onu pekiştiriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken diğer bebeklerin sesli oyuncaklarla oynamasını sağlayınız. Bebeğiniz diğer bebeklere dikkatini yönelttiğinde sesli uyarılarla onu pekiştiriniz. Ağlayan bebeğe dikkatini yönelttiğinde onu güldürmek için sesli oyunlar, melodiler ya da dokunsal uyarılar vermesini sağlayınız ya da siz buna model olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin yetersizlik türü ve düzeyine göre etkinliği düzenleyiniz. Bebeğinizin baş kontrolü yoksa bebeğinizin görüş alanı içinde kalmaya ve diğer bebeklerinde bebeğinizin görüş alanı içinde kalmasına özellikle dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize tepki vermesi için ek süre tanıyınız ve acele etmeyiniz. Bebeğinizin etkinliğe kolayca uyum sağlayabilmesi için etkinlik sırasında kullandığınız oyun ve benzeri etkinliklerin bebeğinizin daha önceden görmüş olmasına özellikle dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinlikte kullandığınız oyuncak, ninni, melodi ve diğer materyalleri çeşitlendiriniz.
- Aynı etkinliği farklı ortamlarda farklı bebeklerle tekrar etmeye çalışınız.
- Aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberi içinde yer alan diğer yetişkinlerle bebeğinizin tekrar etmesini sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin sırtı size dönük olacak şekilde kucağınıza yerleştirerek oturunuz.

2 Diğer yetişkinin bebeğinizin dokunabileceği bir uzaklıkta sırtı bebeğinize dönük bir şekilde oturmasını sağlayınız.

3 Bebeğinizin elini tutarak (fiziksel yardımla) diğer yetişkine dokununuz.

4 Diğer yetişkin bebeğinize dönerek yüksek sesle ve neşeli bir şekilde gülsün. Bebeğinizi dokunsal ve sözel uyarılarla pekiştiriniz.

7-9
AY

KAZANIM: Aİ 4.1. Akranlarına dokunarak ilişki başlatır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.1. Diğer bebekler acı ile ağladığında ağlayarak akranları ile etkileşime girer.
- AE 3.2. Kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer.
- Aİ 3.3. Diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, akranlarına dokunarak ilişki başlatır mı?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde akranlarına dokunarak ilişki başlatırsa bu kazanıma artı veriniz

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizi sırtı size gelecek şekilde kucağınıza oturtunuz. Bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinin ise bebeğinizin dokunabileceği uzaklıkta arkası dönük şekilde oturmasını sağlayınız. Bebeğinizin elini tutarak diğer yetişkinin omzuna dokununuz. Dokunduğunuz anda diğer yetişkinden komik yüz ifadesiyle bebeğinizi güldürmesini isteyiniz. Diğer denemelerde bebeğinizin dokunarak etkileşim başlatmasını bekleyiniz. Eğer etkileşimi başlatmazsa etkileşimi başlatıncaya kadar model olmaya devam ediniz. Bebeğiniz dokunarak yetişkinlerle etkileşim başlattığında akranlarıyla beraber bu oyunu tekrarlayınız. Bebeğinizin sırtı size, dönük olacak şekilde kucağınıza oturtunuz. Diğer yetişkin ise bebeğin sırtı size yüzü kendisine dönük olacak şekilde otursun. Bebeğinizin elini tutarak diğer bebeğin omzuna dokununuz. Diğer bebek size doğru döndüğünde bebeğinizin sizin yüzünüzü görmemesine dikkat ederek diğer bebeği güldürünüz. Bebeğiniz gülerse bebeğinizin gülmesine sesli olarak katılıp bebeğinizin tepkisini pekiştiriniz. Bebeğiniz etkinliği her başlattığında diğer bebeği kendi bebeğiniz görmeden mimiklerinizle güldürünüz. Böylece bebeğinizin dokunsal temas ile diğer bebeklerle etkileşim başlatmasını öğretiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Birlikte oyun oynayacağınız yetişkin ve bebeğin, bebeğinizin önceden tanıdığı biri olmasına dikkat ediniz.
- Bebeklerin birbirlerinin uygun olmayan yerlerini (göz, kulak, saç vb.) uygunsuz güç kullanarak tutma riskine karşı dikkatli olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken sözel uyarılarla birlikte dokunsal uyarılar vermeye özellikle dikkat ediniz. Bebeğinizin diğer yetişkin ya da bebeğe dokunmasını sağlarken dokunsal uyarılar vermeye dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin önünde oturan yetişkinin sesli uyarılar vermesini ve kendini tanıtmalarını sağlayınız. Bebeğiniz diğer yetişkine dokunduğunda diğer yetişkinin neşeli bir sesle "Efendim?," "Söyle canım." gibi sesli uyarılar vermesini sağlayınız. Benzer şekilde diğer bebeğe dokunduğunda ve diğer bebek sizin bebeğinize döndüğünde kendi bebeğiniz fark etmeden diğer bebeği gıdıklayarak ya da görsel uyarılarla sesli gülmesini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin yetersizlik türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize tepki vermesi için ekstra zaman vermeye özellikle dikkat ediniz. Etkinlik hızını bebeğinizin öğrenme hızına göre ayarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle tekrar ediniz.
- Aynı etkinliği farklı ortamlarda tekrar ediniz.
- Bu etkinliği farklı uyarılarla, oyunlarla tekrar ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, akranlarına dokunarak ilişki başlatır mı?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste akranlarına dokunarak ilişki başlatıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizle karşılıklı oturunuz.

2 Bebeğinizin sevdiği oyuncaklarla oyun başlatınız.

3 Bebeğiniz oyuna dikkatini verdiğinde bebeğinizin dikkatini örtüye çekiniz.

4 Örtü ile oyuncakları örterek bebeğinizin dikkatini yüzünüze çekiniz.

5 Bebeğinizin dikkati yüzünüzde olduğunda sesli oyuncakların sesini, ışıklı oyuncakların ışığını açarak heyecanlanmış gibi mimiklerinizi hareket ettiriniz.

6 Bebeğiniz heyecanlandığında örtüyü kaldırarak altındaki oyuncağı görmesini ya da dokunmasını sağlayınız ve şaşırma ses tonu ile şaşırdığınızı gösteriniz.

7-9
AY

KAZANIM: E 8.7. Kardeşlerin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.5. Kardeşleri ya da büyük bir çocuk komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onların duygularını anladığını gösterir.
- E 8.6. Yüz yüze iletişimde bakım verenin duygu tonuna göre tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz kardeşlerin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde kardeşlerin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Işıklı oyuncaklar.
- Pelüş oyuncaklar.
- Sesli oyuncaklar.
- Örtü (tül bent ya da küçük sofr a bezi).

UYGULAMA

Bebeğinizle karşılıklı olarak oturunuz. Sesli ya da ışıklı oyuncaklardan hangisi bebeğinizin oynamaktan hoşlandığı oyuncak ise bebeğinizle onu oynayınız. Sonra örtüyü alarak dikkati örtüye çekiniz. Sonra örtü ile oynadığınız oyuncakın üstünü kapatınız ve heyecanlı bir sesle bebeğinizin dikkatini yüzünüze çekiniz. Bebeğinizin dikkati yüzünüzde olduğu sırada, örtünün altındaki oyuncakın sesini ya da ışığını açınız. Ses ya da ışık geldiğinde heyecanlanınız. Sonra bebeğinizin dikkatini örtüye çekiniz. Bebeğinizin dikkati örtüde olduğu anda örtüyü çekiniz, şaşırma mimikleri ve sesleri çıkarınız. Oyunu tekrarlayınız. Bebeğiniz sizi taklit ederse pekiştiriniz. Bebeğin mimiklerine yanı mimiklerle ve abartarak cevap veriniz. Benzer oyunu daha büyük yaşta bir çocukla oynamasını sağlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğiniz sıkıldığında ya da oyundan dikkati dağıldığında oyunu bırakınız.
- Canlı nesnelere ile kesinlikle bu oyunu oynamayınız.
- Bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirecek büyük çocuğ un bebeğinizin tanıdığı biri olmasına dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken ışıklı oyuncaklar kullanmaya dikkat ediniz. Aynı zamanda mimiklerinize dikkatini yöneltmesi için dokunsal uyarılar vermeye çalışınız. Yüzünüzü bebeğinizin görüş alanı içinde olmasını sağlamak için yüzünüzü örtü ile bebeğinizin yüzü arasına sokabilirsiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken süreci takip edebilmesi için bütün görsel davranışları ona fiziksel yardım vererek beraber gerçekleştiriniz. Her duygu gösterimi için kullandığınız mimiği abartılı seslerle destekleyiniz. Aynı zamanda duygu gösterimi için kullandığınız mimikleri algılayabilmesi için yüzünüze dokunmasına ve keşfetmesine izin veriniz hatta bunun için fiziksel yardım sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin yetersizlik türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Bebeğinizin baş kontrolü yoksa etkinliğin bütün aşamalarının bebeğinizin görüş alanı içinde olmasına dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını bebeğinizin öğrenme hızına göre ayarlayınız. Bebeğinizin tepki vermesi için ekstra zaman veriniz. Bebeğinizin öğrenmesi için tekrar sayısını artırmanız gerekebileceğini unutmayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aynı etkinliği farklı materyaller ve kişilerle ile tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, kardeşlerinin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste kardeşlerinin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Gün içinde sizi kaygılandıran ya da korkutan bir durum meydana geldiğinde dikkatinizi bebeğinize yöneltiniz.

2 Bu sırada mimiklerinizi ve sesinizi abartınız.

3 Bebeğiniz korku ve kaygı mimikleri veriyorsa onu hemen sakinleştiriniz.

4 Bebeğiniz bu mimikleri göstermiyorsa içinde bulunduğunuz durumu ona anlatınız. Kendi mimik ve davranışınıza onun dikkatini çekip onu ve kendinizi sakinleştirmek için daha önceki rutinlerinizi tekrarlayınız.

7-9
AY

KAZANIM: E 8.8. Ebeveynin mimiklerine göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.7. Kardeşlerin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, sizin mimiklerinize göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sizin mimiklerinize göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterirse kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Işıklı oyuncaklar.
- Pelüş oyuncaklar.
- Sesli oyuncaklar.
- Örtü (tülbent ya da küçük sofrası bezi).

UYGULAMA

Gün içerisinde sizi kaygılandıran ya da korkutan bir durumla karşılaştığınızda, eğer bebeğiniz yanınızda ise hemen onun mimik ve davranışlarını takip ediniz. Bu sırada kendi mimiklerinizi ve sesinizi biraz abartınız. Eğer kaygı ve korku belirten mimik ve davranışlar sergiliyorsa bebeğinizi daha önce avutmak ve sakinleştirmek için kullandığınız rutini tekrarlayınız. Eğer bebeğiniz bu tür mimik ve davranışlar sergilemiyorsa bebeğinizin dikkatini kendinize çekip onu kucağına alınız. Durumu ona basit cümleler ile anlatınız. Duygularınızı da anlatınız ve sonra hem onu hem kendinizi sakinleştirmek için gerekli rutini tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bu etkinlik için kesinlikle yapay bir durum oluşturmayınız.
- Bebeğiniz korku ve kaygı belirten davranışlar sergilediğinde onu hemen sakinleştirmek için daha önce kullandığınız rutini başlatınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için, bu beceriyi kazanmak için gün içi olayları değerlendiriniz. Bebeğinizin görsel ve dokunsal uyarılarla daha kolay öğrendiğini göz önünde bulundurarak gün içinde ortaya çıkan olayı bu yönde düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için, bu beceriyi kazanmak için gün içi olayları değerlendiriniz. Bebeğinizin işitsel ve dokunsal uyarılarla daha kolay öğrendiğini göz önünde bulundurarak gün içinde meydana gelen olayı bu yönde düzenleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için, bu beceriyi kazandırmak için gün içi meydana gelen fırsatları onun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için, bu beceriyi kazandırmak için gün içi olayları ya da fırsatları değerlendiriniz. Bebeğinizin öğrenme hızı ve potansiyeli çerçevesinde gün içi olayları düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu beceriyi kazandırmak için başka ortamlarda meydana gelen fırsatları etkin bir şekilde değerlendiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, sizin mimiklerinize göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sizin mimiklerinize göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

7-9
AY

KAZANIM: Yİ 2.9. Sıkıntılı zamanlarında, bakım veren kişiye belirgin bağlılık gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.6. Ebeveyni bakımı bitirdikten sonra ebeveyni takip eder ya da duygularını ağlayarak gösterir.
- Yİ 2.7. Sıkıntı duyduğunda yetişkinin kucağına alması için kollarını kaldırır.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, sıkıntılı zamanlarında, bakım veren kişiye belirgin bağlılık gösterir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin sıkıntılı zamanlarında, bakım veren kişiye belirgin bağlılık gösterirse kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bu beceri ancak bebeğinize bakım verirken onunla etkin iletişime girmeniz ve ihtiyaçlarını hızla ve etkin bir şekilde karşılamanızla mümkündür. Bu nedenle doğumundan itibaren onun gereksinimlerine duyarlı olmanız onun size ya da bakım veren kişiye bir bağlılık geliştirmesine olanak sağlayacaktır. Bu durumda bebeğinizin ihtiyaçlarını karşılarken yaptıklarınızın belirgin bir rutini olması bu becerinin gelişmesine yardımcı olacaktır. Bebeğinizin ihtiyaçlarını karşılarken bazı rutinler geliştirmeniz yönünde gerekli etkinlikler, bu etkinlik kitabında yer alan önceki etkinliklerde anlatılmıştır. Bunlara ek olarak uyku geçişi, pişik olma durumu, misafir geldiğinde ve benzeri gibi durumlarda bebeğinizin gereksinimlerini hızla ve hemen karşılayınız. Aynı zamanda her durum için sırtını okşama, kucağınızda ninni söyleyerek gezdirmeye gibi belirgin rutinler oluşturunuz. Bu rutinlerin belirli durumlara özgü olmasına özellikle dikkat ediniz. Bebeğiniz hasta olduğunda, korktuğunda ve evde gerilim olduğunda bu ritüelleri tekrarlayınız. Aynı zamanda bebeğinizin sıkıntılı olduğu zamanlarda annenin ya da bebeğin bakımını gerçekleştiren kişinin sakin kalması son derece önemlidir. Bebekler ve çocuklar duygu durumlarını genellikle yetişkini temel alarak düzenlerler. Bunun yanı sıra annelerin ya da bakım veren kişinin bebek sakinleşmedikçe ritüel değiştirmesi sadece bebeğin kaygısının artmasına neden olacaktır. Bu durumda bir ritüelde sabit kalmak ya da değiştirmek yerine en doğru ritüel bir defada belirleyecek yetkinliğe ulaşmaya çalışmak daha etkin bir çaba ve sonuç verici tepkidir.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğiniz sıkıntılı olduğunda onu sakinleştirmek için kullandığınız rutinleri sık sık değiştirmeyiniz.
- Bebeğinizin sıkıntılı zamanlarında bakım veren kişilerin sayılarının sınırlı olmasına özellikle dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu beceriyi kazandırmak için oluşturduğunuz rutinlerin yoğun görsel ve dokunsal öğeler içermesine özellikle dikkat ediniz. Ancak bebeğinize işitsel uyarı vermekten kesinlikle vazgeçmeyiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu beceriyi kazandırmak için oluşturduğunuz rutinlerin yoğun işitsel ve dokunsal öğeler içermesine özellikle dikkat ediniz. Ancak bebeğinize görsel uyarı vermekten kesinlikle vazgeçmeyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu beceriyi kazandırmak için rutin oluştururken bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve derecesini mutlaka göz önünde bulundurunuz. Bazen bebeğinizin gereksinimlerini ya da sıkıntılarını girmek mümkün olmayabilir. Bu durumlarda bile ona sarılmak, onunla dokunsal, işitsel ve görsel etkileşime girmek, şefkat göstermek onun sakinleşmesine katkı sağlayacaktır.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu beceriyi kazandırmak için oluşturacağınız rutinleri öğrenmesinin zaman alacağını unutmayınız. Bunun için bebeğinize zaman vermeyi ve tekrarlamaya devam etmeyi bırakmayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinize bu beceriyi kazandırmak için bebeğinizin güven çemberi içinde olan diğer yetişkinlerin de kendilerine has rutinler oluşturmasına olanak veriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz sıkıntılı zamanlarında, bakım veren kişiye belirgin bağlılık gösterir mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste sıkıntılı zamanlarında, bakım veren kişiye belirgin bağlılık gösteriyorsa, TEBRİKLER... Bir sonraki kazanıma geçiniz.

1 Bebeğinizle karşılıklı oturunuz.

2 Kendi önünüze ve bebeğinizin önüne tencere, tava benzeri bir araç ya da davul koyunuz.

3 Elinize kaşığı ya da tokmağı alınız. Bebeğinizin daha önceden dinlemekten hoşlandığı bir şarkıyı söyleyerek davula ya da tencereye, tavaya vurunuz.

4 Bebeğiniz de vurmaya başladıktan bir süre sonra durunuz. Bebeğinizin dikkati size yöneldiğinde davula ya da tencereye bir kez vurup bekleyiniz.

5 Bebeğiniz sizi taklit ederse ödüllendiriniz. Bebeğiniz sizi taklit etmezse etkinliği tekrarlayınız.

7-9
AY

KAZANIM: • YF 6.3. Duyduğu ritmi yapabilmek ya da çıkarabilmek için nesnelere vurur.
• YF 6.4. Sevdiği oyunu başlatarak yetişkini oyuna davet eder.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• **YF 6.1.** Yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırarak, bir şeyler yapabildiğini gösterir.
• **YF 6.2.** Sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, duyduğu ritmi yapabilmek ya da çıkarabilmek için nesnelere vurur mu?

Bebeğiniz, sevdiği oyunu başlatarak yetişkini oyuna davet eder mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde duyduğu ritmi yapabilmek ya da çıkarabilmek için nesnelere vurursa bu kazanıma artı veriniz.
Bebeğiniz, dört denemenin üçünde oyunu başlatarak yetişkini oyuna davet ederse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 adet oyuncak davul ya da plastik kap.
- Davul ya da kaba vurmak için tokmak ya da kaşık.
- Destek yastığı.

UYGULAMA

Davulları önünüze koyarak bebeğinizle karşılıklı oturunuz. Birlikte davullarınıza vurarak bebeğinizin sevdiği bir şarkıyı coşkuyla söyleyiniz. Şarkıyı söylerken bebeğinizin de kopyalayabileceği ritimde (tek vuruşlu) davula vurunuz. Bebeğiniz ritmi kopyalarsa oyununuza devam ediniz. Bebeğiniz davula vurmaya bırakırsa model olarak oyuna coşkuyla devam ediniz. Şarkınız bittiğinde bebeğinize bakarak bekleyiniz. Bebeğiniz yeniden davula vurur ya da yaptıği sesletimle sizi oyuna davet ederse oyunu tekrarlayınız. Bebeğiniz oyunu tekrar başlatarak sizi davet etmezse siz başlatıp bebeğinizi davet ederek bebeğinize model olunuz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin davuldan korkmadığından emin olunuz.
- Bebeğinizin etkinlikten keyif aldığından ve tekrarını istediğinden emin olunuz.
- Destek yastığını bebeğinizin arkasına yerleştirdiğinizden emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği yerine getirirken davul, tencere ya da tava yerine vurduğunuzda ışık çıkaran oyuncakları kullanınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği yerine getirirken bebeğinizin davul, tencere ya da tavanın yerini zihinsel olarak canlandırabilmesi için önce yerini öğrenmesini sağlayınız. Siz model olmadan önce sestem korkmaması için onu uyarınız ve onun elinden tutarak kaba bir kaç kez vurmasını sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Elini kullanamayan bebekler etkinliği ayaklarını kullanarak gerçekleştirebilir.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken ritimleri karmaşıklık düzeyinin bebeğinizin zihinsel potansiyeline uygun olmasına özellikle dikkat ediniz ve bebeğinizin bir ritmi taklit etmesinin daha fazla deneme gerektireceğini unutmayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizle bu etkinliği başka materyaller ile tekrar ediniz.
- Bebeğinizle denediğiniz ritimleri giderek karmaşık hâle getiriniz.
- Bebeğinizi farklı ortamlarda farklı materyallerle etkinliğe davet ediniz.
- Bebeğiniz sizi etkinliğe davet ettiğinde etkinliğe hemen dâhil olunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz duyduğu ritmi yapabilmek ya da çıkarabilmek için nesnelere vurur mu?

Bebeğiniz sevdiği oyunu başlatarak yetişkini oyuna davet eder mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste duyduğu ritmi yapabilmek ya da çıkarabilmek için nesnelere vuruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.
Bebeğiniz, üç oturum üst üste oyunu başlatarak yetişkini oyuna davet ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi mama sandalyesine oturtunuz.

2 Bebeğinizin önüne plastik kaşık ve mama kabını koyunuz.

3 Bebeğinizi bu nesnelere oynaması için teşvik ediniz.

4 Bebeđiniz nesnelere birini yere dūřürdüđünde, bunun oyun olduđunu bebeđinizin anlayacađı řekilde söyletiniz.

5 Oyunu tekrar başlatması için teşvik ediniz ve daha sonra oyuna eşlik ediniz.

7-9
AY

KAZANIM: YF 6.5. Herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.1. Yetişkinin kucağa alması için kollarını kaldırarak, bir şeyler yapabildiğini gösterir.
- YF 6.2. Sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümserse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Mama masası (sandalyesi).
- Plastik tabak, kaşık.

UYGULAMA

Bebeğiniz mama sandalyesindeyken beslenmesi ve temizliği bittikten sonra bebeğinizin beslenmesinde kullanmadığınız plastik kaşık ve tabakları oynaması için bebeğinize veriniz. Bebeğiniz eşyaları düşürdüğünde ya da attığında oyun oynadığınızı belli edecek şekilde bebeğinize kızarak ve homurdanarak bebeğinize yere düşürdüğü veya attığı nesneyi geri veriniz. Bebeğiniz attığı nesneden sonra gülümseyene kadar oyuna devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin atması için seçtiğiniz nesnelerin bebeğinize zarar vermeyecek kırılmayacak özellikte olmasına dikkat ediniz.
- Bebeğiniz nesneyi attıktan ya da düşürdükten sonra yaptığınız kızma taklidinin bebeğinizin oyun olduğunu anlayabileceği bir mimik ve ses tonunda olmasına dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu oyunu gerçekleştirirken bebeğinizin düşürdüğü nesneyi yerden alırken sizin yüzünüzü ve mimiklerinizi görmesini sağlayınız. Yere attığı oyuncakların, düştüğünde ışık çıkarabilecek oyuncaklardan olması bebeğinizin oyundan daha fazla keyif almasına ve devam ettirmesine neden olabilir.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken yere düşen nesnelerin aşırı gürültü ya da ses çıkaran nesneler olmasına dikkat ediniz. Nesneleri yerden alırken bebeğinizle konuşmanız, bebeğinizin ne yaptığını ve nerede olduğunuzu anlamasına yardımcı olacağını unutmayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizlik türü ve düzeyine göre düzenlemeyi unutmayınız. Nesneleri görsel olarak takip edebilmesini sağlamaya ve kendinizin de onun görüş alanı içinde olmasına özellikle dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize tepki vermesi için gerekli zamanı sağladığınızdan emin olunuz. Yerden nesneleri alırken ses tonunuzu ve mimiklerinizi abartmaya dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle gerçekleştirmesini sağlayınız.
- Bebeğinizin benzer etkinlikleri başka materyaller ve ortamlarda denemesine olanak sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümsüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi kucağına alın, güvenli bir şekilde hareket edebileceği bir yere yatırınız ya da destekli oturmasını sağlayınız.

2 Bebeğinizin güven çemberinde olmayan diğer yetişkinin ona yaklaşmasını sağlayınız.

3 Diğer yetişkinin bunu yaparken niyetinin ne olduğunu gösteren sözel ve davranışsal uyarılar sergilemesini sağlayınız.

4 Bebeğiniz diğer yetişkinin yaklaşması durumunda kaygılanır ya da diğer yetişkinin yaklaşmasını reddeden davranış ya da mimik sergilerse bebeğinizi sakinleştiriniz ve yetişkini uzaklaştırınız.

5 Bebeğiniz diğer yetişkinin yaklaşmasına karşı olumsuz bir tepki vermezse bebeğinizi kucağına alın ve diğer yetişkine karşı olumsuz tepkiyi siz veriniz.

7-9
AY

KAZANIM: DG 7.7. Yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve döner.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Y1 1.11. Dikkat ettiği ve ilgi gösterdiği yabancı yetişkin yaklaştığında kaygılandığını gösterir.
- KKBİO 5.5. Yabancıyı ilgiyle takip eder ancak yaklaştığında kaygılanır.
- DD 9.3. Odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve döner mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve dönerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizin tanımadığı bir yetişkinle etkileşime girme fırsatı sağlayınız. Bebeğiniz tanımadığı yetişkin ona yaklaştığında eliyle itme, rahatsız olduğunu belirten sesler çıkarma, size sıkı sıkı sarılma davranışı sergilerse bebeğinizi sakinleştirerek ona sarılınız. Bebeğinizden reddedici bir tepki gelmezse bebeğinize koruyucu şekilde sarılarak diğer kişiden gelen tepkiyi "aovvv" gibi bir sesle oyunuyla siz reddediniz ve bebeğinizle birlikte oradan uzaklaşınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin kaygısının arttığını gözlemlediğiniz anda bebeğinize sarılarak onu sakinleştiriniz.
- Bebeğinizi diğer kişilere alıştırmadan ve bu kişiler bebeğinizin güven çemberindeki kişiler değilse başkasının kucağına gitmesi için yönlendirmeyiniz.
- Bebeğinizin bakım ve beslenme uykusu gibi ihtiyaçlarının bebeğinizin güven çemberinde olan kişi ya da kişiler tarafından verilmesine dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İştihayı yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin diğer yetişkini reddetmediği durumda bebeğinizi kucağınıza alarak diğer yetişkinin yaklaşma çabasına siz reddediniz. Bu sırada sözel olarak "aovvv" sesletimini (ya da benzeri bir sesletimi) kullanırken mimiklerinizi kaygılı ya da korkmuş bir şekilde kullanınız. Bebeğinizin durumu anlaması için mimiklerinizi biraz abartınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize yaklaşan yetişkinin bebeğinize seslenmesini sağlayınız. Eğer bebeğiniz diğer yetişkinin yaklaşmasına rağmen kaygılanmıyorsa bebeğinizi kucağınıza alınız ve "aovvv" diyerek bebeğinizi uzaklaştırınız. Aynı zamanda bebeğinizle etkileşime girerek kaygılı ses tonu ile durumu ona anlatınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sahip olduğu yetersizlik türünü ve düzeyini göz önünde bulundurarak gerekli düzenlemeleri yapınız. Bebeğiniz fiziksel yetersizliğinden dolayı gerekli fiziksel tepkileri veremiyorsa onun mimiklerini dikkatle izleyiniz ve olumsuz bir tepki verdiğinde bebeğinizin yerine siz, yetişkinin yaklaşmasını engelleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinize yaklaşacak yetişkinin bebeğinizin çevresinde olmayan ya da daha önce hiç görmediği bir yetişkinle çalışınız. Aynı zamanda diğer yetişkinin yavaş hareket etmesini ve niyetini belirten davranışları abartılı yapmasını özellikle isteyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olmayan başka yetişkinlerle tekrarlayınız.
- Aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan yetişkinler sizin olmadığınız durumlarda tekrarlamasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve döner mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve dönüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

7-9
AY

KAZANIM: DG 7.8. Başka bir çocuğun olumsuz fiziksel teması karşısında öfke ile tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.
- DG 7.3. Heyecanlandığında ses çıkararak heyecanını gösterir.
- DG 7.4. Beklenmedik bir durumla karşılaştığında irkilerek korkusunu gösterir.
- DG 7.5. Ebeveyni tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.
- AE 3.4. Akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime girer.
- AE 3.5. Ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime girer.
- AE 3.6. Akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girer.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, başka bir çocuğun olumsuz fiziksel teması karşısında öfke ile tepki verir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde başka bir çocuğun olumsuz fiziksel teması karşısında öfke ile tepki verirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Bebeğinizin öfkeli olduğu anlarda verdiği tepkileri gözlemleyiniz. Oyun parkına gittiğinizde ya da diğer çocuklarla ortak alanda oyun oynarlarken bebeğinize karşı diğer çocuktan gelen olumsuz fiziksel temas karşısında bebeğinizin verdiği tepkileri gözlemleyiniz. Olumsuz fiziksel temasa zamanında yetişebiliyorsanız engel olunuz. Engel olamadığınız anda bebeğiniz öfke ile davranırsa bu kazanıma artı veriniz. Bebeğiniz öfke ile davranmazsa bebeğinizi kucağınıza alarak bebeğinizin duygusunu açıklayınız ve sizin öfkelenmediğinizi bebeğinize uygun ses tonu ve mimiklerle anlatınız (örneğin "Sana vurunca sen şaşırıydın, üzüldün. Ben ona çok kızdım. Oyunağını almaya çalıştığında öfkelenedin." vb.). Bir daha benzer durum yaşandığında aynı şekilde davranarak bebeğinizi gözlemleyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Diğer çocuğun olumsuz fiziksel temasını engelleyebilecek yakınlıktaysanız iki çocuğun da kaygısını arttırmadan, dikkatlerini dağıtarak olumsuz davranışın önüne geçiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin karşıdaki çocuğun da mimiklerine dikkat edip etmediğini kontrol ediniz. Eğer bebeğiniz karşıdaki çocuğun ya da bebeğin mimiklerine dikkat etmiyorsa ya da ediyor ama anlamlandıramıyorsa o zaman bu etkinlik kitabında daha önce verilmiş etkinlikler içerisinde duygu anlamaya yönelik olan etkinlikleri tekrarlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin elindeki oyuncacı çektiğiniz. Bebeğiniz oyuncacı vermemek için direnirse, kendini ve oyuncacı geri çekerse bebeğinizden oyuncacı almayınız onu pekiştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin yetersizlik türüne göre etkinliği düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin öğrenme hızını temel alınız. Aynı zamanda bebeğinizin içinde bulunduğu durumu anlaması için duygu gösteren mimikleri tekrar çalışınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Olumsuz fiziksel temasın çeşitli türleri oyun içerisinde karşılaştığınızda bebeğinize ve diğer bebeğe doğru model olunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, başka bir çocuğun olumsuz fiziksel teması karşısında öfke ile tepki verir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste başka bir çocuğun olumsuz fiziksel teması karşısında öfke ile tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin gördüğünde ya da oynadığında aşırı heyecanlandığı ve kaygılandığı iki nesneyi belirleyiniz. Bu nesnelerin birini odanın bir ucuna diğerini diğer ucuna koyunuz.

2 Daha sonra bebeğinizi kucağınıza alarak bu nesnelere birine yakınlaşınız.

3 Yaklaştığınız nesneye bebeğiniz beklendiği tepkiyi verdiğinde nesneden hızla uzaklaşınız.

4 Uzaklaşırken bebeğinizin sizin mimiklerinizi görmesine izin veriniz.

5 Başladığınız yere döndüğünüzde bebeğinizi ve kendinizi sakinleştiriniz. Aynı etkinliği diğer nesne için de yapınız.

7-9
AY

- KAZANIM:** • DD 9.4. Aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sıkıntıdan uzaklaşır.
• DD 9.7. Uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenler.

- ÖN KOŞULLAR:** Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• DG 7.7. Yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve döner.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sıkıntıdan uzaklaşır mı?

Bebeğiniz uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenler mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sıkıntıdan uzaklaşırsa bu kazanıma artı veriniz.
Bebeğiniz dört denemenin üçünde uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenlerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

Bebeğinizin hoşlanmadığı iki nesne ya da oyuncak

UYGULAMA

Bebeğinizin gördüğünde aşırı heyecanlandığı ve kaygı duyduğu iki nesneyi veya oyuncacı belirleyiniz. Daha sonra o iki nesneyi odanın farklı yerlerine koyunuz. Bebeğinizi kucağınıza alarak o nesnelere yaklaşınız. Bebeğiniz aşırı heyecanlandığı nesneye yaklaştığında heyecanlanma davranışları göstermeye başladığında bebeğinizle geldiğiniz yere doğru kaçınız. Bu sırada gülmeye ve heyecanlı bir şekilde konuşmaya dikkat ediniz. İlk başladığınız yere döndüğünüzde bebeğinizin yüzünüzü ve mimiklerinizi görmesini sağlayınız. Benzer etkinliği bebeğinizin kaygı duyduğu diğer nesne ile de gerçekleştiriniz. Yerinize dönmek için nesneden uzaklaşırken bebeğinizin sizin yüzünüzü görmesi için kendinize doğru çeviriniz. Onunla konuşarak ve ona duygunuzu anlatarak yerinize dönünüz. Yerinize döndükten sonra bebeğinizi ve kendinizi sakinleştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bu etkinlik için kesinlikle bebeğinizin korktuğu nesnelere kullanmayınız.
- Bebeğiniz aşırı korku, kaygı veya heyecan yaşadığında etkinliği sonlandırıp hemen onu sakinleştiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken nesnelere ışıklı olmasına özellikle dikkat ediniz. Nesnelere uzaklaşırken bebeğinizin sizin mimiklerinizi görmesini sağlayacak şekilde tutmaya ve hareket etmeye özellikle dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken odanın farklı yerlerine koyduğunuz nesnelere ses çıkaran nesnelere dikkat ediniz. Ayrıca yapacağınız etkinliğe göre ses çıkaran nesnenin etkinlik boyunca sürekli ses çıkarmasını sağlayınız. Böylece bebeğiniz o nesneye yaklaşarak uzaklaştığınıza daha etkin bir şekilde anlayabilecektir.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken tepki için ekstra zaman veriniz. Ayrıca kullandığınız nesnelere daha önce bebeğinizin en azından birkaç defa karşılaştığı nesnelere özellikle dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizle aynı etkinliği farklı nesnelere ile tekrar ediniz.
- Bebeğinizin aynı etkinliği bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinler ile tekrar etmesini sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sıkıntıdan uzaklaşır mı?

Bebeğiniz, uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenler mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sıkıntıdan uzaklaşıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.
Bebeğiniz, üç oturum üst üste uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizle karşılıklı oturunuz. Bebeğinizin sevdiği oyuncak bebek ya da pelüş oyuncakla hareket içerikli bir oyun oynayınız.

2 Oyun sırasında oyuncak bebek ya da pelüş oyuncakı düşürünüz.

3 Oyuncak bebeğin dizi acımış gibi kaldırınız ve "Ufff! Acıdı." deyiniz.

4 Oyuncak bebeğe bebeğinizin sarılmasını sağlayınız.

5 Bebeğiniz oyuncak bebeğe sarılmaz ise siz bebeğinize model olunuz.

7-9
AY

- KAZANIM:**
- DD 9.5. Ağladığında avutulmak için yetişkine döner.
  - DD 9.6. Düşme ve çarpma sonucu ağrıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla yetişkine gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.3. Odaya tanımadığı biri girdiğinde tanıdığı yetişkine bakar.
- DG 7.5. Ebeveyni tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.
- DG 7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz ağladığında avutulmak için yetişkine döner mi?

Bebeğiniz düşme ve çarpma sonucu ağrıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla yetişkine gösterir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde ağladığında avutulmak için yetişkine dönerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz dört denemenin üçünde düşme ve çarpma sonucu ağrıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla yetişkine gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak bebek.

UYGULAMA

Bebeğinizle beraber basit taklitler içeren evcilik oyunu oynayınız. Birlikte bebeğe yemek yedirmek altını değiştirmek gibi taklitleri yapabilirsiniz. Bebekle oynarken oyuncak bebeğin yürürken düştüğünü canının acıdığını ve ağladığını bebeği oynatarak anlatınız. Düşen bebeğin ayağını göstererek "Ufff! Acıdı." diyerek bebeği, bebeğinize sarılıyormuş gibi dokundurunuz. Bebeğinizle beraber oyuncak bebeğe sarılarak ve öperek sakinleştiriniz. Bu oyunu bebeğiniz ağladığında avutulmak için yanındaki yetişkine dönene ve çarpma düşme sonucu ağrıyan acıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla size gösterene kadar devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Etkinlikte kullandığınız oyuncak bebeğe, bebeğinizin daha önce aşına olmasını sağlayınız.
- Eğer bebeğinizin oyuncak bebeği yoksa ya da oyuncak bebek ile oynamıyorsa pelüş oyuncak kullanabilirsiniz.
- Oyuncak bebek düştüğünde tepkilerinizin abartılı olmasına özellikle dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken düşen bebeğin duyduğu acıyı anlatmak için mimiklerinizi abartılı şekilde kullanınız. Bu mimiklere bebeğinizin dikkatini çekmeye özellikle dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken oyuncak bebeği onun hareket ettirmesine ve bu sırada bebeğin önüne bir engel koyarak hareketi zorlaştırmaya çalışınız. Bu şekilde bebeğin düştüğünü ya da bir yere çarptığını daha etkin bir şekilde anlatabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızınızı bebeğinizin sosyal algı hızına göre ayarlayınız. Oyuncak bebek ya da pelüş oyuncakla oynadığınız oyunun bebeğinizle daha önce oynadığınız bir oyun olmasına özellikle dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizle aynı etkinliği farklı ortam, oyuncak ve senaryolar ile tekrar ediniz.
- Bebeğinizin benzer etkinlikleri güven çemberi içinde yer alan yetişkinlerle tekrar etmesini sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, ağladığında avutulmak için yetişkine döner mi?

Bebeğiniz, düşme ve çarpma sonucu ağrıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla yetişkine gösterir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste ağladığında avutulmak için yetişkine dönüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste düşme ve çarpma sonucu ağrıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla yetişkine gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Büyük bir kutu içine su koyunuz. Bebeğinizi ve diğer bebeği karşılıklı bir şekilde oturtunuz.

2 Bebeğinizin ve diğer bebeğin dikkatini çekecek şekilde içinde su olan kabın içine oyuncakları atınız.

3 Her iki bebeğin de oyuncaklarla etkileşmesine izin veriniz.

4 Bebeğiniz, diğer bebeğin elindeki dikkatini çeken oyuncacı almazsa ya da almaya çalışmazsa kutunun içindeki oyuncak sayısını yavaş yavaş azaltınız.

5 Bebeğinizin dikkati diğer bebeğin elindeki oyuncaca odaklanıncaya ve oyuncacı almaya çalışıncaya kadar etkinliğe devam ediniz.

7-9
AY

KAZANIM: DK 10.2. Başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncacı almaya çalışır ya da alır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.2. Kendinden büyük bir bebek yaklaştığında ilgi ile onu başıyla takip ederek etkileşime girer.
- Aİ 3.3. Diğer çocukları ya da bebekleri ilgiyle izleyerek akranları ile ilişki kurar.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncacı almaya çalışır ya da alır mı?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncacı almaya çalışır ya da alırsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Büyük plastik (derin olmayan) kutu.
- Oyuncak hayvanlar.
- Su geçirmez örtü.
- Küçük kaplar.
- Su.

UYGULAMA

Evin oynamaya uygun olan alanında büyük bir kutu içine su ve oyuncakları doldurunuz. Bebeğinizin ve diğer çocuğun dikkatini çekerek oyuncak hayvanları suyun içine atınız. Küçük kaplar ve hayvanlarla bebeklerin serbest bir şekilde etkileşime girmesine izin veriniz. Serbest oyunda bebeğiniz diğer çocuğun elindeki oyuncacı almaya çalışırsa bu kazanıma artı verip çocuklar eğlendiği sürece oyuna dâhil olmadan onların oyununu izleyiniz. Bebeğinizin diğer çocuğun elindeki oyuncacı almaması durumunda oluşturduğunuz havuzdaki oyuncakları azaltarak diğer çocuğun elindeki oyuncakla ilgili konuşarak bebeğinizin dikkatini oyuncaca çekiniz. Bebeğiniz oyuncacı talep edene kadar oyunu ve dikkat çekmeyi tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğiniz, diğer çocuğun elinden oyuncacı aldığı anda diğer çocuk vermek istemediği için ağlarsa ebeveyni tarafından sakinleştirildikten sonra oyuna devam etmesi yönünden çocukları motive ediniz.
- Diğer bebeğin ve sizin bebeğinizin duygusal ya da fiziksel olarak zarar görmemesi için gerekli önlemleri alınız.
- Su oyunu için bebeğinizin kıyafetinin uygun olduğundan emin olunuz.
- Seçtiğiniz kutunun bebeklerin içine giremeyeceği boyutta olmasına dikkat ediniz.
- Bebekleri kesinlikle su dolu kabın yanında tek başlarına bırakmayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğe katılacak olan herkesin bebeğinizin görüş alanının içinde olmasına dikkat ediniz. Oyuncakları çekici hâle getirmek için ışıklı ve su geçirmez olmalarını sağlayabilirsiniz. Aynı zamanda oyuna siz dâhil olduğunuzda mimiklerinizi abartılı bir şekilde kullanmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken su dolu kap yerine ses çıkaran oyuncakların olduğu bir kap kullanınız. Oyuncaklar kurmalı olabilir. Diğer oyuncaklar sustuğunda sadece diğer bebeğin elinde olan oyuncagin ses çıkarmasını sağlayınız. Etkinliğe başlamadan önce etkinliğe katılacak olan kişiler buldukları yerden bebeğinize seslenmeleri yer ve konularını bebeğinize göstermeleri önemlidir. Aynı zamanda etkinlik sırasında ara ara sizin ve diğer bireylerin seslenerek bebeğinize yerlerini ve konularını belirtmelerini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin yetersizliğinin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Eğer bebeğinizin baş kontrolü yok ise oyunu yatarak da oynayabilirsiniz. Bebeğiniz diğer çocuğa uzanamıyorsa ya da ellerini etkin bir şekilde kullanamıyorsa oyuncacı işaret etmesi, mimikleri ile oyuncacı istemesi ya da sözel olarak oyuncacı talep etmesi bu becerinin kazanıldığını göstermesi açısından yeterlidir.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken oyuncak sayısının sınırlı olmasına özellikle dikkat ediniz. Etkinliğin hızını bebeğinizin sosyal algı hızına uygun şekilde ayarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Aynı etkinliği farklı oyuncak ve oyun senaryoları ile tekrarlayınız.
- Bebeğinizin aynı etkinliği başka bebekler ile tekrarlaması için olanaklar sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapıyor mu?

Bebeğiniz, başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncacı almaya çalışır ya da alır mı?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncacı almaya çalışıyor ya da alıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Yetişkinleri, evinizdeki oturma odasındaki koltuklara oturtunuz.

2 Her yetişkine 2 ya da 3 kukla veriniz. Bebeğinizi diğer yetişkinlere sırtı dönük bir şekilde konumlandırınız.

3 Bebeğinizin tam karşısına oturunuz ve yüz yüze olmaya dikkat ediniz.

4 Yetişkinlerin sıra ile bebek ve kuklaları konuşturarak bebeğinizin ismini söylemelerini sağlayınız.

5 Bebeğiniz ismini söyleyen bebek ya da kuklaya döndüğünde, döndüğü kişi doğru kişi ise bebeğinize topu atarak bebeğinizi pekiştirmesini sağlayınız.

7-9
AY

KAZANIM: KKİİO 5.7. İsmi söyleyen herhangi birine tepki verir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKİİO 5.4. ismini duyduğunda tanıdığı kişiye döner.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz ismini söyleyen herhangi birine tepki verir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde herhangi birine tepki verirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Farklı kuklalar ve bebekler.
- Yumuşak toplar.

UYGULAMA

Evinizde en az 2 veya 3 yetişkin varken herkese iki üç tane oyuncak bebek ya da kukla veriniz. Farklı ses tonlarıyla bebek ve kuklaları konuşarak bebeğinize adıyla seslenmelerini isteyiniz. Bebeğiniz her dönüp baktığında, baktığı kişi bebeğinize topu atarak oyunu devam ettirirken diğer kişiler de alkışlayarak oyununu pekiştirebilir. Bebeğiniz, ismini duyduğunda tanımadığı kişilere dönünceye kadar oyunu tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğiniz oyun içinde adına tepki vermediğinde ses tonlarındaki coşkuyu artırarak bebeğinizin dikkatini çektiğinizden emin olunuz.
- Bebeğiniz bakmadığı anda oyunun devamı için her seferinde topu alınız.
- Oyunu başlamadan oyuna katılacak olan yetişkinlerin oyunu iyice anladığından emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği resimlerle daha önce uyarladığınız gibi uyarlayınız. Ancak etkinliğe katılan kişilerin bebeğinizin ya tanımadığı ya da çok az tanıdığı kişilerden oluşmasına dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin sesin geldiği kaynağa doğru dönmesi ya da yönelmesini olumlu tepki olarak değerlendirip pekiştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken, etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken, ilk önce oyuna siz model olunuz. Daha sonra bebeğinizin ismini seslendirerek size dönmesini bekleyiniz. Eğer dönmezse ismini tekrar söyleyerek size dönmesini sağlayınız ve döndürdüğünüzde coşkulu ses tonu ile bebeğinizi pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği bebeğinizle farklı ortamlarda tekrarlayınız.
- Etkinliği farklı yetişkinlerle tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, ismini söyleyen herhangi birine tepki verir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste adını söyleyen herhangi birine tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin parmaklarına ve kendi parmaklarınıza göz, ağız ve burun çiziniz. Bebeğinizle beraber “anne ördek-baba ördek” oyununu oynayınız.

2 Sağ elin baş parmağını göstererek “Bu anne ördek.” deyiniz.

3 Sol elin baş parmağını göstererek “Bu baba ördek.” deyiniz.

4 Diğer parmaklarınızı sallayarak “Bunlar da yavruları.” deyiniz.

5 El ile gaga açma kapatma hareketi yaparak “Vak vak diyorlar.” deyiniz.

6 Yüzme hareketi yaparak “Suda yüzüyorlar.” deyiniz.

7 Ellerle uzağa bakma hareketi yaparak “Bir balık görünce.” deyiniz. Yeme taklidi yaparak “Hoooppp yiyorlar.” deyip bebeğinizi yeme taklidi yapınız.

10-12
AY

- KAZANIM:**
- YE 1.12. İstendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime girer.
  - YE 1.13. Oyunlarda yetişkinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime girer.
  - YE 1.14. "Cee" gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime girer.

- ÖN KOŞULLAR:** Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- YF 6.2. Sevdiği oyunu başlatarak bir şeyler yapabildiğini gösterir.
  - YF 6.3. Duyduğu ritmi yapabilmek ya da çıkarabilmek için nesnelere vurur.
  - YF 6.4. Sevdiği oyunu başlatarak yetişkini oyuna davet eder.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, istendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, oyunlarda yetişkinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, "Cee" gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde istendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime girerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde oyunlarda yetişkinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime girerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde "Cee" gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime girerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kalem.

UYGULAMA

Bebeğinizin parmaklarına ve kendi parmaklarınıza göz, ağız ve burun çiziniz. Bebeğinizle beraber "anne ördek-baba ördek" oyununu oynayınız. Sağ elin baş parmağını göstererek "Bu anne ördek." deyiniz. Sol elin baş parmağını göstererek "Bu baba ördek." deyiniz. Diğer parmaklarınızı sallayarak "Bunlar da yavruları." deyiniz. El ile gaga açma kapatma hareketi yaparak "Vak vak diyorlar." deyiniz. Yüzme hareketi yaparak "Suda yüzüyorlar." deyiniz. Ellerle uzağa bakma hareketi yaparak "Bir balık görüncü." deyiniz. Yeme taklidi yaparak "Hooopp yiyorlar." diyerek bebeğinizin yeme taklidi yapınız. Bebeğinizle oyunu birkaç kere oynadıktan sonra kullandığınız kalemi bebeğinizin göz hizasında bir yere koyarak bebeğinizden kalemi isteyiniz. Bebeğiniz kalemi getirmezse bebeğinizle beraber kalemin yanına giderek beraber alınız. Bağımsız olarak getirene kadar her oyun öncesi bu etkinliği tekrarlayınız. Bebeğinizle "anne ördek-baba ördek" oyununu oynarken en çok sevdiği basamağı ve onu tekrar etmek isteyip istemediğini gözlemleyiniz. En sevdiği basamağı tekrar etmeniz için sizinle etkileşimde bulunmaz, sizi taklit etmezse "Şimdi ne yapayım?" diyerek bebeğinizi yönlendirebilirsiniz. Bebeğiniz oyunun tamamını öğrendiğinde basamaklar arasında 3 saniye bekleyerek sıra alması yönünde bebeğinizi destekleyebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Seçtiğiniz kalemin bebeğiniz için tehlikeli olmadığından emin olunuz.
- Kalemi bebeğinizin görebileceği ve alabileceği yere koyduğunuzdan emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken sözel uyarılarla beraber uygun dokunsal ve görsel uyarılar sununuz. Kullandığınız mimiklerin abartılı olmasına dikkat ediniz. Aynı zamanda ellerinizi yüzünüze yakın ve yüzünüzü kapatmayacak şekilde tutarak oyunu oynayınız. Resimlerle bu oyunu görsel olarak da destekleyebilirsiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken boyamayı onun eline yapınız ve oyunu fiziksel yardımla onun elini kullanarak oynayınız. Dokunsal ve işitsel uyarıları uygun şekilde artırınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin yetersizliğinin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını bebeğinizin öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Aynı zamanda bebeğinizin tepki vermesi için ekstra zaman tanıyınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı hayvanları da kullanarak çeşitlendiriniz.
- Aynı etkinliği bebeğinizin başka yetişkinlerle oynaması için olanak sağlayınız.
- Farklı sıralı oyunları aynı amaçlara ulaşmak için kullanınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, istendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, oyunlarda yetişkinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, "Cee" gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste istendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste oyunlarda yetişkinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste "Cee" gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Mutfağınızda yere bir örtü sererek hamur malzemelerini örtünün üzerine yerleştiriniz.

2 Bebeğinizi de yanınıza davet ederek birlikte kurabiye yapacağınızı söyleyiniz.

3 Siz hamuru hazırlayınca kadar bebeğinizin beklemesini ve sizi izlemesini isteyiniz.

4 Hamurunuz hazır olduğunda bir parça da bebeğinize vererek sizin yaptığınız yuvarlaklara parmağıyla bastırmasını isteyerek ona küçük eğlenceli görevler veriniz.

5 Bebeğinizin size yardım etmesini sağlayınız. Bebeğinizin yaptığı kurabiyeleri de tepsiye yerleştirmesine yardım ediniz.

10-12
AY

- KAZANIM:** • YE 1.15. Yetişkin bir iş yaparken izler.
• YE 1.16. Yetişkin bir iş yaparken basitçe yardım eder.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.12. İstendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime girer.
- YE 1.13. Oyunlarda yetişkinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime girer.
- YE 1.14. "Cee" gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime girer.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, yetişkin bir iş yaparken izler mi?

Bebeğiniz, yetişkin bir iş yaparken basitçe yardım eder mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde yetişkin bir iş yaparken izlerse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde yetişkin bir iş yaparken basitçe yardım ederse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kurabiye hamuru.
- Tepsi.
- Örtü.

UYGULAMA

Günlük yaşam becerilerini yerine getirirken bebeğinizden yardım istemeniz, beraber yapmanız, yaptığınızı iş ile ilgili konuşmanız bebeğinizin gelişimini destekleyecektir. Mutfağınıza bir örtü sererek hamur malzemelerini örtünün üzerine yerleştiriniz. Bebeğinizi de yanınıza davet ederek birlikte kurabiye yapacağınızı söyleyiniz. Siz hamuru hazırlayınca kadar bebeğinizin beklemesini ve sizi izlemesini isteyiniz. Bebeğiniz hamura dokunmak istediğinde "Bekle" diyerek gerekirse eline dokunarak bebeğinizin beklemesini ve sizi izlemesini sağlayınız. Hamurunuz hazır olduğunda bir parça da bebeğinize vererek sizin yaptığınızı yuvarlaklara parmağıyla bastırmasını isteyip ona küçük eğlenceli görevler verebilir ve size yardım etmesini sağlayabilirsiniz. Bebeğinizin yaptığı kurabiyeleri de tepsiye yerleştirmesini (konmasını) bebeğinizden isteyebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin bu etkinliği yerine getirebilecek ince ve kaba motor becerilere sahip olduğundan emin olunuz.
- Bebeğinizin una ve hamurun içinde bulunan diğer besinlere alerjisinin olmadığından emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği yerine getirirken dokunsal ve görsel uyarılara ağırlık veriniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin bütün aşamalarını bebeğinizin yapmasını fiziksel yardımla sağlayınız. Fiziksel yardım sırasında bebeğinize sözel ipucu veriniz ve kesinlikle sözel etkileşimi kesmeyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre mutlaka düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını bebeğinizin öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizle benzer günlük işler ve görevler sırasında onun performans düzeyini göz önünde bulundurarak bu etkinliği tekrarlayınız.
- Bebeğinizin başka yetişkinlerle aynı ya da benzer etkinlikler yapması için olanaklar oluşturunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, yetişkin bir iş yaparken izler mi?

Bebeğiniz yetişkin bir iş yaparken basitçe yardım eder mi?

Bebeğiniz üç oturum üst üste yetişkin bir iş yaparken izliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz üç oturum üst üste yetişkin bir iş yaparken basitçe yardım ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Gün sonunda ebeveynlerden birinin halının üzerine oturmasını sağlayınız.

2 Daha sonra o kişinin kollarını açarak "Sevgi sarılması!" diye herkesin seslenmesini sağlayınız.

3 Diğer aile üyeleri ile bir sevgi çemberi oluşturunuz.

10-12
AY

KAZANIM: DG 7.9. Aile üyelerine sarılarak sevgisini gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.
- DG 7.5. Ebeveyni tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz aile üyelerine sarılarak sevgisini gösterir mi?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde aile üyelerine sarılarak sevgisini gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Sevgi sarılması oyununu gün sonu, uyku öncesi rutinlerine ekleyebilirsiniz. Gün sonunda siz ya da eşiniz halının üzerine oturup kollarını açarak "Sevgi sarılması" diye evdeki diğer bireylere sesleniniz. Evde bulunan aile bireylerinin tamamı halıya gelerek kocaman bir çember gibi herkesin birbirine sarılması, gıdıklaması, öpmesiyle birlikte sevgi ifade eden cümlelerle etkinliği tamamlayınız. Bebeğiniz çembere yetişkinin seslenmesiyle dâhil olmadığında diğer yetişkin ya da kardeş bebeğinizi çembere getirebilir. Bebeğiniz mutlu olduğu anlarda size sevgisini sarılarak gösterdiğinde bile bu rutine devam edebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Aile rutinleri aile bağlarının güçlenmesinde önem taşımaktadır. Bu nedenle rutin olarak başlattığınız etkinlikleri düzenli olarak tekrarlamaya dikkat ediniz.
- Uyku öncesine konulan rutinler bebeğinizin bireysel sürecini planlamasında ona ipucu vererek yardımcı olacaktır.
- Bebeğinizin sadece güven çemberinde olan diğer bireylerle bu etkinliği yerine getirmesine özellikle dikkat ediniz.
- Bebeğinizin tanımadığı yetişkinlerle bu etkinliği yapmasına izin vermeyiniz, bu etkinliğe teşvik etmeyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken sözel uyarıların yanı sıra dokunsal ve görsel uyarıların vermeye özellikle dikkat ediniz. Ayrıca bu uyarıların amaca uygun olmasını da sağlayınız.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken sizin ya da halının üzerinde oturan yetişkinin bebeğinize yakın olmasına ya da bebeğinizin ona ulaşabilecek durumda olmasına özellikle dikkat ediniz. Sevgi çemberi oluşturduğunda mümkün olan en fazla şekilde işitsel uyarıların duyularınızı yansıtır.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğinizi bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Bebeğinizin sevgi çemberine dâhil olmak için heyecanlanması, hareketlenmesi bebeğinizin bu beceriyi kazandığını göstermektedir. Bu aşamada bile bebeğinizi sevgi çemberine dâhil ediniz ve ona sarılınız.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğinizin herhangi fiziksel yardım sağlamadan bebeğinize birkaç kez aile üyeleri ile model olunuz. Aile üyeleri çemberi oluşturduktan sonra bebeğinizin çembere katılmasını sağlayınız ve o çembere katılmadan önce çemberi bozmayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinize gün içerisinde sevginizi göstermek için sarılınız ve sevginizi aynı zamanda sözel olarak dile getiriniz.
- Benzer uygulamayı bebeğinizin görebileceği durumlarda diğer aile üyeleriyle de yapınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, aile üyelerine sarılarak sevgisini gösterir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste aile üyelerine sarılarak sevgisini gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizin ve sizin, farklı durumlar karşısında gösterdiğiniz farklı mimiklerin olduğu fotoğraflardan oluşan 10 sayfayı geçmeyen hikâye kitabı oluşturunuz.

2 Bebeğinizi kucağınıza alarak kitabın sayfalarını beraberce çeviriniz.

3 Aynı zamanda mimiklerin taklitlerini bebeğinizle beraber yapınız. Bebeğiniz mimiklerin taklitlerini yaptığında onu pekiştiriniz.

10-12
AY

- KAZANIM:** • DG 7.10. Onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterir.
• DG 7.11. Duygularını ağlamadan ses, jest ve mimikler ile belirtir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.4. Akranlarını ilgi ile izleyerek etkileşime girer.
- AE 3.5. Ağlayan akranına dikkatini yönelterek etkileşime girer.
- AE 3.6. Akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girer.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterir mi?

Bebeğiniz duygularını ağlamadan ses, jest ve mimikler ile belirtir mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde duygularını ağlamadan ses, jest ve mimikler ile belirtirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kendi fotoğraflarınızdan oluşmuş hikâye kitabı.

UYGULAMA

Bebeğinizin ve sizin, farklı durumlar karşısında gösterdiğiniz farklı mimiklerin olduğu fotoğraflardan oluşan 10 sayfa geçmeyen hikâye kitabı oluşturunuz. Bebeğinize kitabı okuyarak taklitleri bebeğinizle beraber yapınız. Bebeğiniz günlük oyunlarında onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterene, duygularını ağlamadan ses, jest ve mimiklerini kullanana kadar kitap etkinliğine devam ediniz. Gerekirse benzer özellikler gösteren farklı kitaplar oluşturarak etkinliği çeşitlendiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Gün içinde bebeğinizle olan etkileşimlerinizde söz kullanmadan da mimiklerinizle onun davranışlarını yanıtlamaya özen gösteriniz.
- Bebeğinizin gün içinde mimik kullandığını gördüğünüz anlarda o an yaşanan olaylar, duygusu ve mimiğine ilişkin bebeğinize davranışını açıklayınız (örneğin “Kızgın görünüyorsun.”, “Kaşlarını çattın.” vb.).

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken hazırladığınız kitaptaki mimiklerin neden sonuç ilişkisi içinde dramatize ederek anlatabilirsiniz. Her dramatizasyon sonunda bebeğinizin aynı mimiği taklit etmesini isteyiniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için aynı etkinliği ses tonları ile gerçekleştiriniz. Farklı mimikleri neden sonuç ilişkisi içinde anlatınız. Sonra olayın sonunda duruma uygun ses tonu ile ne hissettiğinizi bebeğinize açıklayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizin benzer etkinliği güven çemberi içinde olan diğer yetişkinlerle tekrar etmesini sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterir mi?

Bebeğiniz, duygularını ağlamadan ses, jest ve mimikler ile belirtir mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bebeğiniz, üç oturum üst üste duygularını ağlamadan ses, jest ve mimikler ile belirtiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizle beraber seçtiğiniz hayvanlarla yürütme, yemek yedirme ve uyuma gibi günlük yaşam becerilerinin taklitlerini içeren oyunları oynamak için karşılıklı oturunuz.

2 Oyunun içinde bebeğinizi üzdüğünü bildiğiniz bir olayı canlandırınız (örneğin "Bebek inek dans ediyormuş, dans ederken 'hiii' müzik kapanmış. İnekçik çokkk üzölmüş, annesinin yanına gitmiş, annesi ona 'Üzölmüş görünüyorsun.' demiş ve sarılmış, "mö möö mööö" diye birlikte şarkı söyleyip dans etmişler." vb.).

3 Gün içinde bebeğiniz üzgün olduğunda rahatlamak için sizin yanınıza gelene kadar bu etkinliği çeşitli senaryolar ile devam ediniz.

10-12
AY

- KAZANIM:** • DD 9.8. Üzgün olduğunda rahatlamak için ebeveynine sözel ve sözel olmayan davranışlarla yaklaşır.
• DG 7.11. Duygularını ağlamadan ses, jest ve mimikler ile belirtir.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.2. Korktuğunda ebeveyne sıkıca sarılarak duygusunu gösterir.
- DG 7.5. Ebeveyni tarafından kucağa alındığında öfke, kaygı ve mutsuzluk gibi duygulardan kaynaklı ağlama davranışını sonlandırır.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz üzgün olduğunda rahatlamak için size sözel ve sözel olmayan davranışlarla yaklaşır mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde üzgün olduğunda rahatlamak için size sözel ve sözel olmayan davranışlarla yaklaşırsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Anne, baba ve çocuk olarak kullanmaya uygun oyuncak hayvanlar.

UYGULAMA

Bebeğinizi daha önceden üzdüğünü bildiğiniz şeyleri belirleyiniz. Bebeğinizle beraber seçtiğiniz hayvanlarla yürütme, yemek yedirme ve uyuma gibi günlük yaşam becerilerinin taklitlerini içeren oyun oynayınız. Oyunun içinde bebeğinizi üzdüğünü bildiğiniz bir olayı canlandırınız (örneğin "Bebek inek dans ediyormuş, dans ederken 'hiiiiii' müzik kapanmış. İnekçik çokkk üzülmüş, annesinin yanına gitmiş, annesi ona 'Üzülmüş görünüyorsun' demiş ve sarılmış, "möö möö mööö" diye birlikte şarkı söyleyip dans etmişler." vb.). Gün içinde bebeğiniz üzgün olduğunda rahatlamak için sizin yanınıza gelene kadar bu etkinliği çeşitli senaryolar ile devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyunun pozitif duygularla sonlanmasına dikkat ediniz.
- Bebeklerin ebeveynlerinin hep yanında olduklarını bilmeye ihtiyaçları vardır. Bebeğinizi üzen olayda çocuğunuz haksız olsa bile bebeğinizin yanında olduğunuzu ona gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken dokunsal ve görsel uyarılarla oyunu çeşitlendiriniz. Oyunun senaryosunun bebeğinizin yaşadığı olaylardan oluşturmaya dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken kuklaların ya da hayvanların her hareketini betimlemeye özellikle dikkat ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğinin hızını bebeğinizin öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bebeğinizle aynı amaç doğrultusunda farklı senaryoları olan kukla oyunları oynayınız.
- Benzer oyunları bebeğinizle bebeğinizin güven çemberinde olan diğer yetişkinlerle de oynaması için olanak sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz üzgün olduğunda rahatlamak için size sözel ve sözel olmayan davranışlarla yaklaşır mı?

Bebeğiniz üç oturum üst üste üzgün olduğunda rahatlamak için size sözel ve sözel olmayan davranışlarla yaklaşıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi serbest oyun zamanlarında gözlemleyerek onun en yoğun etkileştiği oyuncacı belirleyiniz.

2 Bebeğinizin etkileştiği oyuncacı benzer bir oyuncak ile siz de bebeğinizin etkileştiği gibi etkileşiniz. Bu duruma bebeğinizin dikkat etmesini sağlayınız.

3 Bebeğiniz bu durumu kanıksadığında üzgün, kaygılı ya da öfkeliymiş gibi yapınız.

4 Daha sonra bu yüz ifadesi ile daha önceden etkileştiğiniz oyuncacı sarılıp kendinizi sakinleştireyormuş gibi yapınız.

5 Benzer durumlarda bebeğinizin ne yaptığını izleyiniz. Eğer bebeğiniz sizi taklit etmiyorsa bir ay sonra aynı etkinliği birkaç kez daha tekrarlayınız.

10-12
AY

KAZANIM: DD 9.9. Sakinleşmek için, sevdiği oyuncacı ile etkileşime girer.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.2. Aşırı uyarıcı bir etkinlikten başını çevirerek kaçınır.
- DD 9.5. Ağladığında avutulmak için yetişkine döner.
- DD 9.7. Uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenler.
- Yİ 2.9. Sıkıntılı zamanlarda, bakım veren kişiye belirgin bağlılık gösterir.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, sakinleşmek için, sevdiği oyuncacı ile etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, dört denemenin üçünde sakinleşmek için sevdiği oyuncacı ile etkileşime girerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebeğinizin sevdiği bir oyuncak.

UYGULAMA

Bebeğinizi gün içerisinde serbest oyun saatlerinde etkin bir şekilde gözlemleyiniz. Bebeğinizin en çok oynadığı, en çok etkileşime girdiği oyuncacı belirleyiniz. Bebeğinizin oyuncakla etkileşimini, onu taklit edebilmek amacıyla dikkatlice gözlemleyiniz. Daha sonra bebeğinizin oyuncakları içinden bir oyuncak ile siz de bebeğinizle benzer bir etkileşime giriniz. Bunu bebeğinizin görmesini sağlayınız. Ancak bu etkileşimi bebeğinizle oyun zamanlarının ya sonunda ya da başında gerçekleştiriniz. Bebeğiniz o oyuncakla sizin etkileşiminizi kanıksadığında üzgün, öfkeli veya kızgınmış gibi rol yaparak oyuncacıya sarılıp yavaş yavaş sakinleşiniz ve bu duruma bebeğinizin tanık olmasını sağlayınız. Daha sonra benzer durumlarda bebeğinizin ne yaptığını gözlemleyiniz. Eğer bebeğiniz benzer duygu durumlarında oyuncacı ile benzer bir etkinliği gerçekleştiriyorsa bu kazanıma artı veriniz. Eğer gerçekleştiriyorsa aynı etkinliği bir ay sonra deneyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

• Bu beceri bebeğinizin kendini ayrı bir varlık olarak algılaması ve kendine bir oyuncacı güven nesnesi olarak seçmesi ile (geçiş nesnesi) ilgilidir. Bu nedenle bu becerinin öğretimi birçok başka sosyal duygusal becerinin gelişimine bağlıdır. Aynı zamanda bu beceriler gelişmiş olsa bile bebeğiniz bir geçiş nesnesine gereksinim duymayabilir. Bu nedenle bebeğinizi bu beceriyi kazanması için zorlamayınız. Aralıklarla denemeler yapınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken işitsel uyarılar vermeyi kesinlikle kesmeyiniz. Ancak işitsel uyarıları görsel ve dokunsal uyarılarla destekleyiniz. Etkinliği bebeğinizin görüş alanı içinde gerçekleştirmeye dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken bebeğin sizin oynadığınızı ya da etkileştiğinin oyuncacı tanınmasına izin veriniz. Etkileşimin her aşamasında ne yaptığınızı ve neden yaptığınızı sözel olarak dile getiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bebeğinizin sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği yerine getirirken daha fazla deneme yapmaya ve etkinlik hızını bebeğinizin öğrenme hızına göre ayarlamaya özellikle dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

• Bu etkinlik için genelleme oturumu planlamayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz, sakinleşmek için, sevdiği oyuncacı ile etkileşime girer mi?

Bebeğiniz, üç oturum üst üste sakinleşmek için sevdiği oyuncacı ile etkileşime giriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bebeğinizi güvenli bir pozisyonda kucağınıza oturtunuz.

2 Daha sonra başka bir yetişkinin bebeğinize yaklaşarak onu gıdıklamasını sağlayınız.

3 Bebeğiniz tam olarak oyuna kendini kaptırdığında hızla "Kaçıyoruz! Kaçıyoruz!" diyerek diğer yetişkinden uzaklaşınız.

4 Daha sonra aynı etkinliği bebeğiniz yerde otururken gerçekleştiriniz.

10-12
AY

KAZANIM: DD 9.10. Duygularını düzenlemek için uyarana yaklaşır ve uzaklaşır.

ÖN KOŞULLAR: Bebeğinizin alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.4. Aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sıklıktan uzaklaşır.
- DG 7.7. Yabancılar yaklaştığında şaşırır, çığlık atar ve döner.

DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz duygularını düzenlemek için uyarana yaklaşır ve uzaklaşır mı?

Bebeğiniz dört denemenin üçünde duygularını düzenlemek için uyarana yakınlaşır ve uzaklaşırsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

Bebeğin aşına olduğu oyuncak.

UYGULAMA

Bebeğinizi güvenli bir pozisyonda kucağınıza oturtunuz. Daha sonra başka bir yetişkinin bebeğinize yaklaşarak onu gıdıklamasını sağlayınız. Bebeğiniz tam olarak oyuna kendini kaptırdığında hızla "Kaçıyoruz! Kaçıyoruz!" diyerek diğer yetiştikenden uzaklaşınız. Daha sonra aynı etkinliği bebeğiniz yerde otururken gerçekleştiriniz. Bebeğiniz sizden ya da onu gıdıklayan diğer yetiştikenden uzaklaşıyorsa etkinliği başka uyarılar içinde yapınız. Eğer bebeğiniz onu gıdıklayan yetiştikenden uzaklaşmıyorsa etkinliği baştan tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Bebeğinizin etkinlikten sıkılmadığından emin olunuz.
- Bebeğinizle bu etkinliği gerçekleştirirken sizin de etkinlikten keyif almanız önemlidir.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İştite yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken dokunsal ve görsel uyarılara ağırlık veriniz. Özellikle mimiklerinizi bebeğinizin görüş alanı içinde gerçekleştirmeye dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken işitsel ve dokunsal uyarılara ağırlık veriniz. Özellikle bebeğinizi gıdıklayacak yetiştikinin bebeğinize yaklaşırken heyecanlı bir sesle ona seslenmesi ve ona yakınlaşırken konuşmaya ara vermemesini sağlayınız. Böylelikle bebeğiniz yetiştikinin ona yaklaşmaya devam ettiğini ve konumunu anlayabilecektir.
- Fiziksel yetersizliği olan bebek için bu etkinliği gerçekleştirirken gıdıklanacak bölgeyi bebeğinizin hassasiyet duyduğu bir bölgede yapmanız önemlidir. Aynı zamanda bebeğinizin kaçmayı yapamayacağı durumlarda basit jestleri de kaçma olarak değerlendiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan bebek için oyunu anlayabilmesi amacıyla oyunu daha fazla tekrar ediniz ve tepki vermesi için ona ekstra süre tanıyınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Gün içerisinde bebeğinizin korktuğu ve kaygılandığı durumlarda onu hemen kucağınıza alarak onu korkutan ve kaygılandırıcı uyarılardan uzaklaştırınız.

SON DEĞERLENDİRME

Bebek bu beceriyi yapabiliyor mu?

Bebeğiniz duygularını düzenlemek için uyarana yaklaşır ve uzaklaşır mı?

Bebeğiniz üç oturum üst üste duygularını düzenlemek için uyarana yakınlaşıyor ve uzaklaşıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Yeni varlık ve nesneleri çocuğunuzun görüş alanı içinde, çocuğunuzun kolaylıkla erişebileceği bir yere koyunuz. Çocuğunuzun sizi arayıp bulabileceği ve referans alabileceği bir noktada bekleyiniz.

2 Çocuğunuz sizinle göz göze geldiğinde davranışını pekiştiriniz ve ona güven vererek gülümseyiniz.

3 Yeni varlıklar hakkında yorumlar yapınız.

13-18
AY

KAZANIM: YE 1.17. Bir varlığın güvenli olup olmadığından emin olmadığında ebeveyne bakarak ondan güvence ister.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.15. Yetişkin bir iş yaparken izler.
- YE 1.16. Yetişkin bir iş yaparken basitçe yardım eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, bir varlığın güvenli olup olmadığından emin olmadığında sizinle göz göze gelip güvence istiyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde güvenli olup olmadığı varlıkla karşı karşıya gelince sizinle göz teması kuruyor ve güvence istiyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuzun aşına olmadığı, ilgisini çekecek farklı canlılar (hayvanlar, bitkiler, böcekler vb.) barındıran bir ortam.

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir gezme saati oluşturunuz. Çocuğunuz için onun ilgisini çekeceğini bildiğiniz, onun bilmediği yeni bir yer bulunuz (doğal bir park, hayvanat bahçesi vb.). Çocuğunuzun daha sonra gideceğiniz yer hakkında detaylı olarak bilgilendirmeden (sürpriz olması son derece önemli) "Bugün seninle yeni bir yere gideceğiz." deyiniz. Gittiğiniz yere vardığınızda gerekli güvenlik önlemlerini alarak çocuğunuzun arkasında kalmaya özen gösteriniz ve sessizliğinizi koruyunuz. Çocuğunuz keşfedilecek bir şey gördüğünde ve ona yaklaşımadan önce size dönüp güvence istercesine baktığında gülümseyerek olumlu bir şekilde cesaretlendiriniz, ilgilendiği varlıkla ilgili bilgilendiriniz. Etkinlik boyunca çocuğunuzun sizden referans aldığı anları pekiştiriniz. Eğer güvence için size dönmez ise karşılaştığı ve ilgilendiği yeni varlıklar ile ilgili yorumlar yaparak çocuğunuzun güvende hissetmesini sağlayınız ancak pekiştirici olmayınız. Bu uygulamayı farklı zamanlarda ve yerlerde, farklı oyuncaklar kullanarak tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oluşturduğunuz yeni yerin ve oradaki varlıkların çocuğunuz için güvenli olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun sizden yeni ortamda sosyal ve duygusal destek alabilmesi için kendinizi iyi hissettiğinizden emin olunuz.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun güven verici olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun güvensiz hissetmemesi için onunla aranıza mesafe koymayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuz sizinle göz göze gelmeden yeni varlık hakkında sesli yorumlamalar yapmayınız. Sessiz kalınız.
- Uygulama sonrası uygulamayı ara sıra tekrarlayınız.
- Uygulama sonrası bu kazanımı uygun zamanlarda ve uygun yerlerde desteklemek için etkinlikler ve oyunlar düzenleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İhtimle yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre etkinliği düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi ihtiyaç duyduğunda rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği dokunabileceği yeni nesnelere ya da sesini dinleyebileceği yeni şeyler ile yapınız. Sesli bir oyuncakta oyuncakın yeni bir ses çıkarmasını sağladıktan sonra çocuğunuzun size uzanarak ya da ses çıkararak güvencenizi isteyip istemediğine bakınız. "Aaa! .... nın çıkardığı ses böyle." diyerek güvence istediğinde destek olunuz. Eğer çocuğunuz güvencenizi isteyecek bir davranışta bulunmazsa yeni sesleri ve dokuları keşfederken yorumlarınızla ve dokunsal temas ile destek olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size kolay ulaşabileceği ya da göz teması kurabileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun yeni varlıkları tanıma sürecinde yanında bulunarak ya da cesaretlendirerek destekleyiniz. Çocuğunuzun bireysel özelliklerini temel alarak göz teması kurması ve size dönebilmesi için uygun bir pozisyonda bekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken yeni varlığın onun için yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz. Aynı zamanda çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun bireysel özelliklerine göre aynı anda bütün yeni varlıkları sunmak yerine her seferinde tek bir tanesi ile etkinlik gerçekleştirmeyi tercih etmeniz yerinde olacaktır.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun ilgisini çekebileceğini düşündüğünüz her yeni ortam için bunu tekrarlayabilirsiniz.
- Çocuğunuzun tanımadığı her nesne ile bu etkinliği tekrarlayabilirsiniz.
- Çocuğunuzun daha önce tecrübe etmediği sesler ile bu etkinliği tekrarlayabilirsiniz.
- Çocuğunuza farklı tat ve dokuda yiyecek tadımları için fırsatlar oluşturunuz. Çocuğunuz için farklı yiyecekleri denerken olumlu bir ortam oluşturunuz. Bunları keşfederken sizinle göz göze geldiği anlarda pekiştiriniz.
- Oyun parkında, yürüyüş parkurunda karşısına çıkan yeni etkinliklerde bu kazanımı çalışarak destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, bir varlığın güvenli olup olmadığından emin olmadığında sizinle göz göze gelip güvence istiyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste güvenli olup olmadığından emin olmadığı varlıkla karşı karşıya gelince sizinle göz teması kuruyor ve güvence istiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bir arkadaşınız ile çocuğunuzun ilgisini çekecek bir nesne ile oyun oynamaya başlayınız.

2 Oyundan çekiliniz ve arkadaşınızın elindeki nesneyi kullanarak çocuğunuz ile etki-leşim başlatmasını sağlayınız.

3 Çocuğunuz, arkadaşınızın yaklaşmasına izin vermez ise çocuğunuzun duygusal olarak destekleyiniz.

4 Daha sonra tekrar arkadaşınız için yaklaşma ve oyun oynama fırsatı sağlayınız.

5 Çocuk arkadaşınızın yaklaşmasına izin verdiğinde "... ile ne kadar güzel oyun oynuyorsun!" diyerek destekleyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: YE 1.18. Tanımadığı yetişkin bir nesneyi etkileşim için kullandığında, yetişkinin yaklaşmasına izin verir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.15. Yetişkin bir iş yaparken izler.
- DD 9.10. Duyularını düzenlemek için bir uyarana yaklaşıp ve uzaklaşıp.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, tanımadığı yetişkin bir nesneyi etkileşim için kullandığında, yetişkinin yaklaşmasına izin verir mi?

Çocuk dört denemenin üçünde tanımadığı yetişkin bir nesneyi etkileşim için kullandığında yetişkinin, yaklaşmasına izin veriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuz için eğlenceli olabilecek nesne ve oyuncaklar.
- Sizin tanıdığınız ancak çocuğunuzun tanımadığı ve daha önce karşılaşmadığı bir arkadaşınız.

UYGULAMA

Arkadaşınızı oyun oynamaya davet ediniz. Çocuğunuzun da ortamda olduğu bir anda, arkadaşınız ile çocuğın ilgisini çekecek ancak ona ait olmayan bir oyuncakla oynamaya başlayınız. Çocuğunuz için yeterince dikkat çekici bir oyun oluşturduktan ve onun izlediğinden emin olduktan sonra oynadığınız nesneyi arkadaşınıza vererek ortamdan biraz geri çekiliniz. Arkadaşınızın çocuğunuzla dönüp elindeki oyuncak ile olumlu bir ses tonu ve uygun jest ve mimikler kullanarak çocuğunuz ile etkileşim girişiminde bulunmasını sağlayınız. Siz ebeveyn olarak olumluya yakın nötr bir yüz ifadesi ile beklemeye özen gösteriniz. Çocuğunuz arkadaşınız ile yaklaşırken tedirgin hissediyor ise "... benim arkadaşım, onunla bir çok oyun oynayabilirsin." diyerek çocuğunuzun sakinleştiriniz. Eğer çocuğunuz, arkadaşınızın yanına yaklaşmasına izin vermez ise siz de oyuna dönüp onlarla birlikte oynayınız. Çocuğunuz arkadaşınız ile yakınlık kurduğunda bunu pekiştirerek "Aaa! .... ile ne kadar güzel oynuyorsun!" deyiniz. Bu oyunu bir süre sürdürünüz. Aynı adımları takip ederek bu uygulamayı farklı yerler, kişiler ile çeşitlendiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi yabancı kişinin çocuğunuz için güvenli bir kişi olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi ve sırasında yabancı kişinin çocuğunuz ile beden korunumu için dokunsal temasa geçmemesi noktasında anlaşınız.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak veya nesnelere çocuğunuzun yumruğundan daha büyük olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve oyuncanın üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun yumuşak, sevecen ve coşkulu olması gerektiğine dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahat izleyebileceği bir pozisyonda olduğunuzdan emin olunuz.
- Uygulama sonrası uygulamayı sık sık tekrarlayınız.
- Uygulama sonrası bu kazanımı gün içinde uygun zamanlarda ve uygun yerlerde desteklemek için etkinlikler ve oyunlar düzenleyiniz.
- Uygulama sırasında "Sadece baban ya da ben yanındayken başkalarından nesne alabilirsin." cümlesini çocuğunuzla tekrarlayınız.
- Nesne kullanarak çocuğunuzla yaklaşmaya çalışan yetişkinin sadece sözel etkileşim kullanmasına ve nesne karşılığı yetişkinin bir isteğinin çocuğunuz tarafından gerçekleştirilmemesine dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre etkinliği uyarlayınız. Etkinlik sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Arkadaşınızın jest ve mimiklerinin olumlu olduğundan emin olunuz. Eğer işaret dili öğretimi başlamamış ise uygulamayı yaparken çocuğunuzun sizi rahatça görebileceği bir mesafede olmaya özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği ses çıkaran oyuncaklar ile gerçekleştiriniz. Yabancı olan arkadaşınızın çocuğunuz ile etkileşim kurarken tedirgin olmayan neşeli ve güven verici sesler çıkarmasını ve bu şekilde iletişim kurmasını sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Arkadaşınızın çocuğunuz için konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzun ihtiyaç halinde etkinliğe katılması ve rahat gözlem yapabilmesi için fiziksel olarak destekleyiniz. Seçtiğiniz oyuncanın çocuğunuz için ilgi çekici olmasına özellikle dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken yabancı arkadaşınızın çocuğunuzun sık olmamakla birlikte daha önce birkaç defa görmüş bir arkadaşınız olarak seçiniz. Çocuğunuzun bireysel özelliklerini dikkate alarak göz teması kurması ve size dönebilmesi için uygun bir pozisyonda bekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği yapacağınız ortamın çocuğunuzun bildiği ve güvende hissettiği bir ortam olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzun dikkatle izleyiniz ve oynadığınız nesnenin çocuğunuzun bildiği ve oynamaktan keyif aldığı nesnelere arasından seçiniz. Çocuğunuz siz ve arkadaşınız ile oynarken çocuğunuzun sizi izlediğine ve dikkatinin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz için oyun parklarına gittiğinizde çocuğunuzun birçok yeni çocuk ve yetişkin ile etkileşimde bulunmasını sağlayacak bir oyuncak yanınızda götürebilirsiniz (top gibi çok kişi ile oynandığında keyif alınacak oyuncaklar).
- Çocuğunuzun günlük alışverişe götürdüğünüzde oradaki çalışanlar ve kasiyerler ile etkileşime geçmesini destekleyebilirsiniz.
- Çocuğunuz ile yeni bir ortama girdiğinizde çocuğunuzla yönlendirme yaparak "...ya merhaba de." gibi yönergeler vermek yerine biraz daha geri durarak çocuğunuzla yeni insanları tanıması için alan açabilir ve fırsat oluşturabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, tanımadığı yetişkin bir nesneyi etkileşim için kullandığında, yetişkinin yaklaşmasına izin verir mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste tanımadığı yetişkin bir nesneyi etkileşim için kullandığında yetişkinin, yaklaşmasına izin veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun sevdiği oyuncakları ortaya dökün ve onlarla oynamaya başlayınız.

2 Oyuncak bebeğın elinden, ona ait bir şeyi alıyormuş gibi yapınız ve oyuncak bebeğı yaptığınıza olumlu tepki veriyormuş gibi konuşturunuz.

3 Oyuncak bebeğı, çocuğunuzdan bir oyuncak istiyormuş gibi konuşturunuz. Çocuğunuza "...yı bebeğı verelim mi?" diyerek onu cesaretlendiriniz.

4 Çocuğunuz oyuncuğını verdiğinde "Ne güzel birlikte oynuyorsunuz!" diyerek pekiştiriniz.

13-18
AY

- KAZANIM:** • AE 3.7. Oyuncasını alan çocuğa tepki verir.
• AE 3.8. Ebeveyninin cesaretlendirmesi ile diğer bebeğe ya da çocuğa nesne önerir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• AE 3.6. Akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girer.
• DK 10.2. Başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncacı almaya çalışır ya da alır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, oyuncasını alan çocuğa tepki verir mi?

Çocuğunuz, sizin cesaretlendirmeniz ile diğer bebeğe ya da çocuğa nesne önerir mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde oyuncasını alan çocuğa tepki veriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sizin cesaretlendirmeniz ile diğer bebeğe ya da çocuğa nesne öneriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuzun en sevdiği oyuncaklar (lego, bebek, araba vb.).
- Bir oyuncak bebek.

UYGULAMA

Çocuğunuz ile bir değiş tokuş oyunu oynayınız. Onun sevdiği oyuncakları ortaya dökünüz ve birlikte oynamaya başlayınız. Oyun keyifli bir şekilde ilerlemeye başladıktan sonra oyuncak bebeği konuşturarak oyuncak bebeğin oyuncaklarla oynamasını sağlayınız. Çocuğunuz oyuncak bebeğin oyuncasını istediğinde "Hey, oyuncacı aldın!" diyerek bebeğin tepki vermesini sağlayınız. Eğer çocuğunuz oyuncak bebeğin oynadığı oyuncaklarla ilgilenmezse siz oyuncu bir şekilde oyuncak bebeğin oyuncasını elinden alınız ve oyuncak bebeğin size uygun tepkiyi vermesini sağlayınız. Daha sonra ebeveyn olarak sizin önünüzdeki oyuncakları da "Bebeciğim sen de ... ile oynamak ister misin?" diye sorarak olumlu bir şekilde oyuncaklarınıza oyuncak bebekle paylaşınız ve çocuğunuzun sizi gözlemlediğinden emin olunuz. Daha sonra oyuncak bebeğin çocuğunuzun oynadığı oyuncaklardan bir tanesini talep etmesini sağlayınız. Çocuğunuz bu oyundan keyif alıyor ve olumlu bir ruh hâlini sürdürüyor ise siz de çocuğunuza dönerek ve onun elindeki oyuncaklardan birini kastederek "...yı Bebeğe verelim mi?" diyerek çocuğunuzu cesaretlendiriniz. Eğer çocuğunuz oyuncasını paylaşırsa "Ne kadar güzel birlikte oynuyorsunuz!" diyerek pekiştiriniz. Çocuğunuz ile bu oyunu bir süre daha sürdürünüz ve oyuncaklarla, bebekle oynaması için fırsat veriniz. Aynı adımları takip ederek farklı ortam ve şartlarda bu oyunu tekrarlayınız ve çocuğunuza model olunuz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşıladığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak veya nesnelere çocuğunuzun yumruğundan daha büyük olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve oyuncacı üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun yumuşak, sevecen ve coşkulu olması gerektiğine dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzu oyuncaklarını paylaşması için zorlamayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncak vermeye yakın, paylaşmaya açık davranışlarını pekiştirmeyi hatırlayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahat izleyebileceği bir pozisyonda olduğunuzdan emin olunuz.
- Uygulama sonrası uygulamayı sıkça tekrarlayınız.
- Uygulama sonrası bu kazanımı gün içinde uygun zamanlarda ve uygun yerlerde desteklemek için etkinlikler, oyunlar düzenleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İlişim yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken aynı etkinliği ses çıkaran oyuncakları kullanarak düzenleyiniz. Etkinlik öncesi oyuncak bebeği fark etmesi, tanıması ve anlaması için fırsat sağlayınız. Bebek oyuncacı istediğinde ya da benzeri bir diyalog gerçekleştiğinde "Bebek oyuncasını mı veriyor?" diyerek oyun örüntüsünü takip edebilmesi için ses tonunuzu ve açıklamalarınızı ayarlayınız. Etkinlik sırasında betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun için konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzu oyuna katılması ve rahat gözlem yapabilmesi için fiziksel olarak destekleyiniz. Seçtiğiniz oyuncacı çocuğunuz için ilgi çekici olmasına özen gösteriniz. Oyuncak değiş tokuşları için ve paylaşımı için çocuğunuzu fiziksel olarak (ihtiyacı varsa) destekleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için aynı etkinliği ilk önce oyuncak bebek olmadan kendiniz ve çocuğunuzun yanında duygusal olarak rahat ettiği üçüncü bir çocuk ya da kişi ile oynayınız. Eğer üçüncü bir çocuk ile oynayacaksanız, akranının oyuncak paylaşımı ile ilgili olumlu tutum ve davranışlar sergilemesine özen gösteriniz ya da bu konuda olumlu tutum ve davranışları olduğuna daha önceden bildiğiniz bir akranı ile bu etkinliği gerçekleştiriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riskli olan çocuk için bu etkinliği yapacağınız ortamın çocuğunuzun bildiği ve kendini güvende hissettiği bir ortam olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzu dikkatle izleyiniz ve oynadığınız nesnenin çocuğunuzun bildiği ve oynamaktan keyif aldığı nesnelere arasından seçilmesine özen gösteriniz. Çocuğunuz ile oynarken çocuğunuzun sizi izlediğine ve dikkatinin üzerinde olduğundan emin olunuz. Gerekirse etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olarak sadeleştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz için farklı akranlarıyla bir araya gelebileceği ortamlar oluşturarak bu etkinliği daha doğal yollarla gerçekleştirmesini sağlayınız.
- Çocuğunuz için bir kukla oyunu oluşturunuz. Kuklaların etkinlikteki gibi oyuncak değiş tokuşları yapmasını sağlayınız.
- Çocuğunuz ve başka bir çocukla birlikte boyama yapınız. Boya yaparken kullandığınız boya malzemesinin ortak olmasına özen gösteriniz (bir kutu pastel boya, keçeli kalem, mum boya vb.). Her renkten bir tane olduğu için sırası ile renkleri değiş tokuş edebileceğiniz, birbirinizden alarak kullanabileceğiniz bir oyun ortamı oluşturunuz. Çocuklar boyaları ve malzemeleri paylaştığında "Ne kadar güzel! Boyaları birlikte kullanıyorsunuz!" diyerek pekiştiriniz. Bu etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun her türlü malzeme ile gerçekleştirebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, oyuncasını alan çocuğa tepki verir mi?

Çocuğunuz, sizin cesaretlendirmeniz ile diğer bebeğe ya da çocuğa nesne önerir mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyuncasını alan çocuğa tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste sizin cesaretlendirmeniz ile diğer bebeğe ya da çocuğa nesne öneriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla hâlihazırda oynadığınız bir oyun rutinini belirleyiniz ve ona uygun oyuncakları getiriniz. Çocuğunuz ile bu oyun rutinini gerçekleştiriniz.

2 Ardından kuklayı oyuna sokarak "Kukla seninle oynamak istiyor." deyiniz.

3 Çocuğunuzun aynı rutini gerçekleştirmesi için ve kukla ile oynaması için cesaretlendiriniz.

4 Kukla ile de oyun rutinini gerçekleştirir ve tamamlarken "Ne güzel oynadınız!" diyerek pekiştiriniz.

13-18
AY

KAZANIM: AE 3.9. Yetişkin ile gerçekleştirdiği oyun rutinini akranı ile tekrar eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.6. Akranı ya da kardeşleri komik bir yüz ifadesi yaptığında gülerек onlarla etkileşime girer.
- DG 7.10. Onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, bir yetişkin ile gerçekleştirdiği oyun rutinini akranı ile tekrar ediyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yetişkinle gerçekleştirdiği oyun rutinini akranı ile tekrar ediyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kuklalar.
- Çocuğunuzun sevdiği oyuncaklar.

UYGULAMA

Çocuğunuz ile kuklaları kullanarak bir oyun oynayınız. Oyuncakları çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde görüş alanına getiriniz. Çocuğunuzun sevdiği oyuncaklar ile bir oyun başlatınız. Bu oyunu çocuğunuzla önceden oynadığınız evcilik, araba oyunları, el oyunları gibi rutin oyunlarınızdan seçiniz ve oynamaya başlayınız. Daha sonra "Kukla da seninle oynamak istiyor!" diyerek kuklayı da bir akran gibi oyunun içine sokunuz. "Ben de seninle oynamak istiyorum!" gibi istek belirten cümle ve sözcüklerle coşkulu bir ifade kullanarak kuklayı yönlendiriniz. Çocuğunuzun oyun rutinimize kuklayı da katıp katmadığını gözlemleyiniz. Eğer çocuğunuz oyuna başlamaz ise siz çocuğunuz ile oynadığınız oyun rutinini bir kere de kukla ile oynayınız. Daha sonra tekrar kuklanın çocuğunuz ile oyun rutinini başlatmasını sağlayınız. Kuklanın çocuğunuzun bir akranı gibi davranışlar sergilemesine özen gösteriniz. Çocuğunuz oyun rutinini kukla ile de tekrar ettiğinde "Çok güzel oynuyorsunuz kuklacım ve bebeğim!" diyerek pekiştiriniz ve mutlu ifadeler kullanınız. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyuncak ve nesnelere de gerçekleştirebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ve nesnelere çocuğunuzun oynamaktan keyif aldığı oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz kuklanın çocuğunuz için olumlu ifadeler taşıyan bir kukla olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında kontrol ettiğiniz kuklanın bir ebeveyn değil, akran gibi davrandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında olumlu bir yüz ifadesi ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında kuklayı seslendirirken ses tonunuzu değiştirmeyi ihmal etmeyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun kukla ile oyun başlatması için ona gerekli zamanı tanıyınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun kuklayı tanıması ve incelemesi için ona fırsat veriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için aynı etkinliği ve oyun rutinini şarkı, tekerleme ve el hareketleri içeren el oyunları ile gerçekleştiriniz. Seçtiğiniz kuklanın da bu oyunu gerçekleştirebilir nitelikte olmasına özen gösteriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun için konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyun rutini el oyunları içeriyorsa bunu çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse sadeleştiriniz. Çocuğunuzu oyuna katılması ve rahat gözlem yapabilmesi için fiziksel olarak destekleyiniz. Seçtiğiniz oyuncağın çocuğunuz için ilgi çekici olmasına özen gösteriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için aynı etkinliği kendinin ve çocuğunuzun yanında duygusal olarak rahat ettiği üçüncü bir çocuk ya da kişi ile oynayınız. Çocuğunuz etkinliği gerçekleştirirken ihtiyacı olan zaman ve fırsatı veriniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için etkinliği yapacağınız ortamın çocuğunuzun bildiği ve güvende hissettiği bir ortam olmasına özen gösteriniz. Aynı etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun kukla ya da bir akran ile gerçekleştireceği oyun rutinine dair küçük girişimlerini fark etmek ve pekiştirmek adına özenli ve dikkatli davranınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Oyuncak bebekler ile çocuğunuzun bildiği oyun rutinlerini oynayınız. Oyuncak bebekleri oyun oynayacağınız alana çocuğunuzun görüş alanında olacak şekilde getiriniz. Oyuncak bebeklerden birini karşınıza alıp bebeğe doğru çocuğunuzu kast ederek "Şimdi seninle aynı ... (çocuğunuzun adı) ile oynadığım gibi ... oynayacağım." diyerek oyunu başlatınız. Daha sonra çocuğunuzu da oyuncak bebeklerle sizin oynadığınız oyun rutinini oynaması için destekleyiniz.
- Çocuğunuzu yaşlıları ile birlikte oyunlar oynayıp vakit geçirebileceği bir alana götürünüz ya da tanıdığınız akranları aileleri ile birlikte siz davet ediniz. Çocuğunuz diğer çocuklar ile oynarken gruba katılıp çocuğunuz ile hâlihazırda sahip olduğunuz oyun rutinlerinden bir tanesini başlatınız. Çocuğunuzu ve öteki çocukları da bu oyunu oynamaları için olumlu bir şekilde cesaretlendiriniz.
- Hayatınızda bulunan ve güvendiğiniz yetişkinlere çocuğunuz da aynı ortam iken çocuğunuzu kast ederek " ... (çocuğunuzun adı) ile oyunumuza göstereyim." diyerek oyun rutinini başlatınız. Daha sonra yanınızdaki yetişkinin de aynı rutini oynaması için çocuğunuzla iletişim kurması için destek veriniz.
- Gün içerisinde çocuğunuzla oyun oynarken siz de oyuncaklarla onun oynadığı gibi oynayarak davranışlarını ve oyun oynama biçimlerini taklit ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, bir yetişkin ile gerçekleştirdiği oyun rutinini akranı ile tekrar ediyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yetişkinle gerçekleştirdiği oyun rutinini akranı ile tekrar ediyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuk figürlerini ve onlar için hazırladığınız oyun alanını çocuğunuzun görüş alanına getiriniz.

2 "Arkadaşlar sevdiğini oyunu oynuyor." diyerek oyunu başlatınız.

3 Figürleri kullanarak çocukların oyun oynamasını canlandırınız. Bunu birkaç defa tekrarlayınız.

4 Çocuğunuza da figürlerden bir tanesini veriniz ve "Arkadaşlar oyun oynuyor!" diyerek çocuğunuzun oyuna katılmasını sağlayınız.

13-18
AY

KAZANIM: Aİ 4.2. Sıklıkla aynı çocuklar ile aynı oyunları oynamayı tercih eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Aİ 4.1. Akranlarına dokunarak ilişki başlatır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sıklıkla aynı çocuklar ile aynı oyunları oynamayı tercih ediyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde aynı çocuklar ile aynı oyunları oynamayı tercih ediyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 ya da 3 adet küçük çocuk figürleri (minik bebek ailelerindeki çocuklar vb.).
- Figürlerin oynayabileceği minik bir oyun alanı (kâğıtlarla hazırladığınız bir oyun parkı ya da evcilik oynama yeri vb.).

UYGULAMA

Çocuğunuz için figürlerle bir oyun oluşturunuz. Çocuk figürlerini ve onlar için hazırladığınız oyun alanını çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğunuzun dikkatini çekecek bir şekilde "Arkadaşlar sevdikleri oyunu oynuyor" diyerek oyunu başlatınız. Figürleri kullanarak çocukların nasıl rutin bir oyunu gerçekleştirdiğini sonra evlerine gittiklerini tekrar gördüklerinde yine aynı oyunları büyük bir mutlulukla oynadıklarını canlandırınız. Daha sonra çocuğunuza da figürlerden bir tanesini veriniz ve "Arkadaşlar oyun oynuyor!" diyerek tekrar oluşturduğunuz oyun alanında çocuğunuzun da o oyunu canlandırması için cesaretlendiriniz. Çocuk figürlerini oynatırken ses tonunuzun tekrarlanan oyunlarda da coşkulu olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzu "Aa! Onlara sevdikleri oyunu oynatıyorsun." diyerek pekiştiriniz. Bu etkinliği fırsat buldukça farklı oyunlar ve nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ve nesnelere çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuk figürlerinin oynayacağı oyunun çocuğunuzun bildiği ve yapmaktan keyif aldığı bir oyun ya da tema üzerinden ilerlediğine emin olunuz.
- Uygulama öncesi oluşturduğunuz karakter ve öykünün çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında olumlu bir yüz ifadesi ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun başlatması için ona gerekli zamanı tanıyınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncakları tanıması ve incelemesi için ona fırsat veriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği gerçekleştirirken oyuncak figürler için seçtiğiniz oyunun çocuğunuzun bildiği bir şarkı ya da grup oyunu olmasına özen gösteriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, aynı etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olan oyunlar ile gerçekleştiriniz. Oluşturduğunuz oyuncak figür oyununun çok karmaşık olmamasına özen gösteriniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre ayarlayınız ve çocuğunuza ekstra zaman vermeye dikkat ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse sadeleştiriniz. Çocuğunuzu oyuna katılması ve rahat gözlem yapabilmesi için fiziksel olarak destekleyiniz. Seçtiğiniz oyuncak için çocuğunuz için ilgi çekici olmasına özen gösteriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için, bu etkinliği yapacağınız ortamın çocuğunuzun bildiği ve kendini güvende hissettiği bir ortam olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun hâlihazırda çok sevdiği bir oyun örüntüsü olmasına dikkat ediniz. Çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz için yaşı ne kadar küçük olursa olsun birlikte oyunlar oynayabileceği bir akran grubu oluşturmaya çalışınız. Bu akranlarla belirli aralıkta görüşebilecekleri ve oyunlar oynayabilecekleri güvenli bir alan oluşturunuz. Çocuklarınızın akranlarından bir şeyler öğrenmelerini sağlayacak etkileşim ortamları oluşturunuz.
- Çocuğunuz için birbiriyle oyunlar oynayan kuklaların olduğu bir kukla oyunu oluşturunuz. Bu kukla oyununda kukla arkadaşların birlikte sevdikleri oyunları oynadıkları, tekrar buluştukları ve aynı oyunları devam ettirdikleri bir hikâye oluşturunuz.
- Çocuğunuzla birlikte eğlenceli bir el oyunu oluşturunuz. Size özel olan bu el oyununu fırsat buldukça oynayınız ve süre içerisinde zenginleşip gelişmesine izin veriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sıklıkla aynı çocuklar ile aynı oyunları oynamayı tercih ediyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste aynı çocuklar ile aynı oyunları oynamayı tercih ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncak bebek ve biberonu çocuğunuzun görüş alanına getiriniz.

2 Oyuncakla oynamaya başlayın ve çocuğunuzu da oyuna davet ediniz.

3 Daha sonra oyuncak bebeği seslendirerek ağlamasını sağlayınız.

4 Çocuğunuzun onu sakinleştirip sakinleştiğini gözlemleyiniz.

5 Çocuğunuz sakinleştiği ise bebeği sakinleştiriyor gibi yaparak model olunuz.

6 Aynı sıralamayı bebeğin çığlık atması için de kullanınız.

13-18
AY

- KAZANIM:**
- E 8.9. Ağlayan arkadaşını sakinleştirmek için, annesinin kendisini sakinleştirmek için kullandığı yöntemleri kullanır.
  - E 8.10. Çığlık atan çocuğa dikkatlice bakar.
  - E 8.11. Oyun oynadığı akranı çığlık attığında şaşkınlığını oyun oynamayı bırakarak gösterir.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- E 8.7. Kardeşlerinin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verir.
  - E 8.8. Ebeveynin mimiklerine göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, ağlayan bir arkadaşıyla aynı ortamda iken sizin onu sakinleştirmek için kullandığınız yöntemleri kullanıyor mu?

Çocuğunuz, çığlık atan çocuğa dikkatlice bakıyor mu?

Çocuğunuz, oyun oynadığı akranı çığlık attığında şaşkınlığını oyun oynamayı bırakarak gösterir mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ağlayan arkadaşını sakinleştirmek için sizin kullandığınız yöntemleri kullanıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde çığlık atan çocuğa bakıyorsa bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde oyun oynadığı akranı çığlık attığında şaşkınlığını oyun oynamayı bırakarak gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak bebek.
- Oyuncak biberon.

UYGULAMA

Çocuğunuzla basit bir evcilik oyunu oynayınız. Oyuncak bebek ve oyuncak biberonu çocuğunuzun görüş alanına getirin ve bebekle çocuğunuzun ilgisini çekecek şekilde oynamaya başlayınız. Birlikte bebeği besleyiniz ve çocuğunuzun bebekle oynamasına izin veriniz. Daha sonra ağlama sesteki oyuncak bebeği ağlatınız ve çocuğunuzun dönüşü "Bebek ağlıyor! Bebeği sakinleştiririm." deyiniz. Çocuğunuz eğer oyuncak bebeği sizin onu sakinleştirdiğiniz gibi sakinleştiremezse siz bebeği alarak aynı çocuğunuzun sakinleştirdiğiniz gibi bebeği de sakinleştirerek model olunuz. Daha sonra tekrar bebeği çocuğunuzun vererek "Bebek ağlıyor? Bebeği nasıl sakinleştireceğiz?" deyiniz ve çocuğunuzun bebeği aynı sizin onu sakinleştirdiğiniz gibi sakinleştirmesine izin veriniz. Daha sonra bebekle oynarken çocuğunuzun korkutmayacak derecede bebeğe çığlık attırınız. Çocuğunuz dönüp baktığında "Bebek çığlık atıyor!". "Sen bebeğin çığlık atmasını mı merak ettin?" diyerek komik ve coşkulu bir şekilde durumu açıklayınız ve tekrarlayınız. Siz de oyun oynarken duruma uygun şekilde çığlıklar atarak oyunu gürlütlü ve eğlenceli bir hâle getiriniz. Bu etkinliği benzer nesnelere farklı ortam ve durumlarda tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ve nesnelere çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun ağladığı ve üzülmediği zaman doğru bir şekilde kaygılandırmadan sakinleştirebildiğinden emin olunuz.
- Uygulama öncesi oluşturduğunuz oyunun çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında olumlu bir yüz ifadesi ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında çığlık atarken çocuğunuzun korkutmamaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun bebeğin ağlaması ya da çığlık atmasından tedirgin olursa yüz ifadeniz ve ses tonunuzla ona güven veriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncakları tanıması ve incelemesi için ona fırsat veriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İştihâ yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için etkinliği aynı şekilde tekrarlayınız. Oyunun çocuğunuz için zengin dokunsal ve işitsel uyaran içerdiğinden emin olunuz. Betimsel anlatıma ağırlık veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve derecesine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Düzenlediğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Bebeği sakinleştirmeye çalışırken çocuğunuzun ihtiyaç duyarsa fiziksel olarak destekleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için aynı etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olan oyunlar ile gerçekleştiriniz. Oluşturduğunuz oyuncak figür oyununun çok karmaşık olmamasına özen gösteriniz. Etkinliği çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun dikkatini sizin üzerine çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özellikle dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz için yaşı ne kadar küçük olursa olsun birlikte oyunlar oynayabileceği bir akran grubu oluşturmaya çalışınız. Bu akranlarla belirli aralıklarda görüşebilecekleri ve oyunlar oynayabilecekleri güvenli bir alan oluşturunuz. Çocukların birbirlerinden öğrenmesine izin veriniz. Akran grubunda birisi ağladığında öteki çocuklar onu sakinleştirmek için çabaladığında bu davranışı pekiştiriniz.
- Çocuğunuz için birlikte oyun oynayan kuklaların yer aldığı bir kukla oyunu hazırlayınız. Kuklalardan birinin çığlık attığı diğerlerinin buna çok şaşıracağı ve neden çığlık attığını anlamaya çalıştıkları bir oyun oluşturunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, ağlayan bir arkadaşıyla aynı ortamda iken sizin onu sakinleştirmek için kullandığınız yöntemleri kullanıyor mu?

Çocuğunuz, çığlık atan çocuğa dikkatlice bakıyor mu?

Çocuğunuz, oyun oynadığı akranı çığlık attığında şaşkınlığını oyun oynamayı bırakarak gösterir mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste ağlayan arkadaşını sakinleştirmek için sizin kullandığınız yöntemleri kullanıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste çığlık atan çocuğa bakıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyun oynadığı akranı çığlık attığında şaşkınlığını oyun oynamayı bırakarak gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Kuklaları çocuğunuzun önüne getiriniz ve kukla oyununu başlatınız.

2 Kuklalardan birinin ötekisi ile oynarken rahatsızlık vermesini sağlayınız.

3 Rahatsız olan kuklanın "Bunu istemiyorum." diyerek arkadaşından uzaklaşmasını sağlayınız. Bunu birkaç defa tekrarlayınız ve kukla oyununu olumlu sonlandırınız.

13-18
AY

KAZANIM: E 8.12. Kendisini rahatsız eden çocuktan uzaklaşır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.7. Kardeşlerinin ya da büyük çocukların yüzlerindeki şaşırma ya da heyecan gibi olumlu duyguları anlayarak tepki verir.
- E 8.8. Ebeveynin mimiklerine göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, kendisini rahatsız eden çocuktan uzaklaşıyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde kendisini rahatsız eden çocuktan uzaklaşıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 adet kukla.

UYGULAMA

Çocuğunuz için bir kukla hikâyesi oluşturunuz. Bu kukla hikâyesi için seçtiğiniz kuklaları çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Onun dikkatini çekecek şekilde kuklaları birbiri ile oynatmaya başlayınız. Kuklaların oynadıkları oyunu çocuğunuzun bildiği, oynamaktan keyif aldığı ve gelişimsel seviyesine de uygun olacak şekilde seçiniz. Daha sonra önceden belirlediğiniz kuklalardan bir tanesinin öteki kuklaya çocuğunuz için rahatsız edici olabilecek bir davranışta bulunmasını sağlayınız. Oynattığınız kuklaları seslendirerek konuşturmayı unutmayınız. Rahatsız edici davranışta bulunan kuklaya öteki kuklanın "Bunu istemiyorum." diyerek uzaklaşmasını sağlayınız. Kuklayı, diğer kukladan uzaklaştırdıktan sonra oyunu olumlu bir ifade ile devam ettiriniz. Bunu birkaç defa tekrarlayınız ve çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Aynı etkinliği benzer oyuncaklarla farklı zamanlarda tekrar ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ve nesnelerin çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama öncesi hangi kuklanın rahatsız edici davranışta bulunacağını ve bu davranışın ne olacağını önceden belirleyiniz.
- Uygulama sırasında olumlu bir yüz ifadesi ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında rahatsız edici davranışı çocuğunuz üzerinde denemeyiniz.
- Uygulama sırasında kukla hikâyesini olumlu bitirmeye özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncakları tanıması ve incelemesi için ona fırsat veriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İştme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz için gelişimsel seviyesine uygun bir hikâye oluşturunuz. Bu hikâyede iki arkadaşın bir tanesi ötekisine karşı rahatsız edici bir ifadeyle bulunduğu ondan uzaklaşıp uzakta oyununa devam ettiği ile ilgili detaylar ekleyiniz. Bütün etkinlik boyunca betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun için konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Eğer çocuğunuz uzaklaşmakta zorlanma yaşıyor ise kukla hikâyesinde rahatsızlık belirtmek ve rahatsız edeni uzaklaştırmak için çocuğunuzun yapabileceği bir jest ya da seslendirme kullanınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için eğlenceli bir "Rahatsız olursan uzaklaş." oyunu oynayınız. Çocuğunuzla rutininiz içinde keyifli bir oyun oynarken zarar verme amaçlı olmayan ama hafif rahatsızlık hissetmesini sağlayacak şekilde oyununu sabote edebilir ya da oyun alanına gereğinden fazla girebilirsiniz. Bunu yaptığınızda çocuğunuz sizden uzaklaştığında "Aaa! Seni rahatsız ettim, benden uzaklaştın! Özür dilerim!" diyerek tekrar çocuğunuza alan veriniz. Bunu yaparken çocuğunuza fiziksel olarak başarısızlık hissetmedikçe zarar vermeyiniz. Oyuncu tavrınızı sürdürünüz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riskli olan çocuk için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Günlük yaşantınız içerisinde oyun oynarken çocuğunuzun rahatsızlık belirtisi gösterdiği anlarda "Sen rahatsız hissettin." diyerek çocuğunuzun o anki duygusuna referansta bulununuz.
- Çocuğunuz ile bir araba park etme oyunu oynayınız. Arabaların park edebilmesi için aralarında boşluk olmasına oyun içerisinde dikkat ediniz ve arabaların oyun bir biçimde birbirlerini rahatsız ettikleri ve park edemedikleri, rahatsız olan arabanın gidip yeni bir park yeri bulduğu bir oyun teması geliştiriniz.
- Çocuğunuz ile uygun ortam ve yerlerde birbirini ıslatma gibi su oyunları oynayınız. Çocuğunuz ıslanmaktan rahatsız olursa ortamdan uzaklaşacaktır. Bu durumda çocuğunuza "Su seni rahatsız etti ve sen de uzaklaştın." diyerek onu pekiştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, kendisini rahatsız eden çocuktan uzaklaşıyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste üst üste kendisini rahatsız eden çocuktan uzaklaşıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuz ile oyuncak bebek ailesini bir araya getirerek oyun başlatınız.

2 Daha sonra yetişkin figürlerden bir tanesinin üzülmesini canlandırarak "....üzülmüş!" deyiniz.

3 Çocuk figürünün yetişkine sarılıp, temas ederek onu sakinleştirmesini canlandırınız.

4 Çocuk figürünü çocuğunuzun almasını sağlayınız.

5 Tekrar yetişkinin ağlaması örüntüsünü gerçekleştiriniz.

6 Çocuğunuzun elindeki çocuk figürü ile yetişkini sakinleştirip sakinleştirmediyini gözlemleyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: E 8.13. Üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunur ya da sarılır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.9. Aile üyelerine sarılarak sevgisini gösterir.
- E 8.8. Ebeveynin mimiklerine göre kaygı ve korkusunu mimik ve davranışları ile gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunur ya da sarılır mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunur ya da sarılırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak bebek ailesi (Ebeveyn ve çocuk figürleri olmasına dikkat ediniz).

UYGULAMA

Çocuğunuz ile oyuncak bebek ailesini kullanarak bir oyun kurunuz. Oyuncakları çocuğunuzun görebileceği şekilde oyun alanınıza getiriniz ve oyuncaklarla oynamaya başlayınız. Çocuğunuz da "Bebek ve ailesi birlikte oyun oynuyor" diyerek oyuna davet ediniz. Olumlu bir şekilde sizin normalde çocuğunuzla oynamaktan keyif aldığınızı oyunları bebek ailesine de oynatarak orada ebeveyn-çocuk etkileşiminizi canlandırınız. Daha sonra büyük figürlerden bir tanesinin çocuğunuzun anlayıp içselleştirebileceği bir sebepten dolayı üzülmüşü sağlayınız. "Aaa anne/baba/..../teyze üzülmüş" diyerek açıklayınız. Daha sonra oyuncak bebek ailesinin çocuk figürünün sarılarak onu teselli etmesini sağlayınız. Bu sarılma sonrası büyük figürlerin tekrar mutlu davranmasını oynayınız. Daha sonra çocuk figürünü bebeğinize uzatınız ve "... üzülmüş" diyerek yetişkin figürünün tekrar üzülmüşü canlandırınız. Çocuğunuzun elindeki figür ile onu teselli edip etmediğini kontrol ediniz. Eğer etmez ise çocuğunuzla destek olarak bunu gerçekleştiriniz. Oyun boyunca coşkulu ve canlı davranarak çocuğunuzun dikkatini üzerinizde tutunuz. Aynı etkinliği benzer oyuncak ve durumlarla sıkça tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ve nesnelerin çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama öncesi kafanızın karışmaması açısından yetişkin figürlerin kimler olacağını belirleyiniz (anne, baba, bakıcı teyze vb.).
- Uygulama sırasında olumlu bir yüz ifadesi ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında yetişkin figürlerin üzülmüşü sebeplerini çocuğunuz için anlaşılır sebeplerden seçiniz.
- Uygulama sırasında üzülen yetişkin figürlerini canlandırırken çocuğunuzda kaygı oluşturmamaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında söz konusu üzüntü dahi olsa dramatik ve oyuncu tavrınızı sürdürünüz.
- Uygulama sırasında oyunu olumlu bitirmeye özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncakları tanıması ve incelemesi için ona fırsat veriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncak bebeklerin yetişkine temas etmesini istemez ise onu kesinlikle zorlamayınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bir ebeveyn çocuk oyunu oynayınız. Çocuğunuzla oyun oynarken çocuğunuzu etkilemeyecek bir sebepten oyuncu bir şekilde ağılıyor gibi yapınız ve çocuğunuzla sarılarak ağlamasını sonlandırınız ve eğlenceli bir oyuna bağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için ebeveyn çocuk oyunu oynayınız. Çocuğunuzla oyun oynarken onun etkilenmeyeceği şekilde, ağlama taklidi yapınız ve çocuğunuzla sarılarak ağlamayı sonlandırınız. Bu durumu eğlenceli bir oyuna bağlayınız. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Çocuğunuzun dokunmaya ve sarılmaya karşı hassasiyeti varsa buna karşı özenli davranınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz gün içerisinde ağladığında ve üzüldüğünde onun için orada bulunmaya ve dokunup sarılmaya, duygusal olarak kapsayıcı davranmaya özen gösteriniz.
- Yemek ve ara öğün saatlerinde üzerine yüz çizilebilecek meyve, sebze, yumurta gibi gıdalarla ebeveyn-çocuk oyunları oynayınız. Bu oyunlarda yetişkin figür üzüldüğünde çocuk figürün ona sarılarak teselli etmesini ve tam tersini bol bol deneyimleyiniz.
- Çocuğunuzla günlük yaşantınızda oyunlar oynarken yabancı yetişkinlere fiziksel temas ile ilgili sınırlar çizmeyi ihmal etmeyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunur ya da sarılır mı?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunuyor ya da sarılıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun önüne yapbozu getiriniz ve yapmaya başlayınız.

2 Bir kere siz yapınız ve çocuğunuz görünce bozunuz.

3 "Sen de yapmak ister misin?" diyerek çocuğunuzun eline yapboz parçalarını veriniz.

4 Çocuğunuz yaparken sessizce arkasında bekleyiniz.

5 Size dönerek onay istediği anlarda "Çok güzel yapıyorsun!" diyerek destekleyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: SA 11.10. Emin olamadığı durumlarda yetişkinden onay alır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 1.14. "Cee" gibi oyunlarda sıra bekleyerek ileriye doğru yetişkinle etkileşime girer.
- DD 9.4. Aşırı uyarıcı bir etkinlikten uzaklaşarak sıkıntından kaçınır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, emin olamadığı durumlarda sizden onay alıyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde emin olamadığı durumlarda sizden onay alıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun bir yapboz.

UYGULAMA

Çocuğunuzun uygulama öncesi keyif alabileceği büyük yer yapbozlarından ya da bunun benzeri, gelişimine uygun yapbozu alarak görüş alanına getiriniz. İlgî çekici bir şekilde oyuncakla oynamaya başlayın ve yapbozu tamamlayınız. Çocuğunuz bu sırada yaklaşmaz ise yanınıza çağırınız ve "Sen de yapmak ister misin?" diyerek yapbozu tekrar bozunuz. Çocuğunuzun eline parçaları uzatınız ve denemesi için cesaretlendiriniz. Çocuğunuz yapbozu yaparken zorlandığı anlarda sessizce arkasından bekleyiniz. Eğer sizden onay istemek için arkasına dönerse "Çok güzel deniyorsun. Aferin." diyerek çabasını destekleyiniz. Bu etkinliği farklı yer ve zamanlarda farklı alternatifler üreterek tekrarlamayı unutmayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ve nesnelerin çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında olumlu bir yüz ifadesi ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuz başarısızlık yaşadığında duygusal olarak destek veriniz ve çabasını takdir ediniz.
- Uygulama sırasında oyunu olumlu bitirmeye özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncakları tanıması ve incelemesi için ona fırsat veriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun daha önce deneyimlemediği yeni sesler içeren bir oyuncak ediniz. Oyuncaklarınıza çocuğunuzun ilgisini çekecek şekilde ortama getiriniz ve "Yeni bir oyuncakımız var." diyerek tanıtırınız. Daha sonra yeni oyuncakta sesleri çıkarmadan önce çocuğunuzun "Yeni bir düğmeye basalım mı? Acaba ne duyacağız?" diyerek çocuğunuzdan onay vermesini isteyiniz. Daha sonra çocuğunuzun aynı oyuncakları veriniz ve keşfetmesine izin veriniz. Yeni sesleri denemeden size ulaşır ve sizinle iletişime geçerse "Çok güzel oynuyorsun!" diyerek destekleyiniz. Eğer çocuğunuz uygulama içerisinde etkileşimi sürdürmez ise siz dâhil olarak sürece katılınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olarak yapbozu tamamlayınız ve bir iki parça eksik bırakınız. Çocuğunuzun kalan parçaları yerleştirmesi için ona destek olunuz. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun daha önce tecrübe etmediği oyuncaklar olan bir oyun parkına götürünüz. Oyuncakları keşfetmesi için ona alan bırakınız ve arkada kalmaya özen gösteriniz. Yeni oyuncaklara yaklaşırken size dönüp onay istercesine baktığında ya da seslendiğinde "Çok güzel oynuyorsun." diyerek destekleyiniz. Eğer çocuğunuz size yaklaşıp onay istemiyor ise yeni oyuncaklara yaklaşırken oyuna katılınız ve o oyuna başlamadan önce "Haydi dene!" diyerek onay veriniz.
- Çocuğunuzla farklı dokularda ve tatlarda yiyecekler hazırlayarak çocuğunuzun tadım yapmasını sağlayınız. O yemekleri tadarken iletişim ve desteğinizi sürdürünüz. Yeni bir yiyeceği denemeye hazır olduğunda onaylayarak "Sen bunu deniyorsun! Tadı ekşi!" gibi cümlelerle destek veriniz ve çocuğunuzun size baktığı ve onay istediği anları destekleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, emin olamadığı durumlarda sizden onay alıyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste emin olamadığı durumlarda sizden onay alıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncak kuklayı çocuğunuzun görüş alanı içinde çocuğunuzun kolaylıkla erişebileceği bir yere koyunuz.

2 Oyuncak kuklayı elinize geçirin ve "Kuklanın karnı çok acıkmış!" deyiniz ve kukla sizi eğlenceli bir şekilde yiyor gibi yapınız.

3 Çocuğunuzun kuklanın yemeğini arayıp getirmesini sağlayınız.

4 Çocuğunuz kuklanın yiyeceğini getirdiğinde "Yiyeceği getirdin!" deyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: SA 11.11. Yetişkinin kaygı duyduğu ya da korktuğu durumlarda çevreyi araştırır.

ÖN KOŞULLAR:Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 11.5. Yetişkin oyun oynamayı durdurduğunda yetişkine bakarak ya da gülümseyerek etkinliği sürdürmesini talep eder.
- DD 9.10. Duygularını düzenlemek için uyarana yakınlaşır ve uzaklaşır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Yetişkinin kaygı duyduğu ya da korktuğu durumlarda çevreyi araştırıyor mu?

Çocuk dört denemenin üçünde yetişkinin kaygı duyduğu ya da korktuğu durumlarda çevreyi araştırıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Ağızını açıp kapatabilen agresif kukla (timsah, dinazor ve benzeri vb.).
- Oyuncak yiyecekler.

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte bir kukla oyunu oynayınız. Agresif kuklayı elinize takınız ve agresif kuklanın yiyeceğini de yanınıza alınız. Kuklayı çocuğunuzun görüş alanına getirdikten sonra "Kuklanın karnı çok acıkmış!" diyerek oyuncak yiyeceği uzak bir köşeye koyunuz. Çocuğunuz size izlerken oyun diliyle korkmuş gibi yaparak "Kuklanın yemeği nerede? Yoksa hom hom hom beni yiyecek!" diyerek oyunu başlatınız. Kuklayı sanki sizin yüzünüzü komik bir şekilde yiyor-muş gibi oynatınız. Çocuğunuz kuklanın yiyeceğini getirmesi için cesaretlendiriniz, eğer getirmezse "Orada yemeği!" diyerek gösteriniz ve yemeği kuklaya yediriniz. Aynı oyunu tekrarlayınız ve çocuğunuzun size yiyeceği getirmesini sağlayınız. Yiyeceği her seferinde çocuğunuzun bulabileceği başka bir yere koyunuz ve çevreyi araştırıp bulması için fırsat oluşturunuz. Çocuğunuz size kuklanın yiyeceğini getirdiğinde "Yiyeceği buldun! Aferin." diyerek çocuğunuzun kutlayınız. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyuncak ve nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ve nesnelere çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında korku ve şaşkınlık ifadelerinizin çocuğunuzun oyun olduğunu fark edeceği şekilde olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz başarısızlık yaşadığında duygusal olarak destek veriniz ve çabasını takdir ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun kesinlikle korkutmayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun oyuncakları tanıması ve incelemesi için ona fırsat veriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliğe benzer bir oyun oynayınız. Çocuğunuza bir kukla getiriniz ve kuklayı dokunarak keşfetmesine izin veriniz. Oyun boyunca kuklayı siz seslendiriniz ve çocuğunuzun bilip aşına olduğu ses çıkaran bir oyuncaktan ses çıkardıktan sonra kuklayı seslendirerek "Bu sestem korktum!" diye oynatınız. Çocuğunuzun ses çıkaran oyuncacı bulup kuklanın yanına getirdiği bir oyun başlatınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve derecesine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olarak koyduğunuzdan ve yiyecek oyuncacığının kolay bulunabilir yerlerde olduğundan emin olunuz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile yeni bir nesne gördüğünüzde. "Aaa! Bu neymiş?" diyerek çocuğunuzun merak etmesi ve sizin şaşırduğunuz şeyleri araması için fırsatlar oluşturunuz.
- Çocuğunuzla küçük bebeklerle bir rol yapma oyunu oynayınız. Oluşturduğunuz oyunda yetişkin bir şeyden korktuğu bir senaryo yazınız ve küçük bebek "Neden korktun acaba?" diyerek oyuncu bir şekilde etrafına bakınsın. Daha sonra "Bundan mı? Bundan mı?" diyerek tek tek öteki bebeğe etraftaki farklı nesnelere göstermesini sağlayınız. Korktuğu şeyi bulduğunda birlikte keşfetmelerini sağlayınız ve korku unsurunun anlaşıldığı ve ortadan kalktığı bir hikâye yazınız.
- Çocuğunuz ve bir yetişkin ile ses çıkaran oyuncaklarla ilgili bir oyun oynayınız. Bu oyunda çocuğunuz ile siz birlikte oynarken çocuğunuzun önceden tanıdığı bir ses çıkaran oyuncacı ortamdaki öteki yetişkin çalıştırsın. Sesi duyunca siz korkmuş bir şekilde "Aaa! Bu ne?" diyerek çocuğunuza dönünüz ve çocuğunuzun o oyuncacı bulup getirmesini sağlayınız. Getirdiğinde "Demek buymuş! Buldun!" diyerek pekiştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Yetişkinin kaygı duyduğu ya da korktuğu durumlarda çevreyi araştırıyor mu?

Çocuk, üç oturum üst üste yetişkinin kaygı duyduğu ya da korktuğu durumlarda çevreyi araştırıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Legoları çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde görüş alanına getiriniz. Birlikte özgürce oynamasına izin veriniz.

2 “Bak ben senin gibi oynuyorum.” diyerek çocuğunuzun özgün oyun şeklini taklit ediniz.

3 Daha sonra “Bak, ben de böyle oynuyorum.” diyerek oyunu farklılaştırınız.

4 Çocuk oyununuzu taklit ettiğinde “Sen de benim gibi yaptın! Beni izliyorsun!” deyiniz.

5 Çocuğunuz oyunu taklit etmez ise oyuncak bebeği oyuna dahil ederek “Bebek de senin gibi oynuyor!” deyiniz ve çocuğunuzun bebeği fark etmesini sağlayınız.

13-18
AY

KAZANIM: SA 11.12. Kendinden büyük çocukları taklit ederek oyuncaklarla farklı şekilde oynar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- SA 11.1. Çevreden gelen uyaranlara kafasını çevirerek tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kendinden büyük çocukları taklit ederek oyuncaklarla farklı şekilde oynuyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde kendinden büyük çocukları taklit ederek oyuncaklarla farklı şekilde oynuyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Legolar.
- Oyuncak bebek.

UYGULAMA

Çocuğunuz ile birlikte bir lego oyunu oynayınız. Büyük parçalı legoları çocuğunuzun görüş alanına getiriniz ve oynamaya başlayınız. Çocuğunuz için dikkat çekici bir şekilde oynamaya başladıktan sonra çocuğunuzu oyuna davet ediniz. Çocuğunuz oyuna geldikten sonra özgürce legolarla oynamasına izin veriniz ve "Ben de senin yaptığın gibi oynuyorum." diyerek çocuğunuza da fark ettirerek aynı onun oynadığı şekilde oynayınız. Biraz oyuna devam ettikten sonra "Bak, ben de böyle oynuyorum." diyerek çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olarak yapabileceği yeni bir şekilde oynamaya başlayınız. Çocuğunuzun sizi taklit edip etmediğine bakınız. Çocuğunuz eğer sizin oynadığınız gibi oynamaya çalışırsa "Sen de benim gibi yaptın! Beni izliyorsun!" diyerek pekiştiriniz. Eğer çocuğunuz sizin gibi oynamaz ise oyuna çocuğunuzdan küçük bir oyuncak bebek sokunuz ve bebeğin de legolarla aynı çocuğunuzun oynadığı gibi oynamasını sağlayınız. "Bebek de senin gibi oynuyor!" diyerek çocuğunuzun ondan küçük oyuncak bebeğe nasıl model olduğunu anlamasını sağlayınız. Bu sıralamayı farklı etkinlik ve fırsatlarda gün içerisinde sıkça tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz Legoların çocuğunuzun ilgisini çekecek oyuncaklar olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ya da oyuncak bebeğin davranışının üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzu kendine özgün oyunlarını pekiştirip destekleyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlarını taklit etmeyiniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız. Konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için üç kişilik bir "Komik ses çıkarma oyunu." oynayınız. Yanınızdaki diğer yetişkinle oyunu başlatınız ve ağızınızla çocuğunuzun da taklit edebileceği komik ses çıkarınız. Daha sonra karşınızdaki diğer yetişkinin de sizin çıkardığınız sesi çıkartarak oyuna katılmasını sağlayınız. Diğer yetişkin sizi taklit ettiğinde "Benim gibi yaptın!" diyerek kutlayınız ve birlikte eğlenerek oyunu sürdürünüz. Daha sonra çocuğunuzu da oyuna davet ediniz ve sizler de onun çıkardığı sesleri taklit ederek ve onun kattığı farklılıkları kutlayarak oyuna devam ediniz. Çocuğunuz sizi ya da diğer kişiyi taklit ederek oyununu değiştirdiğinde "Sen de ..... gibi oynuyorsun!" diyerek coşkulu bir ses tonuyla pekiştiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun için konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, lego oynarken ilk başta siz onun oynadığı gibi oynayarak çocuğunuzu takip ediniz. Daha sonra çocuğunuzu sizin oynadığınız gibi oynaması için cesaretlendirirken seçtiğiniz oyun tipinin çocuğunuzunkinden çok az farklı olmasını sağlayınız. Çocuğunuzun kolaylıkla gerçekleştirebileceği bir etkinlik olmasına özen gösteriniz. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzu kendinden büyük çocuklarla birlikte oyun oynayabileceği bir ortama sokunuz. Çocuğunuzu oyuna katılması için cesaretlendiriniz. Çocuğunuz büyük çocukları taklit ettiğinde veya onlar gibi oynamak için çabaladığında "Çok güzel oynuyorsun." diyerek çabasını takdir ediniz.
- Çocuğunuz ile taklit oyunları oynayınız. Çocuğunuz ile birlikte oyuncak bebekleri aralık bir oyun oynayınız ve çocuğunuz bebekleri yedirdiğinde ya da onları hareket ettirdiğinde siz de "Ben de senin gibi oynayacağım." diyerek çocuğunuzu taklit ediniz. Uygun zaman geldiğinde "Sen de benim gibi oyna!" diyerek çocuğunuzun sizin oyununuza katılmasını sağlayınız. Çocuğunuz sizi taklit ettiğinde ve oyuncakla farklı şekilde oynadığında coşkulu ve mutlu bir şekilde pekiştiriniz.
- Çocuğunuzla araba oyunları oynayınız. Oyunda çocuğunuzun araba sürmesini ve çıkardığı sesleri izleyiniz. Daha sonra onun oyununa farklı şeyler ekleyerek uyum göstermesini ve sizi taklit etmesini destekleyiniz.
- Çocuğunuzla birlikte onun da keyif alacağı, gelişimsel seviyesine uygun sanat çalışmaları yapınız. Hamurdan ya da kilden yaptığınız bu çalışmalarda çocuğunuzun sizin oynadığınız farklı şekilde oynayarak onun ilgisini çekecek yeni bir sonuç oluşturunuz. Kıl, hamur ya da benzeri malzeme ile çalışırken verdiğiniz şeklin çocuğunuzun motor kas gelişimi ile uyumlu olmasına özen gösteriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kendinden büyük çocukları taklit ederek oyuncaklarla farklı şekilde oynuyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste kendinden büyük çocukları taklit ederek oyuncaklarla farklı şekilde oynuyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Topu ve yetişkin arkadaşınızı çocuğunuzun sizi görebileceği bir ortama getiriniz.

2 Yetişkin arkadaşınızla "Sıra bende." diyerek önceden sıra belirterek top oynayınız.

3 Çocuğunuzun sizi izlemesi için cesaretlendiriniz. Oyun oynamaya devam ederken oyunu durdurup "Sıra kimde?" diyerek çocuğunuza sorunuz.

4 Çocuğunuz cevap verdiğinde "Evet, sıra ...'da" diyerek çocuğunuzunuzu kutlayınız.

13-18
AY

KAZANIM: SA 11.13. İletişim sırası alan yetişkinlerin iletişim sıralarını gözleri ile takip eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.15. Yetişkin bir iş yaparken izler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, iletişim sırası alan yetişkinlerin iletişim sıralarını gözleri ile takip ediyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde iletişim sırası alan yetişkinlerin sıralarını gözleri ile takip ediyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 tane yetişkin.
- 1 tane top.

UYGULAMA

Bir yetişkin arkadaşınız ile çocuğunuzun olduğu bir ortamda eğlenceli bir top oyunu oynayınız. Yetişkin arkadaşınızı ve çocuğunuzu aynı ortama getiriniz ve yetişkin arkadaşınızla birbirinize top atmaya başlayınız. Çocuğunuzun dikkatini üzerine çektiğinizde, topu atarken yetişkin arkadaşınızın "Bana at!" demesini bekleyiniz ve sonra da atınız. Çocuğunuz sizi izlerken bir süre sonra karşı tarafın "Bana at" demeden beklemesini sağlayınız. Karşı taraf çocuğunuzun ona döndüğü anda "Bana at." diyerek sırayı almasını sağlayınız. Çocuğunuz sizi izlemesi ve takip etmesi adına oyuna yeni ve eğlenceli sesler ve mimikler katarak ortamı canlı tutunuz. Coşkulu ses tonları kullanınız. Çocuğunuzun oyun içerisinde ara sıra dönüp "Sıra kimde? Kime atacağım?" diye sorunuz. Çocuğunuz söylediğinde ya da gösterdiğinde ya da gözleri ile takip ettiğinde "Evet, bildin!" diyerek oyuna devam ediniz. Aynı adımları farklı uygulama ve etkinliklerle bolca tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz yetişkinin çocuğunuzun önceden tanıyıp birlikte olmaktan keyif aldığı biri olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama öncesi arkadaşınız ile nasıl bir oyun oynayacağınızı önceden konuşunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz da oyuna katılmak isterse reddedici davranmayınız ve oyunu buna göre uyarlayınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İhtiyaç yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği çocuğunuzun farklı bir yetişkinle birlikte şarkı söyleyebileceği bir oyuna çeviriniz. Diğer yetişkin arkadaşınızla birlikte çocuğunuzun keyif alacağı şarkıları sıra ile söyleyiniz. Siz bir şarkıya başlayınız ve yarısında kesiniz. Kısacık bir aralıktan sonra öteki yetişkinin şarkıya devam etmesini sağlayınız. Bir süre oyunu devam ettirdikten sonra "Şimdi kim söyleyecek?" diyerek çocuğunuzun sıra kimde ise onu işaret etmesine ya da onunla alakalı bir ifadeye bulunmasını sağlayınız. Çocuğunuzun "Evet bildin!" diye pekiştirerek eğlenceli oyununuza devam ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken diğer yetişkinle oynarken sıra geçişlerinde çocuğunuzun düşünmesi ve karar vermesi için ihtiyacı olan aralığı sununuz. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerine çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile ailecek şarkı söyleme oyunları oynayınız. Bir şarkıya başlayınız ve sıra ile şarkıyı ortada kesip sıradakinin devam etmesini sağlayınız. Ara sıra sırayı karıştırmış gibi yaparak çocuğunuzun dönüp "Sıra kimde?" diyerek çocuğunuzun göstermesini ya da takip etmesini sağlayınız.
- Çocuğunuz ile üç ya da daha fazla kişi ile sıra içeren araba oyunları oynayınız.
- Çocuğunuz ve birkaç yetişkin ile "kutu kutu pense" oyunu oynayınız. Oyunda dönme sırasını belirli bir yöne doğru sıralı tutunuz ve nakarat kısmında sıranın kime geldiğini oyunu durdurup çocuğunuzun sorunuz.
- Çocuğunuz ile kuklaların sıra ile iletişim kurduğu ve konuştuğu kukla oyunları oynayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, iletişim sırası alan yetişkinlerin iletişim sıralarını gözleri ile takip ediyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste iletişim sırası alan yetişkinlerin sıralarını gözleri ile takip ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncak oyun parkı, bebek ailesinden bir yetişkin ve çocuğu, çocuğunuzun görüş alanına getiriniz.

2 Çocuğunuzun dikkati üzerinde iken oyunu başlatınız.

3 Küçük bebeği annesinden uzakta oynatınız ve "Sen oyna, ben seni buradan izliyorum." diyerek seslendiriniz.

4 Küçük bebeğin ara sıra annesini kontrol etmeye gelmesini sağlayınız ve çocuğunuza "Annesi ne yapıyor merak etmiş." diye açıklayınız.

5 Oyuncakları çocuğunuza vererek aynı oyun örüntüsü gerçekleştirilmesi için cesaretlendiriniz.

13-18
AY

- KAZANIM:**
- Yİ 2.10. Oyun alanında oynarken bazen yetişkin ile etkileşime girip oynamaya geri döner.
  - Yİ 2.11. Yetişkinden uzakta oynar.
  - Yİ 2.12. Yetişkinden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada yetişkini kontrol etmek için onun yanına gelir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.9. Sıkıntılı zamanlarında, bakım veren kişiye belirgin bağıllık gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, oyun alanında oynarken bazen yetişkin ile etkileşime girip oynamaya geri döner mi ?

Çocuğunuz, sizden uzakta oynar mı?

Çocuğunuz, sizden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada sizi kontrol etmek için yanınıza gelir mi?

Çocuğunuz, dört denemeden üçünde oyun alanında oynarken bazen yetişkin ile etkileşime girip oynamaya geri dönüyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemeden üçünde sizden uzakta oynuyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemeden üçünde sizden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada sizi kontrol etmek için yanınıza geliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyun parkı oyuncacı (Kendiniz kartondan yapabilir ya da hazır edinebilirsiniz.).
- Küçük aile bebek figürleri (yetişkin ve çocuk).

UYGULAMA

Çocuğunuzla, yetişkin ve çocuğun birlikte parka gittiği bir sembolik oyun oynayınız. Çocuğunuzla birlikte ya da tek başınıza yaptığınız oyun parkını ve oyuncak bebek figürlerini çocuğunuzun görüş alanına getiriniz ve eğlenceli bir şekilde oynamaya başlayınız. Oluşturduğunuz oyunda çocuk oyuncacı parkta oyuncaklar ile oynarken anne figür de "Ben seni buradan izliyorum." diyerek çocuğun uzağında oturarak izlemesini sağlayınız. Çocuğunuza dönüp "Annesi ne yapıyor merak etmiş." diyerek çocuk figürünü ara sıra annesinin yanına götürün ve "Annesi burada onu izliyormuş, çocuk oynamaya devam edebilir." diyerek açıklayınız. Bunu birkaç kere tekrarladıktan sonra oyuncak bebeği çocuğunuzun yanına getiriniz ve onun da bebekle oynamasını, onu parkta oynatmasını sağlayınız. Ara sıra çocuğunuzu; oyuncak bebeğini, anne oyuncak ile etkileşime sokması için destekleyiniz. Oyuncak bebek, oyuna döndüğünde "Annesi ile konuştu ve oyuna döndü! Ne güzel!" diyerek çocuğunuzu pekiştiriniz. Benzer ya da farklı etkinlikleri bu kazanımı desteklemek için tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oluşturduğunuz oyun parkının hazır olmasını sağlayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatini çekmek için coşkulu bir ses tonuyla konuşunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz da oyuna katılmak istemez ise zorlamadan oyununuza devam ediniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İletişim yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirmek için yukarıdaki etkinliği hikâyeleştiriniz. Çocuğun oyun oynarken yetişkini merak ettiği ile ilgili duygu ve düşünce içeren detaylarla hikâyenizi zenginleştiriniz. Betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse çocuğunuzu fiziksel olarak destekleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun hızına uygun bir şekilde oyunu adımlara bölünüz. Çocuğunuzun yetişkini kontrol edip sonra oyuna döndüğü sembolik oyundaki küçük ama anlamlı çabaları takdir ediniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile birlikte bir oyun alanına gidiniz. Biraz birlikte oyuncakları keşfettikten sonra çocuğunuza "Seni buradan izliyorum." diye haber vererek çocuğunuzun görüş alanında kalarak onun uzakta oynamasına izin veriniz.
- Gün içerisinde çocuğunuzla herhangi bir oyun oynarken kendinize ufak bahaneler yaratarak oyun alanından uzaklaşıp sonra geri dönünüz. Bu ufak aralıklarınızda çocuğunuzun oyuna devam etmesi için onu cesaretlendiriniz.
- Gün içerisinde siz mutfak ya da ev işleri ile uğraşırken çocuğunuz için de bir oyun alanı yaratınız. Siz işleriniz ile uğraşırken ara sıra çocuğunuzun oyunu hakkında yorumlar yaparak işlerinize geri dönünüz.
- Yeni ortamlara girdiğinizde biraz arkada kalarak çocuğunuzun özgürce yeni ortamları keşfetmesini ve gerektiğinde dönüp sizi bulması ve sizinle paylaşması için alan açınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, oyun alanında oynarken bazen yetişkin ile etkileşime girip oynamaya geri döner mi?

Çocuğunuz, sizden uzakta oynar mı?

Çocuğunuz, sizden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada sizi kontrol etmek için yanınıza gelir mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyun alanında oynarken bazen yetişkin ile etkileşime girip oynamaya geri dönüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste sizden uzakta oynuyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste sizden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada sizi kontrol etmek için yanınıza geliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncakları çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğnuzu bir çay saati oyununa davet ediniz.

2 Çocuğnuzuza “Çayının içine biber ister misin?”, “Çayının içine şeker ister misin?” gibi komik sorular sorunuz.

3 Çocuğnuzuz “Evet.” ve “Hayır.” cevaplarını verdiğinde eşit derecede pekiştiriniz.

4 Çocuğnuzuz “Hayır.” cevabını hiç kullanmaz ise ona model olarak örnek olunuz.

13-18
AY

KAZANIM: KKBİO 5.8. Duygu ve düşüncelerini "Hayır" diyerek ifade eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.3. Aynadaki görüntüsüne gülümser ve sesler çıkarır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kendi duygu ve düşüncelerini "Hayır" diyerek ifade eder mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde kendi duygu ve düşüncelerini "Hayır" diyerek ifade ediyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak çay takımı.

UYGULAMA

Çocuğunuzla çay saati oyunu oynayınız. Oyuncak çay takımını, çocuğunuzun görebileceği bir yere koyunuz. Çocuğunuz "Haydi, birlikte oynayalım." diyerek oyuna davet ediniz. Çocuğunuza çayını dolduruyor gibi yaparken "Çayının içine şeker ister misin?", "Çayının içine biber ister misin?" gibi eğlenceli sorular sorunuz. Çocuğunuz her "Evet." dediğinde çay takımını çocuğunuzun istediği şekilde koyunuz, çocuğunuz her "Hayır." dediğinde "Anladım, çayına ..... katmamı istemiyorsun." diyerek "Hayır." demesini de "Evet." demesi ile eşit derecede pekiştiriniz ve onu anladığınızı belirtiniz. Çocuğunuz oyunu oynarken hiç "Hayır." demez ise oyunu kendinize çevirip "Hayır, ... istemiyorum." gibi örnekler sunarak model oluşturunuz. Çocuğunuz size her "Hayır." dediğinde kabul ettiği zamanlardaki gibi olgunluk ile fikrini karşılayınız. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyuncak ve nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi materyalleri hazır ediniz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun çay takımları ile nasıl oynadığına dair tecrübesi olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında "evet" cevabını da "hayır" cevabını da eşit derece saygı ile karşılayınız.
- Uygulama sırasında çayın içine konulacak komik ve alakasız şeyler için çocuğunuzun düzeltmeye kalkmayınız eğlenceli bir şekilde oyunu sürdürünüz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği detaylandırarak zenginleştiriniz. Çay içme seslerine komik şapırtılar ekleyerek oyunu eğlenceli hâle getiriniz. Etkinlik sırasında betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse çocuğunuzun fiziksel olarak destekleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun hızına uygun bir şekilde oyunu adımlara bölünüz. Çocuğunuzun yetişkinini kontrol edip sonra oyuna döndüğü sembolik oyundaki küçük ama anlamlı çabaları takdir ediniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Gün içerisinde çocuğunuzun bol miktarda "Hayır" cevabını verebileceği fırsatlar oluşturunuz. Çocuğunuzun "Hayır" cevabına da kabul ile yaklaşınız.
- Çocuğunuz ile kişisel özellikleri kapsayan bir "Evet-Hayır"oyunu oynayınız. Çocuğunuza üstündeki kıyafetler, saç rengi, oyuncakları ve benzeri ile ilgili "Senin pantolonun kırmızı mı?", "Senin saçların burada mı?" gibi sorular sorunuz ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Bazı günler çocuğunuzun o günün yemeği için karar vermesine izin veriniz. "Bugün ..... yemeği ister misin?" gibi düşünce ve duygusunu öğrenebileceğiniz sorular sorunuz.
- Çocuğunuzun kendi kıyafetlerine karar vermesi için fırsatlar oluşturunuz. "Bunu giymek ister misin?" gibi sorular sorarak "Evet." ve "Hayır." cevaplarına göre hareket ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kendi duygu ve düşüncelerini "Hayır" diyerek ifade eder mi?

Çocuk, üç oturum üst üste kendi duygu ve düşüncelerini "Hayır" diyerek ifade ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Kıyafetleri çocuğunuzun görüş alanına getiriniz.

2 "Bu benim!" diyerek kıyafetleri ayırtmaya başlayınız.

3 Çocuğunuz "Evet." ve "Hayır." cevaplarını verdiğinde eşit derecede pekiştiriniz.

4 Çocuğunuz "Hayır." cevabını hiç kullanmaz ise ona model olarak örnek olunuz.

13-18
AY

KAZANIM: KKBİO 5.9. Sorulduğunda kendine ait nesneyi gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.3. Aynadaki görüntüsüne gülümser ve sester çıkarır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sorulduğunda kendine ait nesneyi gösterir mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde sorulduğunda kendine ait nesneyi gösteriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuza ve size ait olan kıyafetler.

UYGULAMA

Çocuğunuz ile kıyafetleri gruplama oyunu oynayınız. Kendi kıyafetlerinizi ve çocuğunuza ait kıyafetleri karıştırarak çocuğunuzun bulunduğu ortama getiriniz. "Kıyafetlerimiz karışmış" diyerek oyuncu bir şekilde etkinliği başlatınız. Kıyafetlerden size ait bir tanesini seçip "Bu benim!" diyerek kenara koyunuz. Daha sonra çocuğunuzun kıyafetini elinize alın ve komik bir ses tonuyla "Bu bana olmaz! Bu senin." diyerek onu da başka bir kenara koyunuz. Daha sonra biri size biri çocuğunuza ait olacak şekilde kıyafetleri ikişer ikişer havaya kaldırarak çocuğunuza gösteriniz ve "Hangisi senin? Ben bilemedim." diye ona sorunuz. Çocuğunuz kendi kıyafetini gösterdiğinde "Evet bu senin!" diyerek onu çocuğunuzun kıyafetlerinin arasına koyunuz. Çocuğunuz eğer sessiz kalırsa "Hatırladım! Bu senin olan." diyerek gösteriniz. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyuncak ve nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi materyalleri hazır ediniz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun kendine ait kıyafetleri tanıdığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun kendini başarısız ya da sorulardan bunalmış hissetmediğinden emin olunuz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği ses çıkaran nesnelere gerçekleştiriniz. Etkinlik sırasında yoğun bir şekilde betimsel anlatımı kullanınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği; çocuğunuzun özellikle oynamayı tercih ettiği, sıklıkla karşısına çıkan nesnelere materyal tercihi yaparak gerçekleştiriniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun hızına göre düzenleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse çocuğunuzu fiziksel olarak destekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riskli olan çocuk için seçtiğiniz oyun görüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Gün içerisinde çocuğunuz ile yemek hazırlarken ona ait çatal-tabak seti belirleyiniz. Kendi tabağını ve çatalını rafta size gösterip sizin almanızı sağlaması için ona destek olunuz.
- Çocuğunuz ile birlikte ev içerisinde etrafı toplama oyunları oynayınız. Ona ait nesnelere elinize alıp "Bu kimin oyuncuğu?" gibi sorular sorarak kendine ait nesnelere seçmesini hedefleyiniz.
- Çocuğunuz ile alışverişe gittiğinizde küçük bir çantaya ona ait olan alışveriş malzemelerini yerleştiriniz. "Bunlar sana ait." diyerek uygun şekilde destek vermesi için çocuğunuza fırsatlar sağlayınız.
- Çamaşır yıkamadan önce çocuğunuzun yıkanacak kıyafetlerini bir kenara koyarak ondan "Kıyafetlerini getirir misin?" diyerek kendine ait olanları almasını ve size yardımcı olmasını sağlayınız.
- Gün içerisinde çocuğunuzun merak ettiği ama kullanamayacağı makyaj malzemesi, sizin dış fırçanız gibi nesnelere "Bu benim." diyerek anlatınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sorulduğunda kendine ait nesneyi gösterir mi?

Çocuk, üç oturum üst üste sorulduğunda kendine ait nesneyi gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla bir parmak oyunu oluşturunuz. Bu parmak oyununu çocuğunuzun öğreneceği kadar tekrarlayınız.

2 Parmak oyununu günaydın rutininize yerleştiriniz.

3 Daha sonra çocuğunuzun rutinin içerisinde bu parmak oyununu başlatması için ‘şimdi ne yapacağız?’ diye sorunuz.

4 Çocuğunuz rutininizi başlatınca ‘Evet’ diyerek oyununuzu coşku ile sürdürünüz.

13-18
AY

KAZANIM: KKBİO 5.10. Daha önce belirli bir rutini olan yetiştikinden aynı rutini başlatmasını bekler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YE 1.13. Oyunlarda yetiştikinin bir önceki basamağını tekrar etmesi için basit taklitleri kullanarak etkileşime girer.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, daha önce belirli bir rutini olan yetiştikinden aynı rutini başlatmasını bekliyor mu?

Çocuk, dört denemenin üçünde daha önce belirli bir rutini olan yetiştikinden aynı rutini başlatmasını bekliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte bir parmak oyunu geliştiriniz. Çocuğunuzla birlikte el oyunları oynarken çocuğunuzun da katılım sağlayıp taklit edebileceği şarkılı ve eğlenceli bir parmak oyunu geliştiriniz. Çocuğunuz öğrenene kadar bu parmak oyununda onu fiziksel ve sözel olarak destekleyiniz. Bu sırada coşkulu ve eğlenceli tavrınızı sürdürünüz. Bu parmak oyununu çocuğunuza günaydın dilemek gibi günlük rutininizin içine yedirerek bol miktarda tekrarlayınız. Parmak oyunu rutinini yaptığınız bir an geldiğinde siz bekleyerek “Şimdi ne yapacağız?” diye sorunuz. Çocuğunuz parmak oyununu başlatır ise “Evet!” diyerek pekiştiriniz. Çocuğunuz rutinini başlatmaz ise siz başlatınız. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyunlara ya da günlük rutinelere karıştırarak tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi parmak oyununuzu planlayınız.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun sizi takip ettiğine emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz parmak oyununu birebir taklitte zorlanırsa gelişimsel seviyesine göre basitleştiriniz ya da anlamlı çabalarını takdir ediniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun tanıdığını ve güvendiğini yetiştikilerle tanıştırdığınızda kendi aralarında şakalar oluşturmaları için destekleyiniz. Çocuğunuza o kişilerden bahsederken çocuğunuz ve yetiştikinin kendi arasındaki rutin oyunu hatırlatarak pekiştiriniz.
- Çocuğunuz ile günlük alışveriş rutinlerini birlikte gerçekleştiriniz. Çocuğunuzun kasiyere para vermesini, fiş almasını destekleyerek günlük hayat içerisinde farklı yetiştikilerle farklı rutinler oturtmasına ve buna yönelik etkinlik başlatmasını destekleyiniz.
- Çocuğunuzla günlük rutininizde her zaman etkinlikte kontrolü devam ettirmek yerine ufak geri çekilmelerle çocuğunuzun sizden rutinleri gerçekleştirmenizi talep etmesi için fırsatlar oluşturunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, daha önce belirli bir rutini olan yetiştikinden aynı rutini başlatmasını bekliyor mu?

Çocuk, üç oturum üst üste daha önce belirli bir rutini olan yetiştikinden aynı rutini başlatmasını bekliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Kuklaları çocuğunuzun görüş alanına getiriniz.

2 Elinize geçirerek bir oyun başlatınız.

3 Kuklalardan bir tanesinin olumsuz davranışlarda bulunmasını sağlayınız.

4 Daha sonra öteki kuklayı çocuğunuzun eline veriniz.

5 Olumsuz davranan kuklayı yaklaştırdığında nasıl tepki verdiğini gözlemleyiniz.

6 Çocuğunuz olumsuz davranan kuklaya tepki gösterdiğinde "Sen onunla oynamak istemiyorsun." diyerek yansıtıcı cümleler kurunuz.

13-18
AY

KAZANIM: KKBİO 5.11. Kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.5. Yabancıyı ilgi ile takip eder ancak yaklaştığında kaygılanır.
- KKBİO 5.6. Bulunduğu ortama ebeveyn geldiğinde, heyecanını vücut hareketleri ile gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki veriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 adet kukla.

UYGULAMA

Çocuğunuzla kuklalardan bir tanesinin olumsuz davrandığı bir oyun oynayınız. Çocuğunuzun görüş alanına kuklaları getiriniz. Çocuğunuzun dikkatini çekerek kuklaları ellerinize geçirin ve oynatmaya başlayınız. Birbiri ile oynayan kuklalardan bir tanesinin ötekinin oyununu bozduğu ve hırçın davrandığı bir örüntü oluşturunuz. Olumsuz davranan kukla ötekine her yaklaştığında "Seninle oynamak istemiyorum!" diyerek tepki vermesini sağlayınız. Daha sonra olumsuz davranmayan kuklayı çocuğunuza veriniz. Onun da o kuklayı oynatmasını sağlayınız. Olumsuz kuklayı çocuğunuzun kuklasına yaklaştırınız. Çocuğunuzun o kuklaya tepki verip vermediğine bakınız. Çocuğunuz eğer tepki vermez ise siz model olarak "Seninle oynamak istemiyoruz. Git." diyerek tepki veriniz. Çocuğunuz tepki gösterdiğinde "Sen onunla oynamak istemiyorsun." diyerek yansıtıcı yanıt veriniz. Aynı adımları takip ederek uygulamayı benzer oyuncak ve nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi kuklaların rollerini belirleyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında kesinlikle çocuğunuza olumsuz şekilde davranmayınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği sözel çıktılar, canlı ses tonunuz ile destekleyiniz. Betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlikte çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun cümleler kullanınız. Olumsuz davranış sergileyen kuklanın çocuğunuzun hâlihazırda hoşuna gitmeyecek davranışlardan seçmeye özen gösteriniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse çocuğunuzun fiziksel olarak destekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinize çektiğinden emin olunuz. Çocuğunuzun ortaya koyduğu sosyal ve duygusal ipuçlarını yakalamaya ve onlara dönüş yapmaya özen gösteriniz. Her zaman oyuncaktan daha ilgi çekici olmaya özen gösteriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile birlikte oyuncak bebeklerle oyunlar oynayınız. Oyuncak bebek oyunlarında çocuğunuzun hoşuna gitmeyecek davranışlarda bulunan bir yetişkin figürü belirleyiniz. Çocuğunuzun rutin içerisinde bu karakteri gördüğünde nasıl tepkiler verdiğini değerlendiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir mi?

Çocuk, üç oturum üst üste kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki veriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Kinetik kumu çocuğunuzun görüş alanına getiriniz.

2 Oynamaya başlayarak çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun şekiller oluşturunuz.

3 Siz şekil verdikten sonra "Bak, bir ..... yaptım." diyerek çocuğunuza sonucunu gösteriniz.

4 Çocuğunuz da kuma şekil vermesi için destekleyiniz.

5 Oluşturduğu şekillerin sonucunu size gösterip göstermediğini kontrol ediniz.

6 Gösterdiğinde "Çok güzel yapmışsın." diyerek pekiştiriniz.

13-18
AY

KAZANIM: YF 6.6. Yaptığı davranışın sonucunu kontrol eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

• YF 6.5. Herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, yaptığı davranışın sonucunu kontrol eder mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde yaptığı davranışın sonucunu kontrol ediyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kinetik kum.

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte kinetik kumla oyun oynayınız. Kinetik kumu çocuğunun bulunduğu ortama getiriniz ve oynamaya başlayınız. Daha sonra çocuğunuzu da davet ederek kinetik kumlarla çocuğunun gelişimsel seviyesine uygun şekiller oluşturunuz. Siz şekil verdikten sonra kumu kontrol ederek "Bak bir ..... yaptım." diyerek ifade ediniz. Çocuğunuz da kuma şekil verdikten sonra ona dönüp olumlu bir ifade ile "Sen ne yaptın?" diyerek kontrol ediniz ve mutlu bir ifade ile gerçekleştirdiği etkinliğin sonucunu kontrol ediniz. Çocuğunuza "Çok güzel yapmışsın." deyiniz. Çocuğunuzun ortaya çıkardığı ürünü pekiştiriniz. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer sanatsal etkinlikler ve nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuğunun kinetik kum gibi malzemeleri ağzına sokmadığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi kum ile oynayacağınız bir masa, muşamba serili belirlenmiş bir alan belirleyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunun ortaya koyduğu ürünlere kabul ve takdir ile yaklaşınız.
- Uygulama sırasında çocuğunun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinlikte kinetik kum yerine balonun içine doldurulmuş un kullanınız. Plastik bir balon içine un doldurunuz ve kolay şekil alabilir bir oyuncak elde ediniz. İsterseniz oyuncuğünüza minik ziller, yünden saçlar, plastik gözler ekleyerek zenginleştiriniz. Çocuğunuzun sıkıp şekil verdiği balon aynı şekilde kalmaya devam edecektir. Böylece verdiğiniz şekiller ile ilgili daha uzun sohbetler etme ve tekrar tekrar dokunarak keşfetme şansınız olacaktır.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinlikte çocuğunuz için malzeme olarak oyun hamuru seçiniz. Oyun hamuru ile oynarken ilk önce "Bak bir ..... yaptım." gibi cümleler kullanarak çocuğunuz için model oluşturunuz. Ortaya koyduğu ürünleri benzerlik kurarak anlamlandırınız. Etkinlik hızını ve içeriğini çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse çocuğunuzun fiziksel olarak destekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örneğünün çocuğunuzun ilgisini çektiğinden ve çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla patates baskı yapınız. Birkaç patatesi ikiye ya da üçe bölerek iç kısımlarına çıkık şekiller oluşturunuz (örneğin yıldız, ay, kalp, üçgen vb.). Oluşturduğunuz şekilleri sulu boya ile boyayarak daha sonra kâğıda basınız. Çocuğunuzun renkleri dilediğince karıştırıp istediği şekillerde baskı yapmasına izin veriniz. Ortaya koyduğu sonucu birlikte keşfediniz ve hakkında konuşunuz. Çocuğunuz eğer davranışın sonucunu kontrol etmiyor ise "Sen ne yaptın?" gibi sorular sorarak ilgisini nesnelere çekiniz.
- Çocuğunuz ile birlikte mutfakta basit tarifler oluşturunuz. Bu basit yemek tariflerini birlikte gerçekleştiriniz ve fırından, buzdolabından çıkma süreçlerini çocuğunuz ile birlikte takip ederek inceleyiniz.
- Çocuğunuz ile gün içerisinde kil oyunlarını oynayınız. Minik heykeller ve modeller yapınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yaptığı, davranışın sonucunu kontrol eder mi?

Çocuk, üç oturum üst üste yaptığı davranışın sonucunu kontrol ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Baloncuk oyuncasını çocuğunuzun bulunduğu ortama getiriniz.

2 Baloncuklar çıkararak çocuğunuzun oyuna davet ediniz.

3 Çocuğunuzun sizden baloncuk üretmenizi istemesi için sessizce bekleyiniz.

4 Eğer bir tepki vermez ise "Ne yapayım?" diye sorarak size tepki göstermesini bekleyiniz.

5 Çocuğunuz sizden yeni davranışlar ortaya koyarak istediğinde "Demek oynamayı çok istedin! Ne güzel!" diyerek baloncuklara üfleyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: YF 6.7. İsteklerinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik yeni davranışlar sergiler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.4. Sevdiği oyunu başlatarak yetişkinine oyuna davet eder.
- YF 6.5. Herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, isteklerinin gerçekleşmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik yeni davranışlar sergiler mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde isteklerinin gerçekleşmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik davranışlar sergiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Baloncuk oyuncak.

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte köpük baloncuk oyunu oynayınız. Üfleyerek baloncuklar oluşturduğunuz baloncuk oyuncuğunu çocuğunuzun olduğu ortama getiriniz ve neşeli bir şekilde oyunu başlatınız. Çocuğunuzun dikkatini çektikten sonra onu oyuna davet ediniz. Birkaç kez üfleyip oyunu tekrarladıktan sonra, tekrar üflemeden önce çocuğunuza bakınız. Sizden üflemenizi davranış ya da seslerle talep etmesini isteyiniz. Eğer bir tepki vermez ise "Ne yapayım?" diye sorarak size tepki göstermesini bekleyiniz. Çocuğunuz sizden yeni davranışlar ortaya koyarak istediğinde "Demek oynamayı çok istedin! Ne güzel!" diyerek baloncuklara üfleyiniz. Bu oyun örutüsünü birkaç defa tekrarlayınız. Aynı sıralamayı benzer etkinlik ya da nesnelere tekrar ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun oyuncak balonu kesinlikle ağzına sokmayacağından emin olunuz.
- Uygulama öncesi pratik yaparak baloncuk çıkarma becerilerinizi destekleyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinlikte kinetik kum yerine balonun içine doldurulmuş un kullanınız. Plastik bir balon içine un doldurunuz ve kolay şekil alabilir bir oyuncak elde ediniz. İsterseniz oyuncuğunuza minik ziller, yünden saçlar, plastik gözler ekleyerek zenginleştiriniz. Çocuğunuzun sıkıp şekil verdiği balon aynı şekilde kalmaya devam edecektir. Böylece verdiğiniz şekiller ile ilgili daha uzun sohbetler etme ve tekrar tekrar dokunarak keşfetme şansınız olacaktır.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinlikte çocuğunuz için malzeme olarak oyun hamuru seçiniz. Oyun hamuru ile oynarken ilk önce "Bak bir ..... yaptım." gibi cümleler kullanarak çocuğunuz için model oluşturunuz. Ortaya koyduğunuz ürünleri benzerlik kurarak anlamlandırınız. Etkinlik hızını ve içeriğini çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekirse çocuğunuzun fiziksel olarak destekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riskli olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örutüsünün çocuğunuzun ilgisinin size üzerinizde olduğundan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile oyuncak müzik aletleri ile oyunlar oynayınız. Oyuncak müzik aletlerini ile birlikte çalabilirsiniz ya da siz çocuğunuz için çalabilirsiniz. Oyun sırasında ara ara oyunu durdurarak çocuğunuzun tekrar talep etmesini bekleyiniz. Çocuğunuz talep ederken yeni yaratıcı yöntemler ortaya koydukça pekiştiriniz.
- Çocuğunuz ile günlük alışverişe gidiniz. Alışverişte çocuğunuzun istediği bir gıda seçiniz ve bunun için çocuğunuzun oradaki çalışanlardan yardım istemesi ve iletişim kurması için destekleyiniz.
- Çocuğunuz için günlük yaşantınız içerisinde problem çözücü olmayınız. Çocuğunuzun yetişkinlerle etkileşim gerektiren konularda sizin referansınız ile giderek etkileşime girmesi, isteklerini talep etmesi için destekleyiniz.
- Çocuğunuzun ev içerisinde evde bulunan diğer yetişkinlerle etkileşime girmesi için destekleyiniz. Ev içerisinde "Bunu gidip babandan ister misin?" gibi ufak taleplerde bulunarak ev işlerine katılımını ve öteki yetişkinlerle yeni iletişim becerileri kurmasını destekleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, isteklerinin gerçekleşmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik yeni davranışlar sergiler mi?

Çocuk, üç oturum üst üste isteklerinin gerçekleşmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik davranışlar sergiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Basketbol filesini ve topları alıp çocuğunuzun görüş alanına getiriniz.

2 Basketbol filesini asarak basket oyunu oynamaya başlayınız.

3 Çocuğunuzu davet ediniz ve oyuna katılmasını sağlayınız.

4 Her basket attığında "Basket!" diyerek pekiştiriniz ve heyecanla oyuna devam edip etmediğini gözlemleyiniz.

5 Başarısızlık yaşadığında "Çok güzel deniyorsun! Tekrar dene!" diyerek çabasını takdir ediniz.

13-18
AY

KAZANIM: • YF 6.8. Başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapar.
• YF 6.10. Amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• YF 6.5. Herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapıyor mu?

Çocuğunuz, amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettiriyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettiriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Basketbol filesi.
- Küçük toplar.

UYGULAMA

Çocuğunuzla onu boyuna uygun bir basketbol topu ile basketbol oynayınız. Basketbol filesini ve topları alıp çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Basketbol filesini çocuğunuzun boyunun rahatlıkla erişebileceği bir yere yerleştiriniz ve yere oturup belirli bir mesafeden eğlenceli bir biçimde topları fileye atmaya başlayınız. Her attığınızda "Basket!" diyerek heyecanlı bir şekilde bağırınız ve atamadığınızda (Sizin için çok kolay olsa dahi kendinizi başarısızlığa uğratarınız.) "Olmadı, tekrar deneyeyim." diyerek eğlenceli bir şekilde oyununuzu devam ettiriniz. Çocuğunuz da oyuna davet ediniz ve topları ona veriniz. Çocuğunuzun da oyunu tecrübe etmesi için onu cesaretlendiriniz. Çocuğunuz oynarken topu fileden geçiremediğinde tekrar deneyip denemediğini gözlemleyiniz. Eğer vazgeçiyorsa "Çok güzel deniyorsun! Devam et." diyerek destekleyiniz. Çocuğunuzun yeni yollar deneyip özgürce oyunu oynaması için destekleyiniz. Başarılı olduğunda "Çok güzel attın!" diyerek pekiştiriniz. Çocuğunuzun başarısı için mutlu olduğunda "Yapabildiğin için çok mutlu oldum." diyerek duygusunu destekleyiniz. Oyun sürecinde her zaman eğlenceli ve coşkulu bir ses tonunu devam ettiriniz. Aynı sıralamayı farklı etkinlik ve nesnelere gün içerisinde tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi fileyi çocuğunuzun erişebileceği bir hizaya koyunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun başarısızlık yaşadığında desteklemeye ve eğlenceli olmaya devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir yükseklikte olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği ses çıkaran ve hareket eden oyuncak havada yakalama oyunu şeklinde düzenleyiniz. Uzun süreli ses çıkaran zil, ya da sesli bir oyuncak gibi bir nesneyi tercih ediniz. Çocuğunuzun onu yakalaması için cesaretlendiriniz ve oyun başlatınız. Çocuğunuz çok hızlı hareket ederek zorlamayınız. Başarısızlığa uğradığı anlarda "Çok güzel çabalıyorsun, çok dikkatlisin." diyerek destekleyiniz. Etkinlik sırasında betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız ve olumlu duygularınızı da açık bir şekilde ifade ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Topu fileden atmak yerine içine koymak gibi kolaylaştırıcı seçenekleri tercih edebilirsiniz. Gerekirse çocuğunuzu fiziksel olarak destekleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine göre sadeleştirerek devam ediniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çektiğinden ve çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz için halka geçirme oyunları ediniz. Çocuğunuzla birlikte halkaları geçirmesi için bir oyun başlatınız. Halkaları atma mesafesini çocuğunuzun fiziksel özelliklerine göre ayarlayınız ve çabasını takdir ederek, başarısını kutlayarak oyununuzu devam ettiriniz.
- Çocuğunuzla oyun parkına gidiniz ve orada tırmanabileceği yeni yerler keşfediniz. Fiziksel olarak eğer düşerse yakalayabileceğiniz şekilde arkasında beklerken çocuğunuzun özgürce tırmanmasına ve kendi başına yeni yöntemler keşfederek yukarı çıkmasına izin veriniz. O oyun oynarken arkasından yorumlar yaparak etkileşiminizi sürdürünüz.
- Yemek saatlerinde çocuğunuzun kendi yemeğini yemesine izin veriniz. Elleriyle ya da çatal kaşık kullanırken yemekleri döktüğünde ya da üzerini kirlettiğinde sakinleştirerek ve eğlenerek devam ediniz. Çocuğunuzun çabasını takdir ediniz ve kendi yediğinde "Ne kadar güzel yiyorsun öyle kendin!" diyerek pekiştiriniz.
- Çocuğunuzla onun gelişimsel seviyesine uygun yapbozlarla oynayınız. Çocuğunuz yapbozlarla oynarken hata yapmasına, deneme yanılmalar yapmasına izin veriniz. Geride durunuz. Sebatkâr davranışlarını takdir ediniz. Vazgeçerse destekleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapıyor mu?

Çocuğunuz, amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettiriyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettiriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Hazırlayacağınız yiyecek malzemelerini ve çocuğunuzu mutfağa götürünüz.

2 Çocuğunuza "Haydi senin için ve ..... için ..... hazırlayalım." deyiniz.

3 Çocuğunuza becerisi dâhilinde bir görev veriniz ve geride kalınız.

4 Çocuğunuz etkinliği tamamladığında "Çok güzel hazırladın." diyerek pekiştiriniz.

5 Çocuğunuzun etkinliği tamamladığında mutlu olup olmadığını gözlemleyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: • YF 6.9. Daha önceden gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlar ile mutlu olduğunu gösterir.
• YF 6.10. Amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• YF 6.5. Herhangi bir nesneyi hareket ettirdiğinde, düşürdüğünde ya da manipüle ettiğinde gülümser.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, daha önceden gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlar ile mutlu olduğunu gösterir mi?

Çocuğunuz, amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde daha önce gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlar ile mutlu olduğunu gösteriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettiriyor bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Mutfak malzemeleri.

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte onun da keyif aldığı bir yiyeceği, evdeki başka bir aile ferdi için birlikte hazırlayınız. Bu basit bir meyve taneciklerini çıkarma işlemi, tabak taşıma işlemi ve benzeri olabilir. Çocuğunuzun daha önceden hazırlanışını bildiği ve yemekten de keyif aldığı malzemeleri alınız ve çocuğunuzla birlikte mutfağa gidiniz. Çocuğunuzla neşeli bir biçimde "Haydi senin için ve ..... için biraz meyve hazırlayalım." deyiniz. Gerekli malzemeleri hazırlayınız, gerekli yerlerde çocuğunuzla ufak ipuçları veriniz ve görevi tamamlaması için kapsayıcı bir şekilde orada bulununuz. Görevi tamamladığında diğer aile üyesine servis etmesi için destek olunuz ve tamamlandıktan sonra çocuğunuzun mutlu olup olmadığını gözlemleyiniz. "Gerçekten çok güzel yaptın!" diyerek çocuğunuzun pekiştiriniz. Süreci içerisinde destekleyici olmaya ve çocuğunuzun görevi tamamlaması için ona alan açmaya özen gösteriniz. Aynı adımları takip ederek benzer görevleri gün içerisinde ve başka zamanlarda tekrarlayınız. Çocuğunuz etkinliği tekrarladığınızda yiyecek hazırlamak için sizin model olduğunuz yol dışında yollar denerse çocuğunuzun bu yolları denemesi için cesaretlendiriniz ve sonuç ne olursa olsun pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi meyve gibi hazırlayacağınız yiyeceğin malzemelerinin tam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında mutfakta bulunabilecek kesici ve delici aletlere dikkat ediniz, çocuğunuzdan uzak tutunuz.
- Uygulama sırasında görevi tamamlaması için çocuğunuzun destekleyiniz ve onun için görevi tamamlamayınız.
- Uygulama sırasında için coşkulu bir ses tonu ile devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun başarısızlık yaşadığında desteklemeye ve eğlenceli olmaya devam ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir yükseklikte olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz meyvenin nar gibi elleriyle kolayca hazırlayabileceği bir meyve olmasına dikkat ediniz ya da hazırladığınız yiyeceği farklı baharat ve kokularla zenginleştirerek keyifli bir aktiviteye dönüşmesini sağlayınız. Çocuğunuzun servis etme sürecinde yanında olunuz ve onu destekleyiniz. Etkinlik sırasında yoğun bir şekilde betimsel anlatımı kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine göre sadeleştirerek devam ediniz. Etkinliğin hızını ve içeriğini çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çektiğinden ve çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla birlikte önceden oynadığınız ve aşına olduğu yırtma yapıştırma görevleri belirleyiniz. Çocuğunuzla birlikte bir etkinlik başlatınız ve "Bu kısım benim görevim, bu kısım da senin görevin." diyerek etkinliği bölüştürünüz. Çocuğunuzun süreci içerisinde takip ederek desteğe ihtiyacı olduğu anlarda ufak destekler vererek görevi tamamlamasını sağlayınız.
- Çocuğunuzla kendine ait oyuncakları toparlama görevi veriniz. Bunu ev rutininizin bir parçası haline getiriniz ve oyuncakları topladığında "Çok güzel topladın!" diyerek pekiştiriniz.
- Çocuğunuzla günlük ev rutinlerinde birlikte temiz çamaşırları taşımak, odasına götürmek gibi görevlendirmeler yapınız. Bunları tamamladığında mutlulukla pekiştiriniz.
- Çocuğunuzla ev temizleme etkinliği yapınız. Eline kendisine uygun bir bez vererek kendisinin de temizlik yapabileceği ufak görevlendirmeler yapınız. Çocuğunuzun çabasını takdir ediniz ve tamamladıktan sonra "Çok güzel yaptın!" diyerek destekleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, daha önceden gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlar ile mutlu olduğunu gösterir mi?

Çocuğunuz, amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir mi?

Çocuk, üç oturum üst üste daha önce gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlar ile mutlu olduğunu gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettiriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncakları çocuğunuzun görüş alanı içerisinde çocuğunuzun kolaylıkla erişebileceği bir yere getiriniz. Çocuğunuzun dikkati üzerinizdeyken bebeklerle oynayarak oyunu başlatınız. “Bu arkadaşlar oyun oynuyor.” diyerek açıklayınız.

2 Çocuğunuz sizi izlerken oyuncaklardan bir tanesini oyunu bozacak ve ötekini kızdıracak davranışlar sergilemesini sağlayınız.

3 Diğer oyuncak bebeğin öfkesini ortaya koymasını sağlayınız. Bebeği “Sana kızdım.” diyerek seslendiriniz.

4 Çocuğunuzun kızgın olan bebeği oynatmasına izin veriniz.

5 Aynı örüntüyü tekrarlayınız. Çocuğunuz öfkeyi ortaya koyduğunda “Bebek kızgın hissediyor.” diyerek durumu açıklayınız.

13-18
AY

KAZANIM: DG 7.12. Öfkesini başka bir çocuğa sözel ya da sözel olmayan yollar ile gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.10. Onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, öfkesini başka bir çocuğa sözel ya da sözel olmayan yollar ile gösterir mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde öfkesini başka bir çocuğa sözel ya da sözel olmayan yollar ile gösteriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 adet aynı boyutlarda oyuncak bebek.

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir bebek oyunu oynayınız. Oyuncak bebekleri alarak çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğunuzun dikkati üzerinizde olduğunda "Bak bu bebekler birlikte oynuyor." diyerek bebekleri birbirleri ile oynamaya başlayınız. Birlikte çocuğunuzun da bildiği bir oyun kurmalarını sağlayınız. Daha sonra bebeklerden birinin, öteki bebeği kızdıracak şekilde davranmasını sağlayınız. Kızan bebeği seslendirerek "Sana kızdım!" gibi cümlelerle tepkisini göstermesini canlandırınız. Daha sonra oyunda uyumlu devam eden bebeği çocuğunuza uzatınız. Çocuğunuzun o bebeği tutması ve oynaması için cesaretlendiriniz. Tekrar oyuna başlayınız ve kendi elinizde tuttuğunuz bebeğin tekrar oyunu bozacak davranışlarda bulunmasını sağlayınız. Çocuğunuza dönüp bebeğiyle ona ne tepki göstereceğini gözlemleyiniz. Eğer sessiz kalırsa "Senin bebeğin ona kızdı!" diyerek uygun duygu durumunu açıklayınız. Bu oyunu birkaç defa oynayınız. Aynı etkinlik sıralamasını benzer nesne ve durumlarda tekrarlayarak kazanımı destekleyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyuncak bebekleri hazır ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun öfkelenmesi hâlinde gözlemleyebileceğiniz vurma gibi davranışları engelleyiniz.
- Uygulama sırasında öfke duygusunu seslendirir ve adlandırırken ses tonunuzun sakin ve kapsayıcı olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği daha fazla hikâyeleştirerek ve seslendirerek oynayınız. Betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin çocuğunuzun gelişimsel seviyesine göre sadeleştirerek devam ediniz. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çektiğinden ve çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Günlük yaşantınızda herhangi bir sebepten öfke hissettiğinizde ve çocuğunuz bunu gözleme fırsatı olduğunda "Şu anda kızgın hissediyorum." diyerek duygunuzu anlaması ve anlamlandırması için açıklayıcı olunuz. Öfkedenizi çocuğunuza yansıtmadan, bu duygunun da çok doğal olduğunu aktarınız.
- Günlük yaşantınızda çocuğunuz bir olaya ya da kişiye öfkelenmişken "Şu anda çok kızgınsın." diyerek durumu adlandırınız.
- Çocuğunuzun akranları ile bol miktarda vakit geçirebileceği oyun alanlarına, parklara ya da arkadaş buluşmalarına götürünüz. Çocuğunuzun akranları ile birlikte olmayı tecrübe etmesi ve öfkelenmişken bu duyguyla baş edebilmesi için güçlenmesi için ona fırsatlar oluşturunuz.
- Çocuğunuzla kuklalarından birinin öfkelenmiş ve öfkesini sağlıklı şekilde ifade ettiği oyunlar oynayınız. Çocuğunuzun kafası karıştığında "..... kızgın hissediyor." diyerek açıklayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, öfkesini başka bir çocuğa sözel ya da sözel olmayan yollar ile gösterir mi?

Çocuk, üç oturum üst üste öfkesini başka bir çocuğa sözel ya da sözel olmayan yollar ile gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun ilgisini çekecek şekilde bir taklit oyunu başlatınız.

2 “Bak, anneanne şaşırınca böyle yapıyor.” gibi açıklamalarla taklidi gerçekleştiriniz.

3 Çocuğunuza dönüp “Sen de anneanne gibi yap.” diyerek yapmasını isteyiniz.

4 Çocuğunuz sizin gösterdiğiniz duyguyu taklit ettiğinde “Aynı onun gibi yaptın.” deyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: DG 7.13. Başkalarının duygusal ifadelerini taklit eder .

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 7.11. Duygularını ağlamadan ses, jest ve mimiklerle gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, başkalarının duygusal ifadelerini taklit eder mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde başkalarının duygusal ifadelerini taklit ediyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte bir taklit oyunu oynayınız. Çocuğunuzun olduğu ortama gidiniz ve onunla etkileşime giriniz. Daha sonra önceden belirlediğiniz sosyal ortamınızda olan anneanne, dede, teyze, arkadaş gibi tanıdığınız ve belirli duygu durumlarında jest ve mimikler yapan tanıdıklarınızı seçiniz. Çocuğunuza dönüp "Anneanne şaşırınca böyle yapıyor." diyerek şaşkınlık ifadesini taklit ediniz ve eğlenceli bir şekilde canlandırınız. Daha sonra çocuğunuza "Sen de anneanne gibi yap!" diyerek çocuğunuzun da az önce ortaya koyduğunuz örneği taklit etmesini sağlayınız. Başka tanıdık insanlarla öfke, mutluluk, korku ve benzeri gibi duyguları da düzenleyerek ve oyun içerisine katarak devam ediniz. Çocuğunuz eğer duygusal ifade taklitlerine katılmaz ise onun gösterdiği duygusal ifadeleri siz taklit ederek "Bak senin gibi yaptım." deyiniz. Oyuna birkaç tekrar ile devam ediniz. Çocuğunuz duyguları taklit ettiğinde "Tam da onun gibi yaptın!" diyerek takdirinizi gösteriniz. Aynı adimleri benzer etkinlik ve uygulamalarla gün içerisinde tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi taklit edeceğiniz karakterleri çocuğunuzun bildiğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında öfke, korku duygularını seslendirir ve adlandırırken ses tonunuzun sakin ve kapsayıcı olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin içerdiği taklit oyununu mutluluk sesleri taklidi, üzüntü sesleri taklidi, kızgınlık sesi taklidi oyununa dönüştürünüz. Çocuğunuza zorlandığı yerlerde destek olarak oyunu komik ve eğlenceli bir şekilde sürdürünüz. Kızgınlık ya da öfke seslerini çıkarırken, tavrınızın oyuncu devam etmesini sağladığına emin olunuz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun gelişimsel seviyesine göre sadeleştirerek devam ediniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çektiğinde ve çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun, ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla farklı ifadeler taşıyan kartlardan edininiz ve bir taklit oyunu oynayınız. Siz kartlardan bir tanesini kaldırınız ve "Bu çocuk nasıl yapmış?" diyerek sorunuz. Çocuğunuz da ifadeyi taklit ettiğinde "Aynı onun gibi yaptın!" diyerek pekiştiriniz.
- Çocuğunuzla farklı ifadeler taşıyan maskeler yapınız ya da bu maskelerle oynayınız. Üzgün maskeyi taktığınızda üzgün taklidi, mutlu maskeyi taktığınızda mutlu taklidi yapınız ve aynı davranışları çocuğunuzdan da bekleyiniz.
- Gün içerisinde okuduğunuz kitaplardaki, oynadığınız oyuncaklardaki karakterleri çocuğunuzla beraber sık sık taklit ediniz.
- Çocuğunuzla "Duygu gösterme" oyunu oynayınız. Çocuğunuzun karşınıza alıp yüz yüze gelecek şekilde oturunuz ve "Mutlu olunca nasıl yaparsın?" gibi sorular sorunuz. Etkinliğin eğlenceli olmasına dikkat ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, başkalarının duygusal ifadelerini taklit eder mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde başkalarının duygusal ifadelerini taklit ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Boya ve kâğıtları çocuğunuzun görüş alanı içerisinde kolaylıkla erişebileceği bir yere getiriniz. "Haydi resim yapalım!" diyerek etkinliği başlatınız.

2 Çocuğunuz dilediği resmi yaparken siz de yanında kendiniz için bir resim yapınız.

3 Resimler bittikten sonra "Haydi resimlerimizi .....ya gösterelim." diyerek diğer yetişkinin yanına götürünüz.

4 Diğer yetişkinin ilk önce size sonra da çocuğunuza "Bunu kim yaptı? Çok güzel olmuş." diye sormasını sağlayınız.

5 İlk size sorduğunda "Ben yaptım." diyerek gururla cevap veriniz.

6 Ardından çocuğunuza sorulduğunda cevap vermesi için 5-6 saniye bekleyiniz. Çocuğunuz cevap verdiğinde "Evet, sen yaptın." deyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

• DG 7.10. Onunla etkileşime girdiğinde diğer çocuğa doğrudan gülümseyerek duygusunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir mi?

Çocuk, dört denemenin üçünde "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösteriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Sizin dışınızda ikinci bir yetişkin.
- Boya malzemeleri.
- Kağıt.

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir sanat etkinliği yapınız. Çocuğunuzun bulunduğu ortama boya malzemelerini ve kâğıt getirerek "Haydi resim yapalım!" diye oyuna davet ediniz. Çocuğunuzun engellemeden dilediği gibi bir resim yapmasına izin veriniz. Siz de kendi resminizi yapınız. Resimlerin bittiğinde eğlenceli bir şekilde "Haydi resimlerimizi .....ya gösterelim!" diyerek evdeki diğer yetişkinin yanına gidiniz. Yanına vardığınızda onunla önceden anlaşarak ilk önce size "Aa ne kadar güzel bir resim bunu kim yaptı?" diye sormasını sağlayınız. Soruyu sorduğunda gurur ve mutlulukla "Ben yaptım." diye cevap veriniz. Ardından yetişkinin çocuğunuzun resmine dönüp "Aa bu da çok güzel bir resim! Bunu kim yaptı?" diye sormasını sağlayınız. Çocuğunuzun gururlanarak "Ben yaptım." cevabı verip vermediğini gözlemleyiniz. Eğer cevap vermezse ".....yaptı!" diyerek coşkulu bir sesle açıklayınız. Bu sohbeti resimler üzerinden bir süre daha tekrarlayıp devam ettiriniz. Aynı adımları benzer nesne ve etkinliklerle tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz boya malzemelerinin çocuğunuzun yapmaktan keyif alacağı boya malzemeleri olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama öncesi boya yapacağınız yer için karar verdiğinizde emin olunuz.
- Uygulama sırasında etraf boya olduğunda çocuğunuzun rencide edecek olumsuz tepkiler vermeyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında neşeli ve olumlu bir ruh hâlini sürdürünüz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun yapıyor olduğu resme karışmayınız, yönerge vermeyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirmek için çocuğunuzun yanına giderek onunla birlikte kile şekil verme etkinliği düzenleyiniz. Yukarıdaki etkinlikte olduğu gibi adımları takip ediniz. Çocuğunuzun özgürce dilediği şekli vermesini sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuz boyama yaparken zorlanırsa onu gerektiği kadar destekleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik için seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çektiğinden ve çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla birlikte evdeki diğer kişiler için bir sürpriz hazırlayınız. Bu hazırlayacağınız sürpriz için önceden diğer yetişkinle anlaşınız. Onun hediye çok beğenmesini ve merak içerisinde "Bunu kim hazırladı?" diye sormasını sağlayınız. Çocuğunuzun "Ben yaptım." diyerek gururla cevap verip vermediğini gözlemleyiniz.
- Çocuğunuzla birlikte hamurdan farklı hayvancıklar yapınız. Hamurdan yaptığınız şeyleri birbirinize gösteriniz. Ara sıra çocuğunuzun yaptıklarından bir tanesini işaret edip "Ne kadar güzel bunu kim yaptı?" diye sorunuz. Çocuğunuz yaptıklarını gösterdiğinde onu takdir ediniz.
- Çocuğunuzla yemek tarifi oyunu hazırlayınız. Oyuncak yiyecekler ve tencere setleri ile evcilik oynayınız. Çocuğunuza "Çok acıktım." deyiniz ve sizin için bir yemek hazırlamasını sağlayınız. Aynı şekilde yemeyi yerken "Ne kadar güzel! Bunu sen mi yaptın? Ellerine sağlık." diyerek çocuğunuzun uygun tepkiyi vermesini bekleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir mi?

Çocuk, üç oturum üst üste "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösteriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncak hayvanları çocuğunuzun kolaylıkla erişebileceği bir yere getiriniz.

2 Çocuğunuzuzu “Haydi oyuncak ayılarla oynayalım.” diyerek oyuna davet ediniz.

3 Çocuğunuz ile oyuncak ayıları oynatırken aralarından en ufak olanın oyun oynarken yere düşmesini sağlınız.

4 Daha sonra ayağa kalkan küçük oyuncak ayının sakın bir sesle “Bir şey olmadı.” demesini sağlayınız ve daha sonra yetişkin oyuncak ayının yanına giderek ondan destek ve yardım almasını sağlayınız. Ardından aynı oyun örüntüsünü ufak ayıcığı çocuğunuza vererek tekrarlayınız.

5 Çocuğunuzun da ufak ayıcığı düşürmesi, sonra ayağa kalkıp “Bir şey olmadı.” diyerek yetişkinden destek alması örüntüsünü tekrarlaması için destekleyiniz.

13-18
AY

- KAZANIM:**
- DD 9.11. Düştüğünde "Bir şey olmadı." der.
  - DD 9.12. Yaralandığında ebeveyninden yardım ister.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.5. Ağladığında avutulmak için yetişkine döner.
- DD 9.6. Düşme ve çarpma sonucu ağrıyan yerini duygusal tepkiler yoluyla yetişkine gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz düştüğünde "Bir şey olmadı." der mi?

Çocuğunuz yaralandığında ebeveyninden yardım ister mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde düştüğünde "Bir şey olmadı." diyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yaralandığı zaman ebeveyninden yardım istiyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak ayılar.

UYGULAMA

Çocuğunuzla oyuncak hayvanlarla ilgili bir düşme oyunu oynayınız. Oyuncak ayıları alınız ve çocuğunuzun kolaylıkla ulaşabileceği bir ortama getiriniz. "Haydi oyuncak ayılarla oynayalım." diyerek çocuğunuzun oyuna davet ediniz. Çocuğunuz ile oyuncak ayıları oynatırken aralarından en ufak olanın oyun oynarken yere düşmesini sağlayınız. "Aaa oyuncak ayıcık düştü." diyerek çocuğunuzun dikkatini çekiniz. Daha sonra ayağa kalkan küçük oyuncak ayının sakin bir sesle "Bir şey olmadı." demesini sağlayınız ve daha sonra yetişkin oyuncak ayının yanına giderek ondan destek ve yardım almasını sağlayınız. Ardından aynı oyun örüntüsünü ufak ayıcığı çocuğunuzun vererek tekrarlayınız. Çocuğunuzun da ufak ayıcığı düşürmesi, sonra ayağa kalkıp "Bir şey olmadı." diyerek yetişkinden destek alması örüntüsünü tekrarlaması için destekleyiniz. Oyun sırasında coşkulu ve eğlenceli bir ses tonu kullanınız. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyuncak ya da nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ayıların büyüklü küçüklü olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında neşeli ve olumlu bir ruh hâlini sürdürünüz.
- Uygulama sırasında oyuncak ayı düştüğünde çocuğunuzun kaygılı olup olmadığını farkında olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği şu şekilde düzenleyerek gerçekleştiriniz. Çocuğunuzun "Bir varmış bir yokmuş" diye başlayan düşen ayıcığın masalını anlatınız. Masalı kendiniz oluşturunuz. Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinin olmasına özen gösteriniz. Bu masalda oyuncak bir çocuk ayının düşmesini, ardından düştüğü için biraz endişelense de kendi ayağa kalkışını ve yetişkin ayıcıklardan yardım istediğini anlatınız. Masal sırasında eğlenceli ses tonunuzu sürdürmeyi unutmayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğinin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken oyuncak ayı oyununu sadeleştiriniz. Oyuncak ayının birden fazla düştüğü, bol tekrarlı bir oyun oynayınız. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla hareketli oyunlar oynayınız. Oynarken takılıp düşmüş gibi yaparak oyuncu bir şekilde ayağa kalkıp "Bir şey olmadı!" diyerek oyununuza devam ediniz. Bu düşmelere komik tarzlar ve sebepler ekleyerek oyunu eğlenceli bir şekilde oynayınız.
- Oyuncak bebeklerle evcilik oynarken, kontrol ettiğiniz bebeğin oyun oynarken düştüğü, ardından yetişkinden yardım istediği senaryolar oluşturunuz.
- Günlük yaşantınızda oyunlar oynarken çocuğunuz düştüğü zaman paniklemeden, sakin bir ses tonu ile "Düşün, bir şey olmadı. Haydi oyuna devam edelim." diyerek çocuğunuzun duygu durumunu düzenlemesine destek olunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz düştüğünde "Bir şey olmadı." der mi?

Çocuğunuz yaralandığında ebeveyninden yardım ister mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste düştüğünde "Bir şey olmadı." diyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yaralandığı zaman ebeveyninden yardım istiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Kuklaları çocuğunuzun kolaylıkla erişebileceği bir ortama getiriniz.

2 “Kuklalar birbiri ile oyun oynuyor.” diyerek çocuğunuzu oyuna davet ediniz.

3 Kuklalardan bir tanesinin ısrarcı davrandığı bir oyun oluşturunuz. Öteki kuklanın ısrarcılığa rağmen onu görmezden gelmesini sağlayınız.

4 Kuklaları çocuğunuza vererek aynı oyun örüntüsünü tekrarlaması için destekleyiniz.

13-18
AY

KAZANIM: DD 9.13. Kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden gelir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.7. Uyarana yaklaşarak ya da uzaklaşarak duygularını düzenler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden geliyor mu?

Çocuk, dört denemenin üçünde kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden geliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 adet kukla.

UYGULAMA

Çocuğunuzla kukla oyunları oynayınız. Kuklaları çocuğunuzun kolaylıkla erişebileceği bir ortama getiriniz. "Kuklalar birbiri ile oyun oynuyor." diyerek oyunu başlatınız. Oynadığınız kukla oyununda kuklalardan bir tanesinin bir oyunu oynarken ötekisinin de gelip başka bir oyun oynamak istediği bir senaryo yazınız. Farklı oyun oynamak isteyen kuklanın öteki kukladan "Hayır." cevabını alsa da ısrarcı davranmasını sağlayınız. İsrarcı davranan kuklanın ısrarlarına devam ederken öteki kuklanın onu "yok sayarak" oyununa devam etmesini sağlayınız. Çocuğunuz sizi izlerken çocuğunuzun doğru "O kendi oyununa devam ediyor." diyerek açıklayınız. Daha sonra kuklaları çocuğunuza vererek aynı oyun örüntüsünü devam ettiriniz. İsrarcı kuklayı siz kullanınız ve çocuğunuzun da öteki kuklayı oynatmasına izin veriniz. Oyun içerisinde coşkulu ve eğlenceli tavrınızı sürdürmeye devam ediniz. Oyun örüntüsünü birkaç defa daha tekrarlayınız. Aynı sıralamayı farklı oyuncak ve nesnelere tekrarlayarak kazanımı pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz kuklaların çocuğunuzun ilgisini çekecek kuklalar olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında neşeli ve olumlu bir ruh hâlini sürdürünüz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken aynı uygulamayı hikâyeleştirerek anlatınız. Betimsel anlatıma yoğun bir şekilde yer veriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken kukla oyununu sadeleştiriniz. Oyunu bol tekrarlı bir şekilde keyifle oynayınız. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile oyuncak bebeklerin birlikte oynayacağı bir oyun ortamı oluşturunuz. Oyuncak bebeklerin oyunlar oynarken bir tanesinin ısrarcı davrandığı ötekilerin onu görmezden geldiği ve etkinliklerine devam ettiği hikâyeler yazınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden geliyor mu?

Çocuk, üç oturum üst üste kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden geliyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla birlikte bir etkinlik günü düzenleyiniz. Dışarı çıkmadan önce çocuğunuza o ortamda, masada sizinle yemeğini yemesi, bir yere gitmek için izin alması gibi sosyal kuralları hatırlatınız.

2 Etkinlik içerisinde çocuğunuz sıkılma ihtimali olan sosyal alan kurallarını da gerçekleştiriniz.

3 Çocuğunuz gitmek istediğinde ve sıkıldığı anlarda “Şu anda sıkıldığını biliyorum,.....’yı bitirdikten sonra senin istediğini yapacağız.” diyerek çocuğunuzu empatik bir dil kullanımı ile destekleyiniz.

4 Çocuğunuz sizin koyduğunuz kuralları takip ettiğinde “Çok güzel, aferin.” diyerek pekiştiriniz.

13-18
AY

KAZANIM: • DK 10.3. Ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirir.
• DK 10.4. Sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• DK 10.2. Başka bir çocukta olan ve ilgisini çeken oyuncacı almaya çalışır ya da alır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirir mi?

Çocuğunuz, sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyar mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirirse bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyarırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Çocuğunuz ile onun da gitmekten keyif alacağı bir restoran/lokanta günü yapınız. Çocuğunuzla birlikte yemek yemeğe gideceğiniz yere karar veriniz. Dışarı çıkmadan önce çocuğunuza gideceğiniz ortamda masada sizinle yemeğini yemesi, bir yere gitmek için izin alması gibi sosyal kuralları hatırlatınız. Ardından söz verdiğiniz yere birlikte gidiniz ve etkinlik içerisinde çocuğunuzun sıkılma ihtimali olan sosyal alan kurallarını da gerçekleştiriniz. Çocuğunuz gitmek istediğinde ve sıkıldığı anlarda "Şu anda sıkıldığını biliyorum, ...'yı bitirdikten sonra senin istediğini yapacağız." diyerek çocuğunuzu empatik bir dil kullanımı ile destekleyiniz. Çocuğunuz sizin koyduğunuz kuralları takip ettiğinde "Çok güzel, aferin." diyerek pekiştiriniz. Çocuğunuz tekliflerinde ısrarcı olursa sakın kalmaya özen gösteriniz. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyuncak ve nesnelere tekrarlayınız. Eğer çocuğunuzun sosyal ortamlarda kurallara uyması konusunda yoğun sıkıntı yaşayacağınızı düşünüyorsanız aynı etkinliği evde yaptığınız düzenlemelerle -miş gibi oyunu olarak oynayınız. Çocuğunuz oyunda yetkinlik kazandıktan sonra etkinliğin gerçeğini uygulayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz yerin çocuğunuzun zaman zaman sıkılıp zaman zaman keyif alacağı bir yer olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için sakın bir ruh hâlini sürdürünüz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken gideceğiniz yerin çocuğunuzun önceden bildiği ve tanıdığı bir yer olmasına özen gösteriniz. Gittiğiniz yerde sözel iletişimi sürdürünüz. Betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız. Çocuğunuzun konforunu devam ettirmesi için gerekli yerlerde onu destekleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzu destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken gideceğiniz yerin çocuğunuzun önceden bildiği ve tanıdığı bir yer olmasına özen gösteriniz. Gittiğiniz yerde sözel iletişimi sürdürünüz. Çocuğunuzun konforunu devam ettirmesi için gerekli yerlerde onu destekleyiniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile bir etkinlik günü hazırlayınız. İçerisinde çocuğunuzun sevdiği oyun alanı, parka gitmek, havuza gitmek gibi etkinlikler ve günlük yaşantısı içerisinde çok da fazla tercih etmeyeceği etkinlikleri seçiniz. Çocuğunuzla evden çıkmadan önce "Bugün seninle buraya gideceğiz, sonra buraya gideceğiz." diyerek programınızı oluşturunuz. Daha sonra programınızı gerçekleştirirken çocuğunuzun pek tercih etmediği bölümlerde kendi fikrini belirttiği takdirde "Burada olmak istemediğini biliyorum, ancak şu an buradaki işimizi bitirmemiz gerekiyor." diyerek empatik bir dil kullanınız. Çocuğunuzu kurallara uyduğu ve sizi dinlediği için pekiştiriniz.
- Ev içerisinde el yıkama, diş fırçalama gibi çocuğunuz için basit kurallar oluşturunuz. Ev içerisinde farklı sosyal ortamlar oluştuğunda da bu kuralları özenli bir şekilde korumaya dikkat ediniz.
- Gün içerisinde çocuğunuzun duygu ve düşüncelerini açıkça ifade ettiği anları yakalayıp bu noktalarda çocuğunuzu anladığınızı belirten cümleler kurarak destekleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirir mi?

Çocuğunuz, sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyar mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getiriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyuyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuz için bir sürpriz günü gerçekleştiriniz. Çocuğunuza daha önceden “Seninle sürpriz bir yere gideceğiz ve orada çok eğlenceli şeyler var.” diyerek bilgi veriniz.

2 Gideceğiniz yer ile ilgili çocuğunuza daha fazla bilgi vermeyiniz ya da açıklama yapmayınız.

3 Size sürpriz ile ilgili her soru sorduğunda sorularına ilgi ile cevap veriniz.

4 Çocuğunuz size soru sorunca “Orayı gerçekten çok merak ettin, bir sürü farklı soru soruyorsun.” diyerek çocuğunuza duygusu ve gerçekleştirdiği etkinlik ile ilgili farkındalık oluşturunuz.

**19-24
AY**

KAZANIM: YE 1.19. Yetişkinle soru sorarak etkileşimi sürdürür.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

• YE 1.17. Bir varlığın güvenli olup olmadığından emin olamadığında ebeveyne bakarak ondan güvence ister.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, yetişkinle soru sorarak etkileşimini sürdürür mü?

Çocuk, dört denemenin üçünde yetişkinle soru sorarak etkileşimini sürdürüyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

• Çocuğunuzun daha önce tecrübe etmediği, keyif alacağını düşündüğünüz bir yer.

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir sürpriz günü gerçekleştiriniz. Çocuğunuza daha önceden "Seninle sürpriz bir yere gideceğiz ve orada çok eğlenceli şeyler var." diyerek bilgi veriniz. Ses tonunuzun, jest ve mimiklerinizin çocuğunuz için yeterince merak uyandırıcı olduğundan emin olunuz. Gideceğiniz yer ile ilgili çocuğunuza daha fazla bilgi vermeyiniz ya da açıklama yapmayınız. Size sürpriz ile ilgili her soru sorduğunda sorularına ilgi ile cevap veriniz. Diyaloglar boyunca enerjik ve coşkulu bir ses tonu kullanınız. Çocuğunuzun sorduğundan fazlasını açıklama olarak sunmayınız. Çocuğunuz size soru sorduğunda "Orayı gerçekten çok merak ettin, bir sürü farklı soru soruyorsun." diyerek çocuğunuza duygusu ve gerçekleştirdiği etkinlik ile ilgili farkındalık oluşturunuz. Çocuğunuz eğer hiç soru sormaz ise siz ufak sorularla diyalog başlatınız. Aynı kazanımı benzer etkinlik ve nesnelere gün içerisinde sıkça tekrarlayınız. Söz verdiğiniz sürprizi gerçekleştirmeyi ihmal etmeyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz yerin çocuğunuzun zaman zaman sıkılıp zaman zaman keyif alacağı bir yer olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzda kaygı uyandırmadan olumlu ortamı sürdürünüz.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken gideceğiniz yerin çocuğunuzun dünyası için yeterince dikkat çekici ve keyif verici bir yer olmasına dikkat ediniz. Farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Etkinlik hakkında bilgi verdiğinizde çocuğunuzun merakını ve sorduğu soruları tekrarlayıcı olsalar dahi destekleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz için günlük yaşantısını zenginleştirecek daha önce karşılaşmadığı farklı oyuncaklar ediniz. Bu oyuncaklarla siz nasıl oynandığını açıklamadan önce çocuğunuzun onları keşfetmesini ve hakkında sorular sormasını destekleyiniz.
- Çocuğunuzla oyuncak telefonları alarak bir telefon görüşmesi oyunu oynayınız. Telefon görüşmesini devam ettirmek adına çok fazla soru sormayınız ve çocuğunuzun sorduğu sorulara yanıtlar vererek oyunu eğlenceli bir şekilde sürdürünüz.
- Çocuğunuz ile birlikte uzakta olan bir arkadaşınız ya da akrabanızı arayınız. Telefon görüşmesinde çocuğunuzun ona sorular sorması için destek veriniz, model olunuz.
- Gün içerisinde çocuğunuz için sonunu merak edeceği ve hakkında sorular soracağı eğlenceli hikâyeler anlatınız. Bu hikâyeleri kendiniz yazabilir ya da kitaplardan okuyarak öğrenebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, yetişkinle soru sorarak etkileşimini sürdürür mü?

Çocuk, üç oturum üst üste yetişkinle soru sorarak etkileşimini sürdürüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncak bebeği alınız ve çocuğunuzun kolaylıkla ulaşabileceği bir alana getiriniz. Oyuncak bebeği de seslendirerek çocuğunuzla bir oyun başlatınız.

2 Oyun içerisinde seslendirdiğiniz oyuncak bebeği çocuğunuzla akran bir çocukmuş gibi canlandırarak oyunu sürdürünüz.

3 Çocuğunuza bebeği seslendirerek oyunla ilgili sorular sorunuz.

4 Daha sonra çocuğunuzdan yardım istemesini sağlayınız.

5 Çocuğunuz ona yardım ettiğinde “ok güzel yardım ettin, aferin.” diyerek çocuğunuzu pekiştiriniz.

19-24
AY

- KAZANIM:** • AE 3.10. Oyun oynarken akranları ile iletişim kurar.
• AE 3.11. Oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• YE 1.12. İstendiğinde, tanıdığı nesneyi getirerek yetişkinle etkileşime geçer.
• AE 3.9. Yetişkin ile gerçekleştirdiği oyun rutinini akranı ile tekrar eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, oyun oynarken akranları ile iletişim kurar mı?

Çocuğunuz, oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım eder mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde oyun oynarken akranları ile iletişim kuruyorsa bu kazanım için artı veriniz ve bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.
Çocuğunuz, dört denemenin üçünde oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım ediyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak bebek.

UYGULAMA

Çocuğunuz ve oyuncak bebek ile üç kişilik bir oyun oynayınız. Oyuncak bebeği alınız ve çocuğunuzun kolaylıkla ulaşabileceği bir alana getiriniz. Oyuncak bebeği de seslendirerek çocuğunuzla bir oyun başlatınız. Başlattığınız oyunu çocuğunuzun hâlihazırda oynamaktan keyif alacağı oyunlardan seçiniz. Oyun içerisinde seslendirdiğiniz oyuncak bebeği çocuğunuzla akran bir çocukmuş gibi canlandırarak oyunu sürdürünüz. Çocuğunuza bebeği seslendirerek oyuna ilgili sorular sorunuz. Oyuncak bebeğin bazen size de soru sormasını sağlayınız ve cevaplayarak çocuğunuza model olunuz. Daha sonra oyuncak bebek için oyunda ihtiyacı olan bir durum oluşturun (örneğin "...yı yapamıyorum.", "...ya ulaşamıyorum.", "Ben bunu yapamadım." vb.). Oyuncak bebek ilk yapamadığında "Ben sana yardım ederim bebekçik." diyerek oyunu devam ettiriniz. Daha sonra bir kere daha aynı rutini tekrarlayınız ve oyuncak bebeğin bu sefer çocuğunuzdan yardım istemesini sağlayınız. Çocuğunuz ona yardım ettiğinde "Çok güzel yardım ettin, aferin." diyerek çocuğunuzun pekiştiriniz. Aynı adımları farklı etkinlik ve nesnelere tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi bebeğin çocuğunuzun oynamaktan keyif alacağı bir bebek olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında bebeği seslendirirken farklı bir ses tonu kullanıp, oyunu canlı tutmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken oyuncak bebeğin o sırada neler yaptığını çocuğunuza açıklayarak durumu kavraması için destek olunuz. Etkinlik sırasında yoğun bir şekilde betimsel anlatımı kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğinin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz oyunda çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden oynayabileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken oyuncak bebek ya da akran kullanmak yerine siz geçiniz. Oyun içerisinde eğlenceli bir oyun arkadaşı gibi davranarak sorular sorunuz ve bazı adımları yapamadığınızda çocuğunuzdan yardım isteyiniz. Çocuğunuz size destek olduğunda "Çok teşekkürler!" diyerek davranışını pekiştiriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz oyun örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden ve çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun farklı akranlarla bir araya gelerek oyunlar oynayabileceği oyun alanlarına ya da arkadaş buluşmalarına götürünüz. Orada çocuğunuz akranlarına yardımcı olduğu ve onlarla iletişim kurduğunda "Ne kadar güzel oynuyorsunuz!" diyerek destekleyiniz.
- Çocuğunuzla akran etkileşimlerinin ve yardımlaşmanın olduğu yaşına ve gelişimsel seviyesine uygun hikâye kitapları edininiz ve okuyunuz.
- Gün içerisinde çocuğunuzun kendini başarılı ve yetkin hissedebileceği küçük yardımlaşma aralıkları oluşturunuz. Çocuğunuzdan doğal bir biçimde ufak işler için yardım isteyerek karşı tarafın gereksinimlerini fark etmesi için destek olunuz.
- Çocuğunuz ile birlikte evcilik oynayınız. Kendisinden daha küçük bir bebeğe bakma, besleme ve yedirme konuları ile ilgili oyunlar oynayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, oyun oynarken akranları ile iletişim kurar mı? Çocuğunuz oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım eder mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyun oynarken akranları ile iletişim kuruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım ediyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Karton kutunun bulunduğu ortama çocuğunuzla geliniz ve bir kitaplık yapacağınızı söyleyiniz.

2 Çocuğunuzun sizin davranışlarınızı etkin bir şekilde gözlemleyebileceği ve güvenli olacağı bir şekilde oturtunuz. Çocuğunuza “Bana yardım eder misin?” diyerek basit sorumluluklar vererek etkinliğe dâhil ediniz.

3 Kitaplık yapımı bitip de kitapları yerleştirirken kitapları çocuğunuza göstererek ve onun dikkatini çekerek heyecanlı sesle “Çok güzel, baksana!” deyiniz. Çocuğunuzun ilgisini çektiğinde resimler üzerinden hikâyeyi anlatınız.

Çocuğunuz hikâyede ilgisini çeken resmi gösterdiğinde veya söylediğinde “Aferin sana!” diyerek çocuğunuzunu pekiştiriniz.

19-24
AY

KAZANIM: Yİ 2.13. Bir hikâyede sevdiği resmi gösterir ya da söyler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.13. Başkalarının duygusal ifadelerini taklit eder.
- DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.
- KKBİO 5.9. Sorulduğunda kendine ait nesneyi gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, bir hikâyede sevdiği resmi gösterir ya da söyler mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde bir hikâyede sevdiği resmi gösterir ya da söylerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Hikâye kitapları.
- Karton kutu.
- Boya.
- Fırça.
- Yapıştırıcı.
- Makas.
- Süslü boncuk ve pullar.

UYGULAMA

Çocuğunuzu, beraber kitaplık yapmak için malzemeleri hazırladığınız alana davet ediniz ve birlikte karton kutudan bir kitaplık hazırlayınız. Kitaplık hazır olduktan sonra kitaplarını birlikte yerleştireceğinizi heyecanlı bir ifade ile etkinlik sürecinde çocuğunuza anlatınız. Kitapları, raftan tek tek alarak sevdiğiniz sayfaları açıp bu sayfadaki resimleri sevdiğinizi çocuğunuza anlatarak model olunuz. Anlatımınız bittikten sonra çocuğunuz da kendi sevdiği sayfayı paylaşana kadar etkinliğinize devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.
- Uygulama süresince duygulu, coşkulu bir ses tonu kullanmaya dikkat ediniz.
- Kesici ve zarar verici aletlerin çocuğunuzdan uzak olduğuna emin olunuz.
- Tasarlama ve süsleme bölümünde çocuğunuzun yaptıklarına değer verdiğinizizi sözlerinizle ifade ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz sizin onu izlediğinden ve onun da sizi izlediğinden emin olmasını sağlayınız.
- Görme yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Bu etkinliği aşamalı oyun şeklinde planlayabilirsiniz. Çocuğunuz, bu aşamayı geçen diğer çocukları beklerken ve başka bir yerde diğer akranlarını takip ederken çocuğunuzun bu zamanda oyun da oynamasını planlayabilirsiniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzu destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat yaratmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm spektrum bozukluğu olan veya riski taşıyan çocuğunuz için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek onu pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Benzer etkinlikleri çocuğunuzla başka ortamlarda gerçekleştiriniz.
- Benzer etkinlikleri çocuğunuzla başka yetişkinlerin gerçekleştirmesini sağlayınız.
- Kitap okuma saatlerinizde bu kazanımı destekleyebilirsiniz.
- Yemek sırasında yapılan aile sohbetlerinde gün içinde okuduğunuz kitaba ait bir sayfayı diğer ebeveyne coşkulu bir dille anlatarak bu kazanımı destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste bir hikâyede sevdiği resmi gösterir ya da söylerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Tüm aile kahvaltı ya da akşam yemeği için yemek masasına oturunuz. Eşinize bugün ne yapmayı planladığını sorunuz.

2 Sonra siz kendi planınızı anlatınız.

3 Eşinizden, sizin planınız yapılırken “Beraber alışverişe de gidelim mi?” diyerek sizin planınıza dâhil olmasını isteyiniz.

4 Eşinize, bu duruma coşkulu ses tonu ile olumlu yanıt vermesini söyleyiniz.

5 Sonra çocuğunuza ne yapmak istediğini sorunuz.

6 Eğer sizin planınıza dâhil olmak için öneri getirirse pekiştiriniz.

19-24
AY

KAZANIM: Yİ 2.14. Ebeveyninin günlük işlerine kendi isteklerinin eklenmesini ister.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.
- YF 6.10. Amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz sizin günlük işlerinize kendi isteklerinin eklenmesini ister mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde sizin günlük işlerinize kendi isteklerinin eklenmesini isterse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Mutfak tahtası.
- Tahta kalem.

UYGULAMA

Uygulama için tüm ailenin beraber olduğu kahvaltı saati ya da akşam yemeği saatini kullanınız. Yemek saatinde gün boyunca yapmanız gerekenleri, siz ve eşiniz sırayla anlatınız. Siz anlattıktan sonra varsa büyük kardeşin de planlarını anlatmasını isteyiniz. Sohbet anında çocuğunuza da yapmak istediği şeyler olup olmadığını sorunuz. Çocuğunuzun cevap vermemesi durumunda parka gitmek ve alışverişe katılmak gibi sevdiği etkinlikleri yapmayı teklif ederek model olabilirsiniz. Yemek sohbetinden sonra aile bireylerini kendi planlarını yazmaları için mutfak tahtasının yanına çağırınız. Renkli kalemlerle çizilmiş çöp adamların altına yazı ya da resimlerle herkesin etkinliğini planlamasını isteyiniz. Çocuğunuz etkinliğe dâhil olursa davranışını pekiştiriniz. Katılmaması durumunda "Buraya salıncakları ekleyelim mi?" diyerek çocuğunuzdan bağımsız katılım gelene kadar model olmaya devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.
- Uygulama süresince duygulu, coşkulu bir ses tonu kullanmaya dikkat ediniz.
- Yemek sohbetinde herkesin birbirini dinlediği yönlendirici olmayan, eşit ve güvenilir bir sohbet ortamı oluşturduğunuzdan emin olunuz.
- Planladığınız etkinlikleri gün içinde mutlaka yerine getireceğinizden ve getirdiğinizden emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun tahtaya yazılanları ve çizilenleri anlaması için betimsel anlatımı kullanınız. Etkinliği gerçekleştirdiğiniz ortamın, çocuğun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Alışveriş listesi oluşturma, oyun listesi oluşturma gibi oyun öncesi planlamalarda bu kazanımı çalışabilirsiniz.
- Farklı ortamlarda çocuğunuzun ortaya koyduğu tercihleri planlamalara niyet olarak değerlendirerek çocuğunuzun pekiştiriniz.
- Benzer bir etkinliğin ailenin diğer yetişkinlerinin önderliğinde tekrarlanması sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz sizin günlük işlerinize kendi isteklerinin eklenmesini ister mi?

Çocuğunuz üç oturum üst üste sizin günlük işlerinize kendi isteklerinin eklenmesini isterse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Uyku saatinde çocuğunuzun beğendiği kahramanın olduğu hikâye kitabı ile çocuğunuzun yatağında doğru pozisyonda oturunuz (Karşılıklı oturmaya özen gösteriniz.).

2 Çocuğunuza okuyacağınız hikâye kitabı hakkında coşkulu bir ses tonu bilgi veriniz (örneğin “Biliyor musun bu kitap çok eğlenceli. Birlikte okuyalım mı?” vb.).

3 Hikâyeyi çocuğunuzun kaygılı olduğu durumlara göre düzenleyiniz (örneğin “Dün sabah ..... karşılaştığı böcek nedeniyle çok kaygılanmış ve korkmuş.” vb.).

4 Olumsuz duygu çocuğunuzda ortaya çıktığında ona sarılarak ve sözlü olarak “Annem, babam senin yanında.” diyerek onu sakinleştiriniz.

5 Hikâyeye kahramanında annesinin babasının yanına gittiğini ve annesinin ya da babasının kucağına çıktığını belirterek sonlandırınız.

19-24
AY

KAZANIM: • Yİ 2.15. Kaygılı olduğunda ebeveyni ile duygusal ve fiziksel temas arar.
• Yİ 2.16. Yorgun ya da öfkeli olduğunda ebeveyni fiziksel olarak takip ederek ilgi ister.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• Yİ 2.12. Yetişkinden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada yetişkini kontrol etmek için onun yanına gelir.
• YF 6.7. İsteklerinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik yeni davranışlar sergiler.
• DD 9.12. Yaralandığında ebeveyninden yardım ister.
• E 8.13. Üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunur ya da sarılır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, kaygılı olduğunda sizinle duygusal ve fiziksel temas arar mı?

Çocuğunuz, yorgun ya da öfkeli olduğunda sizi fiziksel olarak takip ederek ilgi ister mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde kaygılı olduğunda sizinle duygusal ve fiziksel temas ararsa bu kazanıma artı veriniz.
Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yorgun ya da öfkeli olduğunda sizi fiziksel olarak takip ederek ilgi isterse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuzun sevdiği karakterin resimlerinden oluşan hikâye kitabı.

UYGULAMA

Bu uygulamayı çocuğunuzun uyku öncesi rutinine yerleştireceğiniz kitap okuma saatinde yapabilirsiniz. Çocuğunuzun sevdiği karakterin resimlerinden oluşan bir hikâye kitabı oluşturunuz. Hikâyede çocuğunuzun kaygılı, öfkeli olduğunu gözlemlediğiniz durumları karakterin başına gelmiş gibi anlatınız. Olumsuz duyguyu ortam ve olayla eşledikten sonra hikâyenizde karakterin güvende olduğunu anne ve babasının orada olduğunu ve ebeveynine yaklaştığında sakin, huzurlu ve güvende olduğu duygusuyla sonlandırınız. Çocuğunuz talep ettiği kadar hikâyeyi okumaya devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.
- Uygulama süresince duygulu, coşkulu bir ses tonu kullanmaya dikkat ediniz.
- Hikâyeyi olumlu duygularla sonlandırmaya özen gösteriniz.
- Hikâyeyi anlatırken duygulara ilişkin ses tonunuzu ve mimiklerinizi vurgulu kullandığınızdan emin olunuz.
- Hikâyeyi okurken çocuğunuzun kaygılandığını gözlemlerseniz uygun dokunuşlarla çocuğunuzun güvende olduğu duygusunu ona veriniz.
- Korku ve kaygı duygusunu desteklemeyiniz ve pekiştirmeyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden ve ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Hikâyeyi betimsel anlatımla çeşitlendiriniz. Çocuğunuzun soru sorması ve detayları öğrenmesi için cesaretlendiriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız. Çocuğunuza dokunsal uyarılar vermeye ve onu bu şekilde desteklemeye özen gösteriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre mutlaka düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Kuklalarla ve bebeklerle bu oyunu tekrarlayabilirsiniz.
- Gün içinde çocuğunuzun kaygılı ve huzursuz olduğu durumlarda sakinleşmesi için ne yapabileceğinizi sorarak çocuğunuzun ihtiyaçlarını farkına varmasını ve talep etmesini sağlayabilirsiniz.
- Parkta ya da oyun alanında ağlayan kaygılı bir çocuk gördüğünüzde bunu öğretim fırsatına çevirerek bu konu üzerine konuşabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, kaygılı olduğunda sizinle duygusal ve fiziksel temas arar mı?

Çocuğunuz, yorgun ya da öfkeli olduğunda sizi fiziksel olarak takip ederek ilgi ister mi?

Çocuğunuz, üç oturma üst üste kaygılı olduğunda sizinle duygusal ve fiziksel temas ararsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.
Çocuğunuz, üç oturma üst üste yorgun ya da öfkeli olduğunda sizi fiziksel olarak takip ederek ilgi isterse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Uygulama öncesi yastık ve ipleri kullanarak odada oyun parkuru hazırlayınız. Farklı yüksekliklerde salıncak, kaydırak ve tüneller yapabilirsiniz.

2 Çocuğunuza tiyatro oyunu oynayacağını söyleyiniz ve sırayla hikâyeye anlatacağınızı belirtiniz.

3 İlk önce hikâyeye anlatımını "İlk ben anlatıyorum." diyerek coşkulu bir sesle çocuğunuza söyleyiniz.

4 Oyuncak ayı anne, baba ve çocuğunu da kullanarak hikâyeyi anlatınız.

5 Daha sonra çocuğunuzun hikâyeye anlatması için "Haydi, sıra şimdi sende." deyiniz.

6 Çocuğunuz hikâyesini bitirdiğinde sizin anlattığınız hikâyeyi canlandırması için oyun parkuruna gidiniz. Çocuğunuz size bakarak riskli davranışlar için izin istediğinde çocuğunuzunuzu pekiştiriniz.

19-24
AY

- KAZANIM:**
- Yİ 2.17. Oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol eder.
  - Yİ 2.18. Yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol eder.
  - Yİ 2.19. Güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergiler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.10. Oyun alanında oynarken bazen yetişkin ile etkileşime girip oynamaya geri döner.
- Yİ 2.11. Yetişkinden uzakta oynar.
- Yİ 2.12. Yetişkinden uzakta bağımsız oyun oynarken arada sırada yetişkini kontrol etmek için onun yanına gelir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol eder mi?

Çocuğunuz yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol eder mi?

Çocuğunu güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergiler mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol ederse bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz dört denemenin üçünde yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol ederse bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz dört denemenin üçünde güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergilerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- İp.
- Sandalye.
- Yastık.
- Anne, baba ve çocuk olmaya uygun oyuncak ayılar.
- Kumaş.

UYGULAMA

Uygulama öncesi yastık ve ipleri kullanarak odada oyun parkuru hazırlayınız. Farklı yükseklerde salıncak, kaydırak ve tüneller yapabilirsiniz. Oyun alanını hazırladıktan sonra çocuğunuza tiyatro oyunu oynayacağınızı ve sırayla hikâyenizi anlatacağınızı söyleyiniz. Çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olduğunuz anda anne, baba ve çocuk ayıcığın parka gittiğini anne ve babası ile parkta zaman geçirdiği bir hikâye anlatınız. Hikâyeniz içinde oyuncak ayının oynarken anne ve babasını tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile onların bakışlarını kontrol ettiğini, ebeveyninin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergilediğini yavru ayıcığın dilyle çocuğunuza aktarınız. Sizin oyununuz bittikten sonra izlemek için siz oturma alanına geçiniz ve çocuğunuzun oluşturduğu oyunu izleyiniz. Çocuğunuz sizin oluşturduğunuz parkurda yukarıda ifade edilen amaçları gerçekleştirmeye kadar etkinliği zaman içinde tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sonrası uygun zaman ve yerlerde farklı oyunlar ve etkinlikler düzenleyerek kazanımı destekleyiniz.
- Uygulama süresince duygulu, coşkulu bir ses tonu kullanmaya dikkat ediniz.
- Kesici ve zarar verici aletlerin çocuğunuzdan uzak olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında ebeveynin çocuğun güvenliği için risk alıcı davranışlar sergilediğinde hayır dediği bilgisini çocuğunuza veriniz.
- Uygulamada kullandığınız dilin çocuğunuzun seviyesine uygun olduğundan emin olunuz.
- Oyun süresinin çocuğunuzun seviyesine uygun olduğunuzdan emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz. Çocuğunuz oyun parkurunda etkinlik gösterirken sizi rahatlıkla görebileceği bir konumda bulununuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Hareket içeren etkinlik aşamasında gerektiğinde fiziksel yardım veriniz. Farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riskli olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Parkta oyun oynarken bu kazanımları tekrar edebilirsiniz.
- Ev içinde çocuğunuz günlük yaşam becerilerini gerçekleştirirken ortaya çıkan fırsatları öğretim amaçlı kullanabilirsiniz.
- Beraber izlediğiniz animasyonlarda bu kazanımlara ilişkin bir sahne gördüğünüzde öğretim amaçlı etkileşim sürdürülebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol eder mi?

Çocuğunuz yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol eder mi?

Çocuğunu güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergiler mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz dört denemenin üçünde yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz dört denemenin üçünde güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergilerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Tüm aile bireylerinin beraber oynayabileceği bu oyun için evdeki her bireye ait olan eşyaları bir sepete doldurunuz.

2 Evdeki bireylerden birini sepetten oyuncak seçip "Bu kimin?" diye yüksek ve coşkulu bir ses tonuyla sorması için görevlendiriniz.

3 Diğer bireyler de kendine ait olan nesne çıktığında benim kalemim ve benzeri diyerek nesneyi alması için yönlendiriniz.

4 Nesneyi alan kişinin nesneyle ilgili "..... yazmak istiyorum.", "Kalemimi istiyorum," gibi "istiyorum" kalıbında cümleler kurarak çocuğunuza model olmasını isteyiniz.

5 Çocuğunuzun benim iyelik eklerini ve "..... istiyorum." kalıbını kullanmadığı zaman ona model olarak oyunda bir sonraki kişiye geçerek devam ediniz.

19-24
AY

- KAZANIM:** • KKBİO 5.12. "Benim" iyelik ekini kullanır.
• KKBİO 5.13. "..... istiyorum." der.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• KKBİO 5.11. Kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir.
• YF 6.7. İsteklerinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik yeni davranışlar sergiler.
• DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, "Benim" iyelik ekini kullanır mı?

Çocuğunuz, "..... istiyorum." der mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde "Benim" iyelik ekini kullanırsa bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ".....istiyorum." derse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak sepeti.
- Evdeki bireylere ait eşyalar.

UYGULAMA

Tüm aile bireylerinin beraber oynayabileceği bu oyun için evdeki her bireye ait olan eşyaları bir sepete doldurunuz. Seçtiğiniz nesnelerin taklit yapmaya uygun ve çocuğunuzun sevdiği nesnelere özen gösteriniz. Evdeki bireylerden birini sepetten oyuncak seçip "Bu kimin?" diye yüksek ve coşkulu bir ses tonuyla sorması için görevlendiriniz. Diğer bireyler de kendine ait olan nesne çıktığında benim kalemim ve benzeri diyerek nesneyi alması için yönlendiriniz. Nesneyi alan kişinin nesneyle ilgili "..... yazmak istiyorum, kalemimi istiyorum." gibi "istiyorum" kalıbında cümleler kurarak çocuğunuza model olmasını isteyiniz. Sepetteki tüm nesnelere bitene kadar oyuna devam ediniz. Çocuğunuz, iyelik anlamı bildiren "benim" kelimesini ve "istiyorum" ifadesini kullanmadığında ona model olunuz ve bir sonraki kişiye geçerek oyuna devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama süresince duygulu, coşkulu bir ses tonu kullanmaya dikkat ediniz.
- Kesici ve zarar verici aletlerin çocuğunuzdan uzak olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz. Çocuğunuz oyun parkurunda etkinlik gösterirken sizi rahatlıkla görebileceği bir konumda bulununuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Hareket içeren etkinlik aşamasında gerektiğinde fiziksel yardım veriniz. Farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirilebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riskli olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Ev içinde olan alan sınırlamaları (benim odam), bedenimizle ilgili sınırlar ve bu sınırlara ilişkin izin alma verme yöntemini kullanma bu kazanımı destekleyecek ve çocuğunuzun genellemesinde destek olacaktır.
- Çocuğunuza olaylara ve nesnelere ilişkin tercihini sormanız bu kazanımı destekleyecektir.
- Gün içinde uygun sosyal ortamlarda benzeri etkinlikleri diğer bireylerle tekrarlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste "Benim" iyelik ekini kullanırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste "..... istiyorum." derse kullanırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuza birlikte oyun oynayacağınızı ve istediği oyuncacı seçeceğini söyleyerek oyun oynayacağınız alana oturunuz ya da yerleşiniz. Çocuğunuzun seçtiği oyun setinden sonra siz de oyuna dâhil olunuz.

2 Erkek çocuğunuzun bebeği alıp uyutma taklidi yaptığı anda "Baban gibi uyutuyorsun." diyerek cinsiyetine ilişkin eşlemeleri çocuğunuza sununuz. Araba süren kız çocuğunuz için "Heyy sen de annen gibi çok dikkatli kullanıyorsun." diyerek süreci devam ettiriniz.

3 Çocuğunuzdan benzer örnekler gelene kadar oyuna devam ediniz.

**19-24
AY**

KAZANIM: KKBİO 5.14. Cinsiyeti temelinde oyuncak tercihi yapar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.
- YF 6.7. İsteklerinin gerçekleştirilmesini sağlamak için yetişkinlere yönelik yeni davranışlar sergiler.
- KKBİO 5.11. Kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, cinsiyeti temelinde oyuncak tercihi yapar mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde cinsiyeti temelinde oyuncak tercihi yaparsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Evcilik oyuncakları.
- Oyuncak bebekler.
- Oyuncak doktor/berber seti.

UYGULAMA

Bu kazanımda temel amaç çocukların oyunlarında kendi cinsiyet rolüne ilişkin oyunu sürdürüp sürdürmediğidir. Bu kazanımı desteklemek için çocuğunuza birlikte oyun oynayacağını ve istediği oyuncacı seçebileceğini söyleyiniz. Çocuğunuzun seçtiği oyun setinden sonra siz de oyuna dâhil olunuz. Erkek çocuğunuzun bebeği alıp uyutma taklidi yaptığı anda "Baban gibi uyutuyorsun." diyerek cinsiyetine ilişkin eşlemeleri çocuğunuza sununuz. Araba süren kız çocuğunuz için "Heyy sen de annen gibi çok dikkatli kullanıyorsun." diyerek süreci devam ettiriniz. Çocuğunuzdan benzer örnekler gelene kadar oyuna devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliğin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Kesici ve zarar verici aletlerin çocuğunuzdan uzak olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Uygulama sırasında nesne temelli değil davranış temelli olarak çocuğunuzun davranışını desteklemeye özen gösteriniz.
- Erkekler bebekle oynamaz yerine deden gibi masal mı anlatıyorsun diyerek kendi cinsiyetiyle eşleme sağlamaya özen gösteriniz.
- Meslek oyunlarını oynarken de aynı süreci devam ettirmeniz önemlidir. Kadın doktora devam eden çocuğunuz için erkeklerin de doktor olabileceği bilgisini oyunlarınızda paylaşınız.
- Uygulama sırasında ve günlük hayatınızda erkek adamdır yapar, kızlar yapmaz gibi söylemlerden dilinizi arındırmaya özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun oyuncakları seçebilmesi için sesli oyuncakların yanı sıra oyuncakları tanıttınız. Farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riskli olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Meslek oyunları ve kıyafet seçimi ile ilgili oyunlar oynarken bu kazanımın genellemesini çalışabilirsiniz.
- Cinsiyet rolü ile ilgili hikâye kitaplarını birlikte okuyabilirsiniz.
- Rol taklidi oyunlarında bu kazanımı destekleyebilirsiniz.
- Kukla oyunlarıyla bu kazanımı destekleyebilirsiniz.
- Mesleklerin değil davranışların cinsiyet temelli olması konusunda kadın ve erkeğin az olduğu mesleklerin örnekleri ile karşılaşmasını sağlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, cinsiyeti temelinde oyuncak tercihi yapar mı?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste cinsiyeti temelinde oyuncak tercihi yaparsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Etkinlik öncesi çocuğunuzun görebileceği bir yerde onun boyunun ölçüsünü alarak duvara işaretleyiniz.

2 Bedeniyle, büyümesiyle ilgili konuşarak dikkatini çektikten sonra birlikte resim yapmak için çocuğunuzunuzu yönlendiriniz. Yere büyük boy bir kâğıt seriniz.

3 Kâğıda evde bulunan diğer yetiştikenden yardım alarak sizin kalıbınızı çıkarmasını isteyiniz.

4 Ardından çocuğunuzun sizi modellemesini isteyerek çocuğunuzun kalıbını çıkartınız.

5 Kalıplar çıktıktan sonra parmak boyalarıyla istediği gibi kendi kalıbını boyayabileceğini söyleyiniz. Siz de aynı anda boyama yaparken çocuğunuza kendi benlik imajınıza uygun ifadeler kullanarak model olunuz.

6 Çocuğunuz sizinle hemcins ise kendinizle eşleyerek eşinizle hemcins ise eşinizle eşlemeler yaparak cinsiyetine uygun benlik ifadelerini de sohbetiniz içinde kullanınız. Uygulama sonunda etkinliklerinizi bir duvara asarak çocuğunuzdan uygun ifadeler gelene kadar üzerine konuşmaya devam ediniz.

**19-24
AY**

KAZANIM: KKBİO 5.15. Benlik imajına uygun ifadeler kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.11. Kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir.
- DD 9.13. Kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden gelir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz benlik imajına uygun ifadeler kullanır mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde benlik imajına uygun ifadeler kullanırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Parmak boyası.
- Tükenmez kalem.
- Büyük boy kâğıt.

UYGULAMA

Uygulama öncesi çocuğunuzun kendi odasının kapısına işaretleyerek büyüdükçe, boyu uzadıkça işaretlemeleri yapacağınıza bilgisini çocuğunuzla paylaşınız. Bedeniyle, büyümesiyle ilgili konuşarak dikkatini çektikten sonra birlikte resim yapmak için çocuğunuzu yönlendiriniz. Yere serdiğiniz büyük boy kâğıda evde bulunan diğer yetişkinden yardım alarak sizin kalibınızı çıkarmasını isteyiniz. Ardından çocuğunuzun sizi modellemesini isteyerek çocuğunuzun kalibını çıkartınız. Kalıplar çıktıktan sonra parmak boylarıyla istediği gibi kendi kalibını boyayabileceğini söyleyiniz. Siz de aynı anda boyama yaparken çocuğunuza kendi benlik imajına uygun ifadeler kullanarak model olunuz. Çocuğunuz sizinle hemcins ise kendinizle eşleyerek eşinizle hemcins ise eşinizle eşlemeler yaparak cinsiyetine uygun benlik ifadelerini de sohbetiniz içinde kullanınız. Uygulama sonunda etkinliklerinizi bir duvara asarak çocuğunuzdan uygun ifadeler gelene kadar üzerine konuşmaya devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliğin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Kesici ve zarar verici aletlerin çocuğunuzdan uzak olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Uygulama sırasında cinsiyet rolünü bir kısıtlayıcı olarak kullanmamaya dikkat ediniz (Örneğin “Bunu kızlar yapamaz, erkekler yemek yapmaz.” gibi ifadeleri kullanmayınız.).
- Uygulama sırasında duygusal ifade edici olmaya, kendi duygu ve düşüncelerinizi paylaşmaya dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun çabasını takdir etmeye özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Kendi bedeninizin kalibını yetişkin yardımı ile çocuğunuzun çıkarmasını sağlayınız. Kalıbı çıkardıktan sonra çizgilerin üzerinden dokunarak geçmesini sağlayınız. Böylece yapılan etkinliğin zihinsel temsiline çocuğunuzun oluşturmaya katkı sağlamış olursunuz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzu destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerine çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun öz bakım becerilerini getirirken benlik imajını destekleyici sohbetler yapabilirsiniz.
- Çocuğunuzun birincil tanıdığı kişilerin fotoğraflarına bakarak onlarla ilgili sohbetler yapabilirsiniz.
- Kıyafet seçimleri, oyun içindeki karakter seçimleri ve yerine getirilen oyun davranışlarında çocuğunuzla konuşarak davranışlarını açıklayarak kazanımın çeşitlenmesini ve genellenmesini destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz benlik imajına uygun ifadeler kullanır mı?

Çocuğunuz üç oturum üst üste benlik imajına uygun ifadeler kullanırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzu evcilik oynamak için oyun malzemelerinin olduğu odaya ya da bölüme davet ediniz.

2 Oyuncak bebekler içinden istediği rolü seçmesi için onu yönlendiriniz.

3 Çocuğunuz seçtiği rolde bebeğini oynatmaya başladığında siz de ona uyumlu bir şekilde bebeğinizi oynatmaya başlayınız.

4 Çocuğunuzun oluşturduğu hikâyeyi takip ederek karakterinize kural dışı davranışlar yaptırıp fark ettiğinde "Suçluluk duyacağını anlar." ve "Utanıp yüzünü kapatacağını anlar." ekleyiniz.

5 Bu anları ses tonu ve mimiklerinizle destekleyiniz. Çocuğunuz benzer hareketleri taklit edene kadar oyununuza devam ediniz.

19-24
AY

KAZANIM: • DG 7.15. Utandığında ya da mahcup olduğunda yüzünü saklar.
• DG 7.16. Kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• YF 6.6. Yaptığı davranışın sonucunu kontrol eder.
• DG 7.13. Başkalarının duygusal ifadelerini taklit eder.
• DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz utandığında ya da mahcup olduğunda yüzünü saklar mı?

Çocuğunuz kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterir mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde utandığında ya da mahcup olduğunda yüzünü saklarsa bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Maket ev.
- Kolları ve bacakları hareket ettirilebilen bebekler.

UYGULAMA

Çocuğunuzu evcilik oynamak için oyun malzemelerinin olduğu odaya ya da bölüme davet ediniz. Oyuncak bebekler içinden istediği rolü seçmesi için onu yönlendiriniz. Çocuğunuz seçtiği rolde bebeğini oynatmaya başladığında siz de ona uyumlu bir şekilde bebeğinizi oynatmaya başlayınız. Çocuğunuzun oluşturduğu hikâyeyi takip ederek karakterinize kural dışı davranışlar yaptırıp fark ettiğinde "Suçluluk duyacağı anlar." ve "Utanıp yüzünü kapatacağı anlar." ekleyiniz. Bu anları ses tonu ve mimiklerinizle destekleyiniz. Çocuğunuz benzer hareketleri taklit edene kadar oyununuza devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliğin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Kesici ve zarar verici aletlerin çocuğunuzdan uzak olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Seçtiğiniz kural dışı davranışın risk alıcı ve olumsuz öğretici bir davranış olmamasına dikkat ediniz.
- Seçtiğiniz karakter kural dışı davranışın suçluluk duygusunu gösterdikten sonra hata düzeltilmesi yapması yönünde oyunu yönlendiriniz ve oyunu olumlu tamamlamaya özen gösteriniz.
- Utanma davranışının cinsiyet rolüyle ilişkilendirmeyiniz.
- Oyun içinde çocuğunuzun yaşadığı duyguyu yakalayarak adlandırmaya özen gösteriniz.
- Utanma ve suçluluk duygusunun davranışa yönelik olduğunu ve bu durumdan kişiliğe yönelik için azami dikkati gösteriniz.
- Çocuğunuzun bu becerilerin kazanması için yazılı bir sosyal hikâye kullanacaksanız hikâyenin içeriğine özellikle dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz. Çocuğunuzun taklit becerilerini destekleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Bebeklerler oynarken çocuğunuzun sizin ne yaptığınızı ve yerinizi fark etmesi için betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzu destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Oyunu çocuğunuzun sevdiği kahramanlar, peluşlar, beraber hamurdan yaptığınız karakterlerle tekrarlayabilirsiniz.
- Hikâye kitaplarındaki resimleri kullanarak bu kazanıma ilişkin yeni hikâyeler oluşturarak destekleyebilirsiniz.
- Aile bireylerinin özellikleri üzerine konuşarak ve taklitler düzenleyerek bu kazanımları destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz utandığında ya da mahcup olduğunda yüzünü saklar mı?

Çocuğunuz kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterir mi?

Çocuğunuz üç oturum üst üste utandığında ya da mahcup olduğunda yüzünü saklarsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz üç oturum üst üste kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun sevdiği oyuncakları toplayarak bir oyun alanı oluşturunuz.

2 Tren sürmekten keyif alıyorsa sevdiği tren ile başlayarak treni konuşturarak oyuna devam ediniz. "Hımmm! Bu ağaçlı yoldan gitmeyi çok seviyorum." ya da "Bu rampadan geçmek çok güzel, çok eğlenceli." gibi ifadelerle çocuğunuzun ilgisini çekiniz.

3 Oyuna diğer karakterleri de ekleyerek ve onları da konuşturarak devam ediniz. Eklenen ikinci tren için "Arka-daşım ben o yoldan gitmek istemiyorum." gibi karşıt gelen bir karakter oluşturabilirsiniz.

4 Oyun içinde kendi duygularınızı da ifade ederek çocuğunuzun da duygularını sorarak kendisini ifade etmesi için fırsatlar sununuz.

5 Çocuğunuzun kendi duygularını ifade etmediği durumlarda o anki duygusunu siz açıklayınız (örneğin "Bu oyunu seviyorsun sanırım." veya "Mutlu görünüyorsun." vb.). Oyun içinde yer alan karakterlerde farklı anlarda farklı duygularla kıskançlık, mutluluk ve kızgınlık gibi konuşturarak oyuna devam ediniz.

19-24
AY

- KAZANIM:**
- DG 7.17. Duygularını belirtmek için "Bunu seviyorum." gibi ifadeler kullanır.
  - DG 7.18. Karşı gelme davranışını sıkça sergiler.
  - DG 7.19. Hayalî oyunlardaki karakterlerin duygularını ifade eder.
  - DG 7.20. Kıskançlığını sözel ve sözel olmayan davranışları ile gösterir.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- DG 7.12. Öfkesini başka bir çocuğa sözel ve sözel olmayan yollar ile gösterir.
  - DG 7.13. Başkalarının duygusal ifadelerini taklit eder.
  - DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, duygularını belirtmek için "Bunu seviyorum." gibi ifadeler kullanır mı?

Çocuğunuz, karşı gelme davranışını sıkça sergiler mi?

Çocuğunuz, hayalî oyunlardaki karakterlerin duygularını ifade eder mi?

Çocuğunuz, kıskançlığını sözel ve sözel olmayan davranışları ile gösterir mi?

Çocuğunuz dört, denemenin üçünde duygularını belirtmek için "Bunu Seviyorum" gibi ifadeler kullanırsa bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz dört, denemenin üçünde karşı gelme davranışını sıkça sergilerse bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz dört, denemenin üçünde hayalî oyunlardaki karakterlerin duygularını ifade ederse bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz dört, denemenin üçünde kıskançlığını sözel ve sözel olmayan davranışları ile gösterirse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğun oynamaktan keyif aldığı ve konuşurabileceğiniz oyuncaklar (örneğin oyuncak tren, araba, kukla, bebek vb.). Çocuk tek bir oyuncak seçerse birlikte oynayabileceğiniz diğer oyuncakları da siz seçiniz.

UYGULAMA

Çocuğunuzun sevdiği oyuncakla onun sevdiği şekilde oynamaya başlayınız. Tren sürmekten keyif alıyorsa sevdiği tren ile başlayarak treni konuşarak oyuna devam ediniz. "Hımmmm! Bu ağaçlı yoldan gitmeyi çok seviyorum." ya da "Bu rampadan geçmek çok güzel, çok eğlenceli." gibi ifadelerle çocuğunuzun ilgisini çekiniz. Oyuna diğer karakterleri de ekleyerek ve onları da konuşarak devam ediniz. Eklenen ikinci tren için "Arkadaşım ben o yoldan gitmek istemiyorum." gibi karşı gelen bir karakter oluşturabilirsiniz. Oyun içinde kendi duygularınızı da ifade ederek çocuğunuzun da duygularını sorarak kendisini ifade etmesi için fırsatlar sununuz. Çocuğunuzun kendi duygularını ifade etmediği durumlarda o anki duygusunu siz açıklayınız (örneğin "Bu oyunu seviyorsun sanırım." ve ya "Mutlu görünüyorsun." vb.). Oyun içinde yer alan karakterlerde farklı anlarda farklı duygularla, kıskançlık, mutluluk ve kızgınlık gibi, konuşarak oyuna devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliği üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Kesici ve zarar verici aletlerin çocuğunuzdan uzak olduğuna emin olunuz.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Gün içinde çocuğunuzla duygularınızı ifade etmek için bilinçli çaba gösteriniz.
- Oyun içinde kıskançlık duygusu, öfke gibi duygulardan sonra zarar verici bir davranış çıkmasına dikkat ediniz. Huzursuz edici duygulardan sonra nasıl rahatlayabileceği ile ilgili çocuğunuzla konuşmaya ve model olmaya özen gösteriniz.
- Olumlu duygular kadar olumsuz duygularla ilgili de konuşmaya, özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizi izlediğinden emin olunuz. Çocuğunuzun taklit becerilerini destekleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Oyuncaklarla oynarken çocuğunuzun sizin ne yaptığınızı ve yerinizi fark etmesi için betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun desteklenmesi ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da risikli olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik önütüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Hikâye ve masallarda bu kazanımları tekrar edebilir ve destekleyebilirsiniz.
- Gün içinde yaşadıklarını tekrar ederken yaşadığı anı hatırlatarak ve bunun üzerine konuşarak kazanımları tekrar edebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, duygularını belirtmek için "Bunu seviyorum." gibi ifadeler kullanır mı?

Çocuğunuz, karşı gelme davranışını sıkça sergiler mi?

Çocuğunuz, hayalî oyunlardaki karakterlerin duygularını ifade eder mi?

Çocuğunuz, kıskançlığını sözel ve sözel olmayan davranışları ile gösterir mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste duygularını belirtmek için "Bunu Seviyorum" gibi ifadeler kullanırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste karşı gelme davranışını sıkça sergilerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste hayalî oyunlardaki karakterlerin duygularını ifade ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste kıskançlığını sözel ve sözel olmayan davranışları ile gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla kum oynayabileceğiniz bir alan oluşturunuz. Balkon ya da evin içinde muşamba serilmiş bir alan bu oyun için uygun olacaktır. Kum havuzu yapacağınız kovayı, oynayacağınız alana götürünüz. Kumların taşınması ve diğer malzemelerin hazırlanması için çocuğunuzdan yardım isteyiniz.

2 Performansının üzerinde olacak olan görevleri sıralayıp bunlardan istediklerini hazırlayabileceğini söyleyiniz (örneğin kumun taşınması, suyun doldurulması, oyuncakların seçilip götürülmesi vb.).

3 Çocuğunuzun hazırlık sürecindeki performansını aşan her çabasını taktir ediniz. Ardından ihtiyaç duyduğunuz düzeyde yardım ederek oyun alanını hazırlayınız.

4 Çocuğunuzun pes etmesi, ağlaması ya da çaba göstermemesi durumunda duygusal olarak yalnız bırakmadan yanında kendi görevinize devam ederek onu çabalaması yönünde cesaretlendiriniz.

5 Oyun alanı hazırlandıktan sonra keyifle kum oyununu çocuğunuzun istediği şekilde oynayınız.

19-24
AY

KAZANIM: YF 6.11. Performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.8. Başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapar.
- YF 6.9. Daha önceden gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlarla mutlu olduğunu gösterir.
- YF 6.10. Amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf ederse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Su.
- Kum.
- Muşamba.
- Çocuğun içine girip oynamasına uygun, büyük boy kova.
- Çocuğun istediği oyuncak araba, mutfak eşyaları, bebek gibi oyuncaklar.

UYGULAMA

Çocuğunuzla kum oynayabileceğiniz bir alan oluşturunuz. Balkon ya da evin içinde muşamba serilmiş bir alan bu oyun için uygun olacaktır. Kum havuzu yapacağınız kovayı, oynayacağınız alana götürünüz. Kumların taşınması ve diğer malzemelerin hazırlanması için çocuğunuzdan yardım isteyiniz. Performansının üzerinde olacak olan görevleri sıralayıp bunlardan istediklerini hazırlayabileceğini söyleyiniz (örneğin kumun taşınması, suyun doldurulması, oyuncakların seçilip götürülmesi vb.). Çocuğunuzun hazırlık sürecindeki performansını aşan her çabasını taktir ediniz. Ardından ihtiyaç duyduğu düzeyde yardım ederek oyun alanını hazırlayınız. Çocuğunuzun pes etmesi, ağlaması ya da çaba göstermemesi durumunda duygusal olarak yalnız bırakmadan yanında kendi görevinize devam ederek onu çabalaması yönünde cesaretlendiriniz. Oyun alanı hazırlandıktan sonra keyifle kum oyununu çocuğunuzun istediği şekilde oynayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliğin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinden emin olunuz.
- Çocuğunuzun çabasını pekiştirdikten sonra ihtiyaç duyduğu düzeyde yardım sunarak çocuğunuzun desteklemeye dikkat ediniz.
- Zaman zaman sizin de her şeyi yapmadığınızı, çaba gösterip farklı çözümler bulmak için çabaladığınızı çocuğunuzun hareketleriyle ve sözleriyle ifade ediniz.
- Oyunda kullanabileceği su miktarı, kum oyunu için kullanabileceği alan konusunda sınırlarını oyun başlamadan önce belirleyiniz ve çocuğunuzun anlatınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sizin onu izlediğinden emin olmasını sağlayınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Performans göstermesini beklediğiniz görevleri çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerine çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Gün içinde çocuğunuzun gözlemleyerek yapmak için çaba gösterdiği etkinliklerde çabasını pekiştiriniz.
- Çocuğunuzun gözlemlediği diğer kişilerin eylemlerde gösterdiği çabayı çocuğunuzun da fark edeceği şekilde pekiştiriniz.
- Çocuğunuzun gün içinde bir etkinliği yapmaya niyetlendiğinde diğer yetişkinler tarafından da cesaretlendirilmesi ve desteklenmesi için gerekli düzenlemeyi yapınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla beraber alışveriş oyunu oynayacağınızı söyleyerek giyim mağazasına benzer bir ortam hazırlayınız. Birinizin satıcı ve diğerinin müşteri olacağını çocuğunuzun dil düzeyine uygun olarak anlatınız.

2 Yaptığınız görev dağılımından sonra tek tek kıyafetleri yerleştirmek için çocuğunuza her seferinde iki seçenek sunarak "Hangisini asalım?", "Hangisini bunu üstüne koyalım?", "Hangisini almak istersin?" gibi sorular sorarak önce askılara sonra çamaşırlığa asarak oyun alanızı hazırlayınız.

3 Ardından alışveriş yaparak uygun rolde oyunuzu tamamlayınız. Çocuğunuz oyuna devam etmek istediği sürece rolünüze uygun sorularla tercih belirtmesine fırsat oluşturarak oyunu sürdürünüz.

19-24
AY

KAZANIM: DK 10.5. Sorulduğunda istediği iki nesne arasından birini tercih eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.18. Karşı gelme davranışını sıkça sergiler.
- DG 7.14. "Ben yaptım." diyerek gururlandığını gösterir.
- KKBİO 5.8. Duygu ve düşüncelerini "Hayır." diyerek ifade eder.
- KKBİO 5.9. Sorulduğunda kendine ait nesneyi gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sorulduğunda istediği iki nesne arasından birini tercih eder mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sorulduğunda istediği iki nesne arasından birini tercih ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kasa/kutu.
- Çamaşırlık.
- Oyuncak para.
- Size ve çocuğunuza ait kıyafetler.
- Askı.

UYGULAMA

Çocuğunuzla beraber alışveriş oyunu oynayacağınızı söyleyiniz. Birinin satıcı ve diğersinin müşteri olacağını çocuğunuzun dil düzeyine uygun olarak anlatınız. Yaptığınız görev dağılımından sonra tek tek kıyafetleri yerleştirmek için çocuğunuza her seferinde iki seçenek sunarak "Hangisini asalım?"; "Hangisini bunun üstüne koyalım?"; "Hangisini almak istersin?" gibi sorular sorarak önce askılara sonra çamaşırlığa asarak oyun alanını hazırlayınız. Ardından alışveriş yaparak uygun rolde oyunuzu tamamlayınız. Çocuğunuz oyuna devam etmek istediği süre rolünüze uygun sorularla tercih belirtmesine fırsat oluşturarak oyunu sürdürünüz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliği üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Seçtiğiniz nesne sayısını ve dil düzeyini çocuğunuzun seviyesine göre düzenleyiniz.
- Çocuğunuz istediği sürece oyuna devam ediniz.
- Çocuğunuzun seçtiği nesne ile etkileşmesi için ihtiyaç duyduğu kadar süreyi ona veriniz.
- Yaptığı tercihler ile ilgili olumsuz geri bildirimler sunmamaya özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz sizin onu izlediğinden ve onunda sizi izlediğinden emin olmasını sağlayınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Performans göstermesini beklediğiniz görevleri çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Farklı nesnelere alışveriş oyununu zenginleştirebilirsiniz.
- Gün içinde yapılacaklarla ilgili (örneğin yemek seçimi, gidilecek parka karar verme, oyuncak seçimi vb.) farklı seçenekler sunarak bu amacı destekleyebilirsiniz.
- Evdeki ve çocuğunuzun güven çemberine yer alan diğer yetişkinlerinde çocuğunuza tercih sunması konusunda bilgilendiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz sorulduğunda istediği iki nesne arasından birini tercih eder mi?

Çocuğunuz üç oturum üst üste sorulduğunda istediği iki nesne arasından birini tercih ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla beraber kuklaları da alarak karşılıklı bir şekilde oturunuz.

2 Kuklaları oynatırken kuklalardan birinin olumlu şekilde oynamasını diğerinin ise olumsuz bir şekilde oynamasını sağlayınız.

3 Oluşturduğunuz negatif karakterin varlığında diğer karakterlerin oyununu sürdürmesini, diğer karaktere uygun yerlerde duygusunu ifade etmesinin fırsatını sağlayarak oyuna devam ediniz.

4 Oyun içinde negatif karakter uygun olmayan bir davranış sergilediğinde oynattığınız karakterin değil kendi sesinizle ve duygunuzla çocuğunuzun dikkatini kendi üzerinize çekerek olumsuzluk karşısında çocuğunuzun sizin davranışınızı takip etmesini sağlayınız.

19-24
AY

- KAZANIM:** • DK 10.6. Kural dışı davranan bir çocuğa karşı ebeveynin tepkisini takip eder.
• DK 10.8. İstemediği akranının, yanında oynamasına kısa süreli de olsa tahammül eder.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• DK 10.3. Ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirir.
• DK 10.4. Sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, kural dışı davranan bir çocuğa karşı sizin tepkinizi takip eder mi?

Çocuğunuz, istemediği akranının yanında oynamasına kısa süreli olsa da tahammül eder mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde kural dışı davranan bir çocuğa karşı sizin tepkinizi takip ederse bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde istemediği akranının yanında oynamasına kısa süreli olsa da tahammül ederse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Farklı karakterlere ait kuklalar.

UYGULAMA

Çocuğunuzla onun sevip keyif alabileceği davranışları sergileyen ve aynı zamanda çok hoşlanmayacağı davranışları sergileyen kukla karakterleriyle oluşturduğunuz bir hikâyeyi canlandırınız. Oluşturduğunuz negatif karakterin varlığında diğer karakterlerin oyununu sürdürmesini, diğer karaktere uygun yerlerde duygusunu ifade etmesinin fırsatını sağlayarak oyuna devam ediniz. Oyun içinde negatif karakter uygun olmayan bir davranış sergilediğinde oynattığınız karakterin değil kendi sesinizle ve duygunuzla çocuğunuzun dikkatini kendi üzerine çekerek olumsuzluk karşısında çocuğunuzun sizin davranışınızı takip etmesini sağlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliği üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Oluşturduğunuz negatif karaktere karşı oyun içinde cezalandırıcı olmamaya özen gösteriniz.
- Bu oyunu farklılığı kabul için fırsat öğretimi olarak planlayabilirsiniz.
- Oyun içinde zarar verici davranışlar çıkmamasına eğer çıkarsa da uygun şekilde sonlandırılmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun oyun içinde sizi takip etmediği anlarda ses tonunuzla, vurgunuzla dikkati tekrar kendinize çekiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz sizin onu izlediğinden ve onunda sizi izlediğinden emin olmasını sağlayınız. Negatif kuklaya yönelik duygunuzu ifade ederken çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinde olduğundan emin olunuz. Aynı zamanda duygularınızı jest ve mimiklerinizle destekleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Kuklalarla gerçekleştirdiğiniz etkinlik sırasında betimsel anlatıma yoğunluk veriniz ve etkinlik hızını buna göre planlayınız. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerine çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Farklı kişi ve karakterlerle oyunun genellemesini yapabilirsiniz.
- Park ve oyun alanı arkadaş toplantılarında ortaya çıkan fırsatlarda grup oyunlarına katılarak destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

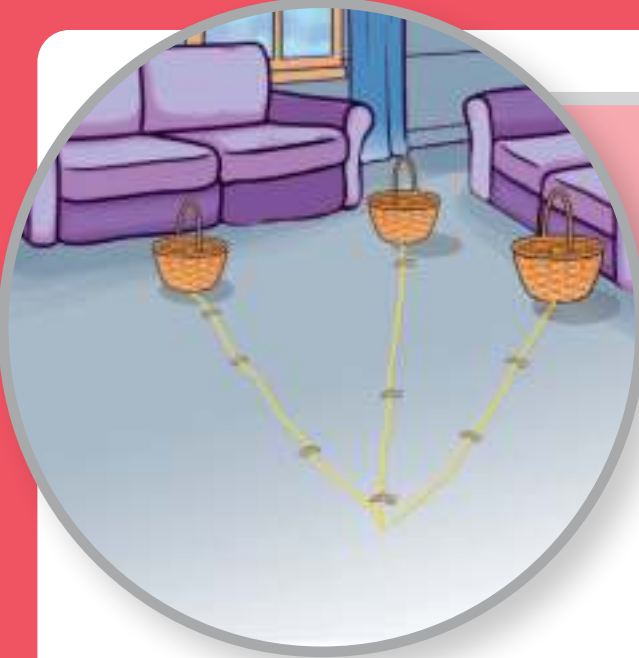
Çocuğunuz, kural dışı davranan bir çocuğa karşı sizin tepkinizi takip eder mi?

Çocuğunuz, istemediği akranının yanında oynamasına kısa süreli olsa da tahammül eder mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste kural dışı davranan bir çocuğa karşı sizin tepkinizi takip ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste istemediği akranının yanında oynamasına kısa süreli olsa da tahammül ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Evin salonunda uzağa üç tane sepet koyunuz. Sepetlerden duracağınıza yere kadar ipler çekiniz ve yere yapıştırınız.

2 Çocuğunuzun eline topları veriniz ve bir sepet seçmesini söyleyiniz.

3 Çocuğunuza seçtiği sepetin ipinin üstüne atlamasını söyleyiniz. Doğru ipe atlarsa "Evet." diyerek hareketini destekleyiniz.

4 Yanlış ipe atlarsa "Hayır." diyerek engel olunuz.

19-24
AY

KAZANIM: DK 10.7. İsteddiği bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır." denilmesi durumunda vazgeçer.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.6. Yaptığı davranışın sonucunu kontrol eder.
- DK 10.3. Ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirir.
- DK 10.4. Sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz istediği bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır." denilmesi durumunda vazgeçer mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır." denilmesi durumunda vazgeçerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bant.
- Renkli ip.
- Renkli toplar.
- 3 adet sepet.

UYGULAMA

Çocuğunuza topları sepete atma oyunu oynayacağınızı söyleyiniz. Topları, sepetleri ve sepetlere giden yolları ipleri yere bantla yapıştırarak hazırlayınız. Malzemeleri hazırladıktan sonra sırayla bir sepet seçeceğinizi ve elindeki topu atması gereken sepet için uygun ipe zıpladığında "Evet." diyeceğinizi atmaması için de "Hayır." diyeceğinizi söyleyiniz. "Hayır." dediğinizde durarak diğer ipe zıplaması gerektiğini anlatınız. Çocuğunuz siz "Hayır." dedikten sonra durmasını ve diğer yöne geçiş için hazırlanmasını pekiştiriniz. Tüm aile bireyleri ile toplar bitene kadar oyunu tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyunda coşkulu olmaya dikkat ediniz.
- Oyun hızınızın çocuğunuzda eş olmasına dikkat ediniz.
- "Hayır." ya da "Evet." ile yaptığınız yönlendirmelerde çocuğunuzun sizi dinlediği anda söylemeye ve tekrar etmemeye özen gösteriniz.
- Herkes oyunda her rolü oynayana kadar oyunu devam ettirmeye dikkat ediniz.
- Gün içinde "Hayır." dediğiniz şeylerin sayısını kontrol altında tutmaya çalışınız. Gün içinde reddetme, yanlış olduğunu söyleme anlamında kullandığınız "Hayır." kelimesinin yerine "aovv" gibi bir sesi kullanabilir "Hayır."ı gerçekten gerekli olan durumlarda kullanmanız çocuğunuzun gerçekten gereken yerlerde durmasını sağlayacaktır.
- Çocuğunuzun size "Hayır." dediği durumlarda mutlaka (güvenlik ve sağlık durumları hariç) siz de yapmakta olduğunuz davranışı durdurunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz sizin onu izlediğinden ve onunda sizi izlediğinden emin olmasını sağlayınız. Aynı zamanda duygularınızı jest ve mimiklerinizle destekleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Bu etkinliği oturarak ve iki sepete top atma şeklinde oynayınız. Çocuğunuza eline bir top almasını ve topun büyüklüğüne göre bir sepete atarak sınıflanması gerektiğini söyleyiniz. Çocuğunuz yanlış sepete yöneldiğinde "Hayır." diyerek atmasını engelleyiniz. Doğru sepete atmaya çalıştığı anda ise "Evet." diyerek onaylayınız. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirilebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Hareket içeren kuralı oyunlarda ve nesne saklama bulma oyunlarında bu amacı tekrar edebilirsiniz.
- Akranlarıyla ve eve gelen bireylerle oyunları tekrarlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, istediği bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır." denilmesi durumunda vazgeçer mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır." denilmesi durumunda vazgeçerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Evin duvarlarına büyük boy kâğıtlar yapıştırarak çocuğunuzun akranlarını eve davet ediniz. Çocukların duvarlarda yer alan kâğıtları boyamasına izin veriniz.

2 Çocuklara fırçaları vererek etkinliğe geçişini izleyiniz.

3 Çocuklar kendilerine ait alanları boyamaya başladıkça "Sen kendini hazır hissediyorsun ve başladın. Biraz önce hazır değildin. Arkadaşlarını izliyordun." diyerek davranışlarını tanımlayınız.

4 Çocuklar bölüm bölüm bitirdikçe yapanları bekleme, diğer akranını izleme ve ortaya koyduğu üründen keyif alma davranışlarında çocuklara geri bildirimler sunarak davranışlarını onaylayınız ve pekiştiriniz.

5 Boyama etkinliği biten çocukların arkadaşlarını beklemesi ve ardından ellerini yıkayıp atıştırmalıkların olduğu odaya geçmesi için çocukları "Çocuklar herkes bitirsin. Sırayla ellerimizi yıkayıp kek yemeye gidelim." diyerek yönlendiriniz.

6 Yemek etkinliğinde de çocukların hazır hissettiğinde dâhil olması için fırsat sununuz. Aynı kazanımı yemek odasından tekrar oyun odasına geçiş için düzenleyebilir ve çocuğunuzun hazır olduğunda akranlarıyla yeni etkinliğe başlaması için fırsat sunabilirsiniz.

19-24
AY

KAZANIM: DD 9.14. Diğer çocuklarla oynamaya hazır oluncaya kadar odanın bir köşesinde sessizce oynar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.10. Oyun oynarken akranları ile iletişim kurar.
- DD 9.13. Kabul etmediği bir istek konusunda ısrarcı olan akranını görmezden gelir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz diğer çocuklarla oynamaya hazır oluncaya kadar odanın bir köşesinde sessizce oynar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde diğer çocuklarla oynamaya hazır oluncaya kadar odanın bir köşesinde sessizce oynarsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Boya.
- Yer için örtü.
- Yapıştırıcı.
- Atıştırmalıklar.
- Büyük boy kâğıtlar.

UYGULAMA

Çocuğunuzun akranı olan arkadaşlarını evinize davet ediniz. Çocuklar ve aileleri gelmeden önce duvarlara dikey bir şekilde büyük boy kâğıtları yapıştırınız. Çocuklar geldiğinde evin duvarlarını boyayabileceklerini eğlenceli bir dille çocuklara anlatınız. Çocuklara fırçaları vererek etkinliğe geçişini izleyiniz. Çocuklar kendilerine ait alanları boyamaya başladıkça, "Sen kendini hazır hissediyorsun ve başladın. Biraz önce hazır değildin. Arkadaşlarını izliyordun." diyerek davranışlarını tanımlayınız. Çocuklar bölüm bölüm bitirdikçe yapanları bekleme, diğer akranını izleme ve ortaya koyduğu üründen keyif alma davranışlarında çocuklara geri bildirimler sunarak davranışlarını onaylayınız ve pekiştiriniz. Boyama etkinliği biten çocukların arkadaşlarını beklemesi ve ardından ellerini yıkayıp atıştırmalıkların olduğu odaya geçmesi için çocukları "Çocuklar herkes bitirsin. Sırayla ellerimizi yıkayıp kek yemeye gidelim." diyerek yönlendiriniz. Yemek etkinliğinde de çocukların hazır hissettiğinde dâhil olması için fırsat sununuz. Aynı kazanımı yemek odasından tekrar oyun odasına geçiş için düzenleyebilir ve çocuğunuzun hazır olduğunda akranlarıyla yeni etkinliğe başlaması için fırsat sunabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliğin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelerin çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinden emin olunuz.
- Kullanılan malzemelerin çocukların sağlığı için uygun olduğundan emin olunuz.
- Boyacılık oyununda kişi sayısı kadar materyal hazırlandığından emin olunuz.
- Oyun sırası ve sonrası yapacaklarını, çocuklara oyundan önce bildirin.
- Çocuğunuzun kendini hazırlama süresine saygı göstererek müdahalede bulunmayınız.
- Grup içinde herkese eşit davranmaya dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz sizin onu izlediğinden ve onun da sizi izlediğinden emin olmasını sağlayınız.
- Görme yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Bu etkinliği, çocuğun, bir aşamayı geçen diğer çocukları beklerken başka bir yerde diğer akranlarını takip edip oynayarak zaman geçirdiği bir aşamalı oyun şeklinde planlayabilirsiniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzu destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat yaratmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm spektrum bozukluğu olan veya otizm spektrum bozukluğu riski taşıyan çocuğunuz için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Farklı yer ve zaman diliminde farklı çocuklarla bu kazanımı desteklemek için etkinlik düzenleyebilirsiniz.
- Hikâye anlatımı ve kukla oyunlarıyla bu kazanımı destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz diğer çocuklarla oynamaya hazır oluncaya kadar odanın bir köşesinde sessizce oynar mı?

Çocuğunuz üç oturum üst üste diğer çocuklarla oynamaya hazır oluncaya kadar odanın bir köşesinde sessizce oynarsa bu bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Uygulamaya başlamadan önce çocuğunun ağladığı, kaygılı ya da üzgün olduğu zamanlarda onu rahatlatan nesne ya da eylemlere dair çizdiğiniz resimlerden ya da fotoğraflardan oluşan bir hikâye kitabı hazırlayınız.

2 Okuma saatlerinizde hazırladığınız bu resimli kitabı da çocuğunuzun diğer kitaplarının arasına koyarak onu seçmesi için fırsat sunabilirsiniz.

3 Çocuğunuza hazırladığınız nesne ve eylem fotoğraflarıyla beraber onun sakinleşme sürecini anlatınız. "Emre ağlarken annesi ona sakin olmasını söyledi. Ama Emre nasıl sakinleşeceğini bilmiyordu. Sonra Emre treni kaybolduktan sonra nasıl sakinleştiğini hatırladı. Emre treni kaybolduğu zaman önce çok ağlamış, sonra da battaniyesine sarılıp uzanmıştı. Emre heyecanla hep sarılarak uyuduğu battaniyesini almaya gitti. Evet işe yaramıştı. Emre battaniyesine sarıldı uzandı ve onu sakinleştiren diğer şeylerin ne olduğunu tek tek düşündü." Bu şekilde çocuğunuzun sakinleşme yöntemlerinin olduğu kitabı çocuğunuz duygu düzenlemeyi tek başına yapana kadar birlikte okumaya, taklitlerini yapmaya ve üzerine konuşmaya devam ediniz.

19-24
AY

KAZANIM: • DD 9.15. Yetişkinin talebi doğrultusunda ağlama davranışını kontrol etmeye çalışır.
• DD 9.16. Duygularını düzenlemek için nesnelere kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• DK 10.3. Ebeveyni istediğinde kendi isteğine aykırı olsa da ebeveynin isteğini yerine getirir.
• DK 10.7. İsteddiği bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır!" denilmesi durumunda vazgeçer.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sizin ya da tanıdığı bir yetişkinin talebi doğrultusunda ağlama davranışını kontrol etmeye çalışır mı?

Çocuğunuz, duygularını düzenlemek için nesnelere kullanır mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sizin ya da tanıdığı bir yetişkinin talebi doğrultusunda ağlama davranışını kontrol etmeye çalışırsa bu kazanıma artı veriniz.
Çocuğunuz, dört denemenin üçünde duygularını düzenlemek için nesnelere kullanırsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Hikâye kitabı.
- Eğer varsa çocuğunuzun geçiş nesnesi (örneğin oyuncak, battaniye vb.).

UYGULAMA

Uygulamaya başlamadan önce çocuğunuzun ağladığı, kaygılı ya da üzgün olduğu zamanlarda onu rahatlatan nesne ya da eylemlere dair çizdiğiniz resimlerden ya da fotoğraflardan oluşan bir hikâye kitabı hazırlayınız. Okuma saatlerinizde hazırladığınız bu resimli kitabı da çocuğunuzun diğer kitaplarının arasına koyarak onu seçmesi için fırsat sunabilirsiniz. Eğer çocuğunuz hazırladığınız kitabı seçmezse birlikte okuma yapacağınız bir sonraki okuma saatinde kitabı siz önerebilirsiniz. Çocuğunuza hazırladığınız nesne ve eylem fotoğraflarıyla beraber onun sakinleşme sürecini anlatınız. "Emre ağlarken annesi ona sakin olmasını söyledi. Ama Emre nasıl sakinleşeceğini bilmiyordu. Sonra Emre treni kaybolduktan sonra nasıl sakinleştiğini hatırladı. Emre treni kaybolduğu zaman önce çok ağlamış, sonra da battaniyesine sarılıp uzanmıştı. Emre heyecanla hep sarılarak uyuduğu battaniyesini almaya gitti. Evet işe yaramıştı. Emre battaniyesine sarıldı uzandı ve onu sakinleştiren diğer şeylerin ne olduğunu tek tek düşündü." Bu şekilde çocuğunuzun sakinleşme yöntemlerinin olduğu kitabı çocuğunuz duygu düzenlemeyi tek başına yapana kadar birlikte okumaya, taklitlerini yapmaya ve üzerine konuşmaya devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Anlattığınız hikâyenin çocuğunuzun anlayabileceği bir dilde olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliğin üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelere çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabasını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Hikâyede yer alan duygu anlatımlarında uygun duruma ait seslerle coşkulu bir şekilde anlatınız.
- Çocuğunuzun birincil ihtiyaçları karşılandıktan sonra etkinliğe başlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz sizin onu izlediğinden ve onunda sizi izlediğinden emin olmasını sağlayınız. Negatif kuklaya yönelik duygunuzu ifade ederken çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinde olduğundan emin olunuz. Aynı zamanda duygularınızı jest ve mimiklerinizle destekleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Çocuğunuza etkinlik kitabını betimsel anlatımla sununuz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedeceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için, bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliğin çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzu destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örüntüsünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerinize çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği kuklalar ve bebekleri kullanarak günün farklı zaman dilimlerinde tekrarlayabilirsiniz.
- Hikâye içinde yer alan sakinleştirici aktiviteleri zenginleştirerek çocuğunuza daha fazla fırsat sunabilirsiniz.
- Hikâye içinde yer alan ortam ve kişi sayısını artırarak kazanımın genellenmesi için farklı örnekler sunabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sizin ya da tanıdığı bir yetişkinin talebi doğrultusunda ağlama davranışını kontrol etmeye çalışır mı?

Çocuğunuz, duygularını düzenlemek için nesnelere kullanır mı?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste sizin ya da tanıdığı bir yetişkinin talebi doğrultusunda ağlama davranışını kontrol etmeye çalışırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.
Çocuğunuz, dört denemenin üçünde duygularını düzenlemek için nesnelere kullanırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuza kil ile oynayıp oynamayacağını sorunuz. Oynamayı kabul ettiği anda kalıpları ve kil hamuru vererek istediği kalıplarla oluşturduğu ürünü fırınlayacağınızı, kurutacağınızı ve mıknatıs yapıştırarak magnet yapabileceğinizi anlatınız.

2 O sürpriz magnetleri hazırlarken sizin de onun için mutfakta bir sürpriz hazırlayacağınızı anlatınız. Ardından farklı odalarda etkinliklerinize başlayınız.

3 Çocuğunuzun sizin bulunduğunuz odaya gelmesi durumunda heyecanlı ses tonuyla sürprizinizi saklayarak kendi alanına gitmesi için yönlendiriniz. Bu zaman diliminde çocuğunuzun sevdiği bir şeyi onun için hazırlayabilirsiniz.

4 Çocuğunuz etkinliği bitirdiğini söylediğinde hazırladığı hamurları alarak birlikte fırınlayabilir ve birlikte mıknatıslarını yapıştırabilirsiniz.

5 Çocuğunuzun yalnız kalma süresini her etkinlikte artırarak ve dönüşlerinizde de tek başına ne kadar güzel oynadığını pekiştirerek bu kazanımı destekleyebilirsiniz.

19-24
AY

KAZANIM: DD 9.17. Bağlılık gösterdiği yetişkinin kısa süreli yokluğunda ağlamadan bekler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DK 10.4. Sosyal alanlarda ebeveyni tarafından konulan basit kurallara uyar.
- DD 9.15. Yetişkinin talebi doğrultusunda ağlama davranışını kontrol etmeye çalışır.
- DD 9.16. Duygularını düzenlemek için nesnelere kullanır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz bağlılık gösterdiği yetişkinin kısa süreli yokluğunda ağlamadan bekler mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde sizin ya da bağlılık gösterdiği diğer yetişkinin kısa süreli yokluğunda ağlamadan beklerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kil.
- Fırın.
- Kalıplar.
- Mıknatıs.
- Silikon yapıştırıcı.

UYGULAMA

Çocuğunuza kil ile oynayıp oynamayacağını sorunuz. Oynamayı kabul ettiği anda kalıpları ve kil hamuru vererek istediği kalıplarla oluşturduğu ürünü fırınlayacağını, kurutacağını ve mıknatıs yapıştırarak magnet yapabileceğini anlatınız. O sürpriz magnetleri hazırlarken sizin de onun için mutfakta bir sürpriz hazırlayacağını anlatınız. Ardından farklı odalarda etkinliklerinize başlayınız. Çocuğunuzun sizin bulunduğunuz odaya gelmesi durumunda heyecanlı ses tonuyla sürprizinizi saklayarak kendi alanına gitmesi için yönlendiriniz. Bu zaman diliminde çocuğunuzun sevdiği bir şeyi onun için hazırlayabilirsiniz. Çocuğunuz etkinliği bitirdiğini söylediğinde hazırladığı hamurları alarak birlikte fırınlayabilir ve birlikte mıknatıslarını yapıştırabilirsiniz. Çocuğunuzun yalnız kalma süresini her etkinlikte artırarak ve dönüşlerinizde de tek başına ne kadar güzel oynadığını pekiştirerek bu kazanımı destekleyebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme ve uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin etkinliğin üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında basit cümleler kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatlıkla izleyip takip edebileceği bir pozisyonda olmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için coşkulu ses tonları kullanınız.
- Uygulama sırasında kullanılan nesne sayısının çocuğunuzun oyun süresine uygun olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz nesnelere çocuğunuzun keyif alacağı nesnelere olmasına dikkat ediniz.
- Çocuğunuzun katılımını ve çabalarını pekiştirdiğinizden emin olunuz.
- Çocuğunuzun ortaya çıkardığı ürüne düzeltme yapmayınız. Olduğu gibi ürünü kabul ederek çalışma davranışını pekiştiriniz.
- Fırın gibi elektrikli eşyaların kullanımında çocuğunuzun bekleme davranışını pekiştiriniz ve tehlikeden sakınma davranışı hakkında konuşunuz.
- Eğer çocuğunuz siz odadan çıktığınızda ağlıyorsa önce sakinleştirip tekrar açıklama yapıp çocuğunuz duygusal olarak rahatladıktan sonra odadan çıkınız.
- Süreyi uzatmak için başlangıçta söylediğiniz zaman diliminden vazgeçmeyiniz. "Sen bitirdikten sonra ben geleceğim." gibi bir ifade kullandıysanız çocuğunuz "Bitti." dediğinde onun yanına gidiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizi yoğun bir şekilde kullanınız, konuşurken yavaş konuşunuz ve çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine izin veriniz. Eğer farklı bir iletişim kanalı kullanıyorsanız aynı oyunu buna göre uyarlayınız. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuz sizin onu izlediğinden ve onun da sizi izlediğinden emin olmasını sağlayınız. Negatif kuklaya yönelik duygunuzu ifade ederken çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Aynı zamanda duygularınızı jest ve mimiklerinizle destekleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizliğine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun farklı sesler ve dokularla yeni şeyler tecrübe edebileceği, kendini güvende hissedebileceği bir yer olmasına özen gösteriniz. Çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun konforlu bir pozisyonda olmasına özen gösteriniz. Seçtiğiniz etkinliği çocuğunuzun fiziksel olarak başarısızlık hissetmeden gerçekleştirebileceğinden emin olunuz. Gerekli yerlerde çocuğunuzun destekleyiniz ve ihtiyacı olan süreyi ona veriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun size soru sorması için daha çok fırsat oluşturmaya özen gösteriniz. Etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun aktif katılımını destekleyiniz ve bunun için ona süre veriniz. Bu etkinlik için gerektiğinde kendi benlik imajına yönelik tercihler sunabilirsiniz.
- Otizm Spektrum Bozukluğu ya da riski olan çocuk için seçtiğiniz etkinlik örneğünün çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz. Bilgi paylaşımı sırasında çocuğunuzun ilgisinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz. Çocuğunuzun ufak iletişim çabalarını ve ortaya koyduğu yeni davranışları takdir ederek pekiştiriniz. Çocuğunuzun sizinle göz teması kurmasını desteklemek için risk alıcı davranışlardan önce onun dikkatini üzerine çekiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun sevdiği her oyunda bu kazanımı destekleyebilirsiniz. Sevdiği oyunlar yalnız başına kaldığında süreci tolere etmesini/kabullenmesini kolaylaştırıcaktır.
- Çocuğunuzun bağımlılık gösterdiği (anne, baba, bakıcı) kişilerle bu etkinliği tekrarlayınız.
- Ev içinde oluşabilecek kısa süreli zorunlu yalnız kalma durumları için (örneğin sizin banyoya girmek zorunda olmanız vb.) güvenli bir alanda oyun seçenekleri planlayarak bu durumla ilgili çocuğunuzla konuşabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz bağlılık gösterdiği yetişkinin kısa süreli yokluğunda ağlamadan bekler mi?

Çocuğunuz üç oturum üst üste sizin ya da bağlılık gösterdiği diğer yetişkinin kısa süreli yokluğunda ağlamadan beklerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bulduğunuz ortamı market şeklinde düzenleyiniz. Çocuğunuza ve akranlarına market oyunu oynayacağını ve oyunda herkesin bir rolü olacağını anlatınız. Çocuğunuz ve akranları ile birlikte oyuncakları (yiyecekleri) raflara yerleştiriniz ve kasanın yerini belirleyiniz.

2 Daha sonra çocuğunuz ve akranlarına “Kim kasiyer olmak ister?”, “Kim çalışan olup rafları düzenlemek ister?”, “Kimler müşteri olmak ister?” gibi sorular sorarak rolleri belirleyiniz.

3 Oyun sırasında çocuğunuza ve akranlarına kasa önünde sıralarını beklemesi gerektiğini hatırlatınız.

4 Oyun sırasında çocuğunuza ve akranların rollerini değiştiriniz.

25-30
AY

- KAZANIM:**
- AE 3.12. Akranlarla farklı roller içeren oyun oynar.
  - AE 3.13. Akranları ile oyun oynarken bazen rolleri değiştirir.
  - AE 3.14. Oyunda sıra bekleyerek iş birliği yapar.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- AE 3.10. Oyun oynarken akranları ile iletişim kurar.
  - AE 3.11. Oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, akranlarıyla farklı roller içeren oyunlar oynar mı?

Çocuğunuz, akranları ile oyun oynarken bazen rolleri değiştirir mi?

Çocuğunuz, oyunda sıra bekleyerek iş birliği yapar mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde farklı roller içeren oyunlar oynarsa bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde akranları ile oyun oynarken bazen rolleri değiştirirse bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sırasını bekliyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak yiyecekler (Oynamaya uygunsa gerçek yiyecekler kullanabilirsiniz.).
- Oyuncak alışveriş arabası.
- Oyuncak kasa.

UYGULAMA

Çocuğunuza ve akranlarına market oyunu oynayacağınızı ve oyunda herkesin bir rolü olacağını anlatınız. Çocuğunuz ve akranları ile birlikte oyun alanında bir market oluşturunuz. Çocuğunuz ve akranları ile birlikte oyuncakları (yiyecekleri) raflara yerleştiriniz, kasanın yerini belirleyiniz. Daha sonra çocuğunuz ve akranlarına "Kim kasiyer olmak ister?", "Kim çalışan olup, rafları düzenlemek ister?", "Kimler müşteri olmak ister?" gibi sorular sorarak rolleri belirleyiniz. Siz de kendinize bir rol seçebilirsiniz. Eğer imkânınız varsa market çalışanlarına aynı kıyafetleri giydirebilirsiniz. Oyun sırasında alışveriş biten müşterilerin kasanın önünde sıraya geçiş sırasını beklemesini gerektiğini hatırlatınız. Çocuklar bir süre oynadıktan sonra "Haydi rolleri değişelim." diyerek yine aynı sorularla rolleri dağıtabilirsiniz. Çocuğunuz ve akranlarının her başarısını sözel pekiştiricilerle pekiştiriniz. Örneğin çocuğunuzla oynadığınız alana çeşitli hayvan figürleri, bebek gibi ve kaşık, çatal, tarak, yatak gibi nesnelere hazırlayınız. Çocuğunuzun bu oyuncakları incelemesi için zaman tanıyınız. Sonra oyuncak hayvanları beslemek için "Atın karnı acıkmış." diyerek çocuğunuzun dikkatini çekiniz. Çocuğunuz girişimde bulunmazsa "Yemeği neyle yedirelim?" diye sorunuz ve 5 saniye bekleyiniz. Tepki vermezse kaşık, tarak, yatak gibi nesnelere işaret ediniz. Kaşığı eline alırsa pekiştirerek "Aferin, haydi atın yemeğini yedir." diyerek pekiştiriniz. Tepki vermezse elinize seçtiğiniz iki nesneyi alarak "Kaşık mı tarak mı, hangisiyle yemek yenir?" diye sorunuz. Doğru tepkiyi pekiştirerek kaşığı çocuğunuza uzatınız ve oyuncak hayvanın yemeğini yedirmesini isteyiniz. Doğru tepki vermezse "Kaşıkla yemek yenir." diyerek yemek yer gibi yapınız ve çocuğunuza kaşığı uzatarak "Haydi, ata yemek yedir." deyiniz, gerekirse elinin üzerinden tutarak birlikte yediriniz. Yemek yeme eylemini diğer hayvan figürleri ile tekrarladıktan sonra "Atımızın saçlarını tarayalım.", "Saç ne ile taranır?" gibi diğer seçtiğiniz eylemlerle uygulamaya devam ediniz. En sonunda çocuğunuz sadece sözel olarak sorduğunuzda cevap verene kadar ipuçlarını (elinden tutarak yaptıрма, model olma ve jest, mimik kullanımını) geri çekerek uygulamayı sürdürünüz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Marketi oluştururken çocuklarla iş birliği yapmaya özen gösteriniz.
- Rol dağılımında bir rolü birkaç kişi isterse daha sonra rolleri değiştireceğinizi söyleyiniz ve rolleri daha sonra mutlaka değiştiriniz.
- Market oyununda gerçek yiyecekler kullanacaksanız bunların çabucak dökülüp ya da kırılarak oyunun akışını bozacak malzemeler olmamasına dikkat ediniz.
- Oyunda coşkulu bir ses tonu kullanmaya özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği, çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliğin çocuğunuzun görüş alanında gerçekleşmesine özen gösteriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun marketteki ürünlerin nerede olduğu ve oyun ortamını tanıması için oyun öncesi kullanılan tüm materyallerle dokunmasına izin veriniz. Görme yetersizliği olan çocuğunuza daha fazla zaman tanıyabilirsiniz ve yardım istediğinde onu yönlendirebilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken oyunda kullanılan nesnelere ve rollere ilişkin olan özelliklerin çocuğunuz tarafından biliniyor olmasına dikkat ediniz. Etkinliğin hızını mümkün olduğu kadar çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Market oyunu gibi farklı roller gerektiren evcilik, doktorculuk ve benzeri oyunlar oynayarak davranışın genellemesini destekleyebilirsiniz.
- Çocuğunuzun farklı akran gruplarıyla oynaması için fırsatlar sağlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, akranlarıyla farklı roller içeren oyunlar oynar mı?

Çocuğunuz, akranları ile oyun oynarken bazen rolleri değiştirir mi?

Çocuğunuz, oyunda sıra bekleyerek iş birliği yapar mı?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste akranları ile oyun oynarken bazen rolleri değiştiriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyunda sıra bekleyerek iş birliği yapıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste akranları ile farklı roller içeren oyunlar oynuyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Materyalleri kullanarak üç farklı oyun alanı oluşturunuz. Çocuğunuza ve akranlarına üç farklı oyun alanını tanıtınız.

2 Oyun alanlarında dönüşümlü olarak ve grup şeklinde oynayabileceklerini anlatınız. Herkesin grup kurma hakkının olduğunu ve istediği tüm oyun alanlarında oynayabileceklerini söyleyiniz.

3 “Şimdi, ilk kimler grup oluşturmak istiyor?” diye sorunuz. İstekli olan çocuklardan oynamak istediği oyunu ve kimlerle oynamak istediğini seçmesini isteyiniz.

25-30
AY

- KAZANIM:** • Aİ 4.3. Daha az tanıdığı çocuklar yerine, tanıdıkları ile oynamayı tercih eder.
• Aİ 4.4. Oyunun niteliğine göre arkadaşlarını seçer.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• Aİ 4.2. Sıklıkla aynı çocuklar ile aynı oyunları oynamayı tercih eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, daha az tanıdığı çocuklar yerine, tanıdıkları ile oynamayı tercih eder mi ?

Çocuğunuz, oyunun niteliğine göre arkadaşlarını seçer mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde daha az tanıdığı çocuklar yerine, tanıdıkları ile oynamayı tercih ederse bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde oyunun niteliğine göre arkadaşlarını seçerse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- İç içe geçen renkli bardaklar.
- Oyun hamuru.
- Toplar ve lobutlar.

UYGULAMA

Materyalleri kullanarak üç farklı oyun alanı oluşturunuz. Çocuğunuz ve akranlarına üç farklı oyun alanını tanıtırınız. Bu oyun alanlarında dönüşümlü olarak ve grup şeklinde oynayabileceklerini anlatınız. Herkesin grup kurma hakkının olduğunu ve istediği tüm oyun alanlarında oynayabileceklerini söyleyiniz. "Şimdi, ilk kimler grup oluşturmak istiyor?" diye sorunuz. İstekli olan çocuklardan oynamak istediği oyunu ve kimlerle oynamak istediğini seçmesini isteyiniz. Seçilen çocuğun da bu grupta olmayı istemesine dikkat ediniz. Tüm çocukların bir grup oluşmasına ve istediği oyunu oynamasına dikkat ediniz.

Çocuğunuzun gruplar ayrılırken bir gruba katılmaması durumunda hareketlerini daha fazla takip ettiği akranına doğru yönelmesini sağlayınız. Çocuğunuzun oyunun niteliğine göre arkadaşını seçmediği durumlarda daha küçük gruplarla oyunları farklı zaman diliminde tekrarlayarak daha sonraki denemelerde oyuna ilişkin arkadaş seçmesi için fırsat oluşturabilirsiniz. Yeni öğretim oturumlarında çocuğunuzun eski deneyimlerden hatırlatmalar sunarak (örneğin "Ece ile renkli bardaklardan kuleler yapmıştınız.", "Mine ile oyun hamurundan park yapmıştınız." vb.) çocuğunuzun yardımcı olabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Gruba seçilen çocukların istekli olmasına dikkat ediniz.
- Her çocuğun kendisinin de grup oluşturabileceğini ve istediği oyunu oynayabileceğini bilmesine özen gösteriniz.
- Her çocuğa sıra gelmeden oyunu sonlandırmayınız.
- Çocuğunuzun akranlarının yanında yönerge verirken, yönlendirirken mümkün olduğu kadar diğer çocukların dikkatini çekmemeye çalışınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun oyuncakları tanınması, oyun alanının nerede olduğu ve oyun ortamını tanınması için oyun öncesi kullanılan tüm materyallere dokunmasına izin veriniz. Gerekirse materyalleri siz de sözel olarak tanıtırınız. Görme yetersizliği olan çocuğunuzun etkinlik sırasında daha fazla zaman tanıyabilirsiniz ve yardım istediğinde onu yönlendirebilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Eğer çocuğunuzun hareket sınırlılığı varsa etkinliğin planlanmasında bu durumu mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken sosyal süreci algılaması ve tepki vermesi için ona ek zaman veriniz. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Evinizde, parkta oyun alanında ve kreşte bu kazanımların genellemesi çalışılabilir.
- Ev içindeki oyunlarda çocuğunuz yaptığı tercihler üzerine konuşmanız, farkındalık oluşturmanız bu kazanımların akran ilişkilerine aktarılmasını kolaylaştıracaktır (örneğin "Babanla yastık savaşı yapmayı seviyorsun.", "Benimle hamur oynamayı seviyorsun." ve "Birlikte piknik yapmamızdan keyif alıyorsun." vb.).

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz, daha az tanıdığı çocuklar yerine, tanıdıkları ile oynamayı tercih eder mi ?

Çocuğunuz, oyunun niteliğine göre arkadaşlarını seçer mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyunun niteliğine göre arkadaşlarını seçiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste daha az tanıdığı çocuklar yerine, tanıdıkları ile oynamayı tercih ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzdan daha küçük olan bir oyun arkadaşıyla (ya da kardeşıyle) aynı ortamda bulunduğunuz sırada bu etkinliğı gerçekleştirebilirsiniz.

2 Çocuklara olayı hikâye şeklinde anlatıp canlandırmalarını isteyiniz.

3 Hikâyede ağlayan arkadaşını nasıl sakinleştirebileceğini sorunuz.

4 Hikâyede ağlayan arkadaşını nasıl eğlendirebileceğinizi sorunuz.

5 Çocuğunuzun verdiği cevapları destekleyiniz.

25-30
AY

- KAZANIM:** • E 8.14. Ağlayan bir arkadaşını güldürmek için daha önceden onun hoşuna giden bir etkinliği yapar (dans eder vb.).
• E 8.15. Ağlayan kendinden küçüklerin başını okşayarak ya da sarılarak sakinleştirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- E 8.9. Ağlayan arkadaşını sakinleştirmek için, annesinin kendisini sakinleştirmek için kullandığı yöntemleri kullanır.
- E 8.10. Çılgık atan çocuğa dikkatlice bakar.
- E 8.11. Oyun oynadığı akranı çılgık attığında oyun oynamayı bırakarak şaşkınlığını gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, ağlayan bir arkadaşını güldürmek için daha önceden onun hoşuna giden bir etkinliği yapar mı?

Çocuğunuz, ağlayan kendinden küçüklerin başını okşayarak ya da sarılarak sakinleştirir mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ağlayan bir arkadaşını güldürmek için daha önceden onun hoşuna giden bir etkinliği yaparsa bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ağlayan kendinden küçüklerin başını okşayarak ya da sarılarak sakinleştirirse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Çocuğunuzdan daha küçük olan bir oyun arkadaşıyla (ya da kardeşiyle) aynı ortamda bulunduğu sırada bu etkinliği gerçekleştirebilirsiniz. Çocuklara olayı hikâye şeklinde anlatıp canlandırmalarını isteyiniz. Çocuğunuzdan daha küçük olan arkadaşının adı "Ali" olsun. "Ali parkta oynarken kaydırakta çok hızlanmış ve bir anda 'Pat!' diye yere düşmüş. Ali'nin bacağı çok acımış ve yerde oturup ağlamaya başlamış." deyiniz. Arkadaşından bu olayı canlandırmasını isteyiniz ve arkadaşını destekleyiniz. Çocuğunuza "Ali'nin yardıma ihtiyacı var. Haydi onu sakinleştirelim.", "Sakinleştirmek için ne yapabiliriz?" diyerek çocuğunuzdan bir cevap bekleyiniz. "Evet, sarılmak bence de onu sakinleştirir." diyerek birlikte Ali'ye sarılınız ve acıyan yeri ile ilgili konuşunuz. "Sanırım şu an Ali'nin biraz eğlenmeye ihtiyacı var. Ali'yi nasıl güldürebiliriz diye çocuğunuza sorunuz. "Evet! Ali tavşan gibi zıplayınca çok gülüyor! Haydi onu biraz güldürelim!" deyip Ali'nin önünde tavşan gibi zıplayabilirsiniz. Oyun sonunda çocuğunuza "Yardıma ihtiyacı olan arkadaşına çok güzel yardım ettin ve onu sakinleştirdin!" gibi cümleler kullanabilirsiniz. Çocuklara rolleri değiştirmek isteyip istemediği sorarak oyunu devam ettirebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Kendinden küçük olan arkadaşının bu rolü canlandırmak istediğinden emin olunuz.
- Hikâyeyi anlatırken eğlenceli bir hâl alması için coşkulu bir ses tonu ve mimiklerinizi kullanınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İştme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliğin tamamının çocuğunuzun görüş alanı içinde gerçekleşmesi-ne dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuza ortamı önceden tanıtmalısınız ki ağlayan arkadaşının sesine doğru rahatça hareket edebilsin. Aynı zamanda etkinlik sırasında mümkün olduğu kadar çok betimsel anlatım kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken seçtiğiniz taklitlerin çocuğunuzun yerine getirebileceği bir beceri olmasına dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızının onun öğrenme hızı ile uyumlu olmasına özellikle dikkat ediniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı malzemeler kullanarak da oynayabilirsiniz.
- Etkinliği ,çocuğunuzun hasta olan ve karnı ağrıyan arkadaşları için de bir senaryo anlatarak gerçekleştirebilirsiniz.
- Gün içerisinde bu durumda olan akranlarıyla karşılaştığında neler yaptığını gözlemleyiniz ve ona destek olunuz.
- Bu kazanımları içeren hikâyeler okuyarak çocuğunuzun destekleyebilirsiniz.
- Çocukların rolleri değişmelerini sağlayarak iki rolü de anlayıp gerçekleştirmelerinde onlara yardımcı olabilirsiniz. Ardından "Birbirinizi çok iyi tanıyorsunuz! Nasıl sakinleştireceğinizi hemen buldunuz." diyerek pekiştirebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuğunuz, ağlayan bir arkadaşını güldürmek için daha önceden onun hoşuna giden bir etkinliği yapar mı?

Çocuğunuz, kendinden küçük olan ve ağlayan çocukların başını okşayarak ya da sarılarak onları sakinleştirebilir mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste ağlayan bir arkadaşını güldürmek için daha önceden onun hoşuna giden bir etkinliği yapıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, kendinden küçük olan ve ağlayan çocukların başını okşayarak ya da sarılarak onları sakinleştirebiliyorsa ve bunu üç oturum üst üste yapıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla birlikte bir evcilik oyunu kurunuz. Evcilik oyununda günlük rutinlerinizi canlandırabilirsiniz. Evcilik oyununda siz anne ya da baba rolünde olan bebeği alınız ve çocuğunuza da çocuk rolünde olan bebeği veriniz.

2 Günlük rutinlerinizi canlandırırken çocuğunuzla özellikle yemek öncesi, sonrası rutinelere ve uyku öncesi rutinleri canlandırınız.

3 Bu rutinlerden çocuğunuzun unuttuğu şeyler olursa çocuğunuza hatırlatınız.

25-30
AY

- KAZANIM:** • SA 11.14. Uyku öncesi rutinlerin neler olduğunu söyler.
• SA 11.15. Yemek yemeden öncesi ve sonrası rutinde neler olduğunu söyler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• KKBİÖ 5.10. Daha önce belirli bir rutini olan yetişkinden aynı rutini başlatmasını bekler.
• YF 6.9. Daha önceden gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlarla mutlu olduğunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, uyku öncesi rutinlerin neler olduğunu söyler mi?

Çocuğunuz, yemek yemeden öncesi ve sonrası rutinde neler olduğunu söyler mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde uyku öncesi rutinlerin neler olduğunu söylerse bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yemek yemeden öncesi ve sonrası rutinde neler olduğunu söylerse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Bebekler.
- Oyuncak mutfak eşyaları.

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte bir evcilik oyunu kurunuz. Evcilik oyununda günlük rutinlerinizi canlandırabilirsiniz. Örneğin siz anne olan bebekle oynayınız, çocuğunuz da çocuk olan bebekle oynayabilir. Anne olan bebek yemeği hazırlasın ve yemek masasına oturmadan önce çocuğunuzla "Yemek yemeden önce yapılması gerekenleri unutma olur mu?" diye hatırlatmada bulunsun. Çocuğunuzdan oynadığı bebeğin ellerini yıkıyormuş gibi yapmasını bekleyiniz. Eğer bunu hatırlamazsa "Yemek yemeden önce ellerimizi yıkıyorduk, sanırım bebeğin bunu unuttu." gibi cümlelerle hatırlatabilirsiniz. Yemek sırasında "Bebeğin ne kadar güzel yemek yiyor sağlıklı olmak için ihtiyacı olduğu kadar yedi." gibi cümleler kullanabilirsiniz. Yemek bittikten sonra yine anne olan bebeği oynatarak ellerini yıkıyormuş gibi yapınız ve "Şimdi biraz oyun oynayalım sonra uyku vakti!" deyiniz. Eğer siz bebeğinizin ellerini yıkıyor gibi yaptığınızda çocuğunuzda bu eylemi yapmazsa "Bebeğinin elleri yağlı/kirli kalmış, bu şekilde oyuncaklarımız çok kirlenir." deyiniz ve yemekten sonra ellerini yıkaması gerektiğini hatırlatınız. Oynattığınız bebelere biraz oyun oynattıktan sonra anne olan bebeği oynatarak "Şimdi uyku vakti! Sen yatmak için hazırlandıktan sonra bana seslen olur mu?" deyiniz. Çocuğunuzdan uyku öncesi yaptığı rutinleri bebek üzerinden yapmasını bekleyiniz. Unuttuğu bir şey olursa ona hatırlatınız. Örneğin "Dişlerini fırçalamayı unuttun, fırçalamazsan dişlerin çürüyebilir." gibi cümlelerle hatırlatabilirsiniz. Oyun sonlarında çocuğunuzla oynadığınız oyunu anlatmasını isteyiniz. Rutinlere ilişkin atladığı basamaklar varsa oyunu tekrarlayarak öğretime devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve oyuncuğın üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sizi rahatça izleyebileceği biçimde yüz yüze oturunuz.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun yumuşak, sevecen ve coşkulu olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında rutinleri çocuğunuzun hemen yapmasını beklemeyiniz bunun için çocuğunuzla biraz zaman tanıyınız. Eğer yapmazsa hatırlatabilirsiniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımları fırsat bulduğunuz alanlarda farklı etkinliklerle tekrarlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Oyun esnasında daha fazla jest ve mimik kullanınız. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine imkân tanıyınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken oyun alanınızı daha dar ya da sınırlı bir hâle getirebilirsiniz. Ortam hakkında daha fazla bilgi verebilirsiniz ve etkinlik öncesi hangi oyuncakları kullanacaksınız onlara dokunup tanımasını sağlayabilirsiniz. Etkinlik sırasında da mümkün olan en fazla düzeyde betimsel anlatımı kullanabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılığı olan çocuğunuz için oyun materyallerini ve kurallarını onun bağımsız hareket edebileceği derecede uyarlayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlikte yer alan becerilerin uygun basamaklara bölünmüş olduğundan emin olunuz. Gerekirse özel eğitim öğretmeninizden destek alınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla onun rutinlerinin de içinde bulunduğu hikâyeler anlatabilirsiniz ve bazı yerleri atlayarak çocuğunuzun tamamlamasını bekleyebilirsiniz.
- Çocuğunuzun yemek ve uyku ile ilgili olan rutinleri hakkında birlikte bir şarkı oluşturabilirsiniz. Bu rutinler sırasında şarkıyı söyleyerek çocuğunuzun rutinleri unutmamasını sağlayabilirsiniz.
- Çocuğunuzun gün içerisinde yapmayı unuttuğu rutinleri eğlenceli bir şekilde hatırlatarak kalıcılığını sağlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, uyku öncesi rutinlerin neler olduğunu söyler mi?

Çocuğunuz, yemek yemeden öncesi ve sonrası rutinde neler olduğunu söyler mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste uyku öncesi rutinlerin neler olduğunu söylüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yemek yemeden öncesi ve sonrası rutinde neler olduğunu söylüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Bir oda içerisinde çocuğunuzun sevdiği oyuncuğı saklayacağınızı ve onu bulmasını istediğinizi soyleyiniz.

2 Çocuğunuzun gormediği sırada oyuncuğı bulabileceği bir yere saklayınız ve arayıp bulmasını isteyiniz.

3 Çocuğunuz oyuncuğı aradığı sırada “Evet, çok yaklaştın,” “İşte bulduun!” gibi cumleler kullanarak oyunu daha eğlenceli hale getirebilirsiniz.

4 Çocuğunuz oyuncuğı bulunca tebrik edip çocuğunuzun saklamasını isteyiniz ve siz arayınız.

5 Bir sonraki adımda yakınınızda olan bir kişiden oyuncuğı saklamasını isteyiniz ve çocuğunuzla birlikte yardımlaşarak oyuncuğı arayabilirsiniz. Oyuncuğı bulduğunuzda “ak! Birlikte çok kolay bulduk.” diyebilirsiniz ve yardımı için çocuğunuza teşekkur edebilirsiniz.

25-30
AY

KAZANIM: SA 11.16. Kaybolan oyuncuğunu aramada yetişkine yardım ederek karmaşık ilişkiler kurar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.6. Yaptığı davranışın sonucunu kontrol eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, kaybolan oyuncuğunu aramada yetişkine yardım ederek karmaşık ilişkiler kuruyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde kaybolan oyuncuğunu aramada yetişkine yardım ederek karmaşık ilişkiler kuruyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuzun sevdiği bir oyuncak.

UYGULAMA

Bir oda içerisinde çocuğunuzun sevdiği oyuncuğu saklayacağınızı ve onu bulmasını istediğinizi söyleyiniz. Çocuğunuzun görmediği sırada oyuncuğu bulabileceği bir yere saklayınız ve arayıp bulmasını isteyiniz. Çocuğunuz oyuncuğu aradığı sırada "Evet, çok yaklaştın.", "İşte bulduun!" gibi cümleler kullanarak oyunu daha eğlenceli hâle getirebilirsiniz. Çocuğunuz oyuncuğu bulunca tebrik edip çocuğunuzun saklamasını isteyiniz ve siz arayınız. "Bulamıyorum biraz yardımcı olur musun?"; "Çok gizli bir yere saklamışsın galiba." gibi cümleler kullanabilirsiniz. Daha sonra yakınızda olan bir kişiden oyuncuğu saklamasını isteyiniz ve çocuğunuzla birlikte yardımlaşarak oyuncuğu arayabilirsiniz. Oyuncuğu bulduğunuzda "Çak! Birlikte çok kolay bulduk." diyebilirsiniz ve yardımı için çocuğunuza teşekkür edebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyuncuğu çocuğunuzun bulmakta çok zorlanacağı yerlere saklamayınız, uzun süren arama onun hevesini kaçırabilir.
- Uygulama sırasında oyuncuğu hemen görmüş olsanız bile biraz arıyormuş gibi yapabilirsiniz.
- Uygulama sırasında oyuncuğu ararken meraklı, bulduğunuz sırada coşkulu bir ses tonu kullanmaya özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İştih yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Oyun esnasında daha fazla jest ve mimik kullanınız. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine imkân tanıyınız. Oyuncuğu bulmaya çok yaklaştığı sırada daha endişeli bir yüz ifadesiyle çocuğunuza ipucu verebilirsiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken öncelikle oynadığınız alanın daha dar olmasını sağlayınız ve saklayabileceğiniz yerleri önceden çocuğunuza tanıtırınız. Sakladığınız oyuncuğun ses çıkaran bir oyuncak olmasına özen gösteriniz. Oyuncuğu bulması için daha fazla vakit veriniz ve aradığı sırada daha fazla ipucu veriniz. Etkinlik sırasında çocuğunuzun yönlendirmek için betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Etkinlik materyallerini ve kurallarını onun bağımsız hareket edebileceği derecede uyarlayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken daha fazla ipucu kullanabilirsiniz. Aynı zamanda etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Kaybolan nesneyi bulma oyununda, oyuncak dışında farklı nesnelere kullanabilirsiniz. Neyi saklamak istediğini çocuğunuza sorabilirsiniz.
- Etkinlik dışında kaybettiğiniz eşyanızı ararken de çocuğunuzdan yardım isteyerek karmaşık ilişkiler kurmasını sağlayabilirsiniz. "Anahtarı masanın üstüne koymuştum sence nereye gitmiş olabilir?"; "Acaba masanın altına mı düştü?" gibi cümleler kullanarak çocuğunuzdan da tahminler bekleyebilirsiniz.
- Oyun alanını genişleterek ve farklılaştırarak kazanımın genellenmesine destek olabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, kaybolan oyuncuğunu aramada yetişkine yardım ederek karmaşık ilişkiler kuruyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste kaybolan oyuncuğunu aramada yetişkine yardım ederek karmaşık ilişkiler kuruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla oynamaktan keyif aldığı bir oyun oynamak için bir oyun ortamı oluşturunuz. Oyuncaklar etrafa dağılıp oyun bittiğinde çocuğunuza “Haydi bakalım, şimdi oyuncakları toplama zamanı!” diyebilirsiniz ve çocuğunuza oyuncakları toplarken yardım edebilirsiniz.

2 Oyuncakları toplamayı eğlenceli bir hâle getirmek için “Aaa yaramaz bir oyuncak koltuğun altına kaçmış, benden kaçamazsın! İşte yakaladım seni!” gibi cümleler kullanabilirsiniz.

3 Çocuğunuzun da toplaması için “Küçük araba masanın altına saklanmış, haydi onu kutusuna koy!” gibi cümleler kullanabilirsiniz.

4 Oyuncakları topladıktan sonra temizliğe yardım etmesi için çocuğunuza “Dağıttığımız tüm oyuncakları topladık ama kutuları kirlenmiş. Haydi kutuları temizleyelim.” diyebilirsiniz. Kendiniz ve çocuğunuz için birer tane bez getiriniz ve kutuları birlikte temizleyiniz.

25-30
AY

KAZANIM: SA 11.17. Gün bitiminde oyuncaklarını yerine koymak suretiyle temizliğe yardım ederek yetişkinle karmaşık ilişki kurar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.6. Yaptığı davranışın sonucunu kontrol eder.
- DG 7.16. Kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterir.
- YF 6.11. Performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder.
- SA 11.10. Emin olamadığı durumlarda yetişkinden onay alır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, gün bitiminde oyuncaklarını yerine koymak suretiyle temizliğe yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kurar mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde gün bitiminde oyuncaklarını yerine koymak suretiyle temizliğe yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kuruyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunuzun sevdiği oyuncaklar.
- Oyuncak kutusu.

UYGULAMA

Çocuğunuzun oynamaktan keyif aldığı bir oyun oynayınız. Oyuncaklar etrafa dağılıp oyun bittiğinde çocuğunuza "Haydi bakalım, şimdi oyuncakları toplama zamanı!" diyebilirsiniz ve çocuğunuza oyuncakları toplarken yardım edebilirsiniz. Oyuncakları toplamayı eğlenceli bir hâle getirmek için "Aaa yaramaz bir top koltuğun altına kaçmış, benden kaçamazsın! İşte yakaladım seni!" gibi cümleler kullanabilirsiniz. Çocuğunuzun da toplaması için "Küçük araba masanın altına saklanmış, haydi onu kutusuna koy!" gibi cümleler kullanabilirsiniz. Oyuncakları topladıktan sonra temizliğe yardım etmesi için çocuğunuza "Dağıttığımız tüm oyuncakları topladık ama kutuları kirlenmiş. Haydi kutuları temizleyelim." diyebilirsiniz. Kendiniz ve çocuğunuz için birer tane bez getiriniz ve kutuları temizleyiniz. Kutuları silerken "Hoop, tüm mikroplar gitti, güle güle mikroplar.", "Sildiğin kutu ne kadar temiz görünüyor." gibi cümleler kullanabilirsiniz. Çocuğunuzun yerine getirmediği basamaklarda aşamalı olarak ona yardım ediniz ve etkinliğin tamamlanmasını sağlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında oyuncak toplamayı ve temizlik yapmayı eğlenceli hâle getirebilmek için coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuz temizliğe yardım ederken çocuğunuzdan detaylı bir temizlik beklemeyiniz ve çocuğunuzun çabasını takdir ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Oyun esnasında daha fazla jest ve mimik kullanınız. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine imkân tanıyınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun oynadığınız oyuncakları toplarken ve oyuncakların yerini bulması konusunda çocuğunuzu yönlendirebilirsiniz ve çocuğunuza daha fazla zaman tanıyabilirsiniz. Oyuncak kutusunu temizlerken çocuğunuzu destekleyebilirsiniz. Etkinlik sırasında betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türüne göre düzenleyiniz. Etkinlik materyallerini ve kurallarını çocuğunuzun bağımsız hareket edebileceği şekilde belirleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin içerdiği becerilerin basamaklandırılmasının doğru olduğundan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Uygulama sonrası da dağıttığı oyuncakları toplaması için farklı etkinlikler düzenleyebilirsiniz.
- Dağıttığı oyuncakları toplamayı bir alışkanlık hâline getirmesi için farklı ortamlarda örneğin başka bir evde misafirken de çocuğunuza hatırlatınız ve destekleyiniz.
- Temizliğe yardım etme davranışını daha kalıcı hâle getirmek için siz temizlik yaparken çocuğunuza da keyif alabileceği küçük görevler verebilirsiniz.
- Ev içindeki bireylerin evin temizliği, sofranın hazırlanması, kaldırılması gibi rutinlerde görev alarak model olması bu kazanımı destekleyecektir.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, gün bitiminde oyuncaklarını yerine koymak suretiyle temizliğe yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kurar mı?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste gün bitiminde oyuncaklarını yerine koymak suretiyle temizliğe yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kuruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla bahçede toprakla oynayabilir ya da evde boyalarla giysilerinizi kirletebilirsiniz. Çocuğunuzun giysilerinin değişmesi gerektiğinde ona “Tişörtün çok kirlenmiş, haydi kirliyi çıkarıp temiz bir tişört giyelim.” diyebilirsiniz.

2 Çocuğunuzun giysi dolabının önüne gitmesi için “Dolabın önüne önce giden kazanır.” deyip koşabilirsiniz.

3 Dolaptan giyeceği giysiyi onun seçmesi için “Giymek istediğin tişört hangisi?” diye sorabilirsiniz. Çocuğunuz tişörtü seçtikten sonra “Evet bu çok güzel bir tişört.” diyebilirsiniz.

4 Çocuğunuzun kirli olan tişörtü çıkarırken kollarını kaldırması için “Kollarını kaldırınca ne kadar uzun oluyorsun biliyor musun?” diye sorabilirsiniz. Çocuğunuz kollarını kaldırınca “İşte bak tam burama geliyor, çok uzamışsın!” diyebilirsiniz.

5 Kirli tişörtü çıkartarak temiz olan tişörtün kollarını ve kafasını geçirip “Devamını sen yapabilirsin.” diyerek onun giymesini bekleyebilirsiniz.

6 Temiz tişörtünü giydikten sonra gıdıklanmaktan hoşlanıyorsa ya da aranızda bu tarz oyunlar varsa bunları oynayabilirsiniz.

25-30
AY

KAZANIM: SA 11.18. Giyinme konusunda yetişkine yardım ederek yetişkinle karmaşık ilişki kurar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- YF 6.8. Başarısızlığı deneyimlese de yaptığı etkinliği tamamlamak için denemeler yapar.
- YF 6.9. Daha önceden gördüğü bir görevi tamamladığında sözel ve sözel olmayan davranışlarla mutlu olduğunu gösterir.
- YF 6.10. Amaca yönelik yeni bir yol deneyip başarılı olduğunda heyecanla bu oyunu devam ettirir.
- YF 6.11. Performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz giyinme konusunda size yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kurar mı?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde giyinme konusunda size yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kuruyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Boyalar.
- Temiz tişört.

UYGULAMA

Çocuğunuzla bahçede toprakla oynayabilir ya da evde boyalarla oynayarak giysilerinin kirlenmesini sağlayabilirsiniz. Çocuğunuzun giysilerinin değişmesi gerektiğinde "Tişörtün çok kirlenmiş, haydi kirliyi çıkarıp temiz bir tişört giyelim." diyebilirsiniz. Çocuğunuzun giysi dolabının önüne gitmesi için "Dolabın önüne önce giden kazanır." deyip koşunuz. Dolaptan giyeceği giysiyi onun seçmesi için "Giymek istediğin tişört hangisi?" diye sorunuz. Çocuğunuz tişörtü seçtikten sonra "Evet bu çok güzel bir tişört." diyebilirsiniz. Çocuğunuzun kirli olan tişörtü çıkarırken kollarını kaldırması için "Kollarını kaldırınca ne kadar uzun oluyorsun biliyor musun?" diye sorabilirsiniz. Çocuğunuz kollarını kaldırınca "İşte bak tam burama geliyorsun, çok uzamışsın!" diyebilirsiniz. Kirli tişörtü çıkartarak temiz olan tişörtün kollarını ve kafasını geçirip "Devamını sen yapabilirsin." diyerek onun giymesini bekleyiniz. Çocuğunuz giydirilmeye yardımcı olmazsa zorlanma sesleri çıkartarak "İlmi yapamıyorum, sen yap." diyerek çocuğunuzun yönlendiriniz. Temiz tişörtünü giydikten sonra gıdıklanmaktan hoşlanıyorsa ya da aranızda bu tarz oyunlar varsa bunları oynayabilirsiniz. "Yeni tişörtün sana çok yakıştı ve çok güzel kokuyor." diyebilirsiniz. Çıkardığı kirli tişörtü kirli sepetine atması için "Kirli çamaşırlar hooop kirli sepetine!" diyebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun giysilerinin kirlenmesinden çekinmeyiniz hatta kirlenmesine yönelik etkinliklerle başlayınız.
- Uygulamanın eğlenceli bir hâle gelmesi için coşkulu bir ses tonu kullanmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun giysisini çıkarıp giyerken kendi başına yapabildiği yerlerde çocuğunuza müdahale etmeyiniz kendisi yapması için zaman veriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İştme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Oyun esnasında daha fazla jest ve mimik kullanınız. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine imkân tanıyınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun giysisini değiştirmesi gerektiğini fark edebilmesi için suyla oynayıp üzerini ıslatabilirsiniz. Giysisini değiştirmek için giysi dolabına koşmak yerine sevdiği bir şarkıyı söyleyerek gidebilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Etkinlik materyallerini ve kurallarını onun bağımsız hareket edebileceği derecede uyarlayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin içerdiği becerinin uygun basamaklara bölünmüş olduğundan ve uygun yöntemin seçilmiş olduğundan emin olunuz. Gerekirse bir özel eğitim öğretmenin-den bu konuda yardım alınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla birlikte bulduğunuz anlamsız kelimelerin her biri bir hareketi temsil edecek şekilde anlaşabilirsiniz. Örneğin siz "Hop!" dediğinizde çocuğunuz kollarını yukarıya kaldıracak "Güm!" dediğinizde aşağıya indirecek gibi şaşırdığında gülerken "Aaa şaşırdın 'Güm'de kollar aşağı!" gibi eğlenceli oyunlar bulabilirsiniz.
- Uygulamadan sonra da çocuğunuzla giyinirken söyleyebileceğiniz şarkı veya tekerleme üretebilir giyinirken eğlenebilirsiniz.
- Farklı kıyafet, farklı kişi (çocuğunuzun birincil bakımından sorumlu olan kişiler) ve farklı ortamlarda (örneğin başka bir evde giyinme için kullanılacak bir oda, giyinme kabini vb.) bu kazanımı çalışarak destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz giyinme konusunda size yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kuruyor mu?

Çocuğunuz üç oturum üst üste giyinme konusunda size yardım ederek sizinle karmaşık ilişki kuruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla aynanın karşısına oturunuz ve yüz boyalarını yanınıza alınız.

2 Çocuğunuza “Ben kedi olmak istiyorum, benim yüzüme kedi yüzü çizebilir misin?” diyebilirsiniz. Çocuğunuz yüzünüzü boyarken ona yardımcı olabilirsiniz.

3 Yüzünüz boyandıktan sonra çocuğunuza “Beni izle! Ben kedi oldum!” diyerek yerde dizlerinizin üzerinde yürüyerek kedi taklidi yapınız.

4 Sizin taklidiniz bitince çocuğunuza “Sen hangi hayvan olmak istersin?” diye sorunuz.

5 İsteddiği hayvanı yüzüne çizerek onun da taklit yapmasını isteyiniz.

6 Seçtiği hayvanı taklit ederken “Beni izle!” deyip sizin dikkatinizi çekmesini bekleyiniz.

25-30
AY

KAZANIM: Yİ 2.20. Yeni becerisini öz beğeniyle göstermeden önce aile üyesine "Beni izle!" diyerek aile üyesinin dikkatini çeker.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.14. Ebeveyninin günlük işlerine kendi isteklerini eklenmesini ister.
- Yİ 2.17. Oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol eder.
- Yİ 2.18. Yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yeni becerisini öz beğeniyle göstermeden önce aile üyesine "Beni izle!" diyerek aile üyesinin dikkatini çekiyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde yeni becerisini öz beğeniyle göstermeden önce aile üyesine "Beni izle!" diyerek aile üyesinin dikkatini çekiyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Yüz boyası.

UYGULAMA

Çocuğunuzla aynanın karşısına oturunuz ve yüz boyalarını yanınıza alınız. Çocuğunuza "Ben kedi olmak istiyorum, benim yüzüme kedi yüzü çizebilir misin?" diyebilirsiniz. Çocuğunuz yüzünüzü boyarken ona yardımcı olabilirsiniz. Yüzünüz boyandıktan sonra çocuğunuza "Beni izle! Ben kedi oldum!" diyerek yerde dizlerinizin üzerinde yürüyerek kedi taklidi yapabilirsiniz. "Beni izle! Kedi gibi yürüyorum.", "Bak! Şimdi kedi gibi süt içeceğim." diyebilirsiniz. Sizin taklidiniz bitince çocuğunuza "Sen hangi hayvan olmak istersin?" diye sorunuz. İsteddiği hayvanı yüzüne çizerek onun da taklit yapmasını isteyiniz. Seçtiği hayvanı taklit ederken "Beni izle!" deyip sizin dikkatinizi çekmesini bekleyiniz. Evde bulunan diğer bireylere kedi taklidi yapması konusunda çocuğunuzu yönlendiriniz. Çocuğunuz taklit ederek ve beni izle diyerek diğer kişilerin dikkatini çekerse çocuğunuzu anne kedi rolünde pekiştiriniz. Taklit edip göstermemesi durumunda çocuğunuza model olarak oyunu devam ettiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve etkinlik üzerinde olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun taklidini yapacağı hayvanı kendisinin seçmesine özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuza yüzünü boyaması için yeterince zaman tanıyınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun "Beni izle!" diyerek sizin dikkatinizi çektikten sonra taklidini yaptığında çocuğunuzu destekleyecek cümleler kullanınız.
- Evdeki diğer bireyleri etkinliğin amacı konusunda önceden bilgilendiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun dikkatini çekmek için çocuğunuza dokunarak sizi izlemesini sağlayabilirsiniz ve çocuğunuzun da bu şekilde yapmasına model olabilirsiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken boyalar yerine peluş hayvan kulakları ve kuyrukları hazırlayarak oyunu oynayabilirsiniz. Etkinlik sırasında betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun hareket sınırlılığı varsa etkinliği düzenlerken bu durumu mutlaka göz önünde bulundurunuz. Etkinlik materyallerini ve kurallarını onun bağımsız hareket edebileceği derecede uyarlayınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Aynı zamanda etkinliğin çocuğunuzun kavramsal düzeyi ve taklit becerileri seviyesinde oyunu basitleştirebilirsiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği çocuğunuzun hoşuna gidebilecek farklı materyaller ve ortamlarda da gerçekleştirebilirsiniz.
- Çocuğunuzun yeni becerisini sadece size değil diğer aile üyelerine de göstermesi için çocuğunuzu destekleyebilirsiniz.
- Çocuğunuz yeni becerilerini göstermek için yanınıza geldiğinde çocuğunuzu destekleyecek cümlelerle geri dönüt veriniz böylece bu kazanımı genellebilir ve kalıcılığını sağlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yeni becerisini öz beğeniyle göstermeden önce aile üyesine "Beni izle!" diyerek aile üyesinin dikkatini çekiyor mu?

Çocuğunuz üç oturum üst üste yeni becerisini öz beğeniyle göstermeden önce aile üyesine "Beni izle!" diyerek aile üyesinin dikkatini çekiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun oynamaktan ke-yif aldığı ve en çok oynamak istediğı oyunu oynamak için uygun bir pozis-yona yerleşiniz.

2 Çocuğunuzun sevdiği ve rutini olan bir oyunu oynamaya başlayınız (örneğin araba sür-mek için parkur oluşturma vb.).

3 Çocuğunuzun oynadığı oyun-dan sıkıldığını düşündüğünüzde rutini değiştirmeye çalışınız. Örneğin "Haydi bu parkuru bozup yerine daha uzu-nunu yapalım." ya da "Sence nasıl bir değişiklik yapabiliriz?", "Evet, bu çok güzel bir fikir. Haydi bir de onu dene-yelim!" diyerek rutini onun değiştir-mesini sağlayabilir ve onu destekle-yebilirsiniz.

25-30
AY

KAZANIM: Yİ 2.21. Yetişkinle belirli bir rutin içinde oynarken rutini değiştirmek için yeni yollar dener.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.11. Oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım eder.
- Yİ 2.14. Ebeveyninin günlük işlerine kendi isteklerini eklenmesini ister.
- YF 6.11. Performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz yetişkinle belirli bir rutin içinde oynarken rutini değiştirmek için yeni yollar dener mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde yetişkinle belirli bir rutin içinde oynarken rutini değiştirmek için yeni yollar denerse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Arabalar.
- Parkur.

UYGULAMA

Çocuğunuzun oynamaktan keyif aldığı, rutin bir şekilde oyuna devam ettiği ve oynamak istediği oyunu oynayabilirsiniz (örneğin "Bu oyun arabalara bir parkur yapıp bu yollar üzerinde araba sürmek olsun." vb.). Çocuğunuzun bu oyuna oynama süresini önceden gözlemleyiniz ve belirlediğiniz sonlanma süresinden önce oyundaki rutinleri değiştiriniz. Örneğin "Haydi bu parkuru bozup yerine daha uzununu yapalım." ya da "Sence nasıl bir değişiklik yapabiliriz?", "Evet, bu çok güzel bir fikir. Haydi bir de onu deneyelim!" diyerek rutini onun değiştirmesini sağlayabilir ve onu destekleyebilirsiniz.

Çocuğunuzun bir sonraki oyunda var olan rutinler yerine yeni oyun örüntüleri ya da rutinleri geliştireyorsa bu kazanıma artı veriniz. Çocuğunuz rutini devam ettirirse onun için daha eğlenceli olabileceğini düşündüğünüz (örneğin koltuk yastıklarından tüeller ve köprüler ekleyerek arabayı yıkamacıya götürmek vb.) yeni örneklerle çocuğunuza model olmaya devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzla aynı boy hizasında oturmaya dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında rutini değiştirirken çocuğunuzun fikrini almayı ve bu fikri desteklemeye özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun destekleyecek cümleler kullandığınızda samimi ve coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Çocuklar ihtiyacı olduğu sürece aynı oyuna devam ederler. Oyun içinde olan rutinleri değiştirmek için çabalarken çocuğunuzun kaygılanmamasına, daha yumuşak geçişler yaparak oyundan keyif alması için çabalamaya devam ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliğin çocuğunuzun görüş alanının içinde gerçekleştiğinden emin olunuz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu kazanıma yönelik etkinlik gerçekleştirirken dokunsal uyarılara ağırlık veren bir oyun rutini belirleyiniz. Bu oyunun daha önce çocuğunuzun oynadığı ve belirli bir rutini olan bir oyun olmasına özellikle dikkat ediniz. Etkinlik sırasında betimsel anlatımı yoğun bir şekilde kullanınız. Aynı zamanda oynamaktan keyif aldığı bir oyun üzerinde nasıl bir değişiklik yapabileceğinizi sorarak çocuğunuzun rutini değiştirmek için yeni yollar denemeye teşvik ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türüne ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılığı varsa etkinliğin düzenlenmesinde mutlaka bu durumu göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken rutin değişikliklerini basitten zora doğru gerçekleştiriniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı materyallerle ve farklı ortamda gerçekleştirebilirsiniz.
- Bu kazanımı genellemek için çocuğunuzun sıkıldığını düşündüğünüz etkinliklerde nasıl bir değişiklik yapabileceğinizi çocuğunuza sorarak ya da kendiniz bir fikir söyleyerek genelleyebilirsiniz.
- Oyunlarda kişi genellemesi varsa farklı kişilerle farklı oyunları oynayarak bu kazanımı destekleyebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, yetişkinle belirli bir rutin içinde oynarken rutini değiştirmek için yeni yollar deniyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yetişkinle belirli bir rutin içinde oynarken rutini değiştirmek için yeni yollar deniyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla birlikte parka gidiniz.

2 Çocuğunuzla birlikte oynamaktan keyif alabileceği bir oyun oluşturunuz.

3 Oyun sırasında aşamalı olarak uzaklaşınız. Çocuğunuza mutlaka uzaklaştığınızı ve bulunduğunuz yeri söyleyiniz.

25-30
AY

KAZANIM: Yİ 2.22. Ebeveynlerinden uzakta rahatlıkla oynar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.15. Kaygılı olduğunda ebeveyni ile duygusal ve fiziksel temas arar.
- Yİ 2.16. Yorgun ya da öfkeli olduğunda ebeveyni fiziksel olarak takip ederek ilgi ister.
- Yİ 2.17. Oyun oynarken yetişkinin dikkatini bakışları ile kontrol eder.
- Yİ 2.18. Yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol eder.
- Yİ 2.19. Güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergiler

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sizden uzakta rahatlıkla oynuyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sizden n uzakta rahatlıkla oynuyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte parka gidiniz. Çocuğunuz için bir parkur oluşturunuz. Örneğin iki kez kaykaydan kayıp üç kez trambolinde zıplayınca parkur bitmiş olsun. Bunu çocuğunuza anlatınız ve parkur bittiğinde yanınıza gelip “çak” yapmasını isteyiniz. “Haydi bakalım oyun başlasın!” diyerek onu oyuna yönlendiriniz. Çocuğunuz koşarken “Unutma kaykaydan iki kez!”, “Eveet şimdi trambolin!”, “Çok iyiydin, kocaman çak!” diyebilirsiniz. Parkuru her bitirdiğinde bittiğinde biraz daha uzaklaşınız ve çocuğunuzla mutlaka uzaklaştığınızı ve yerinizi bildiriniz. Oyun bittiğinde yakınızdaki banka oturarak “Ben burada oturup senin oyununu izleyeceğim, yardıma ihtiyacın olduğunda bana ulaşabilirsin.” diyebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında bir turu nasıl oluşturacağınızı çocuğunuzdan da fikir alarak oluşturabilirsiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun motivasyonunu artırmak için onu destekleyecek cümleler kullanabilirsiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzdan yavaş yavaş uzaklaştığınızı çocuğunuza bildiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken önce etkinliği düzenleyiniz. Çocuğunuzun oynamaktan zevk aldığı oyunlarla bir sıralama oluşturunuz. Çocuğunuz bu sıralamayı takip ederken siz ondan uzaklaşınız ve uzaklaşırken yerinizi belirten konuşmalar gerçekleştiriniz. Çocuğunuzun bu kazanımı elde edebilmesi için size gereksinimi olduğunda size ulaşabileceğine yönelik güveninin oluşması son derece önemlidir. Eğer çocuğunuz bu kazanımı edinmek için direnç gösteriyorsa daha önce çocuğunuzla sizin aranızda olan güven ilişkisini gözden geçiriniz. Eksiklikleriniz varsa bu eksiklikleri gidermek için gerekli düzenlemeleri yapınız. Ayrıca çocuğunuzun parkta oynayabileceği alanı tanıtarak sınırları belirleyebilir ve ona göre bir oyun seçebilirsiniz. Çocuğunuzun kendisini güvende hissedebileceği uzaklıkta konumuzu çocuğunuza belirtebilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılıklarını mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını ve oyun sıralamasında yer alan oyun sayısını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuza rutini öğrenmesi için ek zaman veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı materyaller kullanarak ve farklı ortamlarda gerçekleştirebilirsiniz.
- Uygulama sonrası çocuğunuzla daha önce gitmediği bir yere gittiğinizde aşamalı olarak uzaklaşarak rahatlıkla oyun oynamasını sağlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, ebeveynlerinden uzakta rahatlıkla oynuyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste ebeveynlerinden uzakta rahatlıkla oynuyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla yerde yüz yüze olacak şekilde oturunuz.

2 Yavru ve ebeveyn rolünde olabilecek 2 oyuncak alınız.

3 Çocuğunuza ebeveyn oyuncacı veriniz, kendinize yavru olanı alınız.

4 Kazanımla ilgili bir hikâye anlatarak oyuncaklarla bu hikâyeyi canlandırınız.

5 Oyuncakları değışmeyi teklif ediniz ve yavru olan oyuncacı ona vererek benzer bir hikâye anlatınız. Çocuğunuzdan oynattığı oyuncak üzerinden yarasını ya da acıyan yerini göstererek sizden ilgi talep etmesini bekleyiniz.

25-30
AY

KAZANIM: Yİ 2.23. Yarasını ya da acıyan yeri göstererek yetişkinden ilgi talep eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- Yİ 2.15. Kaygılı olduğunda ebeveyni ile duygusal ve fiziksel temas arar.
- Yİ 2.16. Yorgun ya da öfkeli olduğunda ebeveyni fiziksel olarak takip ederek ilgi ister.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, yarasını ya da acıyan yeri göstererek yetişkinden ilgi talep ediyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yarasını ya da acıyan yerini göstererek yetişkinden ilgi talep ediyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Anne baba ve yavrusu olabilecek oyuncaklar.
- Taş.
- Yuva yapılabilecek kumaş.
- Leğen.
- Su.
- Yara bandı.

UYGULAMA

Çocuğunuzla yerde yüz yüze olacak şekilde oturunuz. Yavru ve ebeveyn rolünde olabilecek 2 oyuncak alınız. Çocuğunuza ebeveyn oyuncacı veriniz ve kendinize yavru olanı alınız. Kazanım ile ilgili bir hikâye anlatarak oyuncaklarla bu hikâyeyi canlandırınız. "Örneğin anne ördek ve yavru ördek göl kenarında geziyorlarmış. Yavru ördek taşa takılmış ve düşmüş! Dizi kanamaya başlamış. Hemen ağlayarak annesini çağırmış ve yarasını göstermiş." deyiniz. Bu sırada elinizdeki yavru ördekle hikâyeyi canlandırınız. "Annesi koşarak yavru ördeğin yanına gitmiş. Hemen yavru ördeğe sarılmış ve onu sakinleştirmiş, öpmüş sonra yavru ördeğin yarasını sarmış. Yuvalarına dönmüşler. Yavru ördek baba ördeğe yarasını göstermiş. Baba ördek yavru ördeğe sarılmış ve beraber dinlenmişler. Sonra birlikte göle yüzmeye gitmişler." diye anlatınız. Çocuğunuzdan elinde olan anne ördek ile anlattıklarınızı canlandırmasını isteyiniz ve onu destekleyiniz. Daha sonra oyuncakları değiştirmeyi teklif ediniz ve yavru olan oyuncacı ona vererek benzer bir hikâyeye anlatınız. Eğer çocuğunuz bu oyundan keyif aldıysa hikâyeyi çeşitlendirerek devam edebilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve oyuncaklar üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzla yüz yüze olabileceğiniz bir konumda oturmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında anlattığınız olaya uygun ses tonu kullanmaya dikkat ediniz.
- Oyun için materyal seçerken çocuğunuzun isteklerini ön planda tutunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliğin bütün aşamalarının çocuğunuzun görüş alanı içinde gerçekleştiğinden emin olunuz. Oyun esnasında daha fazla jest ve mimik kullanınız. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınıza incelemesine imkân tanıyınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlikte kullandığınız materyalleri tanıması için oyun öncesi dokunmasına izin veriniz. Hikâyeyi anlatırken ses tonunuzu daha etkili bir şekilde kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılığı varsa etkinliği düzenlerken bu durumu mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun öğrenmesi için ona ek süre veriniz ve yeteri kadar tekrar yaptığınızdan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuza bu kazanımı içeren hikâyeler anlatabilirsiniz.
- Uygulama sonrası çocuğunuzu bu kazanımı gösterebileceği ortamlarda gözlemleyiniz ve çocuğunuzu destekleyiniz. Örneğin kolunuzu sinek ısırıldı ve kızardı bunu çocuğunuzla paylaşarak çocuğunuzun da böyle bir durumda sizden ilgi talep etmesini sağlayabilirsiniz.
- Çocuğunuz acıyan bir yerini gösterdiğinde çocuğunuza yeterince ilgi göstererek bu gibi durumlarda ilgi talep etmesini artırabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, yarasını ya da acıyan yeri göstererek yetişkinden ilgi talep ediyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yarasını ya da acıyan yeri göstererek yetişkinden ilgi talep ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla yüz yüze gelecek şekilde karşılıklı oturunuz.

2 Daha önce hazırladığınız etkinlik kartlarını ve zarı çocuğunuza tanıtınız.

3 Sonra çocuğunuza "Haydi kendin için bir renk seç." diyerek zarın üzerinde olan 2 renkten birini seçmesini sağlayınız.

4 Sonra zarı atarak kimin rengi geldiye "Ben" ya da "Sen" ifadesini kullanarak model olunuz.

5 Zar kimin rengi ise o kişinin etkinlik kartı çekmesini sağlayınız ve etkinlik kartında olan etkinliği yapınız ya da yaptırınız.

25-30
AY

- KAZANIM:** • KKBİO 5.16. Bir kimliği olduğunu göstermek için “Ben” zamirini kullanır.
• KKBİO 5.17. Başka bir kimliği olduğunu göstermek için “Sen” zamirini kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.12. “Benim” iyelik ekini kullanır.
- KKBİO 5.13. “..... istiyorum.” der.
- KKBİO 5.15. Benlik imajına uygun ifadeler kullanır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, bir kimliği olduğunu göstermek için “Ben” zamirini kullanır mı?

Çocuğunuz, başka bir kimliği olduğunu göstermek için “Sen” zamirini kullanır mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde bir kimliği olduğunu göstermek için “Ben” zamirini kullanıyorsa bu kazanıma artı veriniz

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde başka bir kimliği olduğunu göstermek için “Sen” zamirini kullanıyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 2 renkten oluşan zar.
- Görev kartları.

UYGULAMA

Oyuna başlamadan önce iki renkten oluşan zar ve çocuğunuzun yapmaktan keyif aldığı etkinliklere ilişkin resimli görev kartları oluşturunuz. Görev kartlarına taklit yapma, şarkı söyleme ve zıplama gibi yönergeleri yansıtan görseller koyunuz. Oyuna başlamadan önce çocuğunuza görselleri tanıttınız ve oyunun kurallarını anlatınız. Kartları kapalı şekilde üst üste yerleştiriniz. Ardından çocuğunuzun zardan bir renk seçmesini isteyiniz. Örneğin mor ve kırmızı zar için çocuğunuz moru seçerse zarı attığınızda mor gelirse “Ben.”, kırmızı gelirse “Sen.” diye birlikte bağırarak oyun sırasının kimde olduğunu belirleyiniz. Zarda gelen kişi, kartlardan en üsttekini alarak karttaki görevi yapmasını bekleyiniz. Çocuğunuz bağımsız olarak ben ve sen adlandırmalarını yapmaya başladıkça siz bağırma geride kalarak oyunu devam ettiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- “Ben” ve “sen” zamirlerini oyun boyunca çocuğunuzun dilinde adlandırmaya dikkat ediniz. Yani çocuğunuz zarı attığında kırmızı gelirse “Sen.” diye adlandırma yapınız.
- Oyunda seçtiğiniz görevlerin çocuğunuzun sevdiği ve yapmayı çok sevdiği görevlerden oluşmasına dikkat ediniz.
- Oyunda çocuğunuzla aynı boy hizasında olmaya, zaman zaman çocuğunuzdan daha aşağıda kalmaya dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken zarın renkleri yerine kabartmaları tercih ediniz. Görev kartlarında da sevdiği etkinliğe ilişkin bir nesne yapıstırarak kartları üç boyutlu hazırlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinlik sıralamasına ara yönergeler ekleyebilirsiniz (örneğin şimdi kartı al vb.). Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Ben, sen zamirlerini gün içinde vurgulayarak bu kazanımı destekleyebilirsiniz.
- Ben sen zamirlerinde dokunma ve göstermeler (çocuğunuza dokunma ve kendinize dokunma) kullanarak kazanımı destekleyebilirsiniz.
- Oyunlarda sıra alırken şimdi ben şimdi sen diyerek kazanımı destekleyebilirsiniz.
- Farklı kişilerle bu oyunu oynayarak kişiler arası kazanımın genellemesini sağlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste bir kimliği olduğunu göstermek için “Ben” zamirini kullanıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste başka bir kimliği olduğunu göstermek için “Sen” zamirini kullanıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla birlikte aynanın karşısında yan yana ayakta durunuz.

2 Radyodan şarkı açabilir ya da sevdiğiniz bir şarkıyı söyleyerek çocuğunuzla birlikte dans edebilirsiniz.

3 Çocuğunuz hareketlerinizi incelediğinde örneğin “Benim gibi ellerini çırpmağ istersen kollarını havaya kaldırıp ellerini birbirine vurabilirsin!”, “Benim gibi adım atmak istersen hızlıca 2 adım yana gidebilirsin!” gibi cümleler kurunuz.

4 Çocuğunuzun yaptığı hareketlere bakarak örneğin “Çok güzel zıplıyorsun ben de senin gibi zıplamak istiyorum, nasıl yapıyorsun?” diye sorunuz. Çocuğunuzdan “Benim gibi.” ile başlayan cümleler kurmasını bekleyiniz.

25-30
AY

KAZANIM: KKBİO 5.18. "Benim gibi." ifadesini kendisi ile diğerlerini karşılaştırmak için kullanır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.12. "Benim" iyelik ekini kullanır.
- KKBİO 5.15. Benlik imajına uygun ifadeler kullanır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz "Benim gibi." ifadesini kendisi ile diğerlerini karşılaştırmak için kullanıyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde "Benim gibi." ifadesini kendisi ile diğerleri karşılaştırmak için kullanıyorsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

Boy aynası ve radyo

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte aynanın karşısında yan yana ayakta durunuz. Radyodan şarkı açabilirsiniz ya da sevdiğiniz bir şarkıyı söyleyerek çocuğunuzla birlikte dans ediniz. Çocuğunuz hareketlerinizi incelediğinde örneğin "Benim gibi ellerini çırpıp istersen kollarını havaya kaldırıp ellerini birbirine vurabilirsin!"; "Benim gibi adım atmak istersen hızlıca iki adım yana gidebilirsin!" gibi cümleler kurunuz. Çocuğunuzun yaptığı hareketlere bakarak örneğin "Çok güzel zıplıyorsun ben de senin gibi zıplamak istiyorum, nasıl yapıyorsun?" diye sorunuz. Çocuğunuzdan "Benim gibi." ile başlayan cümleler kurmasını bekleyiniz.

Çocuğunuz "Benim gibi ..... yap." ifadesini kullanmazsa sizden farklı olarak ortaya koyduğu bir harekete dikkati çekin ve "Heeeyyy nasıl yapıyorsun?" diyerek size öğretmesini isteyiniz. Çocuğunuz hareketi tekrarladığında tekrar çocuğunuza "Hımm. Benim gibi zıpla diyorsun demek." diyerek çocuğunuza model olunuz ve ondan sözel çıktı gelene kadar örnekleri tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
  - Uygulama sırasında çocuğunuzun yapabileceği ve keyif alabileceği hareketler yapmaya özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çoşku bir ses tonu kullanmaya özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinlik sırasında mimik ve jestlerinizi gerekirse abartınız. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine imkân tanıyınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken taklit etmesini istediğiniz davranışları betimsel anlatımla detaylı bir şekilde anlatınız. Taklit edilmesi istenecek davranışların karmaşık olmamasına özellikle dikkat ediniz. Etkinliği daha basitleştirerek de yapabilirsiniz. Örneğin çocuğunuzla karşılıklı oturarak müzik eşliğinde çocuğunuzun bacağına ya da kollarına dokunarak ritim tutabilir ve "Benim gibi yapmak istiyorsan." ile başlayan cümleler kurarak çocuğunuzdan da "Benim gibi." ile başlayan cümleler kurmasını bekleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket taklitlerini talep etmeden önce mutlaka çocuğunuzun hareket sınırlılığını göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinliği farklı materyaller kullanarak ve farklı ortamlarda gerçekleştirebilirsiniz.
- Etkinliği genellemek için gün içerisinde sizin yapabildiğiniz ve çocuğunuzun da yapmak istediği şeylerde "Benim gibi." diye başlayarak genellebilirsiniz.
- Çocuğunuzun "Benim gibi ..... " diyerek başladığı cümleleri dikkatle dinleyip destekleyerek bu kazanımın kalıcılığını sağlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz üç oturum üst üste "Benim gibi." ifadesini kendisi ile diğerleri karşılaştırmak için kullanıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzu yanınıza ya da kucağınıza alarak içinde çocuğunuzun tanıyabileceği kişilerin olduğu bir fotoğraf albümü alınız. Çocuğunuza fotoğraftaki kişileri göstererek “Bu kim biliyor musun?” gibi sorular sorunuz.

2 Albümdeki fotoğrafları inceleyip konuştuğuktan sonra tanıdığı kişilerin vesikalik ya da sadece kafa kısımlarının bulunduğu fotoğrafları birlikte bir kâğıda yapıştırınız.

3 Kafası dışında kalan kısmını çocuğunuzla birlikte siz tamamlayabilirsiniz. Örneğin “Babanın kafasını buraya yapıştırdık. Şimdi kollarını ve bacaklarını çizelim.” gibi cümleler kullanarak resmi tamamlayabilirsiniz.

25-30
AY

KAZANIM: KKBİO 5.19. Gösterilen resimde tanıdığı kişileri, sorulduğunda gösterir ya da onların isimlerini söyler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.11. Kendine daha önce olumsuz şekilde davranan insanı hatırlayarak tepki verir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, gösterilen resimde tanıdığı kişileri, sorulduğunda gösteriyor ya da onların isimlerini söylüyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde gösterilen resimde tanıdığı kişileri, sorulduğunda gösteriyor ya da onların isimlerini söylüyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Fotoğraf albümü.
- Kâğıt.
- Makas.
- Yapıştırıcı.
- Boya kalemleri.

UYGULAMA

Çocuğunuzu yanınıza ya da kucağınıza alarak içinde çocuğunuzun tanıyabileceği kişilerin olduğu bir fotoğraf albümü alınız. Çocuğunuza fotoğraftaki kişileri göstererek “Bu kim biliyor musun?”, “Buradaki bebek benim. Tam senin yaşındayım orada.”, “Bu kim biliyor musun?, Evet! O senin deden!”, “Bak burada kim varmış? O sensin. Daha çok küçükken.”, “Evet, bu da baban ve ben.” gibi cümleler kurarak çocuğunuzla albümü inceleyebilirsiniz. Albümdeki fotoğrafları inceleyip konuştuktan sonra tanıdığı kişilerin kim olduğunu ve adlarını sorunuz. Çocuğunuzun bildiği kişilerin vesikalıklarını ya da sadece kafa kısımlarının bulunduğu fotoğrafları keserek birlikte bir kâğıda yapıştırınız. Kafası dışında kalan kısmını çocuğunuzla birlikte siz tamamlayabilirsiniz. Örneğin “Babanın kafasını buraya yapıştırdık. Şimdi kollarını ve bacaklarını çizelim.” gibi cümleler kullanarak resmi tamamlayabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzla rahatça fotoğraflara bakabilecek şekilde oturunuz.
- Gösterdiğiniz fotoğrafların seçilebilir, net olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz fotoğraftaki kişiyi tanıyınca coşkulu bir ses tonuyla geri dönüt vermeye özen gösteriniz.
- Etkinlik sırasında fotoğrafta gördüğü kişiler hakkında konuşmak isterse buna fırsat veriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız. Aynı zamanda çocuğunuzla oturma pozisyonunuzu onun sizin yüzünüzü görebileceği şekilde düzenleyeme özellikle dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği daha önce başka bir etkinlikte kullandığınız ve tanıdık kişilerden oluşan ses kayıtları/örnekleri üzerinden yapabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin zorluk düzeyini çocuğunuzun öğrenme hızına ve düzeyine göre ayarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinlik çocuğunuzun hoşuna gittiyse sorularınızı genişletebilir ya da fotoğrafta gördüğü kişiler hakkında sohbet edebilirsiniz.
- Etkinlik sonrası çocuğunuzla fotoğraf çekinip birlikte albüme yapıştırabilirsiniz.
- Etkinlik sonrası fotoğrafları yapıştırıp tamamladığınız kâğıdı istediği bir yere asabilirsiniz ve sizin dışınızdaki kişilerle de bunu konuşması, göstermesi konusunda fırsat oluşturabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste gösterilen resimde tanıdığı kişileri, sorulduğunda gösteriyor ya da onların isimlerini söylüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Evcilik oyunu oynamak için yere karşılıklı olarak oturunuz.

2 Oyuncakları aranızı yerleştiriniz ve oyuna "Haydi bakalım. Bizim ailemiz bugün ne yapıyormuş?" diyerek başlayınız.

3 Sonra oyuncaklara rolleri dağıtınız. "Bu baba olsun bu da anne. Bu erkek kardeş, bu da kız kardeş."

4 "Anne kahvaltıyı hazırlarken baba da çocukların okul elbiselerini ütülüyormuş" gibi ifadelerle etkinliği çeşitlendiriniz.

25-30
AY

KAZANIM: KKBİO 5.20. Cinsiyeti ile ilgili rolleri ve ahlaki kuralları ifade eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- KKBİO 5.14. Cinsiyeti temelinde oyuncak tercihi yapar.
- KKBİO 5.15. Benlik imajına uygun ifadeler kullanır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz cinsiyeti ile ilgili rolleri ve ahlaki kuralları ifade eder mi?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde cinsiyeti ile ilgili rolleri ve ahlaki kuralları ifade ederse bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Evcilik oyuncakları.

UYGULAMA

Çocuğunuzla evcilik oyunu oynayınız. Oyun içinde cinsiyetine uygun roller oynadığında bunu adlandırarak çocuğunuzun destekleyiniz. Evcilik oyununda bebekle oynayan erkek çocuğunuz için baba rolü, erkek kardeş rolü, kız çocuğunuz için anne rolü, kız kardeş rolü oynadığında hem cinsi olan ebeveyn üzerinden pekiştiriniz. Oyun içinde hem cinsiyet rolüne ilişkin hem de ahlak kurallarına ilişkin olumlu modellemeler sununuz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Oyun içinde çocuğunuzla aynı boy hizasında olmaya dikkat ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Oyun sırasında jest ve mimiklerinizi kullanınız ve gerekirse abartınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken çocuğunuzun oyun materyallerini tanıması için ona fırsat ve zaman veriniz. Bebeklerin cinsiyetini gerekirse ifade ediniz. Ayrıca etkinliği sosyal öyküler kullanarak da gerçekleştirebilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılıklarını mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirmeden önce çocuğunuzun cinsiyet farklılıklarını biyolojik temelde bildiğinden emin olunuz. Eğer bilmiyorsa ilk önce bu farklılıkların öğretimini gerçekleştiriniz. Bu aşamadan sonra etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla gün içerisinde bulunduğunuz sosyal ortamlarda ortaya çıkan fırsatları değerlendirerek öğretim gerçekleştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, cinsiyeti ile ilgili rolleri ve ahlaki kuralları ifade eder mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste cinsiyeti ile ilgili rolleri ve ahlaki kuralları ifade ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla yüz yüze masa etrafında oturunuz. Çocuğunuza bir tane oyun hamuru veriniz ve kendinize de bir tane oyun hamuru alınız, kalıpları ortaya koyunuz.

2 Çocuğunuzun yaptığı şekillere göre "Bu şekli nasıl yaptın? Ben yapamıyorum yardımcı olur musun?" diyebilirsiniz.

3 Çocuğunuz size yapılışını gösterdiğinde "Şimdi öğrendim! Teşekkür ederim." diyerek gösterdiği şekli yapabilirsiniz. Eğer çocuğunuz hâlâ sizin yaptığınız şekillere müdahale ediyorsa "Yardımanın için teşekkür ederim ama bunu tek başıma yapabilirim." diyerek çocuğunuza örnek olunuz.

4 Aynı durumları siz oluşturarak çocuğunuzdan da benzer cümleleri bekleyiniz. Kendi yaptığınız şekli çocuğunuza göstererek "Bak ben kocaman bir meyveli pasta yaptım!" diyerek benzer davranışı çocuğunuzdan bekleyiniz.

5 Çocuğunuzun yaptığı hamurdan şekli güneşte ya da fırında kurutup onu tüm aile üyelerine göstermesini söyleyebilirsiniz. Kuruyan şeklin arkasına bir magnet yapıştırıp buzdolabı süsü olarak kullanarak yaptığı ürünün kalıcılığını sağlayabilirsiniz.

25-30
AY

- KAZANIM:**
- YF 6.12. Tamamladığı bir işi aile üyelerine göstererek paylaşır.
  - YF 6.13. Yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım ister.
  - YF 6.14. Yapabileceği eylemlerde yetişkin yardımını reddeder.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- YF 6.11. Performansının üzerindeki görevleri yapmak için çaba sarf eder.
  - Yİ 2.18. Yetişkinin tepki göstereceği davranışlardan önce bakışları ile yetişkini kontrol eder.
  - Yİ 2.19. Güvendiği yetişkinin varlığında daha fazla risk alıcı davranış sergiler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, tamamladığı bir işi aile üyelerine göstererek paylaşıyor mu?

Çocuğunuz, yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım istiyor mu?

Çocuğunuz, yapabileceği eylemlerde yetişkin yardımını reddediyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım istiyorsa bu kazanım için artı veriniz

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde tamamladığı bir işi aile üyelerine göstererek paylaşıyorsa bu kazanıma artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yapabileceği eylemlerde yetişkin yardımını reddediyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyun hamuru ya da kil.
- Şekil kalıpları.

UYGULAMA

Çocuğunuzla yüz yüze masa etrafında oturunuz. Çocuğunuza bir tane oyun hamuru veriniz ve kendinize de bir tane oyun hamuru alınız. Oyun hamuru kalıplarını ortaya koyunuz. Çocuğunuzun yaptığı şekillere göre "Bu şekli nasıl yaptın? Ben yapamıyorum yardımcı olur musun?" diyebilirsiniz. Çocuğunuz size yapılışını gösterdiğinde "Şimdi öğrendim! Teşekkür ederim." diyerek gösterdiği şekli yapabilirsiniz. Eğer çocuğunuz hâlâ sizin yaptığınız şekillere müdahale ediyorsa "Yardıma için teşekkür ederim ama bunu tek başıma yapabilirim." diyerek çocuğunuza örnek olunuz. Aynı durumları siz oluşturarak çocuğunuzdan da benzer cümleleri bekleyiniz. Kendi yaptığınız şekli çocuğunuza göstererek "Bak ben kocaman bir meyveli pasta yaptım!" diyerek benzer davranışı çocuğunuzdan bekleyiniz. Çocuğunuz size yaptığı şekli gösterdiğinde "Çok güzel olmuş, bu şekli çok iyi yapmışsın." gibi cümleler kullanabilirsiniz. Çocuğunuzun yaptığı hamurdan şekli güneşte ya da fırında kurutup onu tüm aile üyelerine göstermesini söyleyebilirsiniz. Kuruyan şeklin arkasına bir magnet yapıştırıp buzdolabı süsü olarak kullanarak yaptığı ürünün kalıcılığını sağlayabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve materyaller üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzdan beklediğiniz davranışları göstermesi için fırsat sağlayınız.
- Uygulama sırasında sevecen ve coşkulu bir ses tonu kullanmaya özen gösteriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Oyun esnasında daha fazla jest ve mimik kullanınız. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesine imkân tanıyınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken öncelikle kullanacağınız kalıpları tanıması için çocuğunuza zaman veriniz. Hamurla yaptığı şekli çocuğunuza anlatarak "Bak ben de aynıını yaptım." diyerek dokunmasını sağlayınız. Çocuğunuzun yapabildiğini bildiğiniz şeylere de müdahale ederek çocuğunuzdan yardımını reddetmesini bekleyiniz. Yapmadığı eylemlerde yardım istemesini bekleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılıklarını mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun etkinliği anlaması ve gerçekleştirmesi için daha fazla deneme yapınız ve zaman veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Uygulama sonrası bu kazanımları gözlemleyebileceğiniz fırsatlar oluşturarak farklı etkinliklerde çocuğunuzun destekleyiniz.
- Etkinliği farklı materyaller kullanarak ve farklı ortamlarda gerçekleştirebilirsiniz.
- Günlük hayatınızda çocuğunuzun kendi başına tamamladığı işleri de aile üyelerine gösterebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, tamamladığı bir işi aile üyelerine göstererek paylaşıyor mu?

Çocuğunuz, yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım istiyor mu?

Çocuğunuz, yapabileceği eylemlerde yetişkin yardımını reddediyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste tamamladığı bir işi aile üyelerine göstererek paylaşıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım istiyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, yapabileceği eylemlerde yetişkin yardımını reddediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla birlikte kâğıtlara üzgün, mutlu, sinirli, şaşkın gibi duyguları yansıtan resimler çiziniz.

2 Bu resimleri katlayıp bir torbanın içine koyunuz.

3 Çocuğunuzla karşılıklı oturunuz. Torbayı ortanıza ve oyunda kullanabileceğiniz oyuncakları yanınıza alınız. Çocuğunuza biraz önce çizdiğiniz resimleri sırayla torbadan alarak çıkan resimdeki duyguyu canlandıracağınız bir oyun oynayacağınızı anlatınız.

4 Torbadan ilk resmi siz çekiniz. Örneğin üzgün yüz size geldi. Bunu oyuncakları ve mimiklerinizi kullanarak hikâye oluşturunuz ve canlandırınız. Daha sonra “Ben oyuncaklarım kırıldığında kendimi üzgün hissediyorum.” gibi cümlelerle bu duyguyu ne zaman ya da hangi durumda hissettiğinizi anlatınız ve çocuğunuzla bu duygu üzerinden sohbet edebilirsiniz.

5 Sıra çocuğunuza geldiğinde torbadan bir kâğıt çekmesini isteyiniz. Çektiği kâğıttaki duyguyu canlandırmasında çocuğunuza destek olunuz. “Peki sen hangi durumda böyle hissediyorsun?” gibi sorularla canlandırdığı duygu üzerinden sohbet ediniz.

25-30
AY

- KAZANIM:**
- DG 7.21. Hayalî oyun sırasında duygularının gerektirdiği ruh hâlini canlandırır.
  - DG 7.22. Yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söyler.
  - DG 7.23. Ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söyler.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.15. Utandığında ya da mahcup olduğunda yüzünü saklar.
- DG 7.16. Kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterir.
- DG 7.17. Duygularını belirtmek için "Bunu seviyorum." gibi ifadeler kullanır.
- DG 7.18. Karşı gelme davranışını sıkça sergiler.
- DG 7.19. Hayalî oyunlardaki karakterlerin duygularını ifade eder.
- DG 7.20. Kıskançlığını sözel ve sözel olmayan davranışları ile gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, hayalî oyun sırasında duygularının gerektirdiği ruh hâlini canlandırıyor mu?

Çocuğunuz, yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söylüyor mu?

Çocuğunuz, ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söylüyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde hayalî oyun sırasında duygularının gerektirdiği ruh hâlini canlandırıyor bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söylüyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söylüyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Duygu kartları.
- Kese.
- Bebekler.

UYGULAMA

Çocuğunuzla birlikte kâğıtlara üzgün, mutlu, sinirli, şaşkın gibi duyguları yansıtan resimler çizin. Bu resimleri katlayıp bir torbanın içine koyunuz. Çocuğunuzla karşılıklı oturunuz, torbayı ortanıza koyunuz ve oyunda kullanabileceğiniz oyuncakları yanınıza alınız. Çocuğunuza biraz önce çizdiğiniz resimleri sırayla torbadan alarak çıkan resimdeki duyguyu canlandıracağınız bir oyun oynayacağınızı anlatınız. Torbadan ilk resmi siz çekiniz. Örneğin üzgün yüz size geldi. Bunu oyuncakları ve mimiklerinizi kullanarak hikâye oluşturunuz ve canlandırınız. Daha sonra "Ben oyuncaklarım kırıldığında kendimi üzgün hissediyorum." gibi cümlelerle bu duyguyu ne zaman ya da hangi durumda hissettiğinizi anlatınız ve çocuğunuzla bu duygu üzerinden sohbet ediniz. Sıra çocuğunuza geldiğinde torbadan bir kâğıt çekmesini isteyiniz. Çektiği kâğıttaki duyguyu canlandırmasında çocuğunuza destek olunuz. "Peki sen hangi durumda böyle hissediyorsun?" gibi sorularla canlandırdığı duygu üzerinde sohbet ediniz. Çocuğunuzun cevap vermekte zorlandığı durumlarda daha önceki gözlemlerinize dayanarak çocuğunuzun o duyguyu hissettiği bir anısını hatırlatarak çocuğunuzun destekleyiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzla yüz yüze olacak şekilde oturunuz.
- Uygulama sırasında duyguyu canlandırırken canlandırdığınız duyguya uygun bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuza yeterince zaman veriniz ve duygular üzerinde konuşmak isterse buna fırsat veriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun duyguları istediği gibi canlandırmasına izin veriniz ve ona yardımcı olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken duyguları kağıda çizmek yerine kâğıt üzerine kabartmalar hazırlayarak oyunu oynayabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılıklarını mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuğunuzla bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre ayarlayınız. Etkinlikte kullanacağınız duygu kartlarını çocuğunuzun bildiği duygulardan oluşturunuz ve her yeni oyunda bir yeni duygu ekleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Etkinlik bittikten sonra günlük hayatınızda çocuğunuza bir olay yaşadıkten sonra nasıl hissettiğini sorabilirsiniz.
- Çocuğunuzun üzen bir olay yaşadıkten sonra onu neyin mutlu edebileceği hakkında konuşabilirsiniz.
- Etrafınızda gördüğünüz yoğun duygular yaşayan insanların duygusunu sorabilirsiniz.
- Etkinliği çocuğunuzun hoşuna gidebilecek farklı materyal kullanarak farklı ortamlarda gerçekleştirebilirsiniz.
- Çocuğunuzla duyguları anlatan resimler çizerken duygular üzerinden sohbet edebilir ve nasıl canlandırabileceği konusunda konuşabilirsiniz. Örneğin "Sinirli insanların kaşları çatık olur, eveet aynen böyle." gibi cümleler kurabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, hayalî oyun sırasında duygularının gerektirdiği ruh hâlini canlandırıyor mu?

Çocuğunuz, yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söylüyor mu?

Çocuğunuz hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söylüyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste hayalî oyun sırasında duygularının gerektirdiği ruh hâlini canlandırıyor bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söylüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söylüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla yerde yüz yüze olacak şekilde oturunuz.

2 Anne ve baba rolünde olabilecek 2 kuklayı siz alınız ve çocuk rolündeki kuklayı çocuğunuzun eline geçiriniz.

3 Çocuğunuz dikkatini çekebilecek, kazanımı içeren hikâye anlatınız ve bu hikâyeyi kuklalarla canlandırınız.

25-30
AY

- KAZANIM:** • DD 9.18. Sabah evden ayrılan ebeveynin ardından "Annem / babam her zaman geri döner." der.
• DD 9.19. Ona kaygı veren ve ileride ortaya çıkacak bir durum hakkında ne olacağına dair ebeveyninden bilgi alır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.16. Duygularını düzenlemek için nesnelere kullanır.
- DD 9.17. Bağlılık gösterdiği yetişkinin kısa süreliği yokluğunda ağlamadan bekler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sabah evden ayrılan ebeveynin ardından "Annem/babam her zaman geri döner." diyor mu?

Çocuğunuz, ona kaygı veren ve ileride ortaya çıkacak bir durum hakkında ne olacağına dair ebeveyninden bilgi alıyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde sabah evden ayrılan ebeveynin ardından "Annem/babam her zaman geri döner." diyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ona kaygı veren ve ileride ortaya çıkacak bir durum hakkında ne olacağına dair ebeveyninden bilgi alıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kuklalar.

UYGULAMA

Çocuğunuzla yerde yüz yüze olacak şekilde oturunuz. Anne ve baba rolünde olabilecek 2 kuklayı siz alınız ve çocuk rolündeki kuklayı çocuğunuzun eline geçiriniz. Burada anlatacağınız kazanımı içeren hikâyeyi siz seçebilirsiniz. Örneğin bir gününüzü anlatabilirsiniz. "Anne ve baba sabah erkenden işe gitmek için uyanmışlar. Aaa o da ne? Çocukları da erkenden uyanmış. Çocuklarına 'Günaydın!' demişler. İşe gitmek için hazırlanmışlar ve çocuklarını öpüp evden ayrılmışlar. Çocuk da anne ve babasının ardından 'Annem ve babam her zaman geri döner, sadece işe gidip gelecekler.' demiş. Çocuk evde babaannesıyla birlikte oyun oynamış ve parka gitmişler. Akşam olunca anne ve babası her zaman olduğu gibi eve gelmişler ve çocuğa kocaman sarılmışlar. Annesi çocuğa 'Yarın babaannenin işi olduğu için senin yanında kalamayacak.' demiş. Çocuk çok merak etmiş ve annesine 'Kim kalacak?' diye sormuş. Annesi de ona teyzesinin geleceğini söylemiş." gibi bir hikâye anlatarak kuklaları buna göre canlandırabilirsiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Çocuğunuzla yüz yüze olacak şekilde oturunuz.
- Çocuğunuzun ilgisinin sizin ve kuklalar üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında hikâyenin kazanıma yönelik olan yerlerinde daha vurgulu bir ses tonu kullanabilirsiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Konuşurken daha yavaş konuşarak çocuğunuzun dudaklarınızı incelemesi-ne imkân tanıyınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken daha çok dokunsal uyaran vermeye özellikle dikkat ediniz. Anlattıklarınıza uygun olarak ses tonunuzu daha dikkatli kullanınız. Kuklaları çocuğunuzun koluna temas ettire-rek oynayabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılıklarını mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Etkinliği ilk önce basit düzeyde başlatıp çocuğunuz deneyim kazandıkça karmaşıklaştırınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Hikâyeyi çocuğunuzun ilgi ve istekleri doğrultusunda değiştirebilir ve genişletebilirsiniz.
- Kuklalar yerine bebekler, hayvanlar gibi materyaller kullanabilirsiniz.
- Günlük hayatınızda işe giderken çocuğunuza "Şimdi işe gidiyoruz, akşam olunca geleceğiz." gibi cümlelerle çocuğunuza bilgi vererek genelleyebilirsiniz.
- Çocuğunuzun kaygılandırabilecek bir durum hakkında çocuğunuza yeterince bilgi veriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, sabah evden ayrılan ebeveynin ardından "Annem/babam her zaman geri döner." diyor mu?

Çocuğunuz, ona kaygı veren ve ileride ortaya çıkacak bir durum hakkında ne olacağına dair ebeveyninden bilgi alıyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste sabah evden ayrılan ebeveynin ardından "Annem/babam her zaman geri döner." diyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste ona kaygı veren ve ileride ortaya çıkacak bir durum hakkında ne olacağına dair ebeveyninden bilgi alıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla beraber evcilik oyununda kullanılabilecek oyuncakları hazırlayınız.

2 Oyun içinde oyuncak bebeğın yaralanmasına sebep olacak bir sahne oluşturarak bebeğın yara bandı yapıştırtınız.

3 Bebeğın yarası, canının acıması üzerine çocuğunuzla konuşunuz. Ardından oyuncak bebeğın konuşarak duş almak istediğini söyleyiniz. Duş öncesi yara bandını değıştirerek su geçirmez bant yapıştırtmanız gerektiğini bilgisini veriniz.

4 Duş için malzemeleri hazırlarken can acıtıcı bir ifade ile yara bandını çıkartırken biraz canının acıyabileceğini söyleyiniz. Bu sırada çocuğunuzun mimiklerini takip ediniz. Eğer kaygılı bir yüz ifadesi varsa sizin elinizi tutabileceğini konusunda çocuğunuzunuzu yönlendiriniz.

25-30
AY

KAZANIM: DD 9.20. Oyuncak bebeğin yara bandını çıkarmadan hemen önce annesinin elini tutar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.12. Yaralandığında ebeveyninden yardım ister.
- E 8.9. Ağlayan arkadaşını sakinleştirmek için, annesinin kendisini sakinleştirmek için kullandığı yöntemleri kullanır.
- E 8.13. Üzgün olan yetişkinin, kendini iyi hissetmesini sağlamak için ona dokunur ya da sarılır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, oyuncak bebeğin yara bandını çıkarmadan hemen önce sizin elinizi tutar mı?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde oyuncak bebeğin yara bandını çıkarmadan hemen önce sizin elinizi tutarsa bu kazanıma artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak bebek.
- Yara bandı.
- Bebek küveti.
- Bebek şampuanı.
- Lif.
- Bebek havlusu.
- Su geçirmez yara bandı.
- Evcilik oyuncakları.

UYGULAMA

Çocuğunuzla beraber evcilik oynamak için oyuncaklarınızı hazırlayınız. Oyun içinde oyuncak bebeğin yaralanmasına sebep olacak bir sahne oluşturarak bebeğe yara bandı yapıştırınız. Bebeğin yaralanması ve canının acıması hakkında çocuğunuzla konuşunuz. Ardından oyuncak bebeği konuşarak duş almak istediğini söyleyiniz. Duş öncesi yara bandını değiştirerek su geçirmez bant yapıştırmanız gerektiği bilgisini veriniz. Duş için malzemeleri hazırlarken can acıtıcı bir ifade ile yara bandını çıkartırken biraz canının acıyabileceğini söyleyiniz. Bu sırada çocuğunuzun mimiklerini takip ediniz. Eğer kaygılı bir yüz ifadesi varsa sizin elinizi tutabileceği konusunda çocuğunuzu yönlendiriniz. Eğer çocuğunuz süreçle uyumlu mimikler taşıyorsa bebeğin acısını daha abartılı bir ifade ile tekrar anlatarak ve çocuğunuzla fiziksel olarak yaklaşarak oyuna devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama sırasında çocuğunuzla yüz yüze olacak şekilde oturunuz.
- Uygulama sırasında duyguyu canlandırırken canlandığı duyuya uygun bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuza yeterince zaman veriniz. Duyguları ve geçmiş deneyimleri üzerinde konuşmak isterse buna fırsat veriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun duyguları istediği gibi canlandırmasına izin veriniz ve ona yardımcı olunuz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken daha çok dokunmaya özen gösteriniz. Anlattıklarınıza uygun olarak ses tonunuzu daha dikkatli kullanınız. Kuklaları çocuğunuzun koluna temas ettirerek oynayabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken yetersizliğin türüne ve düzeyine göre etkinliği düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre ayarlayınız. Çocuğunuzun öğrenmesi için daha fazla deneme yapınız ve çocuğunuza zaman veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Bu etkinliği kuklalar, hikâye kitapları ve taklit oyunlarıyla tekrarlayabilirsiniz.
- Diğer ebeveyn ile bu oyunu tekrar edebilirsiniz.
- Farklı hikâyeler oluşturarak oyunu yeniden tekrarlayabilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste oyuncak bebeğin yara bandını çıkarmadan hemen önce sizin elinizi tutarsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla beraber en az 3 kişi bir masanın etrafına toplanınız.

2 Oyun öncesi partiye davet edeceğinizi belirleyeceğinizi ve davetiye hazırlayacağınızı söyleyiniz. Davetiye yazılacak isimlerde çocuğunuza "Merve'yi davet etmek ister misin? Onun annesinin adı neydi?" diyerek model olunuz.

3 Kartlar tamamlandıktan sonra birbirinize dönük şekilde oturup oyuncak pasta ve mumları ortaya koyunuz.

4 Çocuğunuza mutlu bir yüz ifadesi ile "Kimin doğum günü yaklaşıyor?", "Kimin doğum gününü kutlayalım?", "Doğum günü olan da kim?" diyerek sorunuz.

5 Seçtiğiniz birinin doğum gününü kutlama oyunu oynayınız. Pastayı doğum günü olan kişinin önüne getirerek coşkulu bir şekilde "İyi ki doğdun!" şarkısını söyleyiniz.

KAZANIM: • YE 1.20. Doğum günü gibi özel bir günün yaklaştığını tanıdığı yetişkinlere söyler.
• YE 1.21. Yetişkinlerin isimlerini ya da kim olduklarını sorar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.
• KKBİÖ 5.19. Gösterilen resimde tanıdığı kişileri, sorulduğunda gösterir ya da onların isimlerini söyler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, doğum günü gibi özel bir günü yaklaştığını bildiğinde bunu yetişkinlere söylüyor mu?

Çocuğunuz, tanımadığı bir yetişkin ile karşılaştığında isimlerini ya da kim olduklarını soruyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde doğum günü gibi özel bir günün yaklaştığını tanıdığı yetişkinlere söylerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yetişkinlerin isimlerini ya da kim olduklarını sorarsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak, pasta ve mumlar.
- Kart ve renkli kalemler.

UYGULAMA

Çocuğunuzla ikiden fazla kişi ile doğum günü partisi oyunu oynayınız. Oyun öncesi partiye davet edeceğinizi belirleyeceğinizi ve davetiye hazırlayacağınızı söyleyiniz. Davetiye yazılacak isimlerde çocuğunuza "Merve'yi davet etmek ister misin? Onun annesinin adı neydi?" diyerek model olunuz. Kartlar tamamlandıktan sonra birbirinize dönük şekilde oturup oyuncak pasta ve mumları ortaya koyunuz. Çocuğunuza mutlu bir yüz ifadesi ile "Kimin doğum günü yaklaşıyor?"; "Kimin doğum gününü kutlayalım?"; "Doğum günü olan da kim?" diyerek sorunuz. Ardından cevap gelirse çocuğun seçtiği bireyin cevap vermezse sizin seçtiğiniz birinin doğum gününü kutlama oyunu oynayınız. Pastayı doğum günü olan kişinin önüne getirerek coşkulu bir şekilde "İyi ki doğdun!" şarkısını söyleyiniz. Bu rutini herkesin doğum günü kutlanana kadar tekrarlayınız. Çocuğunuz ilk başta katılım göstermez ise siz oyuna coşkulu bir şekilde başlayarak ilgi oluşturunuz. Çocuğunuzun da "Kimin doğum günü yaklaşıyor?" sorusunu sorması için fırsat veriniz. Çocuğunuz soruyu soran taraf olduğunda özellikle pekiştiriniz. Bu oyunu herkesin doğum günü kutlanana kadar oynayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun beslenme, uyku gibi birincil ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz materyallerin çocuğunuzun ilgisini çekeceğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun coşkulu ve neşeli olması gerektiğine dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun göz hizasına indiğinizden ve sizi rahatça görebildiğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizin olumlu bir ortamı desteklediğinden emin olunuz.
- Uygulama sonrası günlük yaşantınız içinde de doğum günü gibi özel günleri uygun zamanlarda ve uygun yerlerde çocuğunuza hatırlatarak ve paylaşarak günlük yaşantınızın içine uyarlayınız.
- Uygulama sonrası günlük yaşantınızda gerçek bir özel gün kutlayınız ve çocuğunuz için olumlu deneyim oluşturunuz.
- Uygulama sonrası çocuğunuzun yeni biri ile tanıştırdığınızda soru sorması ve bilgi alması için onu teşvik ediniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu kazanımları çalışırken çocuğunuzun iletişim sistemine göre etkinliği düzenleyiniz. Düzenleme sırasında daha önce kullanılan dokunsal ve görsel uyarıcı ve uyarıcı türlerinden yararlanınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu kazanımları çalışırken görseller yerine işitsel uyarıcıları kullanınız. Etkinlik içerisinde yer alacak yetişkinlerin ya da diğer bireylerin fotoğrafları yerine bu bireylerin seslerini bir katalog hâline getirip kullanabilirsiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği çalışırken etkinliği çocuğunuzun yetersizlik türü ve düzeyine göre düzenlemeyiniz. Özellikle hareket konusunda sorun yaşayan çocuğunuzla etkinliğin onun görsel ve hareket alanı içinde olmasına dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için hem sesli hem dokunsal hem de görsel uyarıcıları vermeniz yerinde olacaktır. Böylece çocuğunuzun kazanımları daha kısa sürede kazanmasını sağlamış olacaksınız. Aynı zamanda, her kazanım için çocuğunuzun ve kendinize zaman veriniz. Etkinlikte kullandığınız fotoğrafların sayısını başlangıçta sınırlandırıp çocuğunuz etkinlikte yetkinlik kazandıkça fotoğrafların sayısını giderek artırınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun ilgisini çeken her tür kutlama ile ilgili olarak bu oyunu oynayabilirsiniz.
- Günlük yaşantınız içinde de doğum günü gibi özel günleri uygun zamanlarda ve uygun yerlerde çocuğunuza hatırlatarak ve paylaşarak günlük yaşantınızın içine genellebilirsiniz.
- Çocuğunuzla dışarı çıktığınızda doğum günü olan bir tanıdığınız için birlikte bir hediye ya da pasta seçebilirsiniz.
- Çocuğunuzla kuklalar ile "tanışma" ve "kutlama" temalı oyunlar oynayabilirsiniz.
- Çocuğunuzun doğum günü yaklaşmadan önce onunla doğum günü ile ilgili planlamalar ile ilgili konuşabilir ve planlarını başkası ile paylaşması için cesaretlendirebilirsiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, doğum günü gibi özel bir günü yaklaştığını bildiğinde bunu yetişkinlere söylüyor mu?

Çocuğunuz, tanımadığı bir yetişkin ile karşılaştığında isimlerini ya da kim olduklarını soruyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste doğum günü gibi özel bir günün yaklaştığını tanıdığı yetişkinlere söylerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste yetişkinlerin isimlerini ya da kim olduklarını sorarsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Oyuncak ya da kartları çocuğunuzun görüş alanı içinde kolayca erişebileceği bir yere koyunuz.

2 Çocuğunuza duygulardan bir tanesini seçip bunların hangileri olduğunu sorunuz ve aynı duyguları taşıyanları seçerek "Bunlar mutlu/üzgün/kızgın/korkmuş." deyiniz.

3 Daha sonra oyuncak ya da kartları tekrar ortaya koyunuz.

4 Çocuğunuzun aynı duyguları taşıyan kart ya da oyuncakları seçmesi için ona zaman tanıyınız. Çocuk, aynı duyguları taşıyanları bulunca pekiştiriniz.

31-36
AY

KAZANIM: E 8.16. Aynı duyguları hisseden insanları eşleştirir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.22. Yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söyler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, aynı duyguları hisseden insanları eşleştirebiliyor mu?

Çocuk, dört denemenin üçünde aynı duygulara hisseden insanları eşleştirebiliyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- 4 temel duyguyu (öfke, mutluluk, korku, şaşkınlık) taşıyan yüz ifadelerine sahip, her duygudan en az 2 tane, her biri birbirinden farklı oyuncaklar/kartlar.

UYGULAMA

Duygu ifadelerine sahip birbirinden farklı oyuncak ya da kartları ortaya koyarak bir oyun oynayınız. Kart ya da oyuncakları çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğunuzun hepsini incelemesine fırsat verdikten sonra "Bunlardan hangileri mutlu?", "Bunlardan hangileri üzgün?" diye soru sorarak coşkulu bir ses tonuyla aynı duygu ifadesine sahip olanları alıp "Bu ve bu mutlu!", "Bunlar korkmuş!" deyiniz. Bu etkinliği 3-4 defa tekrarlayınız. Daha sonra kartları tekrar ortaya koyunuz ve ona aynı soruları sorunuz. Çocuğunuz aynı duyguyu taşıyan kartları seçmekte zorlanırsa ona yardım ederek aynı duyguyu taşıyan farklı kartları fark etmesine destek olunuz. "Bak bunlar öfkeli.", "Bunlar mutlu." diyerek dönüt veriniz ve oyuncaklarla oynamasına izin veriniz. Öfke, korku gibi olumsuz olarak nitelendirilecek duygular hakkında konuşurken çocuğunuzu kaygılandırarak bir yüz ifadesi taşımamaya özen gösteriniz. Bu duyguların da olumlu duygular gibi üzerine konuşulabilecek duygular olduğunu çocuğunuzun ayırt etmesine destek veriniz. Duygular hakkında sohbet ederek ortamı zenginleştiriniz. Aynı adımları takip ederek kuklalar, kartlar, insan fotoğrafları, hikâyeler ile tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ya da kartların duygu ifadelerinin kolay fark edilebilir olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi birebir aynı olan kartları ya da oyuncakları eşleştirmemesi için her oyuncak ya da kartın birbirinden farklı olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun dikkatinin sizin ve kullandığınız materyallerin üzerinde olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında tüm duygular hakkında konuşurken net ve açık bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında olumsuz duyguları konuşurken destekleyici bir tutum takınınız.
- Uygulama sonrası aynı duygu ifadesini taşıyan insanlar, oyuncaklar, hikâye karakterleri göstererek gün içinde sık sık tekrarlayınız.
- Uygulama sonrası bu kazanımı desteklemek için çeşitli oyun ve etkinlikler düzenleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu ya da öğrenmeye devam ettiği iletişim sistemine göre etkinliği düzenleyiniz. Etkinliğin çocuğunuzun görme alanı içinde gerçekleşmesine özellikle dikkat ediniz. Duygu eşlemeleri sırasında olumsuz duyguları eşlerken çocuğunuzun jest ve mimiklerine dikkat ediniz. Eğer çocuğunuz söz konusu duygulardan olumsuz yönde etkileniyorsa gerekli duygusal desteği ve bilişsel açıklamayı veriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken ses kayıtlarını kullanınız. Yetişkinlerin duygu durumlarını açıkça belirten ses tonu örneklerini kayıt altına alarak duygular kataloğu oluşturunuz. Bu katalogta yer alan kişilerin farklı kişiler olmasına özellikle dikkat ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken etkinliği çocuğunuzun yetersizlik türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Etkinliğin tamamının çocuğunuzun görme alanı içinde gerçekleşmesine özellikle dikkat ediniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yerine getirirken çocuğunuza bu kazanımı elde etmesi için ekstra zaman veriniz. Aynı zamanda tepki süresi için ekstra zaman vermeyi unutmayınız. Başlangıçta daha az duygu ile çalışarak çocuğunuz yetkinlik kazandıkça duygu sayısını giderek artırınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla paylaştığınız her sosyal ortamda bu etkinliği çeşitlendirebilirsiniz.
- Çocuğunuz ile hikâye kitapları okuyunuz. Kitaplara bakarken kimlerin mutlu, üzgün, kızgın ya da korkmuş olduğuna dikkat çekerek, aynı duyguları taşıyan karakterleri eşleştirmesine destek olunuz.
- Çocuğunuz ile birlikte hikâyeler oluşturunuz. Kukla ya da oyuncaklarla oluşturduğunuz hikâyelerdeki karakterlerin duygularına dair farkındalık oluşturunuz.
- Çocuğunuzla kalabalık aile fotoğraflarına bakınız, orada kimlerin neler hissettiğine dair konuşunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz aynı duyguları hisseden insanları eşleştirebiliyor mu?

Çocuk, üç oturum üst üste aynı duygulara hisseden insanları eşleştirebiliyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Siz, bir başka yetişkin ya da çocuğunuzun akranı ile karşılıklı oturunuz.

2 Küçük figür, oyuncak ya da kartları kesenin içine koyunuz. "Şimdi hangimiz farklı hissediyor? Oyunu oynayacağız." diyerek farklılığa vurgu yapınız.

3 Tombalayı coşkulu bir şekilde sallayarak herkesin içinden bir tane almasını sağlayınız. Ortaya "Ne hissediyorsunuz ve ne istiyorsunuz?" diye sorunuz ve herkesin kendi kartındaki duyguyu "Ben mutluyum." gibi söylemesini sağlayınız.

4 Farklı kartı seçene "Sen farklı hissediyorsun. Şimdi söyle bakalım ne istiyorsun?" diyerek coşkulu bir şekilde grup sarılması yapınız ya da alkışlayarak olumlu bir ortam oluşturunuz.

31-36
AY

- KAZANIM:** • SA 11.19. Diğerleri ile açıkça zıt olan kendi duygularını isimlendirir.
• SA 11.20. Diğerleri ile açıkça zıt olan kendi isteklerini söyler.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.
• DG 7.22. Yoğun duygular yaşayan kişinin duygusunu, sorulduğunda söyler.
• DG 7.23. Ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söyler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz diğerleri ile açıkça zıt olan kendi duygularını isimlendiriyor mu?

Çocuğunuz diğerleri ile açıkça zıt olan kendi isteklerini söylüyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde kendi zıt duygularını isimlendiriyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz dört denemenin üçünde diğerleri ile açıkça zıt olan kendi isteklerini söylüyorsa bu kazanım için artı veriniz

ETKİNLİK

Materyaller

- Tombala kesesi.
- Biri üzgün/kızgın/öfkeli, diğerleri mutlu ifadesi olan figürler/oyuncaklar/kartlar.

UYGULAMA

Oyun en az 3 kişi ile oynanır. Çocuğunuz ile bir tombala oyunu oynayınız. Küçük figür ya da oyuncak ya da kartları kesenin içine koyunuz. “Şimdi hangimiz farklı hissediyor? Oyunu oynayacağız.” diyerek farklılığa vurgu yapınız. Tombalayı coşkulu bir şekilde sallayarak herkesin içinden bir tane almasını sağlayınız. Ortaya “Ne hissediyorsunuz ve ne istiyorsunuz?” diye sorunuz ve herkesin kendi kartındaki duyguyu “Ben mutluyum.” gibi söylemesini sağlayınız. Farklı kartı seçene “Sen farklı hissediyorsun. Şimdi söyle bakalım ne istiyorsun?” diyerek coşkulu bir şekilde grup sarılması yapınız ya da alkışlayarak olumlu bir ortam oluşturunuz. İlk denemede çocuğunuzun farklı olan kartı almamasını sağlayınız. Farklı düşünmenin ya da hissetmenin olumsuz bir durum olmadığını içselleştirene kadar çoğunlukla aynı olan kartı ya da oyuncak ya da figürü seçmesini sağlayınız. Bu oyunu bir kaç defa oynayınız ve grup içerisinde farklı hisseden ya da farklı isteklerde bulunanlara coşkulu bir şekilde dikkat çekiniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi seçtiğiniz oyuncak ya da kartların duyu ifadelerinin kolay fark edilebilir olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi tombala kesesinin içine materyalleri doldurmadan önce oyuna katılan grup üyeleri tarafından incelendiğine emin olunuz.
- Uygulama sırasında farklı materyalleri çekene karşı olumlu ve coşkulu bir tavır sergileyiniz.
- Uygulama sırasında jest ve mimiklerinizin enerjik olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sonrası çoğunluktan farklı hissetmek ve farklı şeyler istemek ile ilgili durumlara dair farkındalık oluşturunuz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı desteklemek için çeşitli oyun ve etkinlikler düzenleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin yönergesini anladığından emin olunuz. Etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken tombala daha kullandığınız duyu durumlarını çektiğinizde çocuğunuz ve kendinize çıkan duyu durumlarını neden-sonuç ilişkisi ile açıklayınız. Aynı zamanda bu açıklamayı duyu durumuna uygun ses tonu ile yapınız. Ancak bunun bir oyun olduğunu ve sizin o duyguyu o an hissetmediğinizi özellikle vurgulayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve derecesine göre düzenleyiniz. Etkinliğin çocuğunuzun görüş alanı içinde gerçekleştirilmeye özellikle dikkat ediniz ve onun hareket sınırlılığı söz konusu ise bu durumu mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin zorluk derecesini çocuğunuzun öğrenme hızına göre ayarlayınız. Çocuğunuzun öğrenmesi için ekstra zaman ve deneme sağlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Günlük yaşantınızda farklı istekleri olan ya da hisseden kişilere dair örnekleri çeşitlendirebilirsiniz.
- Çocuğunuzun örnek oluşturması açısından diyaloglarda çoğunluktan farklı hissettiğinize dair ifadeler kullanınız.
- Kukla oyunlarında diyaloglar oluşturarak gruptan açıkça zıt hisseden ya da zıt istekleri olan karakterler oluşturabilirsiniz.
- Uyku öncesi hikâye anlatma saatlerinde çoğunluktan zıt hissederken ya da zıt istekler belirterek hikâyenin seyrini değiştiren karakterler hakkında serim, düğüm ve çözüm bölümleri olan karakterle ilgili hikâyeler oluşturunuz.
- Çocuğunuz zıt duygularını ya da isteklerini ortaya koyduğunda bu konu ile ilgili çekinmeden konuşunuz ve empatik davranınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz diğerleri ile açıkça zıt olan kendi duygularını isimlendiriyor mu?

Çocuğunuz diğerleri ile açıkça zıt olan kendi isteklerini söylüyor mu?

Çocuğunuz üç oturum üst üste kendi zıt duygularını isimlendiriyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz üç oturum üst üste diğerleri ile açıkça zıt olan kendi isteklerini söylüyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocukunuzla karşılıklı olarak ayakta ya da oturarak durunuz.

2 “Şimdi ben senin ayanım, seni taklit edeceğim.” deyiniz ve çocuğunuzun mimiklerini ve jestlerini ayna görüntüsü gibi taklit ediniz.

3 Çocukunuz oyunun nasıl oynandığını anladıktan sonra sıra ile ayna rolünü değiştiriniz.

4 Çocukunuz ayna olduğu zaman ara ara hareketlerini taklit edemiyor gibi davranarak “Nasıl yapayım?” diye sorunuz ve onun açıkladığı şekilde yapınız.

5 Nasıl hareket etmeniz gerektiğini anlattığında ya da sizi iyi bir şekilde taklit ettiğinde coşkulu bir şekilde pekiştiriniz.

31-36
AY

- KAZANIM:** • SA 11.21. Taklit oyunlarında rol yapar.
• SA 11.22. Taklit oyunlarında arkadaşlarının ne yapması gerektiğini söyler.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımı yerine getirdiğinden emin olunuz.
• Yİ 2.20. Yeni becerisini öz beğeniyle göstermeden önce aile üyesine "Beni izle!" diyerek aile üyesinin dikkatini çeker.
• KKBİO 5.18. "Benim gibi" ifadesini kendisi ile diğerlerini karşılaştırmak için kullanır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, taklit oyunlarında rol yapıyor mu?

Çocuğunuz, taklit oyunlarında arkadaşının ne yapması gerektiğini söylüyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde taklit oyunlarında rol yapıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde taklit oyunlarında arkadaşlarının ne yapması gerektiğini söylese bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir ayna oyunu oynayınız. Çocuğunuzun dikkatini olumlu bir şekilde çektikten sonra onun karşınıza geçmesini sağlayınız. "Şimdi ben senin aynam, seni taklit edeceğim." deyiniz ve çocuğunuzun mimiklerini ve jestlerini ayna görüntüsü gibi taklit ediniz. Çocuğunuz oyunun nasıl oynandığını anladıktan sonra sıra ile ayna rolünü değiştiriniz. Çocuğunuz ayna olduğu zaman ara ara hareketlerini taklit edemiyor gibi davranarak "Nasıl yapayım?" diye sorunuz ve onun açıkladığı şekilde yapınız. Oyunu birkaç defa oynayınız. Nasıl hareket etmeniz gerektiğini anlattığında ya da sizi iyi bir şekilde taklit ettiğinde coşkulu bir şekilde pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında keyif aldığınızı belli eden coşkulu bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun fiziksel olarak gerçekleştirebileceği hareketleri tercih ediniz.
- Uygulama sırasında yaptığınız davranış taklitlerinin çocuk için rencide edici olmamasına özen gösteriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz için dikkat çekici bir oyun arkadaşı olmaya devam ediniz.
- Uygulama sonrası günlük yaşantınızda taklit becerileri ve çocuğunuzun size nasıl hareket etmeniz gerektiğini ifade edebileceği etkinlikler düzenleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin kurallarını ve etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre uyarlayınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken ayna oyununu ilk önce vücut hareketleri ile gerçekleştiriniz. Daha sonra duyguların mimiklerini taklit etmeye geçiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve derecesine göre düzenleyiniz. Çocuğunuzun hareket sınırlılıklarını göz önünde bulundurarak ona göre taklit etmesi gereken davranışları oluşturunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken basitten zora doğru bir sıralamayı takip ediniz. Çocuğunuza öğrenmesi için ekstra zaman veriniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre ayarladığınızdan emin olunuz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Taklit becerileri ve çocukların birbirine nasıl davranması gerektiğini söyleyen "Ali baba saatin kaç?" ya da "Kurt baba" gibi geleneksel oyunları öğreniniz ve çocuğunuzla grup içerisinde oynayınız.
- Çocuğunuzun oynamaktan keyif aldığı bir oyuncakla nasıl oynadığını sorunuz ve size anlatması için fırsat veriniz. Ardından siz de onun anlattığı şekilde oyuncakla oynayınız.
- Günlük hayatta çocuğunuzun sizi taklit ederek yeni şeyler keşfedeceği ve eğleneceği durumlar oluşturunuz.
- Çocuğunuz gün içerisinde eğlenceli davranışlar sergilediğinde siz de onu taklit ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, taklit oyunlarında rol yapıyor mu?

Çocuğunuz, taklit oyunlarında arkadaşının ne yapması gerektiğini söylüyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste taklit oyunlarında rol yapıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde taklit oyunlarında arkadaşlarının ne yapması gerektiğini söylese bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla ellerinizde kuklalar bulunduğu hâlde karşılıklı olarak oturunuz.

2 Çocuğunuza kuklaları görebileceği bir yere koyarak “Bunlar bir aileymiş.” deyiniz ve çocuğunuzla birlikte kuklalara “anne”, “baba”, “çocuk” rolleri veriniz.

3 Çocuk kuklasını ve (eğer isterse) ekstra bir kuklayı daha çocuğunuza vererek oyuna katılımını sağlayınız.

4 Daha sonra coşkulu ve canlı bir ses tonu kullanarak kuklaları konuşdurunuz.

5 Çocuğunuza da gelişimsel düzeyine uygun sorular sorarak ya da fırsatlar oluşturarak kuklalarını bu deneyim hakkında konuşurması için destekleyiniz. Aynı şekilde bu kukla ailesinin gelecek planları yapması ve bu planları birbirlerine hatırlatmalarını içeren diyaloglar ekleyerek oyununuzu zenginleştiriniz.

31-36
AY

- KAZANIM:** • SA 11.23. Aile üyelerinin yardımı ile yakın geçmişteki deneyimleri sırasında ne olduğunu konuşur.
- SA 11.24. Aile üyelerinin yakın gelecek hakkında yaptığı planlara istekleri temelinde dâhil olur.
  - SA 11.25. Yetişkinlere verdikleri sözleri hatırlatır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DD 9.18. Sabah evden ayrılan ebeveynin ardından "Annem/babam her zaman geri döner." der.
- DD 9.19. Ona kaygı veren ve ileride ortaya çıkacak bir durum hakkında ne olacağına dair ebeveyninden bilgi alır.
- SA 11.14. Uyku öncesi rutinlerin neler olduğunu söyler.
- SA 11.15. Yemek yemeden öncesi ve sonrası rutinde neler olduğunu söyler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, aile üyelerinin yardımı ile yakın geçmişteki deneyimleri sırasında ne olduğunu konuşuyor mu?

Çocuğunuz, aile üyelerinin yakın gelecek hakkında yaptığı planlara istekleri temelinde dâhil oluyor mu?

Çocuğunuz, yetişkinlere verdikleri sözleri hatırlatıyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde aile üyelerinin yardımı ile yakın geçmişteki deneyimleri sırasında ne olduğunu konuşursa bu kazanım için artı veriniz. Çocuğunuz, dört denemenin üçünde aile üyelerinin yakın gelecek hakkında yaptığı planlara istekleri temelinde dâhil oluyorsa bu kazanım için artı veriniz. Çocuğunuz, dört denemenin üçünde yetişkinlere verdikleri sözleri hatırlatıyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- En az 3 tane kukla.

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir kukla oyunu oynayınız. Çocuğunuza kuklaları görebileceği bir yere koyarak "Bunlar bir aileymiş." deyiniz ve çocuğunuzla birlikte kuklalara "anne", "baba", "çocuk" rolleri veriniz. Çocuk kuklasını ve (eğer isterse) ekstra bir kuklayı daha çocuğunuza vererek oyuna katılımını sağlayınız. Sahip olduğunuz ailenin özelliklerine göre aile üyelerini değiştirebilir ya da şekillendirebilirsiniz. Daha sonra coşkulu ve canlı bir ses tonu kullanarak kuklaları konuşturunuz. Kukla ailesinin sizin çocuğunuzla birlikte yaşadığınız geçmiş deneyimlere benzer deneyimleri anlatmasını, kendi aralarında bu deneyimler sırasında neler olduğunu konuşmalarını sağlayınız. Çocuğunuza da gelişimsel düzeyine uygun sorular sorarak ya da fırsatlar oluşturarak kuklalarını bu deneyim hakkında konuşmasını için destekleyiniz. Aynı şekilde bu kukla ailesinin gelecek planları yapması ve bu planları birbirlerine hatırlatmalarını içeren diyaloglar ekleyerek oyununuzu zenginleştiriniz. Çocuğunuz kazanımları bağımsız yerine getirene kadar oyuna devam ediniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi kullanacağınız kuklaların çocuğunuz için yeterince ilgi çekeceğinden emin olunuz.
- Uygulama sırasında neşeli ve canlı bir ses tonu kullanınız.
- Uygulama sırasında kullandığınız hikâyelerin çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuza anlatımlara katkı yapması için fırsat vermeyi unutmayınız.
- Uygulama sonrası aile üyelerinizle birlikte yakın gelecek hakkında planlar yapınız ve oluşturduğunuz etkinlik planlarına çocuğunuzun katkı yapmasına izin veriniz.
- Uygulama sonrası aile üyelerinizle birlikte yaşadığınız güçlü deneyimleri paylaşınız ve çocuğunuzun katkı yapmasına izin veriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği sıralı olaylar kartları ile gerçekleştiriniz. İlk önce çocuğunuzdan olayları sırasına dizmesini isteyiniz. Çocuğunuz bu resimli kartlarla deneyim kazandığında siz ve çocuğunuz günlük yaşamınıza uygun resimli kartlar oluşturunuz. Bu resimli kartları oluştururken çocuğunuzun kendini gösteren resmi ve sizi gösteren resmi seçmesini sağlayınız. Daha sonra bu kartları geçmiş deneyimlerinizi anlatacak (başlangıçta en fazla bir gün öncesi olan olayı) şekilde sıraya diziniz. Aynı şeyi çocuğunuzun kendi yaşadığı ve sizin şahit olduğunuz olayı anlatacak şekilde yapmasını sağlayınız. Aynı etkinliği gün içinde yapacağınız bir olay içinde gerçekleştiriniz (örneğin öğleden sonra alışverişe gitmek vb.).
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken kukla oyununu dokunsal etkileşimle oynayınız. Yani sizin elinizde bulunan kukla rolünü yerine getirirken jestlerini çocuğunuzun eline dokunarak gerçekleştirmesine özellikle dikkat ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken eğer çocuğunuz kukla oyunu oynayacak yeterliliklere sahip değilse işitme yetersizliği olan çocuklar için yapılan uyarılama ile bu etkinliği gerçekleştirebilirsiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken başlangıçta aynı gün içinde olaylardan başlayarak çocuğunuz yetkinlik kazandıkça daha eski olaylara ya da daha ilerideki olaylara doğru ilerleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Oyuncak bebekleri gelecek planları hakkında, geçmiş deneyimleri hakkında sorular sorduğu ve paylaşım yaptığı, birbirlerine gelecek planlarını aktardıkları sembolik oyunlar oynayınız.
- Çocuğunuz ile geçmiş deneyimlerinizin ve gelecekteki planlarınızın resimlerini yapınız.
- Çocuğunuz ile yemek saatlerinde gelecek planları ve geçmişteki deneyimleriniz hakkında sohbetler ediniz.
- Çocuğunuz planladığınız eğlenceli bir etkinliği size hatırlatması, verdiğiniz sözleri size hatırlatması için ufak sorumluluklar veriniz. Bu planların yakın gelecek ile ilgili ve çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olmasına özen gösteriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste aile üyelerinin yardımı ile yakın geçmişteki deneyimleri sırasında ne olduğunu konuşursa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz. Çocuğunuz, üç oturum üst üste aile üyelerinin yakın gelecek hakkında yaptığı planlara istekleri temelinde dâhil oluyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz. Çocuğunuz, üç oturum üst üste yetişkinlere verdikleri sözleri hatırlatıyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun görebileceği şekilde bir oyun yemek tarifi hazırlayınız.

2 Ardından tarifi nasıl yaptığınızı anlatınız.

3 Onun istediği şekilde bir yemek tarifi hazırlaması için sırası ona veriniz.

4 Yemeği tamamladıktan sonra nasıl yaptığını anlatmasını isteyiniz. Çocuğunuzun yaptıklarını size aktarması için 5-6 saniye bekleyiniz. Çocuğunuz tarifi aktarınca "Çok güzel anlattın!" deyiniz.

31-36
AY

- KAZANIM:** • YF 6.15. Tek başına tamamladığı bir işi aile üyelerine gösterir.
• YF 6.16. Tamamladığı basit bir görevi nasıl yaptığını basitçe anlatır.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
• YF 6.12. Tamamladığı bir işi aile üyelerine göstererek paylaşır.
• YF 6.13. Yapamayacağını düşündüğü eylemlere başlamadan önce yardım ister.
• YF 6.14. Yapabileceği eylemlerde yetişkin yardımını reddeder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, tek başına tamamladığı bir işi aile üyelerine gösteriyor mu?

Çocuğunuz, tamamladığı basit bir görevi nasıl yaptığını basitçe anlatıyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde tek başına tamamladığı bir işi aile üyelerine gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde tamamladığı basit bir görevi nasıl yaptığını basitçe anlatırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak mutfak takımı.
- Oyuncak meyve ve sebzeler.
- Aşçı kostümü (zorunlu değil).

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir yemek tarifi oyunu oynayınız. Oyuncakları çocuğunuzun görüş alanına getiriniz. Çocuğunuzun dikkati oyuncakların üzerindeyken "Ben şimdiki aşçıyım" diyerek aşçı kostümünü üzerinize geçirin. Daha sonra çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde, basit bir yemek yapınız ve sonra yemek pişirirken geçtiğiniz basamakları basitçe anlatınız. Daha sonra aşçı olma sırasını çocuğunuza veriniz ve onun da dilediği bir şekilde yemek hazırlaması için istekli ve coşkulu bir şekilde fırsat vererek gerekli cesaretlendirmeyi yapınız. Çocuğunuz yemeği hazırladıktan sonra "Bana yemeğin tarifini verir misin? Çok lezzetli görünüyor!" diyerek yemeği nasıl yaptığını anlatmasını sağlayınız. Çocuğunuz yemek tarifini anlatınca alkışlayınız ve tarifi verme şekli ile ilgili pekiştiriniz. Çocuğunuz tarifi aktarmada zorluk yaşarsa gerekli cesaretlendirme ve desteği sağlayınız. Yemek tariflerinin yaşına uygun bir şekilde yapıldığından emin olunuz. Bir süre oyuncaklarla oynayınız. Aynı adımları takip ederek uygulamayı diğer oyuncaklar/nesnelere ile tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi kendi kafanızda oyuncaklarla yapacağınız basit bir yemek tarifi oluşturun ve bu tarif çocuğunuzun yemekten keyif aldığı bir yemeğin tarifi olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında ilk örneği siz gösterirken çocuğunuz için yeterince dikkat çekici olmaya özen gösteriniz, çocuğunuzun ilgisinin ve merakının takibinde olunuz.
- Uygulama sırasında gerçekleştirdiğiniz yemek pişirme adımlarının çocuk için fark edilebilir olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı gün içerisinde uygun zamanlarda ve uygun yerlerde desteklemek için etkinlikler düzenleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARILAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken yemek yapmaya siz model olurken her bir basamağı betimsel anlatım ile çocuğunuza aktarınız. Aynı şeyleri çocuğunuzun yapmasını istediğinizde çocuğunuzun oyuncakların yerleri ve türleri konusunda bilgisi olduğunda emin olunuz. Unutmayınız bu etkinlikte basamakları doğru takip etmesi ya da doğru yapması önemli değildir. Önemli olan şey çocuğunuzun yaptığı bir şeyi anlatabilmesidir.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Eğer çocuğunuzun hareket sınırlılığı var ise etkinliğin buna göre uyarlayınız ya da benzer amaçları olan ve hareket etmeyi gerektirmeyen başka bir etkinlik yapınız.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz. Etkinliğin basamaklarının giderek zorlaşmasına özellikle dikkat ediniz. Örneğin ilk önce son derece basit ve birkaç basamağın anlatılmasını gerektiren bir yemek yapınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla gerçek bir yemek tarifini birlikte hazırlayınız. Evde çocuğunuzla birlikte vakit geçirmekten keyif aldığı üçüncü bir aile üyesi var ise çocuğunuza "Onun için sürpriz bir yemek hazırlayalım!" diyerek mutfakta çocuğunuzun da takip edebileceği basit bir yemek hazırlayınız. Daha sonra üçüncü aile üyesine girerek sürprizi vermesini sağlayınız. Eğer ortam uygun ise çocuğunuzdan diğer aile üyesine bu yemeği nasıl hazırladığını anlatmasını isteyebilirsiniz.
- Çocuğunuz resmi yaptığında çok beğendiğinizi belli eden bir ifadeyle bu resmi nasıl yaptığını anlatmasını isteyiniz
- Günlük yaşantınızda çocuğunuz ile bir markete gittiğinizde ürünü satın alma süreci ile ilgili sohbetler ediniz. "İlk önce ürünlerimizi alıyoruz, sonra parasını nereye ödeyeceğiz, nereye gideceğiz?" gibi sohbetler ediniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste tek başına tamamladığı bir işi aile üyelerine gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, üç oturum üst üste tamamladığı basit bir görevi nasıl yaptığını basitçe anlatırsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun yanında sohbet başlatınız.

2 Onun sevdiği bir karakteri ya da öyküdeki olayları dramatize ediniz.

3 Çocuğunuza aynı ya da başka bir karakterin nasıl davrandığını ya da öyküdeki olayları sorunuz. Çocuğunuzun da oyuna katılması için 5-6 saniye bekleyiniz.

4 Çocuğunuz karakteri dramatize ettiğinde "Evet, sen aynı hikâyedeki gibi/onun gibi yaptın." deyiniz.

31-36
AY

KAZANIM: YF 6.17. Çevresindeki ya da öyküdeki olayları dramatize eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.21. Hayalî oyun sırasında duygularının gerektirdiği ruh hâlini canlandırır.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, çevresindeki ya da öyküdeki olayları dramatize eder mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde çevresindeki ya da öyküdeki olayları dramatize ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Çocuğunuzun oynamaya hazır olduğu uygun bir ortamda çocuğunuzun dikkatini çekecek bir coşku ile sevdiği karakterlerden bir tanesinin konusunu açınız. "Aa .... nasıl da böyle yapıyordu/böyle oluyordu." diyerek konuyu başlatınız. Bu sırada karakterin belirgin bir davranışını eğlenceli bir şekilde taklit ediniz. Sizin de bildiğiniz bu karakterin öyküde nasıl davrandığını dramatize ederek çocuğunuza örnek oluşturunuz. Ses tonunuz ve mimiklerinizin de oyuna uygun şekilde olmasına dikkat ediniz. Daha sonra çocuğunuzun da öyküyü ya da o karakterleri dramatize etmesi için onu yönlendiriniz. Bunlardan bir tanesini dramatize etmesi için 5-6 saniye bekleyiniz. Çocuğunuzun dramatize etme çabasını ve heyecanını takdir ederek pekiştiriniz. Oyunu bir süre devam ettirerek geliştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi hangi karakterleri ve hangi belirgin olayları dramatize edeceğinizi belirleyiniz ve önceden pratik yapınız.
- Uygulama sırasında ses tonunuzun coşkulu olmasına dikkat ediniz.
- Uygulama sırasında gerekli yerlerde pekiştirme sağlayınız.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun çabasını takdir ediniz.
- Uygulama sonrası farklı etkinlikler ile aynı kazanımların edinilmesi için planlar yapınız ve uygulayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken dokunsal uyarılarla çocuğunuzun yönlendiriniz ve dramatizasyonu daha çok duyu ve hareketle yapınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılıklarını mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin basitten başlayıp giderek karmaşıklaşmasına özellikle dikkat ediniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre ayarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile ailenizde çocuğunuz için eğlenceli jest ve mimikleri olan aile üyeleriniz var ise onları taklit oyunu oynayınız.
- Çocuğunuz ile küçük bir tiyatro sahnesi hazırlayarak onun keyif aldığı bir öykü ya da hikâyeyi dramatize ediniz.
- Çocuğunuz ile geçmişte yaşadığınız mutlu bir anıyı konuşarak ".....da ne yapmıştık hatırlıyor musun?" diyerek olayı dramatize ederek sohbet başlatınız.
- Çocuğunuz ile uykudan önce kitap okuma saati yapınız. Kitabı okurken eş zamanlı olarak karakterlerin nasıl davrandığını, ne söylediğini dramatize etmesi için cesaretlendiriniz, siz de karakterleri dramatize ederek desteleyiniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, çevresindeki ya da öyküdeki olayları dramatize eder mi?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste çevresindeki ya da öyküdeki olayları dramatize ederse, bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun karşısına oturunuz ve oyuncak telefonları çocuğunuzun görebileceği bir yere koyunuz.

2 Daha sonra telefonlardan biri çalıyormuş gibi “dırırır... dırırır...” benzeri bir çalma sesi yapınız ve telefonu açınız.

3 Çocuğunuzun da tanıdığı o anda evde olmayan biri ile konuşuyormuş gibi ismini kullanarak “Nasılsın ....?” diye başlayan kısa, olağan bir telefon görüşmesi yapınız ve telefonu kapatınız. Ardından çocuğunuza dönüp “...’yı çok özledim.” gibi duygu ifadeleri kullanarak yorum yapınız.

4 Ardından tekrar farklı bir çalma sesi yaparak “Senin telefonun çalıyor? Kim arıyor acaba?” deyiniz. Çocuğunuzun telefonu açması için cesaretlendiriniz ve ardından telefon görüşmesi yapması için destek veriniz.

5 Kendi telefon görüşmesi ile sohbet başlatınız. Oyunu bir süre daha devam ettiriniz ve çeşitlendiriniz.

31-36
AY

KAZANIM: DG 7.24. Aile üyelerinden biri ile telefonda konuştuğuktan sonra "...yı özledim." gibi ifadelerle duygusunu gösterir.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.23. Ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söyler.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, aile üyelerinden biri ile telefonda konuştuğuktan sonra "... yı özledim." gibi ifadelerle duygusunu gösteriyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde aile üyelerinden biri ile telefonda konuştuğuktan sonra "... yı özledim." gibi ifadelerle duygusunu gösterirse bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak telefonlar.

UYGULAMA

Çocuğunuzla bir rol yapma oyunu oynayınız. Oyuncak telefonları çocuğunuzun görebileceği bir yere koyunuz. Daha sonra telefonlardan biri çalıyormuş gibi "dırır... dırır..." gibi bir çalma sesi yapınız ve telefonu açınız. Çocuğunuzun da tanıdığı o anda evde olmayan biri ile konuşuyormuş gibi ismini kullanarak "Nasılsın ....?" diye başlayan kısa, olağan bir telefon görüşmesi yapınız ve telefonu kapatınız. Ardından çocuğunuza dönüp "...yı çok özledim." gibi duygu ifadeleri kullanarak yorum yapınız. Ardından tekrar farklı bir çalma sesi yaparak "Senin telefonun çalıyor. Kim arıyor acaba?" deyiniz. Çocuğunuzun telefonu açması için cesaretlendiriniz ve ardından telefon görüşmesi yapması için destek veriniz. Telefonu kapattıktan sonra çocuğunuzun gözlemleyiniz. Kendi telefon görüşmesi ile sohbet başlatınız. Oyunu bir süre daha devam ettiriniz ve çeşitlendiriniz. Aynı ya da benzer oyunları uygun ortamlarda tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi gerekli materyalleri temin ediniz.
- Uygulama sırasında enerjik bir telefon görüşmesi gerçekleştirerek çocuğunuzun dikkatini üzerinizde tutunuz.
- Uygulama sırasında yaptığınız konuşmaların çocuğunuzun gelişimsel seviyesine uygun olmasına özen gösteriniz.
- Uygulama sonrası çocuğunuz ile evinizde bulunmayan insanlarla ilgili ne hissettiklerine dair sohbetler başlatınız.
- Uygulama sonrası bu kazanımı destekleyecek benzer etkinlik ve oyunlar planlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmeye devam ettiği iletişim sistemine göre düzenleyiniz ya da bu etkinlik için olay kartları ve duygu kartları hazırlayarak yapınız.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin gerekli basamaklarında betimsel anlatımı kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuza tepki vermesi için ekstra zaman tanıyınız. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzun hayatındaki değerli insanlarla görüşebileceği telefon görüşmeleri ayarlayınız. Telefonda görüştüğünüz kişilerle ilgili sohbet başlatınız. Duygularını sorunuz.
- O anda evde olmayan çocuğunuzun tanıdığı kişilerle ilgili sorular sorarak o kişilere dair duygu ifadeleri kullanmasını destekleyiniz. Olumlu duygular kadar olumsuz olanları da adlandırarak üzerlerine konuşunuz.
- Günlük yaşantınız içindeki olayların ve kişilerin çocuğunuzda nasıl duygular oluşturduğuna dair sohbetler başlatınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, aile üyelerinden biri ile telefonda konuştuğuktan sonra "... yı özledim." gibi ifadelerle duygusunu gösteriyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste aile üyelerinden biri ile telefonda konuştuğuktan sonra "... yı özledim" gibi ifadelerle duygusunu gösterirse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Duygu ifadesi olan oyuncaklar aranızda kalacak şekilde çocuğunuzla karşılıklı oturunuz.

2 Uygun bir ortam oluşturduktan sonra çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde elinizdeki karakterlere aileniz ya da yakın çevrenizdeki insanların isimlerini veriniz. "Bu baban.", "Bu anneannen.", "Bu komşumuz ..." gibi isimlendiriniz ve çocuğunuz da isterse dâhil ediniz.

3 Çocuğunuza hangi karakterleri yönetmek istediğinizi sorunuz ve oyunu devam ettirirken çocuğun tuttuğu karakter hakkında "... nasıl hissediyor?" diyerek sorular sorunuz ve çocuğunuzun karaktere yön vermesi için 5-6 saniye bekleyiniz. Eğer göstermezse elinizdeki karakterleri ve yeni olayları kullanarak örnekler oluşturunuz. Bu oyunu bir süre devam ettiriniz.

31-36
AY

KAZANIM: DG 7.25. Hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığı ile ifade eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DG 7.23. Ne zaman ya da hangi durumda hangi duyguyu hissettiği sorulduğunda söyler.
- YF 6.17. Çevresindekileri ya da öyküdeki olayları dramatize eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığı ile ifade ediyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığı ile ifade ediyor ise bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Farklı duyu ifadeleri taşıyan oyuncak, kukla ya da figürler.

UYGULAMA

Oyuncakları çocuğunuzun ilgisini çekecek bir alana getiriniz. Uygun bir ortam oluşturduktan sonra çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde elinizdeki karakterlere aileniz ya da yakın çevrenizdeki insanların isimlerini veriniz. "Bu baban.", "Bu anneannen.", "Bu komşumuz ...." gibi isimlendiriniz ve çocuğunuzu da isterse dâhil ediniz. İstemez ise karakterleri oynatarak çevrenizdeki kişilerin duygularını oyuncaklar ile ifade ediniz. Daha sonra çocuğunuza hangi karakterleri yönetmek istediğini sorunuz ve oyunu devam ettirirken çocuğun tuttuğu karakter hakkında "... nasıl hissediyor?" diyerek sorular sorunuz ve çocuğunuzun karaktere yön vermesi için 5-6 saniye bekleyiniz. Eğer göstermezse elinizdeki karakterleri ve yeni olayları kullanarak örnekler oluşturunuz. Bu oyunu bir süre devam ettiriniz. Etkinlik sonrası çocuğunuzun bu kazanımı edinmesi için farklı etkinlikler planlayarak uygulayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında kullandığını duyu ifadeleri ve karakterlerin yeterince dikkat çekici olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun duyguları ifade etmesi ve düşünmesi içi ona yeterli arayı verdiğinizden emin olunuz.
- Uygulama sırasında olumsuz duyu ifadelerinde kaçınan bir davranış sergilememe konusunda dikkatli olunuz.
- Uygulama sonrası bu kazanımı destekleyecek etkinlikler planlayınız.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliği çocuğunuzla yüz yüze olacak şekilde gerçekleştiriniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken duyu ifadeleri taşıyan her oyuncak ismi ismi olmadan önce duyu ifadesini betimleyiniz ve çocuğunuza bu ifadenin ne olduğunu sorunuz. Çocuğunuz duyguyu isimlendirdikten sonra bu duygunun kime ait olduğunu sorarak duyu ifadesi taşıyan oyuncak ismi ismi bildiriniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizlik türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Etkinliğin çocuğunuzun görüş alanı içinde gerçekleştirdiğinden dikkat ediniz. Eğer çocuğunuzda hareket sınırlılığı varsa etkinliğin içerdiği hareketleri bu durumu göz önünde bulundurarak biçimlendiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği bir iki duyu ve kişi isimlendirmesi ile başlayınız ve çocuğunuz etkinlikte yetkinlik kazandıktan sonra duyu ve kişi sayısını giderek artırınız. Çocuğunuzun öğrenmesi için ona zaman veriniz ve denemekten vazgeçmeyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çeşitli duyu kartları kullanarak çocuğunuza öyküler anlatınız. Öykü anlatırken karakterdeki kişilerin nasıl hissettiğini gerekli yerlerde canlandırınız ya da kartları kullanarak gösteriniz. Çocuğunuzun da öykü anlatımı sırasında katılımını desteklemek amaçlı ona da sorular sorunuz ve sohbet başlatınız.
- Hamurları kullanarak çocuğunuzla duyu ve hamura şekil verme oyunları oynayınız. "Seninle parka gittiğimde çok mutlu hissetmişim, mutluluğum aynı böyle görünüyordu." diyerek hamura hayalî bir şekil veriniz. Aynı oyunu sürdürmesi için çocuğunuzu cesaretlendiriniz. Hamurlara özgün şekiller vererek duyguların dışavurumuna destek olunuz.
- Çocuğunuzla figür, bebek ve oyuncak peluşlar ile oynarken karakterlerin olaylar karşısındaki duygularını oyuncakları oynatarak ortaya koyunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığı ile ifade ediyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste hayalî bir oyunda çevresindeki kişilerin duygularını oyuncakları aracılığı ile ifade ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla karşılıklı oturunuz ve oyuncakları çıkararak evcilik oyununa başlayınız.

2 Bebeklerden biri sizin bebeğiniz olsun ve çocuğunuzun ilgisini çekecek şekilde oyuncak bebeğinizin ağladığını söyleyiniz ve ağlama mimikleri ve seslerini yapınız.

3 Bebeğinizin sizden sakinleşmek için "Sarılmak istiyorum." gibi isteklerini belirttiği ve ardından sakinleştiği bir senaryo gerçekleştiriniz.

4 Oyunun sonunda "Hoşça kal." diyerek uzaklaşınız ve oyuncak bebeğimize "El sallamak mı istiyorsun?" diyerek çocuğunuza el sallamasını sağlayınız ve olumlu bir şekilde sonlandırınız. Çocuğunuzun duygu ve isteklerini dile getirmesini, sakinleşme ihtiyaçları ile ilgili oyuna sağladığı katkıları olumlu bir şekilde vurgulayınız.

31-36
AY

- KAZANIM:**
- DD 9.21. Ebeveyni ayrılmadan, beraber kalacağı yetişkine, ebeveyninin arkasından el sallayıp sallamayacağını sorar.
  - DD 9.22. Duygusal olarak rahatlamak için gereksinim duyduğu varlığı ya da etkinliği ifade eder.
  - DD 9.23. Duygusal olarak rahatlamak için yetişkinden fiziksel temas talep eder.

- ÖN KOŞULLAR:** Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.
- DD 9.20. Oyuncak bebeğin yara bandını çıkarmadan önce annesinin elini tutar.
  - SA 11.24. Aile üyelerinin yakın gelecek hakkında yaptığı planlara istekleri temelinde dâhil olur.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, ebeveyni ayrılmadan, beraber kalacağı yetişkine, ebeveyninin arkasından el sallayıp sallamayacağını soruyor mu?

Çocuğunuz, duygusal olarak rahatlamak için gereksinim duyduğu varlığı ya da etkinliği ifade eder mi?

Çocuğunuz, duygusal olarak rahatlamak için yetişkinden fiziksel temas talep eder mi?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde ebeveyni ayrılmadan, beraber kalacağı yetişkine, ebeveyninin arkasından el sallayıp sallamayacağını soruyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde duygusal olarak rahatlamak için gereksinim duyduğu varlığı ya da etkinliği ifade ediyorsa bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde duygusal olarak rahatlamak için yetişkinden fiziksel temas talep ediyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Oyuncak bebekler.

UYGULAMA

Çocuğunuzun dikkatini çekecek uygun bir zamanda oyuncak bebekleri ortaya çıkartınız ve bir evcilik oyunu başlatınız. Bebeklerden biri sizin bebeğiniz olsun ve çocuğunuzun ilgisini çekecek şekilde oyuncak bebeğinizin ağıladığı ve sizden sakinleşmek için "Sarılmak istiyorum." gibi isteklerini belirttiği ve ardından sakinleştiği bir senaryo gerçekleştiriniz. Aynı şekilde çocuğunuzun da bir bebek seçmesi için olanak tanıyınız ve oyunda onun oyuncak bebeğinin ağıladığında ya da ihtiyaç duyduğunda sakinleşme taleplerini siz seslendiriniz. Çocuğunuzun uygun tepkileri verebilmesi için ona vakit tanıyınız. Oyunun sonunda "Hoşça kal" diyerek uzaklaşıp ve oyuncak bebeğinize "El sallamak mı istiyorsun?" diyerek çocuğunuzun el sallamasını sağlayınız ve olumlu bir şekilde sonlandırınız. Çocuğunuzun duygu ve isteklerini dile getirmesini, sakinleşme ihtiyaçları ile ilgili oyuna sağladığı katkıları olumlu bir şekilde vurgulayınız. Oyunu bir süre daha devam ettiriniz ve benzeri uygulamaları daha sonra uygun ortam ve zamanlarda tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi oynayacağınız oyun senaryosu için detayları belirlerken çocuğunuzun psikolojik olarak çok gergin hissedeceği konuları seçmeyiniz.
- Uygulama öncesi detayları belirlemiş olsanız da oyun sırasında gelen fırsatları değerlendirmeyi ihmal etmeyiniz.
- Uygulama sırasında coşkulu ses tonu, jest ve mimikler kullanarak çocuğunuzun dikkatini üzerinizde tutmak için ekstra çaba harcamayınız.
- Uygulama sonrası çocuğunuzun sakinleşme talepleri olduğunda "Sen sakinleşmek için neye ihtiyacın olduğunu biliyorsun." deyip farkındalık oluşturarak ve pekiştiriniz.
- Uygulama sonrası farklı etkinlikler planlayarak bu kazanımları destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliğin çocuğunuzun görüş alanı içinde gerçekleşmesine, yüz yüze olmaya ve etkinliği çocuğunuzun dikkatinin sizin üzerinizde olduğu zaman gerçekleştirilmeye dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken betimsel anlatıma ağırlık veriniz. Çocuğunuzun etkinlikte kullanacağı materyalleri tanıması için ilk önce materyalleri ona tanıttınız ve dokunmasına izin veriniz ya da teşvik ediniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlığı, söz konusu ise etkinliği, bu durumu göz önünde bulundurarak biçimlendiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği, basamak basamak tekrar ediniz ve basitten zora doğru bir sıralamayı takip ediniz. Çocuğunuzun öğrenmesi için gerekli zamanı ona veriniz. Etkinliği çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla bir "Hoşça kal" deme oyunu oynayınız. Ailenizden bir üçüncü kişinin ayrılma zamanı geldiğinde bu etkinliği gerçekleştirebilirsiniz. Aile üyenizin gitme zamanı yaklaştığında çocuğunuzla bu etkinliği yapmak için ortam ve zaman uygun ise çocuğunuzla yaklaşarak "... 5 dakika sonra gidecek? Giderken arkasından el sallayalım mı?" diyerek belirtiniz. Aile üyeniz giderken onun arkasından çocuğunuzun dikkatini çekecek bir şekilde el sallayınız ve onun da bunu talep etmesi için destekleyici bir ortam oluşturunuz.
- Çocuğunuz ağıladığında o anda "Sakinleşmek için neye ihtiyacın var?" diyerek çocuğunuzun kendini sakinleştirmek için stratejiler bulmasına fırsat veriniz.
- Eğer çocuğunuzun yakın gelecekte bırakma ihtimaliniz olan bir durum var ise çocuğunuzun arkasından el sallayıp sallamayacağı, geri döndüğünüzde neler yapacağınızla ilgili sohbet ediniz.
- Kuklalarla bir "hoşça kal" oyunu oynayarak giden kuklanın ardından el sallamakla ilgili oyunlar oluşturunuz.
- Çocuğunuz için ebeveyni işe gittikten sonra, başka biriyle kalan çocuğun neler hissedebileceğini ve ebeveyni geri gelip onu aldığı anda yaşanabilecekleri anlatan bir öykü yazınız veya bu konu ile ilgili bir öykü bulunuz. Bunu uygun ortamlarda çocuğunuzla paylaşınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz ebeveyni ayrılmadan, beraber kalacağı yetişkine, ebeveyninin arkasından el sallayıp sallamayacağını soruyor mu?

Duygusal olarak rahatlamak için gereksinim duyduğu varlığı ya da etkinliği ifade eder mi?

Duygusal olarak rahatlamak için yetişkinden fiziksel temas talep eder mi?

Çocuğunuz, dört oturumun üçünde ebeveyni ayrılmadan, beraber kalacağı yetişkine, ebeveyninin arkasından el sallayıp sallamayacağını soruyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, dört oturumun üçünde duygusal olarak rahatlamak için gereksinim duyduğu varlığı ya da etkinliği ifade ediyorsa bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunuz, dört oturumun üçünde duygusal olarak rahatlamak için yetişkinden fiziksel temas talep ediyorsa, bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzun ve sizin rahat edebileceğiniz bir yere karşılıklı olarak oturunuz.

2 Etkinlikte kullanacağınız malzemeleri aranızda koyunuz. Çocuğunuza, az sonra birlikte yapacağınız iki şeyi söyleyerek hangisinden başlamak istediğini ona sorunuz

3 Seçtiği etkinlikte kendinize küçük sebepler bularak onun beklemek durumunda kalacağı fırsatlar oluşturunuz.

4 Bu kısa süreli bekleme aralıklarında gidip geliniz ve çocuğunuz beklediye eğer "Beni beklediğin için teşekkür ederim." diyerek pekiştiriniz.

31-36
AY

- KAZANIM:**
- DK 10.9. Kendi başına yapabileceği bir etkinliğe başlamadan diğer katılımcıları bekler.
  - DK 10.10. Ebeveynin izin vermediği bir davranışı ebeveynin varlığında durdurur.
  - DK 10.11. Etkinlikten etkinliğe geçişten önce durum hakkında bilgi verilirse kendini daha etkin kontrol eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DK 10.6. Kural dışı davranan bir çocuğa karşı ebeveynin tepkisini takip eder.
- DK 10.7. İsteddiği bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır!" denilmesi durumunda vazgeçer.
- DK 10.8. İstemediği akranının, yanında oynamasına kısa süreli de olsa tahammül eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunun kendi başına yapabileceği bir etkinliğe başlamadan önce diğer katılımcıları bekliyor mu?

Çocuğunun etkinlikten etkinliğe geçişten önce durum hakkında bilgi verilirse kendini daha etkin kontrol ediyor mu?

Çocuğunun sizin izin vermediğiniz bir davranışı sizin varlığınızda durduruyor mu?

Çocuğunun dört denemenin üçünde kendi başına yapabileceği bir etkinliğe başlamadan önce diğer katılımcıları beklerse bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunun dört denemenin üçünde etkinlikten etkinliğe geçişten önce durum hakkında bilgi verilirse kendini daha etkin kontrol ederse bu kazanım için artı veriniz.

Çocuğunun dört denemenin üçünde sizin izin vermediğiniz bir davranışı sizin varlığınızda durduruyorsa bu kazanım için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Çocuğunun ilgisini çeken resim ve sanat malzemeleri.

UYGULAMA

Çocuğunuzla yapacağınız, onun kendini yetkin ve iyi hissettiği iki etkinlik seçiniz. Çocuğunuza "Seninle bunu ve bunu yapacağız, hangisinden başlayalım?" diyerek seçim hakkı veriniz. Seçim yapmazsa siz karar veriniz. Seçtiği etkinlikte kendinize küçük sebepler bularak onun beklemek durumunda kalacağı fırsatlar oluşturunuz. Bu kısa süreli bekleme aralıklarında gidip geliniz ve çocuğunun beklediye eğer "Beni beklediğin için teşekkür ederim" diyerek pekiştiriniz. Çocuğunuz eğer beklemeye ise gidip gelme aralıklarınızı aynı mekân içerisinde tutarak gözlem ve kontrolünüzü sürdürünüz. Beklemediği anlarda "Beni bekliyorsun musun?" diyerek ve oyuncu tavrınızı sürdürerek hatırlatma yapınız. Etkinliğiniz tamamlandığında öteki etkinliğe geçiş yapınız. Çocuğunuz bu etkinliklere geçişte, bir önceki etkinlikleri tamamlanmadan geçmek isterse "Bu bittikten sonra onu yapacağız." diyerek kısaca hatırlatınız. Aynı adimleri takip ederek etkinliği, farklı oyunlarda ve günlük yaşamda tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi çocuğunun için gerçekten ilgi çekici nesne ve etkinlikleri seçtiğinizden emin olunuz.
- Uygulama sırasında vereceğiniz bekleme aralıklarının çocuğunun gelişimsel seviyesine uygun olduğundan emin olunuz. Çok uzun ya da gereğinden kısa bekletmeyiniz.
- Uygulama sırasında çocuğunun bir sonraki etkinlik için heyecanlanırsa "Bir sonraki etkinlik için gerçekten çok heyecanlısın." diyerek empatik bir yaklaşım gösteriniz.
- Uygulama sırasında coşkulu bir ses tonu ile oyun arkadaşlığı yapmayı ihmal etmeyiniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımları destekleyecek farklı etkinlikler gerçekleştiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliğin tamamının çocuğunun görüş alanı içinde gerçekleşmesine ve etkinlik süresince yüz yüze olmaya özellikle dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken sanatsal etkinlik yerine bir kaç kural içeren ve sıralı bir oyun oynayınız. Çocuğunun bu oyunu daha önce oynadığından ve oynamaktan zevk aldığından emin olunuz. Oyun sırasında ve oyunun kurallarının hatırlatılmasında betimsel anlatımı kullanınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Etkinliği çocuğunun eğer hareket sınırlılığı varsa ona göre biçimlendiriniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğin hızını çocuğunun öğrenme hızına göre ayarlayınız. Çocuğunun öğrenmesi için ona zaman veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla grup üyeleri katıldıktan sonra başlayabileceğiniz grup oyunları oynayınız.
- Çocuğunuza gün içerisinde aşırıya kaçmayacak, geçerli sebepleri olan bekleme süreleri oluşturunuz.
- Çocuğunuz ile dışarı çıktığınızda onun sıra beklemesini sağlayacak ortamlara giriniz.
- Çocuğunuz ile parka gittiğinizde çocuğunuzu eğer varsa öteki çocukların arkasında sıraya girmek ve beklemek için teşvik ediniz.
- Çocuğunuz ile günü planlayınız. Sırası ile nerelere gideceğinizi ve neler yapacağınızı onunla paylaşın bu etkinlikleri sırası ile gerçekleştiriniz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunun kendi başına yapabileceği bir etkinliğe başlamadan önce diğer katılımcıları bekliyor mu?

Çocuğunun, etkinlikten etkinliğe geçişten önce durum hakkında bilgi verilirse kendini daha etkin kontrol ediyor mu?

Çocuğunun, sizin izin vermediğiniz bir davranışı sizin varlığınızda durduruyor mu?

Çocuğunun, üç oturum üst üste kendi başına yapabileceği bir etkinliğe başlamadan önce diğer katılımcıları beklerse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunun, üç oturum üst üste sizin izin vermediğiniz bir davranışı sizin varlığınızda durdurursa, bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Çocuğunun, üç oturum üst üste etkinlikten etkinliğe geçişten önce durum hakkında bilgi verilirse kendini daha etkin kontrol ederse bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Rahat edebileceğiniz bir yere çocuğunuzla karşılıklı oturunuz.

2 Oyuncak hayvanları çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde ortama ekleyiniz. Hayvanları belirli aralıklarla yerleştirmeye başlayarak "Burası bir hayvanat bahçesi, ben de hayvanların bakıcısıyım." diyerek oyun ortamını kurunuz.

3 Daha sonra hayvanlara nazik davranarak onları besleyiniz, onlarla konuşunuz ve onların bakımını yapınız. Hayvanlara karşı nazik davranırken çocuğunuz da "Aaa .... da acıkmış." diyerek oyuncak hayvanlarla oynaması için onu cesaretlendiriniz.

4 Çocuğunuz hayvanlara nazik davranışlar sergilediğinde olumlu ifadelerle yaptıklarını pekiştiriniz ve coşkun bir ifade ile oyununuza devam ediniz.

31-36
AY

KAZANIM: DK 10.12. Herhangi bir hatırlatma olmadan eşyalara ve evcil hayvana nazik davranır.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DK 10.7. İsteddiği bir şeye ulaşmaya çalıştığıda "Hayır!" denilmesi durumunda vazgeçer.
- DK 10.8. İstemediği akranının, yanında oynamasına kısa süreli de olsa tahammül eder.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, herhangi bir hatırlatma olmadan eşyalara ve evcil hayvana nazik davranıyor mu?

Çocuğunuz, dört denemenin üçünde herhangi bir hatırlatma olmadan eşyalara ve evcil hayvanlara nazik davranıyor ise bu kazanımlar için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Hayvan oyuncakları.
- Yiyecek oyuncaklar.

UYGULAMA

Materyalleri çocuğunuzun dikkatini çekecek şekilde ortama getiriniz. Hayvanları belirli aralıklarla yerleştirmeye başlayarak "Burası bir hayvanat bahçesi, ben de hayvanların bakıcısıyım." diyerek oyun ortamını kurunuz. Daha sonra hayvanlara nazik davranarak onları besleyiniz, onlarla konuşunuz ve onların bakımını yapınız. Hayvanlara karşı nazik davranırken çocuğunuzu da "Aaa .... da acıkmış." diyerek oyuncak hayvanlarla oynaması için onu cesaretlendiriniz. Çocuğunuz hayvanlara nazik davranışlar sergilediğinde olumlu ifadelerle yaptıklarını pekiştiriniz ve coşkun bir ifade ile oyununuza devam ediniz. Bir süre daha oyuna devam ediniz ve daha sonra çocuğunuzu oyuncaklara ve hayvanlara ne nazik davranışı için pekiştiriniz.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında oyuncakları çocuğun kolaylıkla erişebileceği alanlara yerleştiriniz.
- Uygulama sırasında çocuğun oyuna katılımından duyduğunuz memnuniyeti belli edecek bir ses tonu ile etkinliği gerçekleştiriniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz eşya ve oyuncaklara nazik davranmaz ise öfkelenmeyiniz ve sakin tavrınızı sürdürünüz.
- Uygulama sırasında özellikle olumlu davranışları pekiştiriniz.
- Uygulama sonrası bu kazanımın destekleneceği farklı etkinlikler planlayınız ve gerçekleştiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İhtiyaç yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz. Etkinliği görsel ve dokunsal uyarılarını biraz abartarak gerçekleştiriniz. Etkinliğin çocuğunuzun görüş alanı içinde olmasına özellikle dikkat ediniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuza etkinliği, etkinlik ortamını ve materyalleri betimsel anlatım ile anlatınız. Etkinlik içinde gerçekleştirdiğiniz her davranışı, mimiği ve jesti betimleyiniz.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre biçimlendiriniz. Eğer çocuğunuzun hareket sınırlılığı varsa etkinlik içerisindeki hareket beklentilerini buna göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliğe bir iki hayvan ile başlayınız ve hayvan sayısını giderek artırınız. Etkinlik hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre düzenleyiniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuzla oyuncaklara nazik ve yavaş davranmasını gerektirecek yaşına uygun denge oyunları oynayınız.
- Çocuğunuzla gün içerisinde sokak hayvanlarını besleme etkinliği yapınız. Hayvanlara karşı nazik davranarak çocuğunuza model olunuz.
- Çocuğunuza hayvanlarla ilgili kitaplar okuyup öyküler anlatınız.
- Çocuğunuzla birlikte bir bitki yetiştiriniz. Büyüme süreçlerini gözlemleme, verilecek suyu ayarlama ile ilgili çocuğunuzla süreci paylaşınız.
- Çocuğunuzla koltuk yastıklarından ev inşa ediniz. Yastıkları üst üste koyarken çocuğunuza sakin davranması için destek veriniz. Ev oyununuz bittiğinde koltuk minderlerini nazikçe yerlerine kaldırınız ve çocuğunuzu özenli davrandığında kutlayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapıyor mu?

Çocuğunuz, herhangi bir hatırlatma olmadan eşyalara ve evcil hayvana nazik davranıyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste herhangi bir hatırlatma olmadan eşyalara ve evcil hayvanlara nazik davranıyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla aynı sosyal ortamda bulunurken çocuğın dikkatini üzerinize çekiniz.

2 “Haydi plan yapalım.” diyerek çocuğunuzun gitmekten keyif aldığı yere gitmek ile ilgili planlama yapınız. Bu planlama sırasında resimler ya da işitsel uyaranlar kullanabilirsiniz.

3 Çocuğunuzun fikir belirtmesine izin veriniz. Eğer etkinliklerden hangisini bugün, hangisini yarın yapacağınıza karar veremezse siz tercih yapınız. Eğer çocuğunuz planladığınız etkinliği bugün yapmak isterse “Bu etkinlik için heyecanlandığını biliyorum ama bunu yarın yapacağız.” diyerek empatik yaklaşımlar sununuz.

31-36
AY

KAZANIM: DK 10.13. İsteklerinin ertelenmesini kabul eder.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- DK 10.7. İstediği bir şeye ulaşmaya çalıştığında "Hayır." denilmesi durumunda vazgeçer.
- DK 10.8. İstemediği akranının, yanında oynamasına kısa süreli de olsa tahammül eder.
- DG 7.16. Kural dışı davrandığında ve bu fark edildiğinde suçluluk duygusunu gösterir.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz isteklerinin ertelenmesini kabul ediyor mu?

Çocuğunuz dört denemenin üçünde isteklerinin ertelenmesini kabul ediyor ise bu kazanımlar için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

-

UYGULAMA

Uygun olan bir ortamda çocuğunuza "Haydi plan yapalım." diyerek çocuğunuzun gitmekten keyif aldığı yere gitmek ile ilgili planlama yapınız. Yerler belli olduktan sonra çocuğunuza "Bu planı yarın yapabiliriz." diyerek açıklama yapınız. Çocuğunuzun fikir belirtmesine izin veriniz. Eğer etkinliklerden hangisini bugün, hangisini yarın yapacağınıza karar veremezse siz tercih yapınız. Daha sonra tam olarak konuştuğunuz gibi etkinleri ikinci gün gerçekleştiriniz. Eğer çocuğunuz planladığınız etkinliği bugün yapmak isterse "Bu etkinlik için heyecanlandığınızı biliyorum ama bunu yarın yapacağız." diyerek empatik yaklaşımlar sununuz. Bu planlamayı çocuğunuzun tam olarak anladığından emin olunuz. Çocuğunuza planla ilgili verdiğiniz sözü tutmayı unutmayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam oluşturduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında seçtiğiniz programın çocuğunuz için çok heyecan verici olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzla aranızda sağlıklı bir güven ortamı oluşması için planla alakalı verdiğiniz sözü tutunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun sabırsız davranışları olursa empatik ve anlayışlı bir dil kullanınız.
- Uygulama sonrası çocuğunuz, isteklerinin ertelenmesini sakinlikle karşılarsa onun bu davranışını pekiştiriniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği planlarken ve etkinlikleri seçerken onun ilgi ve gereksinimine göre seçmeye dikkat ediniz. Etkinliklerin işitsel ve dokunsal uyarılarını çocuğunuzun gereksinimine göre ayarlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz. Hareket sınırlılığı yaşayan çocuğunuzla planlayacağınız etkinliklerde bu sınırlılığı mutlaka göz önünde bulundurunuz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği yaparken gelecek planlamasının daha az karmaşık olmasına özellikle dikkat ediniz. Etkinliğin hızını çocuğunuzun öğrenme hızına göre ayarlayınız.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuza satın aldığınız oyuncaklar ile ilgili sağlıklı sınırlar koyunuz.
- Gün içerisinde çocuğunuz sizden bir oyun talep ettiğinde, "Oynamak istediğini biliyorum ama şimdi ..... yapmam lazım, işim bittikten sonra oynayabiliriz." diyerek küçük bekleme süreleri oluşturunuz.
- Çocuğunuzla geleceğe yönelik planlamalar yapınız.
- Siz de ebeveyn olarak yapmak için çok sabırsızlandığınız ama beklemek zorunda olduğunuz etkinlikler için duygularınızı paylaşınız.
- Çocuğunuz ile eğlenceli sıra alma oyunları oynayınız.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, isteklerinin ertelenmesini kabul ediyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste isteklerinin ertelenmesini kabul ediyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

1 Çocuğunuzla karşılıklı olarak bir masaya oturunuz.

2 Çocuğunuzun önüne bir resim kâğıdı ve kendi önünüze bir resim kâğıdı koyunuz.

3 Tek bir kuru boya setini masanın üzerine koyarak "Haydi beraber resim yapalım." deyiniz. Resim yaparken çocuğunuzdan talep etmeden "Kırmızı boyaya ihtiyacım var.", "Makas lazım.", "Mavi boyayı bulamıyorum." cümleleri kurunuz.

4 Çocuğunuz size gereksinim duyduğunuz materyali verirse çocuğunuzu "Teşekkür ederim." diyerek coşkuyla pekiştiriniz.

31-36
AY

KAZANIM: AE 3.15. Akranlarının bir görevi yerine getirmesi için gereksinim duydukları materyalleri vererek iş birliği sağlar.

ÖN KOŞULLAR: Çocuğunuzun alttaki kazanımları yerine getirdiğinden emin olunuz.

- AE 3.11. Oyun sırasında yardıma gereksinim duyan arkadaşına yardım eder.
- AE 3.12. Akranları ile farklı roller içeren oyun oynar.
- AE 3.13. Akranları ile oyun oynarken bazen rolleri değiştirir.
- AE 3.14. Oyunda sıra bekleyerek iş birliği yapar.

DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, akranlarının bir görevi yerine getirmesi için gereksinim duydukları materyalleri vererek iş birliği sağlıyor mu?

Çocuk, dört denemenin üçünde akranlarının bir görevi yerine getirmesi için gereksinim duydukları materyalleri vererek iş birliği sağlıyor ise bu kazanımlar için artı veriniz.

ETKİNLİK

Materyaller

- Kullanırken paylaşacağınız boya sanat malzemeleri.

UYGULAMA

Çocuğunuzla aynı boyaları kullanacağınız bir etkinlik gerçekleştiriniz. Çocuğunuz sevdiği türde boya ve kâğıtları ortama getirerek çocuğunuzun dikkatini çekiniz. Ardından resim yapmaya davet ediniz. Her malzemeden yalnızca bir tane olmasına özen gösteriniz. Daha sonra etkinliğe başlayınız. Başladıktan sonra çocuğunuzun ihtiyaç duyacağı malzemeyi talep etmeden ona olumlu bir tavırla uzatınız. Çocuğunuz ile etkinliğe devam ederken "Kırmızı boyaya ihtiyacım var.", "Makas lazım.", "Mavi boyayı bulamıyorum." gibi ihtiyaç belirten ama talep etmeyen cümleler kullanınız. Çocuğunuzun ihtiyaç duyduğunuz malzemeyi size uzatırsa coşkulu bir şekilde "Teşekkürler!" deyiniz. Çocuğunuzun ihtiyacınız olan malzemeyi size uzatmaz ise arayarak "Buradaymış!" deyiniz. Etkinliğinizi bir süre boyunca devam ettiriniz ve aynı adımları takip ederek diğer oyuncak ve nesnelere de tekrarlayınız. Sizinle olan bu oyunu küçük akran gruplarıyla tekrarlayınız.

DİKKAT EDİLECEK KONULAR

- Uygulama öncesi çocuğunuzun bakım, beslenme, uyku gibi ihtiyaçlarının karşılandığından emin olunuz.
- Uygulama öncesi oyun için uygun bir ortam olduğundan emin olunuz.
- Uygulama öncesi her malzemeden bir adet olduğundan emin olunuz.
- Uygulama sırasında çocuğunuzun ihtiyaç duyacağı malzemelere karşı hassas olunuz, dikkatle takip ediniz.
- Uygulama sırasında çocuğunuz ile olumlu bir paylaşım ortamı oluşturunuz.
- Uygulama sonrası farklı etkinlikler düzenleyerek aynı kazanımları destekleyiniz.

YETERSİZLİKLERE GÖRE ETKİNLİKLERDEKİ UYARLAMALAR

- İşitme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun öğrendiği ya da öğrenmekte olduğu iletişim sistemine göre düzenleyiniz.
- Görme yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği tamirci seti olarak değiştiriniz. Etkinlik sırasında sıkıştırılacak cıvata ve benzerlerine çocuğunuzun dokunmasını ve tanımasını sağlayınız.
- Fiziksel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken etkinliği çocuğunuzun sahip olduğu yetersizliğin türü ve düzeyine göre düzenleyiniz.
- Zihinsel yetersizliği olan çocuk için bu etkinliği gerçekleştirirken çocuğunuzun sosyal süreci algılaması ve tepki vermesi için ek süre veriniz.

ETKİNLİK ÇEŞİTLEMELERİ VE GENELLEME

- Çocuğunuz ile öğretmencilik oynayınız. Çocuğunuzdan size bir şeyler öğretmesini isteyebilirsiniz. O, öğretmen rolünde oyuna devam ederken siz de ona sorular sorarak çocuğunuzun öğretmen rolünü destekleyebilirsiniz.
- Çocuğunuzun akranlarıyla birlikte grup hâlinde gerçekleştirebileceği sanat etkinlikleri düzenleyiniz.
- Çocuğunuzla iş birliği içinde hareket etmenizi desteklemesi için birlikte onun da malzemelerini tanıyacağı yemekler hazırlayınız. Yemeği hazırlarken ihtiyaç duyduğunuz malzemeleri çocuğunuzdan size uzatmasını isteyiniz. Size yardımcı olduğu için teşekkür etmeyi unutmayınız.
- Çocuğunuzun akran ilişkileri konusunda bilgi sunacak paylaşım temalı çocuk kitapları ediniz. Onları birlikte okuyarak konu hakkında sohbet ediniz, çocuğunuzun fırsat oluşturunuz.

SON DEĞERLENDİRME

Çocuk bu beceriyi yapabiliyor mu?

Çocuğunuz, akranlarının bir görevi yerine getirmesi için gereksinim duydukları materyalleri vererek iş birliği sağlıyor mu?

Çocuğunuz, üç oturum üst üste akranlarının bir görevi yerine getirmesi için gereksinim duydukları materyalleri vererek iş birliği sağlıyor ise bir sonraki kazanıma geçebilirsiniz.

Bu kitaba sığmayan daha neler var!

Karekodu okutun, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaşın!

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

